

ඉස්ලාමය, එහි පදනම් හා මූලධර්ම

කර්තෘ

ආචාර්ය, මුහම්මද් ඉබ්නු අබ්දුලලාහ් ඉබ්නු සාලිහ් අස්-සහිම්
අපරමිත දයාත්විත අසමසම කුර්ථානවිත අලලාහ්ගේ නාමයෙන්
පරෙවදන

සියලු පිරිසටම අලලාහ් සතුය. ඔහුගෙන් අපි උදව් පතමු. ඔහුගෙන් සමාව අයදමු. අපගේ ආත්මාවන්හි හානියෙන් ද අපගේ කිරිසාවන්හි නසුදුකම්වලින් ද ආරක්ෂාව අලලාහ්ගෙන් පතමු. අලලාහ් කවරකුට යහමඟ පෙන්වූයේ ද ඔහු නොමඟ යවන්නට කිසිවකු නැත. එමෙන්ම ඔහු කවරකුට නොමඟ යන්නට ඉඩ හැරියේ ද ඔහුට මඟ පෙන්වන්නට කිසිවකු නැත. නැමදුමට සුදුසුසා අලලාහ් හැර වෙනත් දෙවියකු නැති බවත් ඔහුට කිසිදු හවුලකරුවකු නැති බවත් මම සාක්ෂි දරමි. එමෙන්ම සැබවින්ම මුහම්මද් (සලලෙලාහු අලයිහි වසලලේම) නුමාණන් ඔහුගේ ගැත්තා බවත් ඔහුගේ දුතයා බවත් මම සාක්ෂි දරමි. එනුමාණන් කෙරෙහි වැඩි වැඩියෙන් ශාන්තිය හා සමාදානය අලලාහ් දායාද කරන්නා!

පිරිසටම හා ආශීර්වාදයෙන් පසු ව, සැබවින්ම අලලාහ් තම ධර්ම දුතයින් ලෝ වාසි වනෙ එවිය. එය එම දුතවරුන්ගෙන් පසුව අලලාහ්ට විරුද්ධව මිනිසුන්ට සාක්ෂියක් නොවනු පිණිසය. එමෙන්ම ඔහු මාරාගතෝපදේශයක්, ආශීර්වාදයක්, අලෝකයක් හා සුවසක් ලෙස පුස්තක පහළ කළේය. ඉකුත් වි ගිය දුතවරුන් ඔවුන්ගේ පිරිසවත් වන පමණක් එවන ලදී. ඔවුහු ඔවුන්ගේ පුස්තක ආරක්ෂා කරනු පිණිස එය කට පාඩම් කළහ. එහිසා, ඔවුන්ගේ ලෝබන විනාශ වී ගිය අතර, ඔවුන්ගේ පිලිවෙහි විකෘති වී, ඒවා වනෙස කිරීමට ලක් විය. මිනිසාද යන එය සීමිත ජාතියකට, සීමිත කාලයක් සඳහා හලේදරව වූ බැවිනි.

පසුව නබිවරුන් හා ධර්ම දුතවරුන්ගේ අවසන් මුදරාව බවට මුහම්මද් (සලලෙලාහු අලයිහි වසලලේම) නුමාණන්ව නියම කර ඔහු, එනුමාණන්ව සුවගනු කළේය. උත්තරීතර අලලාහ් මසෙයේ පිරිසටම කෙරෙහි: { مَا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَا أَحَدٍ مِّنْ جِنْسٍ مَّا جَاءَ رُسُلَهُ }¹ මුහම්මද් නුමාණන්ගේ පිරිමින අතරින් කිසිවකුගේ පියකු නොවීය. නමුත් ඔහු අලලාහ්ගේ ධර්ම දුතයාණන්ය. තවද නබිවරුන්ගේ මුදරාවය..." (1)විගිණි පුස්තකයක් පහළ කර, ඔහු එනුමාණන්ව ගෞරවයට පත් කළේය. එය මහඟු වූ අලි කුර්ආනයයි. එය ආරක්ෂා කිරීමේ වගකීම සුවිද්දානුණන්ම භාර ගන්නේය. එය ආරක්ෂා කිරීමට ඔහුගේ මැව්මවලට ඉඩ තැබුවේ නැත. අලලාහ් මසෙයේ පවසයි: { يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا حَافِظُواهَا }² "සැබවින්ම මනෙහි කිරීම පහළ කළේ අපමය. එමෙන්ම සැබවින්ම අපි එය ආරක්ෂා කරන්නෝ ද වමු."

(2)එනුමාණන්ගේ පරිආව ගවේන නිති පිලිවන ලෝව අවසානය දක්වාම පවතින්නක් බවට නියම කළේය. එනුමාණන්ගේ පරිආවේ පැවැත්මට අවශ්‍ය කරන කරුණු වන්නේ ඒ ගැන විශ්වාස කිරීම ඒ වනෙ ඇරයුම් කිරීම හා ඒ මත ඉවසීමෙන් දරා සිටීම බව පැහැදිලි කළේය. මුහම්මද් (සලලෙලාහු අලයිහි වසලලේම) නුමාණන්ගේ කිරීමටදේය සහ එනුමාණන්ට පසුව එනුමාණන්ගේ අනුගාමිකයින්ගේ කිරීමටදේය වූයේ, නිකිණි බුද්ධියෙන් සුනුව පැහැදිලි සාධක මත හිඳ අලලාහ් වනෙ කැඳවීමයි. එම කිරීමටදේය පැහැදිලි කරමින් උත්තරීතර අලලාහ් මසෙයේ පවසයි: { يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّبِعُوا هَادٍ أَصْحَابَ اللَّهِ }³ "මෙය මාගේ මාර්ගයයි. අලලාහ් වනෙ මම ඇරයුම් කරමි. මා හා මා අනුගමනය කළවුන් පැහැදිලි සාධක මත සිටිමු. තවද අලලාහ් සුවිච්ඡුය. මම ආදේශ කරන්නන් අතරින් කෙනෙකු නොවෙමි යැයි (නබිවරය) කුම පවසනු."

(3)අලලාහ්ගේ මාර්ගයේ අන් විදින්නට සිදුවන හිංසා පිඩාවන් මත ඉවසීමෙන් කටයුතු කරන මනෙ එනුමාණන්ව නියෝග කර ඇත. උත්තරීතර අලලාහ් මසෙයේ පිරිසටම කෙරෙහි: { يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اصْبِرُوا وَصَابِرُوا وَرَابِطُوا وَاتَّقُوا اللَّهَ }⁴ "එහෙයින් ධර්ම දුතවරුන් අතරින් දැඩි අධිභ්‍යානයෙන් යුක්ත වූවන් ඉවසුවාක් මනෙ කුම ද ඉවසනු..." (4)තම පැසසුම් කිරීමට පත් අලලාහ් මසෙයේ පිරිසටම කෙරෙහි: { يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّبِعُوا هَادٍ أَصْحَابَ اللَّهِ }⁵ "අනෝ විශ්වාස කළවුන්! කුමලා ඉවසනු. තවද ඉවසීමට කුමලා එකිනෙකා දිරිගන් වනු. තවද කුමලා ස්ථාවර ව සිටිනු. තවද අලලාහ්ට බිය බැතිමත් වනු. කුමලා ජයග්‍රහණය ලැබිය හැකි වනු පිණිස."

(5)මම ගෞරවනීය දේව කිරීමය අනුගමනය කරමින්, උත්තරීතර අලලාහ්ගේ මාර්ගය වනෙ ඔහුගේ ගර්භයේ පැහැදිලි සාධක පරිශීලනය කරමින් හා මුහම්මද් (සලලෙලාහු අලයිහි වසලලේම) නුමාණන්ගේ පිලිවන නුලින් මඟ පෙන්වීම ලබමින් මම ගර්භය ලියා ඇත්තෙමි. විශ්වයේ මැවීම, මිනිසාගේ මැවීම හා ඔහුට ගුරුකර නිබ්ම, දුතවරුන් ඔහු වනෙට යැවීම හා පරෙ පැවැති ආගම්වලු තත්ත්වයන් යනාදි නොරතුරු පිලිබඳ කටෙ හැඳින්වීමක් සහිත ව මනෙ කුරුණු පැහැදිලි කර ඇත්තෙමි. පසුව ඉස්ලාමය පිලිබඳ අර්ථය හා එහි මූලිකාංග හඳුන්වා දී ඇත්තෙමි. එහෙයින් කවරකු යහමඟ අපෝක්ෂා කරන්නෝ ද ඔහුට ඒ සඳහා වූ සාධක මනෙ ඇත. එමෙන්ම කවරකු සාර්ථකත්වය අ කරන්නෝ ද එහි මාර්ගය ඔහුට මම පැහැදිලි කර ඇත්තෙමි. එමෙන්ම කවරකු නබිවරුන් රසුලවරුන් හා ධාර්මිකයින්ගේ පියවරවල මත ගමන් කරන්නට පිරිස කරන්නෝ ද ඔවුන්ට අවශ්‍ය මාර්ගය ද මනෙ ඇත. කවරෙකු ඔවුන්ගෙන් ඉවතට හැරුණෝ ද සැබවින්ම ඔහු ඔහුටම රටටා ගනෙ ඇත. මූලා වූ මාර්ගයේ ඔහු ගමන් කර ඇත.

¹ සූරා අලි අහ්සාබ්, පාඨය 40. මෙය මහඟු පුස්තකය වන ගුද්ධ වූ අලි කුර්ආනයේ පාඨයකි. අලලාහ් එය මුහම්මද් (සලලෙලාහු අලයිහි වසලලේම) නුමාණන් වනෙ පහළ කළේය. මාගේ මමෙ ගර්භයේ ද ගුද්ධ වූ අලි කුර්ආනයේ බනොහෝ පාඨ සඳහන් වී ඇත. ඔහුගේ පිරිසටම ඉදිරියෙන් සැමවිටම: 'උත්තරීතර අලලාහ් පැවසිය' ගෝ 'උත්තරීතරයාණන් පැවසිය' ගෝ 'තම පිරිසටම කිරීමට පත් අලලාහ් පැවසිය' යනාදි වශයෙන් සඳහන් වයි. මහඟු අලි කුර්ආනයේ පිලිබඳ කටෙ සඳහනක් මම පනොතෙහි පිටු අංක 95-100 සහ 114-117 ඉදිරිපත් කටෙ ඇත.

² සූරා අලි-නිජ්ජ, පාඨය 9.

³ සූරා සුසුර්, පාඨය 108.

⁴ සූරා අලි-අහ්සාබ්, පාඨය 35.

⁵ සූරා ආලු ඉමරාන්, පාඨය 200.

යම් පිළිවෙතකට අයත් සෑම කෙනෙකුම තම ජනයා ඒ වගේ ඇරයුම් කරමින් සිටිති. සැබැවින්ම සත්යය එහි හැර වෙනත් දෙයක නැතැයි ඔවුහු විශ්වාස කරති. යම් පිරිනිවර්තියකට අයත් සෑම කෙනෙකුම තම ජනයා තමන්ගේ පිරිනිවර්තියට අදාළ නැතැන්නා පිළිපදින්නටත් තම මාර්ගයේ ප්රධානියාට ගරුකරමින් කිරීමටත් ඇරයුම් කරමින් සිටිති.

නමුත් මුස්ලිම්වරයකු වනාහි, ඔහු තමන්ගේ මාර්ගය අනුගමනය කරන මෙන් ඇරයුම් කරන්නේ නැත. හේතු ව ඔහුටම කියා විගණිත මාර්ගයක් නොමැති බැවිනි. සැබැවින්ම ඔහුගේ ආගම වනුයේ අලලාහ් තමන් විසින්ම පිළිගත් දහම පමණි. උන්තර්ගරයාණන් මසෙය් පවසා ඇත: { اَللّٰهُ اَعْلَمُ بِاٰمَانِكُمْ }⁶. "සැබැවින්ම අලලාහ් අබියස දහම වනුයේ ඉස්ලාමයයි" (6) මිනිසාට ගරුකරමින් කරන මෙන් ඔහු ඇරයුම් කරන්නේ ද නැත. අලලාහ්ගේ දහම නුළු සියලුම මිනිසුන් එක හා සමානය. 'තක්වා' නොහොත් බියගන්තිය අනුව මිස ඔවුන් අතර වෙනත් වෙනසක් නැත. ඒ වනුවට ඔවුන්ගේ පරමාධිපතිගේ මාර්ගයේ ගමන් කරන මෙන් ඔවුහු ජනයාට ඇරයුම් කර සිටිති. ඔහුගේ දහම දුතවරුන් විශ්වාස කරති. එම දහම දුතවරුන් අතරින් අවසාන මුහම්මද් (සලලෙලාහු අලයින් වසලලෙම) තුමාණන්ගේ පිළිවෙත අනුගමනය කරති. එතුමාණන්ගේ නියමය වූයේ මුළු මිනිස් සංහතියටම එය දන්වා සිටීමයි.

මේ හේතුව නිසා, මා මම ග්රන්ථය ලියා ඇත්තේ අලලාහ් විසින් තමන් වනුවෙන් හේරාගත්, තම දුතවරුන් අතරින් අවසන් දුතයාණන් හට පහළ කළ අලලාහ්ගේ දහම වන කැඳවීමක් ලෙසින්, යහමඟු ලෙසින්ට අපෝකෂා කරන අයට මඟ පෙන්වීමක් ලෙසින්, සනුට බලාපොරොත්තු වන අයට සාධකයක් ලෙසින්ය. අලලාහ් මත දිවුරා පවසමි, මම ආගමෙන් හැර කිසිම පිවිසුණු සැබෑ සනුටක් නොලබන අතර, අලලාහ් තම පරමාධිපති ලෙසින්, මුහම්මද් (සලලෙලාහු අලයින් වසලලෙම) තුමාණන් අලලාහ්ගේ දුතයාණන් ලෙසින්, ඉස්ලාමය තම දහම ලෙසින් විශ්වාස කරන නැතැන්නා හැර අන් කිසිවෙක් සත්යයක් හා වාස සැතසුම කිසිවිටක නොලබනු ඇත. -වර්තමානයේ මෙන්ම ඉතිහාසය පුරාවටම- ඉස්ලාමය වන මඟ ලැබුවන් දහස් ගණනක් ඔවුන් ඉස්ලාමයට පිවිසීමෙන් මිස සැබෑ පිවිතයක් හඳුනා නොගත් බවට සාක්ෂි දරා ඇත. ඉස්ලාමයේ සවෙණහි මිස ඔවුන් සනුටක් වීද නැත. ඊට හේතුව, සෑම මිනිසකුම සනුට බලාපොරොත්තු වන බැවිනි. එමෙන්ම සැතසුම හා සත්යය සොයාගත බැවිනි. ඒ හේතුවෙන් මා විසින් මම ග්රන්ථය සංස්කරණය කර ඇත්තෙමි. මෙය අලලාහ් වනුවෙන් කළ අවංක කිරීමක් බවටත් ඔහුගේ මාර්ගය වන ඇරයුම් කරන්නක් බවටත් පත් කර දෙන මෙන් ද, ඔහු වනුවෙන් ලියූ පිළිගැන්වීමක් බවටත් මලෙොව් මෙන්ම මතුලොවෙහි ප්රයෝජනය ලබන දැනුම කිරීමටත් අතරින් වන කල්පයක් බවටත් පත් කර දෙන මෙන් ද මම අලලාහ්ගෙන් ඉල්ලා සිටිමි.

එමෙන්ම මෙය ඕනෑම භාෂාවකින් මුද්රණය කිරීමට හෝ ඕනෑම භාෂාවකට පරිවර්තනය කිරීමට අවශ්ය ඕනෑම කෙනෙකුට ඒ සඳහා මම අවසරය ලබා දමමි. නමුත් එය පරිවර්තනය කරන භාෂාවට පරිවර්තනය කිරීමේදී ඔහුගේ අවංකභාවය පිළිපදිය යුතු වේ.

එමෙන්ම අරාබි මුළු පොතේ හෝ මම පොතේ කිසියම් පරිවර්තනයක, යම් නිරීක්ෂණයක් හෝ නිවැරදි කිරීමක් දකින සෑම කෙනෙකුම මෙහි සඳහන් ලිපිනයට ඒවා සටහන් කර එවන මෙන් මම ඉල්ලා සිටිමි.

ආරම්භයේ මෙන්ම අවසානයයේත්, බාහිරයේ මෙන්ම අභ්යන්තරයේත් සියලු ප්රශංසා අලලාහ් සනුය. එමෙන්ම ප්රසිද්ධියේ මෙන්ම රහසිගතවත් සියලු ප්රශංසා ඔහු සනුය. මලෙොව්හි මෙන්ම මතුලොවෙහිත් සියලු ප්රශංසා ඔහු සනුය. අහස් පිරි පවතින තරමට මහපොළොව පිරි පවතින තරමට අපගේ පරමාධිපති යමක් අහිමි කළේ නම් එය පිරි පවතින තරමට සියලු ප්රශංසා ඔහු සනුය. අපගේ නබි මුහම්මද් (සලලෙලාහු අලයින් වසලලෙම) තුමාණන් හටත් එතුමාණන්ගේ සහගාමීන් හටත් එතුමාගේ පිළිවෙත මත ගමන් කළ එතුමාගේ මාර්ගයේ ගමන් කළ සියලු දහන් හටත් ලෝ අවසන් දනය දක්වා වැඩි වැඩියෙන් සාමය හා සමාදානය අත්වේවා!

කර්තෘ

ආචාර්ය, මුහම්මද් ඉබ්නු අබ්දිලලාහ් ඉබ්නු සාලිහ් අස්-සම්ම
රියාද් හිජ්ර් 1420/10/13. තැ.ප. 1032 රියාද් 1342
තැ.ප. 6249 රියාද් 11442

මඟ කොහේ ද?

මිනිසා වැඩිවියට පත් ව බුද්ධිය ද වර්ධනය වන විට, තමන් පැමිණියේ කොහෙන් ද? තමන් පැමිණියේ ඇයි? තමන් නැවත හැරී යන්නේ කොයිබට ද? යනාදි වශයෙන් ඔහුගේ මනසට ප්රශ්න බොහෝමයක් ගලා එනු ඇත. එමෙන්ම තමන් මැව්වේ කවුද? තමන් අවට පවතින මමෙ විශ්වය මැව්වේ කවු ද? මමෙ විශ්වය පාලනය කරන්නේ හා එය කිරීමටත් කරන්නේ කවු ද? හා මේවා හැර වෙනත් නොයෙකුත් ප්රශ්න ද ඉස්මතු වනු ඇත.

පුද්ගලයකුට මමෙ ප්රශ්නවලට පිළිතුරු ස්වාධීනව දැනගත නොහැකිය. ඒවාට පිළිතුරු දීමට නවීන විද්යාවට පවා නොහැකිය. හේතුව මමෙ ප්රශ්න ආගම් කවයට අයත් වන බැවිනි. ඒ හේතුව නිසා මිනිසාගේ ව්යාකූලත්වය සහ කාංසාව වැඩි කරන මමෙ ප්රශ්න පිළිබඳ බොහෝ ආධ්‍යාන බිහි විය. විවිධ මිථ්යාවන් සහ ජනප්රවාද ඇති විය. මමෙ ප්රශ්නවල සහ අනෙකුත් ප්රශ්නවල අවසාන වශයෙන් ප්රකාශ වී පැමිණෙන නිවැරදි දහම වන අලලාහ් ඔහුට මඟ පෙන්වන්නේ නම් මිස මමෙ ප්රශ්නවලට ප්රමාණවත් සනුදායක පිළිතුරක් සොයාගත නොහැකි වන්නේය. මක්නිසාද යත්, මමෙ කල්පිත නොපෙනෙන ගුණ කල්පිත ලෙස සලකනු ලබන බැවිනි. නිවැරදි දහම සත්යයට හා සත්යය ප්රකාශ කිරීමට අත්ය වූ එකකි. මක්නිසාද යත්, තම අනාගතවිකෘතවරුන්ට සහ පණිවිඩකරුවන්ට එය හලේදරව කර ඇත්තේ අලලාහ් විසින් පමණක් වන බැවිනි. ඒ නිසා, ව්යාකූලත්වය දුරු වීමටත්, සැකයන් දුරු වීමටත්, සාප් මාර්ගයට යොමු වීමටත් සත්ය දහම සොයාගැනීම, එය ඉගෙන ගෙන එය විශ්වාස කිරීම මිනිසාට අවශ්ය විය.

⁶ සුරා ආලු ඉම්රාන්, පාඨය 19.

පහත පිටු වලින්, අලෝභය, අලොභය, අනුගමනය කරන ලෙස මම ඔබට ආරාධනා කරමි. ඔහුගේ සාක්ෂි, සාධක සහ තර්ක කිහිපයක් ඔබගේ ඇස් ඉදිරිපිට ඉදිරිපත් කරමි. එවිට ඔබට ඒවා අපකෂපාතිව, ප්රවෘත්තිමයව සහ ඉවසීමෙන් සලකා බැලිය හැකිය.

අලෝභය, අනුගමනය, ඔහුගේ පරමාධිපත්යය, ඔහුගේ ඒකීයත්වය හා ඔහුගේ දේවත්වය. (7)

දේවත්වය ප්රතික්ෂේප කරන මිථ්යාදාෂ්ටිකයෝ ගස් ගල හා මිනිසුන් වැනි මවන ලද දෑ දේවවරුන් ලෙස සලකා ඒවාට නැඹුරු කරති. සුදුවෙවන් හා බහුදේවවාදීන් අලෝභයට සවනාවය හා ඔහු මතු වූයේ කොහෙන්දැයි දේව ඉතියානන්ගෙන් විමසා සිටියේ එබැවිනි. එවිට අලෝභ මසෙයින් පහළ කළේය: { 1 (1) أَخَذَ اللَّهُ أَحَدًا (තබවරය!) නුඹ පවසනු. ඔහු එනම අලෝභ ඒකීයයි. 2 (2) اللَّهُ الصَّمَدُ. අලෝභ සවාධිතය. 3 (3) لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ. ඔහු ජනිත නොකළේය. තවද ජනිත කරනු නොලැබුවේය. 4 (4) لَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ. තවද ඔහුට සමාන කිසිවෙකු නැත. (8) අලෝභ තමන් ගැන තම ගැනනම් හට මසෙයින් හඳුන්වා දෙයි: { رَبُّكَ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ يُغْشِي اللَّيْلَ النَّهَارَ }⁷. "නියත වශයෙන්ම අහස හා මහපොළොව දින සයකින් මැවූවේය. නුඹලාගේ පරමාධිපති වන අලෝභය. පසුව ඔහු අර්භය මත වූයේය. ඔහු රාත්රියෙන් දහවල ආවරණය කරයි. මසෙ (දහවල) එය (රාත්රිය) සිසිරයෙන් සමානයි. තවද හිටු සඳු හා නටු ඔහුගේ නියෝගය අනුව වසඟ කරනු ලැබූ දෑ වනි. දැන ගනු. මැවීම හා නියෝගය ඔහු සනුය. සකල ලෝකයන්හි පරමාධිපති වන අලෝභ උත්කෘෂ්ට විය." (9) තවදුරටත් සරවබලධාරියාණන් මසෙයින් පවසයි: { مَدَامَ اللَّهُ الَّذِي رَفَعَ السَّمَاوَاتِ بِغَيْرِ عَمَدٍ تَرَوْنَهَا ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ لِكُلِّ جَبْرٍ لِّأَجَلٍ مُّسَمًّى يُدَبِّرُ الْأَمْرَ يُفَصِّلُ الْآيَاتِ لَكُمْ لِقَاءَ رَبِّكُمْ تُرَوْنَهَا }⁸. "කිසිදු කුලුනකින් නොදර ව ඔබ දකින අහස ඔබවා නැබුරුවේ අලෝභ වන ඔහුය. පසුව ඔහු තම ආසන්නය මත ස්ඵාපිත වූයේය. තවද ඔහු හිටු හා සඳු වසඟ කළේය. සියලු නියමිත කාලයක් දක්වා ගමන් කරයි. ඔහු සියලු කල්හි සැලසුම් කරයි. නුඹලාගේ පරමාධිපතිගේ හමු ව නුඹලා තරයේ විශ්වාස කළ හැකි වනු පිණිස මම වදන් ඔහු පැහැදිලි කරයි." **وَهُوَ الَّذِي مَدَّ الْأَرْضَ وَجَعَلَ فِيهَا رِوَاسِيَ وَأَنْهَارًا وَمِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ جَعَلَ فِيهَا رِوَجِينَ أَنْثِينَ يُغَشِّي اللَّيْلَ النَّهَارَ }⁹. "තවද මහපොළොව දින හැර එහි කඳු හා ගංගා ඇති කළේ ඔහුමය. තවද සෑම එළ වගාවකින්ම එහි ඔහු දේවත්ව වශයෙන් පෝඩුද ඇති කළේය. තවද ඔහු දහවල රාත්රියෙන් ආවරණය කරයි. නියත වශයෙන්ම වටහා ගන්නා ජනයාට එහි සාධක ඇත." **إِذْ جَعَلَ سِدْرًا لِّمَنْعِ النَّاسِ أَنْ يَمَسُّوا الْكَوْكَبَ الْأَعْيُنِ وَوَضَعَ الْكَلْبَ الْأَشْجَرَ الَّذِي تَرَىٰ فِي الْبُقْعَةِ الْمُبَارَكَةِ مِنَ الْوَيْدِيَّةِ فَصَلَّىٰ }¹⁰. "සෑම කතකම උසුලන දෑ ද ගර්භාසයේ අඩු වන දෑ ද එහි වැඩි වන දෑ ද අලෝභ දිනි. තවද සෑම දෙයකම ඔහු අභියස නියමිත පරමාණයක් අනුව පිහිටයි." **9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.******

7 සුරා අර්-රූද් පාඨය 2, 3, 7, 8.
8 සුරා අර්-රූද් පාඨය 54.
9 සුරා අර්-රූද් පාඨය 2, 3, 7, 8.
10 සුරා අර්-රූද් පාඨය 16.
11 සුරා අර්-රූද් පාඨය 37 සහ 39 වන පාඨය.
12 සුරා අර්-රූද් පාඨය 22 සහ 23 වන පාඨය.

අලංකාර හා පුරුණවත් ගුණාංගවලින් තමන් වර්ණනා කරමින් මසෙයින් පවසා සිටියි: { لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ }¹³
 255. "අලංකාර වනාහි, ඔහු හැර වනෙන් දෙවියන් නොමැත. සඳා ජීවමාන ය, සඳා පැවැත්ම ඇත්තා ය. මද නින්ද හෝ (නද) නින්ද හෝ ඔහු ව ගර්භණය නොකරයි. අහස් හි ඇති දෑ ද මහපොළොවේ ඇති දෑ ද ඔහු සනු ය. ඔහුගේ අනුමැතියෙන් මිස ඔහු අධ්යය මැදිහත් වන්නෙකු විය හැක්කේ කවරකුට ද? ඔවුන්ට ඉදිරියේ ඇති දෑ ද ඔවුන්ට පසුපසින් ඇති දෑ ද ඔහු දන්නේය. ඔහු අහිමන කල පරිදි මිස ඔහුගේ දැනුමෙන් කිසිවක් ඔවුන් ගර්භණය නොකරයි. ඔහුගේ අසුන අහස් හි හා මහපොළොවේහි වසාපත් ව ඇත. ඒ දකෙ ආරක්ෂා කිරීම ඔහුට දුෂ්කර නොවේ. තව ද ඔහු අති උත්තරීතර ය, සර්ව බලධාරී ය." (14) තවදුරටත් මසෙයින් පරකාශ කරයි: { لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ }¹⁴
 3 " (ඔහු) පාපයට සමාව දන්නාය, පාපකෂමාව පිලිගන්නාය, දැඩි ලෙස දඬුවම් කරන්නාය, ත්‍යාගශීලිය, ඔහු හැර වනෙන් දෙවිදෙනෙකු නැත. නැවත යොමු වීම ඔහු වනෙමය." (15) තම පැයසුම කිරීමට පත් අලංකාර මසෙයින් පරකාශ කරයි: { هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْمَلِكُ الْقُدُّوسُ السَّلَامُ الْمُؤْمِنُ الْمُهَيَّبُ الْعَزِيزُ الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُ سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ }¹⁵
 23. "ඔහුය අලංකාර, ඔහු වනාහි ඔහු හැර වනෙන් කිසිදු දෙවිදෙනෙකු නොමැත. ඔහු රජුය, පාරිශුද්ධය, සාමය ඇති කරන්නාය, අහසදායිය, සංරක්ෂකය, සර්ව බලධාරීය, මහෝදරයාණාත්ය, ඔවුන් ආදේශ කරන දැයින් අලංකාර සුවිශ්වදය." (16)

තමන් ගැන තම ගුණවත් හට හඳුන්වා දුන් ඔහු සර්වබලධාරීය, මහා පරදාවන්තය, නැමදුමට සුදුසු දෙවියාය. ඔවුන්ට සාක්ෂි හා සාධක වශයෙන් ඔහු ඔහුගේ සංඥා ඉදිරිපත් කලේය. පරිපූරණත්වයෙන් ගුණාංග තුළින් ඔහු ඔහු ව විස්තර කලේය. - නබිත්වයේ පිලිවෙත්, මානසික අවශ්‍යතාවය සහ සඳාචාරාත්මක සහජ බුද්ධිය යනාදිය ඔහුගේ පැවැත්ම, ඔහුගේ ස්වාමිත්වය සහ ඔහුගේ දෝවත්වය පනේනුම කලේය. ඒ සම්බන්ධයෙන් සියලුම සමූහයන් ඒකමතික ව පකඟ වූවෝය. (ඔහුගේ) පැවැත්ම සහ ඔහුගේ ස්වාමිත්වය පිලිබඳ සාක්ෂි වශයෙන්, ඒවායින් සමහරක් මම ඔබට පහතින් පැහැදිලි කරන්නමි. ඒවා නම්:

1- මමෙ විශ්වයේ මැවීම සහ එහි පවතින විශ්මයජනක නිර්මාණ:

අහෝ මිනිසා! මමේ මහා විශ්වය ඔබ වට කර ඇති අතර එහි විහිදුණු අහස්, ගර්භලෝක, මන්දාකිණි සහ පෘථිවියෙන් සමන්විත වේ. එහි යාබද බිම් ඇත. ඒවායේ වැඩනෙ දේ ඒවායේ වනෙසකම අනුව වනෙස වේ. එමෙන්ම එහි සියලුම වර්ගයන් බව බෝග ද ඇත. ඒ සියලුම මැවීම සුලභ වශයෙන් පිහිටා තිබෙනු ඔබ දකිනු ඇත. මෙම විශ්වය තමන් විසින්ම නිර්මාණය නොවූ අතර, එයට අතිවාරයයෙන්ම මැවුමකරුවකු සිටිය යුතුය; හෝ තුළු එය විසින් එය නිර්මාණය කර ගත නොහැකි බැවින්. මමේ අපූරු පද්ධතිය මත එය නිර්මාණය කර, මමෙ සුන්දර පරිපූරණත්වයෙන් එය පරිපූරණ කර, නරඹන්නන් හට එය සංඥාවක් බවට පත් කලේ කවු ද? ඔහු සියලුම යටපත් කරන ඒකීය අලංකාර හැර වනෙන් කිසිවකු නොවේ. ඔහු හැර වනෙන් ස්වාමියකු නැත. ඔහු හැර වනෙන් දෙවියකු නැත. { أَمْ خَلْقُوا مِنْ غَيْرِ شَيْءٍ أَمْ هُمُ الْخَالِقُونَ }
 35 (35). "එසේ නැතහොත් කිසිවක් නොමැති ව ඔවුන් මවනු ලැබුවෝ ද? එසේ නැතහොත් මවන්නෝ ඔවුන් ද?"¹⁶ 36 { أَمْ خَلَقُوا السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ }¹⁶ "එසේ නැතහොත් ඔවුන් අහස් හා මහපොළොව මැවුවෝද? එසේ නොව ඔවුන් තරයේ විශ්වාස නොකරති." (17) මමෙ පාඨ දකෙ පරිශර නුතක් ඇතුළත් කරගෙන ඇත:

- 1- ඔවුන් නිර්මාණය කරනු ලැබුවේ ශුන්යතාවයෙන් ද?
- 2- ඔවුන් ඔවුන්වම නිර්මාණය කලෝ ද?
- 3- ඔවුන් අහස් හා මහපොළොව නිර්මාණය කලෝ ද?

ශුන්යතාවයෙන් ඔවුන් නිර්මාණය කරනු නොලැබුවේ නම්, ඔවුන් විසින්ම ඔවුන් නිර්මාණය කරනු නොලැබුවේ නම් හා අහස් හා මහපොළොව නිර්මාණය කරනු නොලැබුවේ නම් ඔවුන් මැවූ අහස් හා මහපොළොව නිර්මාණය කල මැවුමකරුවකුගේ පැවැත්ම පිලිගැනීමට ඔවුන්ට අවසි වේ. ඔහුය සියලුම යටපත් කරන ඒකීය අලංකාර.

2- සහජ ධර්මතාව

මැවුමකරු පිලිබඳ මනෙම, සැබැවින්ම ඔහු සියලු දෑට වඩා අතිශය කිරිමින්, අති ශරණීය, අති බලවත් හා පුරුණවත් බව පිලිගන්නා අසූරිත් සියලු මැවීමට ඔවුන්ගේ සහජතාව පිරිනමනු ලැබ ඇත. මමෙ කාරණය සහජ බුද්ධිය තුළ තදින් මුළු බැස ඇති අතර, එය ගණිතමය විද්‍යාවේ මූලධර්මවලට වඩා ස්ථිර ව පිහිටුවා ඇත. සහජ බුද්ධිය විකෘතියට පත් වූ කනෙකුට හැර ඒ පිලිබඳ සාක්ෂි තහවුරු කිරීමට අවශ්‍ය වන්නේ නැත. (18) උත්තරීතර අලංකාර මසෙයින් පවසයි: { فَطَرَ اللَّهُ }
 17 "... (එය) මිනිසා ඒ මත මැවූ අලංකාරයේ ස්වභාව ධර්මයයි. අලංකාරයේ නිර්මාණයේ කිසිදු වනෙස කිරීමක් නොමැත. එය සෘජු ධර්මයයි..." (19) තබ (සලලෙලානු අලයිති වසලෙම) නුමාණෝ මසෙයින් පරකාශ කලහ. "උපත ලබන කවර බිලිදෙනෙ හෝ වෝවා ඔහු සහජ ධර්මතාව මත උපත ලබනු ඇත. නමුත් ඔහු සුදුවෙතකු බවටත් කිනුනුවකු බවටත් මිත්යා දෘෂ්ටියකු බවටත් පත් කරන්නෝ ඔහුගේ දමෝපියන් විසිනි. එය සත්වයකු පුරුණවත් සත්වයකු බිහි කරන්නාක් මනි. එහි අඩුපාඩු කිසිවක් ඔබට හැඟුණේ ද? පසුව අඩු හුරුබෙරා නුමා 'ඔබ කැමතිනම් මෙය පාරායනය කරන්න' යැයි පවසා සිටියේය. { فَطَرَ اللَّهُ }
 18 "... (එය) මිනිසා ඒ මත මැවූ අලංකාරයේ ස්වභාව ධර්මයයි. අලංකාරයේ නිර්මාණයේ කිසිදු වනෙස

¹³ සූරා අලංකාර, පාඨය 255.
¹⁴ සූරා ගාෆිර, පාඨය 3.
¹⁵ සූරා අලංකාර, පාඨය 23.
¹⁶ සූරා අත්-නුජ 35 සහ 36 වැනි පාඨ.
¹⁷ පසෙහුල ඉස්ලාම් ඉබ්නු තයම්සියාගේ "මජ්මුෆ් ෆතව්" බලන්න. වලෙම 1 පිටු 47,49-73.
¹⁸ සූරා අජ-රුම, පාඨය 30.

කිරීමේ නොමැත..." (20) තවදුරටත් නබි (සලලේලාහු අලෙයි වසලෙම) නුමාණෝ මසෙෝ පරකාශ කළහ. "දැනගන්න, අද මට උගන්වා ඇති දැයිත් ඔබ නොදන්නා දැ ඔබට උගන්වන මනේ මාගෝ පරමාධිපති මට අණ කළෝය. (ඔහු මසෙෝ උපදෙස් දෙයි): ගැන්නා හට මා පවරා දුන් වස්තුව නිත්යානුකූල ය. මම මාගෝ ගැන්නා සියලු දෙනා පිවිහුරු ලෙස මවා ඇතිවෙමි. සැලැවීමේ අයෙතානුන් ඔවුන් වන පැමිණ ඔවුන්ගේ දහමින් ඔවුන් ඉවතට හරවති. මා ඔවුන්ට අනුමත කළ දැ ඔවුන් ඔවුන්ට තහනම් කළෝය. කිසිදු සාධකයක් පහළ කර නොතිබියි ද, ඔවුන් මට ආදේශ තබන මනේ ඔවුහු ඔවුන්ට අණ කළෝය." (21)^{19*20}

3- පරජාවන්ගේ ඒකමතික එකඟත්වය

මමෙ විශ්වයට මැවුම්කරුවකු සිටින බවට පැරණි මනේම නවිණ පරජාවන් ඒකමතිකව එකඟතාව පළ කර ඇත. ඔහු ය ලෝවැසියන්ගේ පරමාධිපතියාණන් වූ අලලාහ්. සැලැවීමේ ඔහු අහස් හා මහපොළොවේ මැවුම්කරුය. ඔහුගේ මැවීම තුළ කිසිදු හවුලකරුවකු ඔහුට නැති සේම ඔහුගේ පාලනය තුළ ද ඔහුට කිසිදු හවුලකරුවකු නැත. අහස් හා පොළොව මැවීමේදී තම දවේවරුන් මැවුම්කරු සමඟ හවුල වූ බව ඔවුන් විශ්වාස කළ බවට අතිත කිසිදු ජාතියකින් වාර්තා වී නැත. ඒ වනුව, ඔවුන් විශ්වාස කළේ දවේදුන් අලලාහ්, ඔවුන්ගේ මැවුම්කරු සහ ඔවුන්ගේ දවේවරුන්ගේ මැවුම්කරු බවත්, එබැවින් ඔහු හැර වෙනත් මැවුම්කරුවකු හෝ සැපයුම්කරුවකු හෝ නොමැති බවත්ය. සහෙ හා හානිය ශුද්ධ වූ ඔහුගේ අනෙහිය. අලලාහ්ගේ පරිපාලනත්වය මිත්යාදාෂ්ටික බහුදෝවවාදීන් පිළිගන්නා බව දන්වමින් උන්තරිතර අලලාහ් මසෙෝ පරකාශ කරයි: { (61) وَلَئِن سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ فَأَلْفَافٌ يُّؤَفْكُونَ } (61) "තවද අහස් හා මහපොළොව මවා හිටු හා සෑදූ වයඟ කළේ කවුදැයි ඔබ ඔවුන්ගෙන් විමසුවහොත් නම් සැලැවීමේ අලලාහ් යැයි ඔවුහු පවසති. එසේ නම් ඔවුන් (සත්යයෙන්) වනෙතකට යොමු කරනු ලබනුයේ කසෙෝද?" اللَّهُ يُّسْطُ الرَّزْقِ } (62) "අලලාහ් තම ගැන්නන් අතරින් තමන් අතිමත කරන අයට පෝෂණ සම්පත් වියාප්ත කරයි. තවද ඔහු ඔහුට (ඒවා) සිමා කරයි. නියත වශයෙන්ම අලලාහ් සියලු දෑ පිළිබඳ ව සර්ව ඥාතිය." وَلَئِن سَأَلْتَهُمْ مَنْ نَزَّلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَ بِهِ الْأَرْضَ بِهِ حُمْرًا وَمَا تَحْتَهَا يَاقُوتًا لَيَقُولُنَّ اللَّهُ فَالْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَا يُغْنِي عَنْهُ كُفْرًا وَلَا يُؤْتِيهِمْ مِنْهُ جَاءً } (63) "තවද අහසින් පලය පහළ කොට එමගින් මහපොළොව මියගිය පසුව එය පරාණවත් කළේ කවුදැයි ඔබ ඔවුන්ගෙන් විමසුවහොත් නම්, අලලාහ් යැයි නියත වශයෙන්ම ඔවුහු පවසති. සියලු පරතංසා අලලාහ්ටමය. නමුත් ඔවුන්ගෙන් බහුතරයක් දෙනා (ඒ බව) වටහා නොගනීති යැයි (නබිවරය!) කුඹ පවසනු." (23) තම පැසසුම කිරීමට පත් අලලාහ් මසෙෝ පරකාශ කරයි: { وَلَئِن سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ لَيَقُولُنَّ الْعَزِيزُ الْعَلِيمُ } (24) "තවද අහස් හා මහපොළොව මැවීමේ කවුදුදැයි කුඹ ඔවුන්ගෙන් විමසා සිටියහොත් නම් සර්වඥ සර්ව බලධාරියාණන් ඒවා මැවීමේ යැයි සැලැවීමේ ඔවුන් පවසනු ඇත." (24)²³

4- මානසික අවශ්‍යතාවය:

මමෙ විශ්වයට හරෝෂ්ඨි මැවුම්කරුවකු සිටින බව පිළිගනිම වනුවට වනෙන් විකල්පයක් සහජ බුද්ධිය විසින් සොයා ගන්නේ නැත. මිනිසාදායක් සහජ බුද්ධිය විශ්වය දකින්නේ උන්පත්තියට ලක් වූ දයෙක් ලෙසය. එමනේම එය තමා විසින්ම නිර්මාණය නොකළ බවත් ය. උන්පත්තියට ලක් වූ දයෙකට උන්පාදකයකු අනිවාර්ය වේ. මිනිසා අර්බුදවලට හා විපත්වලට මුහුණ දෙන බව දන්නා අතර ඔහු ඒවායින් මිදීමට නොහැකි වූ විට, තම හදවතින් අහස දෙසට හැරී, සසෙ දිනසන්නි ඔහුගේ පරමාධිපතියා ඔහු පරිනික්මෝප කොට ඔහුගේ පිළිමවලට නැමදුම් කළත්, තම දුක නිදහස් කර ගැනීමට සහ ඔහුගේ දුක පහ කිරීමට තම පරමාධිපතිගෙන් උපකාර පතයි. මෙය පරිනික්මෝප කළ නොහැකි අවශ්‍යතාවයක් වන අතර එය පිළිගන සුනු වේ. ඒ වනුවට, සහකුට විපතක් සිදු වුවහොත්, උග් හිස ඔසවා අහස දෙස බලයි. මිනිසාට යම් විපතක් සිදු වූ විටක ඔහු තම පරමාධිපති වන ඉක්මණිම යොමු වී එම විපත ඉවත් කර දෙන මනේ තමන්ගෙන් ඉලලා සිටින බව අලලාහ් දන්වමින් ඔහු ගැන මසෙෝ දන්වා සිටියි: { وَإِذَا مَسَّ الْإِنْسَانَ ضُرٌّ دَاعِيَ رَبَّهُ مُنِيبًا } (24) "තවද මිනිසාට යම් භාතියක් සපරල වූ විට ඔහු තම පරමාධිපති වන යොමු වී ඔහුට කන්නලව් කරයි. පසු ව ඔහුට ඔහුගෙන් වූ යම් අනුග්රහයක් පිරිනැමූ විට ඔහු මීට පරෙ කවර දයෙක් වන කන්නලව් කරමින් සිටියේ ද එය අමතක කොට අලලාහ්ගේ මාර්ගයෙන් නොමඟ යවනු පිණිස ඔහුට සමානයන් තබයි..." (25) දෝවත්වය ආදේශ කරන මිත්යාදාෂ්ටිකයන්ගේ තත්වය දන්වමින් උන්තරිතරයාණන් මසෙෝ පවසයි: { هُوَ الَّذِي يُسَيِّرُكُمْ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ حَتَّىٰ إِذَا كُنْتُمْ فِي الْفُلِكِ وَجَرَينَ بِهِمْ بِرِيحٍ طَيِّبَةٍ وَفَرِحُوا بِهَا جَاءَتْهَا رِيحٌ عَاصِفٌ وَجَاءَهُمُ الْمَوْجُ مِنْ كُلِّ مَكَانٍ وَظَنُّوا أَنَّهُمْ أُحِيطَ بِهِمْ دَعَوُا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ لَئِن لَّا أَنْجَيْنَا مِنْ هَٰذِهِ لَنُكَونَنَّ مِنَ الْسَٰكِرِينَ } (22) "තමා විමසීමේ හා මුහුදේ කුඹලා ව ගමන් කරවනුයේ ඔහුය. කුඹලා නැවක සිටි විට එය නැවුම සුළඟකින් ඔවුන් කැටු ව යාන්තරා කරයි. තවද එමගින් ඔවුහු සහනු වූහ. සුළි සුළඟකින් ඒ වන පැමිණිය. තවද සෑම තැනකින්ම (මුහුදු) රැලිද ඔවුන් වන පැමිණිය. එවිට නියත වශයෙන්ම තමන් කොටු වී ඇතිවූ ඔවුහු සිතති. කුඹ අප මසෙක් මුදවා ගන්නහොත් නම් නියත වශයෙන්ම අපි කෘතවදෝදීන් අතරින් වමුසිය පවසා දහම අලලාහ්ට පමණක් සහ කරමින් අවංකයින් ලසෙක් අලලාහ්ගෙන් ඇයද සිටිති." لَمَّا أَنْجَاهُمْ إِذْ هُمْ يُنْعَوْنَ فِي الْوَادِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّمَا بُغِيكُمْ عَلَىٰ أَنْفُسِكُمْ مَتَاعَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا } (23) "25" { (23) } "25"

¹⁹ බුහාරි හි "කිතාබුල් කද්ර්" පාඩම 3, මුස්ලිම්හි "කිතාබුල් කද්ර්" හදිස් අංක 2658, මමෙ පද පලෙ මුස්ලිම් සහ වූවකි.
²⁰ ඉමාම අහමද ඔහුගේ මුස්තද්හි මසෙ වාර්තා කර ඇත. වලෙම 4, පිටුව 162, මුස්ලිම් නුමා විසින් ද මසෙ වාර්තා කර ඇත. මමෙ පද පලෙ ඔහු සහ වූවකි. පාඩම "සර්වගය, එහි සුවපහසුකම් හා එහි වැසියෝ" හදිස් අංක 2865.
²¹ අයෙහුල ඉස්ලාම් ඉබ්නු නය්මියාගේ "මජ්ලිස ආතවා" බලන්න. වලෙම 14 පිටු 380-383, වලෙම 7 පිටුව 75.
²² සුරා අල-අනකබුත්, 61-63 දක්වා වූ පාඩ.
²³ සුරා අස්-සුකුරුෆ්, පාඩය 9
²⁴ * වැඩි විස්තර සඳහා, ඉමාම මුහම්මද් ඉබ්නු අබ්දුල වහ්හාබ් විසින් රචිත අත නවහිද පොත බලන්න.-. [25] සුරා අල-සුමර්, 8 වැනි පාඩය.
²⁵ සුරා සුහුබ්, පාඩ 22,23

"පසර්: ඔහු ඔවුන් මුදවා ගත් කලින් එවිට ඔවුහු යුක්තියෙන් තොරව මහජනලොවේ සීමාව ඉක්මවා කටයුතු කරති. අහරේ ජනසිති! තුමලාගේ සීමාව ඉක්මවීම තුමලාට පරතේවමය. මලෙතොව පිවිතයේ අලප සැපයකි. පසුව තුමලා නැවත යොමු කරනු ලබන ස්ථානය අප වනෙය. එවිට තුමලා සිදු කරමින් සිටි දෑ පිලිබඳව අපි තුමලාට දන්වන්නමු." තවදුරටත් සර්වබලධාරියාණන් මසෙරේ පවසයි: { وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَهُمْ لَعْنًا عَلَيْهِمْ أَنَّ لِيُكْفِرُوا بِنِعْمَتِي إِذْ أَخْرَجْتَهُم مِّنْ أَهْلِ الْبَلَدِ فَكَفَرُوا وَإِذْ أَخْرَجْتَهُم مِّنْ أَهْلِ الْبَلَدِ فَكَفَرُوا وَإِذْ أَخْرَجْتَهُم مِّنْ أَهْلِ الْبَلَدِ فَكَفَرُوا } 32. ²⁶ "තවද කඳු මනේ රළ ඔවුන් වසා ගත් විට දහම අලලාහ්ට පමණක් පුද කරන්නන් ලෙසින් ඔවුහු ඔහු ඇරයුම් කලෝය. නමුත් ඔහු ඔවුන් ගොඩබිම වන මුදවාගෙන ආ කලින් එවිට ඔවුන් අහරින් මධ්යස්ථ ව කටයුතු කරන්නන් ද විය. එමනේම වංචාකාර ගුණමඟු සෑම කෙනෙකුම මිස අපගේ සංඥා පිටු නොදකිනු ඇත." (27)

මේ දවෙයන් විශ්වය යුක්තිය තර්කවයේ සිට බිහි කලෝය. මිනිසාව අලංකාර හැටියකින් නිර්මාණය කලෝය. මිනිසාගේ සහජය තුළ ඔහුට නමස්කාර කිරීම හා යටහත් වීම ඔහු සංකේතවත් කලෝය. ඔහුගේ දේවත්වය හා පරිපාලය ගැන සහජ බුද්ධිය එකඟ විය. ඔහුගේ පරිපාලනය පිලිබඳ පිලිගැනීමට සියලු සමූහයින් එකඟ වූයේය. එහෙයින් ඔහුගේ පරිපාලනයේ මනේම දේවත්වයේ ද ඔහු ඒකීය විය යුතුය. එමනේම මැවීමේ ඔහුට කිසිදු හවුලකරුවකු නැති සේම ඔහුගේ දේවත්වයේ ද ඔහුට කිසිදු හවුලකරුවකු නැත. ඒ සඳහා සාධක බොහෝමයක් ඇත:

විශ්වය තුළ එක් දවෙයකු හැර වනේන් කිසිවකු නැත. මැවුමකරු හා නොමැති ඒකීය දවෙයා ය. ඔහු හැර වනේන් කිසිවකු විසින් යහපත ගෙන දීමට හෝ හානිය වැළැක්වීමට හෝ නොහැකි. විශ්වයේ වනේන් දවෙයකු වි නම් ඔහුටත් කිරියාවක් මැවීමක් හා නියෝගයක් තිබිය යුතු අතර වනේන් දවෙයකුගේ හවුල විමක් ඔවුන් දෙනොගනේ කිසිවකු පිලිගන්නේ ද නැත. ඔවුන් දෙනොගනේ එක් අයකු අනෙකා අබ්බවා යන්නට බලයි. ඔහුට පාලනය කරන්නට බලයි. එසේ අබ්බවයා යනු ලබන්නකු වි නම් ඔහු දවෙයකු විය නොහැකි. අබ්බවයා යන්නා සැබෑ දවෙයාය. ඔහුගේ පරිපාලනයේ කිසිදු දවෙයකු හවුල නොවනවාක් මනේම ඔහුගේ දේවත්වය තුළ ද කිසිදු දවෙයකු හවුල වන්නේ නැත. { 91. ²⁷ مَا آتَاكَ اللَّهُ مِنْ بَرٍّ وَمَا كَانَ مَعَهُ مِنْ آلِهِ إِذْ أَخَذَ كُلُّ آلِهِ بِمَا خَلَقَ وَلَعَلَّ بَعْضُهُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ أَنبَحَانِ اللَّهُ مَعًا يَصْفُونَ } 91. ²⁷ "අලලාහ් කිසිදු දුරුවකු නොගත්තේය. තවද ඔහු සමග කිසිදු දවෙයකු ද නොවීය. එසේ (දවෙවුරු කිහිප දෙනෙකු) වූ විට සෑම දවෙයකුම ඔහු මැවූ දෑ සමග පහ ව යනු ඇත. ඔවුන්ගේ ඇතැමෙකු ඇතැමෙකුට වඩා උසස් වනු ඇත. ඔවුන් වර්ණනා කරන දැයින් අලලාහ් සුපිවනුය." (29)²⁸

අහස හා මහජනලොවේ ආධිපත්‍යය දරණ අලලාහ්ට හැර වනේන් කිසිවකුට නැමදුම් කිරීම සුදුසු වන්නේ නැත. හෝතුව සැබැවින්ම මිනිසා සමප වන්නේ ඔහුට යහපත ගෙන දෙන, හානියෙන් ඔහුට වලක්වන, ඔහුගේ නසුර හා අර්බුද ඉවත් කරන දවෙයා වනෙය. මේ දේවල් සාක්ෂාත් කර ගත හැක්කේ අහසේ, පොළොවේ සහ ඒ දෙක අතර ඇති දේවල්හි ගිම්පාණන්ට පමණි. බහු දේවවාදීන් පවසන පරිදි ඔහු සමඟ වනේන් දවෙයකු වි නම්, සැබෑ ගිම්පාණන් වන අලලාහ්ට නැමදුම් කිරීම වන ලඟා කරන මාර්ග ගැන්වන්නන් නොගෙන ඉන්නට තිබුණි. මන්තියාද යන්, අලලාහ් හැර නැමදුම් ලබන මේ සියලු දෑ පවා අලලාහ් නමැදීම හා ඔහු වන සමප වමේන් සිටිති. කවර අයකු අහසේ යහපත හා අයහපත ඇත්තේ ද, ඔහු වන සමප විමට අපෝකෂා කරන අය, අහසේ හා මහජනලොවේ සිටින අය විසින් නැමදුම් ලබන එම සැබෑ දවෙයන්ට නමස්කාර කිරීම උචිතය. අලලාහ් හැර ඔවුන් අතර සිටින නැමදුම් ලබන සසු දවෙවුරුන් පිලිබඳ උත්තරිතරයාණන් මසෙරේ පවසයි: { 42. ²⁹ لَقَدْ أَخَذْنَا مِيثَاقَهُمْ لَعْنًا عَلَيْهِمْ أَن لَّا يُكْفِرُوا بِنِعْمَتِي إِذْ أَخْرَجْتَهُم مِّنْ أَهْلِ الْبَلَدِ فَكَفَرُوا وَإِذْ أَخْرَجْتَهُم مِّنْ أَهْلِ الْبَلَدِ فَكَفَرُوا وَإِذْ أَخْرَجْتَهُم مِّنْ أَهْلِ الْبَلَدِ فَكَفَرُوا } 42. ²⁹ "ඔවුන් පවසන අසුරින් ඔහු සමග දවෙවුරුන් වි නම් එවිට ඔවුන් අර්ප හි ගිම්පාණන් වන මග සොයන්නට තිබුණි යැයි තුම පවසන." (30) සත්යය සොයන්නා උත්තරිතරයාණන්ගේ වදන පාරායනය කල යුතුය. { 22 (22) لَقَدْ أَخَذْنَا مِيثَاقَهُمْ لَعْنًا عَلَيْهِمْ أَن لَّا يُكْفِرُوا بِنِعْمَتِي إِذْ أَخْرَجْتَهُم مِّنْ أَهْلِ الْبَلَدِ فَكَفَرُوا وَإِذْ أَخْرَجْتَهُم مِّنْ أَهْلِ الْبَلَدِ فَكَفَرُوا } 22 (22) "අලලාහ් හැර දමා තුමලා විශ්වාස කලවුන්ට තුමලා ඇරයුම් කරනු. අහසේ හා මහජනලොවේ අණුවන තරම් පරමාණයක් හෝ ඔවුන් සතුව නැත. තවද ඒ දෙකේ කිසිදු හවුලක්ද ඔවුන්ට නොමැත. ඔවුන් අතරින් කිසිදු උරදේනකු හෝ ඔහුට නැතැයි (හබ්බරය!) තුම පවසන." ³⁰ "තවද කවරකුට ඔහු අවසර දුන්නේ ද ඔහුට හැර ඔහු අබ්සය මැදිහත්වීම (කිසිවකුට) පරසෝජනවත් වන්නේ නැත." (31) මෙම පාඨ කථනු හතරකින් අලලාහ් හැර වනේන් අය කෙරෙහි හදවතේ ඇති බැඳීම බිඳ දමයි. ඒවානම්:

පළමුවැන්න: සැබැවින්ම හවුලකරුවන් ලෙස පත් කරනු ලබන මොවුන් අලලාහ් සමග අංශු මාතරයකට හෝ ගිම්කම් නො දරති. අංශු මාතරයක් හෝ ගිම්කම් නොදරන්නාට කිසිදු සහෙක් කිරීමට හෝ කිසිදු හිංසාවක් කිරීමට හෝ නො හැකිය. ඔහු දවෙයකු විමට හෝ අලලාහ්ට හවුලකරුවකු විමට හෝ සුදුසු නැත. අලලාහ් ඔවුන් පාලනය කරන්නේත් ඔවුන් අතර කිරියා කරන්නේත් නතිවමය.

දෙවැන්න: සැබැවින්ම අහසේ හා මහජනලොවේ කිසිවකට ඔවුහු ගිම්කම් නො දරති. ඒ දෙකේ හවුල විමේ අංශු මාතරයක් හෝ ඔවුන්ට ගිම් නැත.

තුන්වැන්න: අලලාහ්ට ඔහුගේ මැවීම අහරින් කිසිදු සහයකයකු නැත. ඒ වනුවට ඔවුන්ට සහෙ සලසන දෑ සඳහා ඔවුන්ට උපකාර කරන්නේත් ඔවුන්ට හානි දායක දෑ ඔවුන්ගේ වලක්වන්නේත් ඔහුය. එය ඔහුට ඔවුන්ගේ කිසිදු අවශ්‍යතාවක් නැති බැවින් හා ඔවුන්ගේ අවශ්‍යතාව ඔවුන්ගේ පරමාධිපති වන ඔහු වන පිහිටා ඇති බැවින්.

සිව්වැන්න: මලෙසෙ දවෙයන්ට ආදේශ කරමින් හවුල හාවයට පත් කරනු ලබන මොවුන්, මොවුන්ගේ අනුගාමිකයින් වනුවනේ පවා අලලාහ් අබ්සය මැදිහත්වීමට ගිම්කම් නො ලබති. එහි දී ඔවුන්ට අවසර දෙනු නො ලැබේ. එසේ:

²⁶ සුරා ලුක්මාන්, 32 වන පාඨය.
²⁷ බලන්න: පර්චු අල-අකිදනුත් තහාවියියා, පිටුව 39
²⁸ සුරා අල-මුම්නුන්, 92 වන පාඨය.
²⁹ සුරා අල-ඉස්රා 42 වන පාඨය.
³⁰ සුරා සබා 23 සහ 24 වැනි පාඨ.

මැදිහත් වීමට අවසර දෙනු ලබනුයේ ඔහුගේ හිතවත් දැනුමයන්ට පමණය. එම හිතවත් දැනුමයන්ට පවා තම ප්රකාශය ක්රියාව හා ප්රතිපත්තිය අලෙහි වීසිනි පිලිගත් අයකුට හැර වෙනත් කිසිවකු වනුවෙන් මැදිහත් වී කතා කළ නොහැක.(32)³¹

මුළු ලෝකයේම කටයුතුවල නිත්යභාවය සහ එහි කටයුතුවල ක්රමවත් බව එහි පාලකයා එකම දවේයකේ, එකම පාලකයකේ සහ එකම ස්වාමියකේ බව පෙන්වා දෙයි. ඔහු හැර වෙනත් දවේයකු මැවීමටද නොමැති අතර ඔහු හැර වෙනත් ස්වාමියකු ඔවුන්ට නැත. මමෙ විශ්වය සඳහා මැවුම්කරු වන දෙදෙනෙකුගේ පැවැත්ම ප්රතික්ෂේප කරන අයුරින්ම දවේවරුන් දෙදෙනෙකුගේ පැවැත්ම ද ප්රතික්ෂේප කරයි. උන්තර්තරයාණන් මසෙමේ පැවසිය: {لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْغَافِلُونَ} ³². "ඒ දකෙහි අලෙහි හැර තවත් දවේයකු සිටියේ නම් ඒ දකෙම අර්බුදයට පත්වනු ඇත..." (33)අහසේ හා මහපොළොවෙහි අලෙහි හැර වෙනත් දවේයකු නියම කරනු ලැබුවේ නම් ඒ දකෙ දුෂිත වනු ඇත. දුෂිතභාවයේ මුහුණුවර වනුයේ: අලෙහි සමග වෙනත් දවේයකු වූ විටක ඔවුන් දෙදෙනාගෙන් සෑම කෙනෙකුම කුර්ජුකම් කිරීමට හා ක්රියා කිරීමට හැකියාව ලැබිය යුතු වේ. එවිට අර්බුද හා මත ගැටුම් මනුෂ්‍යයන් ඇත. ඒ හේතුවෙන් දුෂණය සිදු වේ. ශරීරයට එක හා සමාන ආත්මා දකෙක එය හසුරුවන්නට තිබිය නොහැකි වූ විටක, එය එසේ තිබුණේ නම් එය දුෂිත වී විනාශ වී යනු ඇත. එය විය නොහැකිකි. එසේ නම් විශ්වය අති විශාලව තිබිය දී එහි එය නිරූපණය කළ හැකිකමේ කෙසේද? ^{33*34}

4- ඒ සම්බන්ධයෙන් වන නවවරුන්ගේ හා දහම දුතවරුන්ගේ ඒකමතික එකඟත්වය.

නවවරුන් හා ධර්ම දුතවරුන් වනාහි බුද්ධියෙන් ජනයා අතර වඩාත් පූර්ණවත්, ආත්මයෙන් වඩාත් පිවිනුරු, සඳාචාරයෙන් වඩාත් ශ්රීරය, ඔවුන් පාලනය කිරීම සඳහා වඩාත් උපදෙසෙහිලි, අලෙහිගේ කැමැත්ත ගැන මැනවින් දන්නා, සෘජු මාර්ගය හා නිවැරදි මාර්ගය වන වඩාත් යහමැලි ලැබූ අය බව සියලු සමූහයන් ඒකමතික ව එකඟ වෙති. එය ඔවුන් අලෙහිගෙන් දිවිය පණිවිඩ ලබා එය ජනයාට දන්වා සිටි බැවිනි. ආදම් (අලෙහියේ සලාම) නුමා පටන් අවසන් දුත මුහුමමද (සලලෙලාහු අලෙහි වසලලෙම) නුමා දක්වා වූ සියලුම නවවරුන් හා ධර්ම දුතවරුන් අලෙහි පිලිබද විශ්වාස කිරීමටත් නැගුණට ලක්වන ඔහු හැර අන් සියලුම දෑ අත්හැරීමටත් සැබෑ දවේයා ඔහු වන බවටත් තම සමූහයා ඇරයුම් කිරීමට ඒකමතික ව එකඟ වූවෝය. {وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا نُوحِي إِلَيْهِ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدْنِي} ³⁵; "තවද නියත වශයෙන්ම මා හැර වෙනත් දවේයකු නොමැත. එහෙයින් නුඹලා මටම නමැදි" යැයි ඔහු වන දේව පණිවිඩ දන්වා සිටීමෙන් මිස නුඹට පරෙ කිසිදු ධර්ම දුතයකු අපි නොඒවීමට." (36)තම ප්රශංසාව කිරීමට පත් අලෙහි, නුන් (අලෙහියේ සලාම) නුමාණන් පිලිබදව මසෙමේ පවසා සිටියි. හතෙමෙ තම ජනයාට: {إِنِّي أَنبَأْتُكُمْ بِكُفْرَانِكُمْ أَنبَأْتُكُمْ بِكُفْرَانِكُمْ أَنبَأْتُكُمْ بِكُفْرَانِكُمْ} ³⁶; "අලෙහි හැර වෙනත් කිසිවකුට නුඹලා නැගුණ නොකලී යුතුය. නියත වශයෙන්ම මම ඔහු වෙතින් නුඹලාට අවවාද කරන්නකු හා භූගාරව දන්වන්නකු වමේ." (37)ඔවුන් අතර අවසන් දුත මුහුමමද (සලලෙලාහු අලෙහි වසලලෙම) නුමාණන් පිලිබද මසෙමේ පවසා සිටියි. එනුමාණන් තම සමූහයාට: {وَأَنبَأْتُكُمْ بِكُفْرَانِكُمْ أَنبَأْتُكُمْ بِكُفْرَانِكُمْ أَنبَأْتُكُمْ بِكُفْرَانِكُمْ} ³⁷. "මා වන දේව පණිවිඩ දන්වනු ලබනුයේ, නුඹලාගේ දවේදා එකම දවේදාණන් බවය. එහෙයින් නුඹලා අවනත වන්නෝ වන්නේද? යැයි (නබිවරයා!) නුඹ විමසනු." (38)

මමෙ දවේයා ශුන්යභාවයෙන් මමෙ විශ්වය බිහි කර උන්පාදනය කළේය. මිනිසා අලංකාර හා ගෞරවනීය හැඩයෙන් මැවුවේය. දවේයන්ගේ පරිපාලනය හා දේවත්වය පිලිගන්නා ගතියෙන් මිනිසාගේ සහජ බුද්ධිය සමාධිගත කළේය. ඔහුගේ ආත්මය, එහි මැවුම්කරුට යටත් කර, ඔහුගේ පිලිවන මත ගමන් කිරීමෙන් මිස සැනසුම නොලබන්නක් බවට පත් කළේය. එමෙන්ම ප්රාණය, එහි නිර්මාතෘ වන සන්සුන් වීමෙන් හා එහි මැවුම්කරු සමග සම්බන්ධ කිරීමෙන් මිස සැනසුම නොලබන්නක් බවට නියම කළේය. ගෞරවනීය දහම දුතවරුන් දන්වා සිටි සෘජු මාර්ගය ඔස්සේ මිස එයට කිසිදු සම්බන්ධතාවක් පවතින්නේ නැත. ඔහුට බුද්ධියක් පිරිනමා ඇත. පරමාධිපතිව විශ්වාස කිරීමෙන් මිස පූර්ණ පරිදි එහි කටයුතු ක්රියාත්මක වන්නේ හෝ එය සෘජුභාවය ලබන්නේ හෝ නැත. සහජ බුද්ධිය නිවැරදි වූ විටක, ප්රාණය සන්සුන් වූ විටක, ආත්මය ස්ඵාවර වූ විටක, එමෙන්ම බුද්ධිය විශ්වාස කළ විටක, ඔහුට මලෝකවෙහි මෙන්ම මනුලෝකවෙහි සතුට, ආරක්ෂාව හා සැනසුම සහතික වනු ඇත. යමෙක් එසේම ප්රතික්ෂේප කරන්නේ නම්, ඔහු විසිරී වන්නට ගොස්, මලෝකවෙහි විවිධ ප්රදේශවල සැරිසරමින්, එහි දවේවරුන් අතර බඳො ගනිමින්, නමාට ප්රතිලාභය සහතික කරන්නේ කවුරුන්ද, තමන්ගෙන් අයහපත වලක්වන්නේ කවුරුන්දැයි නො දැන පිටත් වනු ඇත. සිත නුළ දේව විශ්වාසය ස්ඵාවර වීම පිණිස දේව ප්රතික්ෂේපයෙන් පැහැදිලි සුවය ලැබිය යුතු පිණිස අලෙහි උපමා ගෙන හැර පැවසේය. -උපමා ඉදිරිපත් කිරීම බුද්ධියට ගෝචර වීමට වඩාත් සම්ප සාධකයකි.- විවිධ දවේවරුන් අතර තම කටයුතු වන කරන මිනිසකු අතර හා තම පරමාධිපතිව පමණක් ගැනීමක් කරන මිනිසකු අතර එහි දී සංසන්ධනය කර පෙන්විය. සුවිභුද්ධියාණෝ මසෙමේ පැවසිය: {وَرَجُلًا سَلَمًا أَرَادَ أَنْ يَنْتَوِيحَ} ³⁸. "මහගෝදවලින් යුත් (බොහෝ) හවුලකරුවන් සතු වූ මිනිසකේ හා එකම මිනිසකුට පමණක් අයත් වූ මිනිසකේ අලෙහි උපමා වශයෙන් ගෙන හැර දැක්විය. උපමාවෙන් ඔවුන් දෙදෙනා එක හා සමාන වේ ද? සියලු ප්රශංසා අලෙහිටය. නමුත් ඔවුන්ගෙන් බහුතරයක් දනො නොදනිති."

31 බලන්න, "කුර්ජුහු උසුතිලි මුවහ්තීන්" සංස්කරණය අෂ්-අයිඩ් අබ්දුර් රහ්මාන් ඉබ්නු හසන් (රහිමුලලාහ්) පිටුව, 100.
32 සුරා අල-අන්බියා, පාඨය 22.
33 බලන්න: "කුර්ජුහු කදිර්" වලෙම 3, පිටුව 403.
34 බලන්න: "මිලිහාහු දාටිස සආද්" වලෙම 1, පිටුව 260.
35 සුරා අල-අන්බියා, පාඨය 25.
36 සුරා හුද්, පාඨය 2.
37 සුරා අල අන්බියා, පාඨය 108.
38 සුරා අස්-සුමර්, පාඨය 29.

(39)ඒකදේවවාදී ගැන්තාට සහ බහුදේවවාදී ගැන්තාට උපමා ලෙස අලෙහි ගනෙ හැර පාත්තෝ හවුලකරුවන් සනු එක් ගැන්තකේ ය. ඔහු සම්බන්ධයෙන් ඔවුන් එකිනකො වාද කරති. ඔහු ඔවුන් අතර වනේ කරනු ලබන්නකි. ඔවුන් සෑම කනෙකොටම ඔහු සම්බන්ධයෙන් මඟු පනේවීමක් ඇත. ඔවුන් සෑම කනෙකොටම ඔහු සම්බන්ධයෙන් පැවරුමක් ද ඇත. එක් පිලිවනෙක් මත රැඳිය නොහැකිව, එක් මාර්ගයක් මත පිහිටිය නොහැකිව ඔහු ඔවුන් අතර වයාකුළුව සිටියි. ඔහුගේ මුහුණුවර සහ බලයන් ඉරා දමන ඔවුන්ගේ ගැටුමකාරී, රණ්ඩු සරුවල, පරස්පර විරෝධී ආභාවන් නාපිතිමත් කිරීමට ඔහුට නොහැකි ය. අනෙක එක ස්වාමියකු පමණක් සනු ගැන්තකේය. ඔහුගේ අපෝකෂා කරන දෑ ඔහු දනි. ඔහු ගැන පවතින පැවරුම ඔහු දනි. ඔහු එක් පැහැදිලි පිලිවනෙක් මත ස්ථාවර ව රැඳී සිටියි. මොවුන් දෙනො එක සමාන වන්නෝ ද? මොවුන් එක් ස්වාමියකුට යටහත් පහත් වූ අයකි. ස්ථාවරත්වය, අවබෝධය හා ස්ථිර විශ්වාසයෝ සැනසුම තුළින් ඔහු සන්සුන් වෙයි. අනෙකො හවුලකාර නායකයින් හට යටහත් පහත් වන්නකි. එක් ස්ථාවරයක පිහිටිය නොහැකිව, සියලු දෙනො පිලිගැනීම හැර එක් අයකු පිලිගැනීමට නොහැකිව කණස්සලලෙන් පිඩා විදියි. අලෙහිගනේ පැවැත්ම, ඔහුගේ පරිපාලනත්වය, ඔහුගේ දේවත්වය පනේවා දනෙ සාධක පැහැදිලි කිරීමෙන් පසු ව, විශ්වය හා මිනිසාගේ මැවීම පිලිබඳ මැනවින් වටහා ගත යුතුය. එහි පවතින පරඥාව උකහා ගත යුතුය.

විශ්වයේ මැවීම

අහස්, පොළොව, තදු, මන්දාකිණි, සමුදර, ගස්වැල සහ එහි සියලුම සතුන්ගේ සමන්විත මේ විශ්වය සරව බලධාරී දෙවියන් විසින් නිර්මාණය කරන ලද්දේ ශුන්යතාවයේ. උත්තරීතරයාණන් මසෙයින් පවසයි: {قُلْ إِنَّمَا أَمْرُهُ إِذْ يَقُولُ لِلْمَاءِ أَنْ تَبَرِّحْ فَتَجْرُ أُنثَىٰ مُجْتَمِعَةً فَتَلْقَىٰ بِأُنثَىٰ ۚ كُلًّا مِمَّا خَلَقْنَا لَا عِلْمَ لَنَا بِمَا كَانُوا يَفْعَلُونَ } (9) "දින දකෙක් තුළ මහපොළොව මැඩු ඔහු ව තුඹලා පිරිනිනපෝපි කොට තුඹලා ඔහුට සමානයන් තබන්නො ද? ලෝකයන්හි පරමාධිපති ඔහුය යැයි (නබවරය!) තුඹ පවසනු. من" 10 (10) "තවද ඊට ඉහලින් එහි (පොළොවෙහි) කඳු ඇති කලෝයි. තවද එහි සමාදේධිය ඇති කලෝයි. දින හතරක් තුළ පෝෂණ සම්පත් නිර්ණය කලෝයි. මසෙ ඒ ගැන විමසන්නන් හට සරිලන පිලිතුරකි." 11 (11) "تَسْفُتْ إِلَى السَّمَاءِ وَهِيَ دَخَانٌ فَقَالَ لَهَا وَلِلْأَرْضِ أَنْبِيَا طَوْعًا أَوْ كَرْهًا قَالَتَا أَنْبِيَا طَائِعِينَ" "පසු ව ඔහු අහස දසෙට යොමු විය. එය දුමක් මෙන් තිබිය. එවිට "ඔබ දෙනො කැමැත්තෙන් හෝ අකැමැත්තෙන් හෝ පැමිණෙයි" එයට හා මහපොළොවට ඔහු පැවසීය. "අපි අවනත වන්නන් ලෙසින් පැමිණියමු" යැයි ඒ දකෙ පැවසීය." 39 { (12) الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ } 12. "පසු ව ඒවා දින දකෙක් තුළ අහස් හතක් ලෙස පූර්ණවත් කලෝයි. තවද සෑම අහසකටම එහි නියායය දන්වා සිටියෝයි. තවද පහළ අහස අපි පහත් මගින් අලංකාරවත් කලමු. තවද (එය) ආරක්ෂාවක් වගයෙහි. එය සරව දොති සරව බලධාරියාණන්ගේ නිර්ණය කිරීමයි." (40)

තම පරභංසා ව කිරිනියට පත් දවේදුන් මසෙයින් පවසයි: {وَأَلَمْ يَرِ الْأُنثَىٰ بِكَفَرٍ وَأَنَّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ كَانَتَا رَتْقًا فَفَتَقْنَاهُمَا ۖ وَجَعَلْنَا مِنَ الْمَاءِ حَيًّا فَكَلِمَةً يُسْمِعُ ۖ وَالْأَرْضَ عُقْبًا فَالْمُتَمِّمُ } 30 (30) "නියත වගයෙන්ම අහස් හා පොළොව එකට (සකන්ධයක් ව) තිබුණි. පසු ව අපි ඒ දකෙ වනේ කළ බවත් තවද පිටමාන සෑම දෙයක්ම ජලයෙන් ඇති කළ බවත් පිරිනිනපෝපි කළවුන් නොදුටුවෝ ද? එහෙයින් ඔවුහු විශ්වාස කළ යුතු නොවේ ද?" 31 (31) "وَجَعَلْنَا فِي الْأَرْضِ رِجَالًا ثُمَّ جَعَلْنَا فِيهَا جِبَالًا سُبُلًا لِّعَلَّكُمْ تَعْلَمُونَ" "තවද එය ඔවුන් ව ඇලු නොකරන අසුරින් කඳු මුදුන් මහපොළොවේ අපි ඇති කලමු. තවද ඔවුන් මග ලැබිය හැකි වනු පිණිස එහි බොහෝ දිගු මාර්ග ද ඇති කලමු." 32 { (32) وَالْحَفِظَةَ مَحْفُوظًا ۗ وَهُوَ عَن آيَاتِنَا مُعْرَضُونَ } 40. "තවද අහස සුරක්ෂිත වියනක් බවට අපි පත් කලමු. තමන් ඔවුහු එම සංඥාවන් පිටපාන්නන් වනේ." (41)

මෙම විශ්වය, සිමා කිරීමට නොහැකි මහා පරඥාවක් උදෙසා අලෙහි මවා ඇත. මන්ද එහි සෑම කොටසකම මහා පරඥාවක් සහ සිත් ඇදගන්නාසුළු සංඥා ඇත. ඔබ ඒවායින් එකක් ගැන මනෙහි කළහොත් ඔබට එය පුදුමයක් වනු ඇත. එසේනම් ශාකවල ඇති දෙවියන්ගේ මැවීමේ අසිරිය දෙස බලන්න. මිනිස් මහසට නෝරුම් ගැනීමට නොහැකි පිරිහෙහ සහ ඒවායෙහි විසිතර පන්රසක හෝ නාරටියක හෝ ගඩෙයක හෝ හිසව නැති තරම්ය. එමෙන්ම සිහින් කුඩා දුර්වල නාරටිවල ගලා යන ජල ධාරාවන් දෙස බලන්න. ඒ දෙස අධිකණය කිරීමෙන් පසුව මිස දර්ශනයට එය වටහාගත නොහැකි තරම්ය. පහළ සිට ඉහළට ජලය ආකාර්ෂණය කරගන්නෝ කසෙයින්ද? ඒවිට එය එම ධාරාවන් හරහා ඒවායෙහි පිලිගැනීම සහ ධාරිතාව අනුව ගමන් කරයි. පසුව එය වනේ වි බදේ, ඇසට නොපෙනෙන අවසානයකට පහර දෙයි. ඉන්පසු ගසෙහි ඉසිලීම, සහ එය එක් තන්වයකින් තවත් තන්වයක් වනෙ සම්පරෝෂණය වීම දෙස බලන්න. එය දර්ශනයට නොපෙනෙන කලෙ ජලයේ තන්වයන් සම්පරෝෂණය වන්නක් මනේ. ඔබ එය කිසිදු ආවරණයක් නොමැති නිදුවන් අරවුමක් ලෙස දකිනු ඇත. එහි ස්වාමියා සහ මැඩුමකරු එය කොළවලින් සැරසූ විට, එය එහි නොදැම ආවරණය වන්නෝයි. අරවුම ආරක්ෂා කරන්නක් හා එහි පලනුදු ආවරණය කරන්නක් ලෙස එහි කොළ මතු වූ පසු ව සිහින්ව හා දුර්වල ව ඵලදාව හට ගනී. ඒ දෙස ද අධිකණයෙන් බලන්න. එම දුර්වල ඵලදාව හිදු රහිතය, සිතල හා පලබෝධකයන්ගෙන් එය ආරක්ෂා කරනු ඇත. පසුව එය බවහෝග මනුවන තරමට ගනෙ යයි. එහි පෝෂණය ලබා දෙයි. එය එම නාරටිවල හා ගමන් මාර්ගවල පෝෂණය දී වඩවයි. එය මවක් තම ලද්දට මව කිරි දී වඩවන්නක් මනේ. අවසාන වගයෙන් එය මධ්යස්තහාවය ලබා පූර්ණවත් වී, නළෙත තරමට වැඩෙයි. පසුව එම අරවුමෙන් සුවදායි රසවත් අස්වැනු මනුවෙයි.

මහපොළොව මවා ඇත්තේ කසෙයින් දැයි ඔබ බලන්නෙහි නම! එය මවා, නිර්මාණය කළ අතිමහත් සංඥාවන්ගෙන් එකක් බව ඔබ එය දකින්නෙහිය. ඇතිරිල්ලක් හා නොටිල්ලක් සේ සුවිශ්වදේධියාණන් එය මවා ඇති අතර එය තම ගැන්තන් හට වසඟු කර දී ඇත. එහි ඔවුන්ගේ පෝෂණය, බලය හා පිවිතය නියම කර ඇත. එහි ඔවුන්ගේ අවශ්‍යතා හා ඔවුන්ගේ ගනුදෙනු සඳහා ඔවුන් තැනින් තැනට යා හැකිවනු පිණිස මාර්ග ඇති කලෝයි. තවද ඒ වනෙ කඳු

³⁹ සූරා ෆුසසිලත්, පාඨ 9 සිට 12 දක්වා.
⁴⁰ සූරා අල අන්බියා, 30 සිට 32 දක්වා වූ පාඨ. තවදුරටත් සූරා අර්-රුද්හි ආරම්භය බලන්න.

හළෙය. දිගු නොහැරෙන පරිදි එය ආරක්ෂා කරන ඇඬු බවට ඒවා ඇති කළෝය. එහි මායිම පුළුල් කළෝය. එය ගෝලාකාර කළෝය. එය දිගු පලල බවට පත් කළෝය. ඒ මන ජීවත්ව සිටින්නන් පිරමාණවත් පරිදි හා මිය ගිය ඇත්තන් එහි අභයන්තරයේ නැතිපත් කිරීමට පිරමාණවත් පරිදි එය නිර්මාණය කර ඇත. එහි මනුපිට ජීවනුන් අතර සිටින අය සඳහාත් එහි අභයන්තරය මිය ගියවුන්ගේ නවාතැන් ලෙසත් නිර්මාණය කර ඇත. එසේම හිටු, සැදු, තුටු සහ තාරකා මණ්ඩල සහිත ව භරමණය වන මෙම විශ්වය දෙස බලන්න. මෙම සැකැස්මේ සහ පද්ධතියේ වාරය අවසන් වන තුරු මේ ලෝකය මෙම සදාකාලික භරමණය සිදුවන ආකාරය කෙසේ ද? රාත්රිය සහ දහවලෙහි වනෙස, සානු අතර වනෙස හා උෂ්ණත්වය සහ සිතල යනාදිය සිදු වන්නේ කෙසේ ද? එයට ඇතුළත් වන සතුන් සහ ශාක වර්ග වලින් පාවිච්චියේ ඇති දෝවල අවශ්‍යතා ක්‍රමය ද යන්න ගැන සිතා බලන්න.

පසු ව අහසහි නිර්මාණය ගැන සිතා බලන්න. ඔබගේ බැලීම ඒ වනෙ නැවත නැවතත් යොමු කරන්න. තවද ඔබ එහි උස, පලල, පැවැත්ම, ඊට යටින් කිසිදු කුලණක් නොවීම හා ඊට ඉහලින් කිසිදු බැඳීමක් නොතිබීම යනාදිය ගැන ද සිතා බලන්න. එය අහස් හා මහපොළොව කඩා නොවැටෙන සේ ඒ දකෙ රඳවා ගෙන සිටින අලෝකයෙන් බලයේ කිරියාකාරීත්වයයි.

තවද ඔබ මෙම විශ්වය, එහි කොටස්වල සංයුතිය හා සංවිධානය වී ඇති එහි පද්ධතිය දෙස බැලුවහොත් එහි මැවුම්කරුගේ බලයේ පරිපූරණත්වය, ඔහුගේ දැනුමේ පරිපූරණත්වය, ඔහුගේ පරිපූරණත්වය පරිපූරණත්වය සහ ඔහුගේ කුරුණාවේ පරිපූරණත්වය පහේවා දෙනු ඇත. කනෙකුට අවශ්‍යය සියලු උපකරණ, පහසුකම් සහ අනෙකුත් සියලුම අවශ්‍යතා සහිත නොදිව් ඉදිකරන ලද නිවසක් මෙන් ඔබ එය දකිනු ඇත. ඒ අනුව අහස එහි උසින් පිහිටා ඇති වියනයි. මහපොළොව එහි නොටිල්ලක්, ඇතිරිල්ලක් මෙන්ම එහි වාසය කරන්නන්ගේ සහනයයි. හිටු සහ සැදු එහි පිපෙන ආලෝකයයි. තුටු එහි පහන් හා අලංකාරයයි. එමෙන්ම එහි වාසය කරන්නන් නැතින නැතට ගමන් කිරීම සඳහා මඟ පෙන්වන සාධකයයි. සකස් කරන ලද පනොරම් මෙන්ම එහි ස්වර්ණාභරණ සහ බනිප් ලෙවණ ගබඩා කර ඇත. සෑම දෙයක්ම මිනිසාගේ යහපත වනුවෙන් නිමවා ඇත. ඔහුගේ ආශාවන් සඳහා සකස් කරන ලද ශාක වර්ග මෙන්ම ඔහුගේ යහපත සඳහා කිරියා කරන ලද සතුන් ද නිමවා ඇත. ඒ අතරින් පිරවානන පහසුකම් මෙන්ම කිරි, ආහාර වර්ග, ඇඳුම් පැළඳුම් හා ආරක්ෂාව වැනි දෑ ද ඒවායින් ඔහු ලබනු ඇත. තම කිරියාවෙන් හා අනිත් එහි කිරියාකිරීමේ දී මිනිසා බලයලත් දුගතයු බවට නියම කර ඇත.

ඔබ මගේ මූල විශ්වය ගැන හෝ එහි එක් කොටසක් ගැන හෝ මනෙහි කර බැලුවහොත්, ඔබට එහි ආශ්චර්යයක් ලැබෙනු ඇත. තවද ඔබ එය සම්පූර්ණයෙන් බලා ඔබටම සාධාරණය ඉටු කර, ආශාව සහ අනුකරණය යන බැඳීමෙන් මිදෙන්නෙහි නම්, මෙම විශ්වය නිර්මාණය කරන ලද්දක් බවත් පරිපූරණත්වය, බලගතු, සර්වඥයකු වෙසින් එය නිර්මාණය කර ඇති බවත්, ඔහු එය හොඳම නිර්ණායකයකින් නිර්ණය කර ඇති බවත්, විශිෂ්ට පද්ධතියකින් එය පිලියලෙ කර ඇති බවත්, මැවුම්කරු දෙදෙනෙකු විය නොහැකි බවත්, දවෙයන් ඒකීයයි, ඔහු හැර වනෙන් දවෙයකු නැති බවත්, අලෝක හැර වනෙන් දවෙයකු අහසහි හා පොළොවේ සිටියේ නම් ඒ දකෙහි කටයුතු දුෂිත වන බවත්, ඒවායෙහි පිලිවලෙ අවුල් වන බවත්, ඒවායෙහි අවශ්‍යතා කඩාකප්පල වන බවත් ඔබ තරයේම විශ්වාස කරනු ඇත.

නමුත් ඔබ මැවීම එහි නිර්මාතෘ නොවන අය වනෙ ආරෝපණය කර, එහි සැබෑ මැවුම්කරු පිරිනිසීමේ පිරිනිසීමේ නම්, ගඟකි කරකනෙ රෝදයක් ගැන ඔබ පවසන්නේ කුමක් ද? එහි උපකරණ හොඳින් සැකසී ඇත. එහි සැකසුම ද පුරුණවත් ව ඇත. උපකරණයේ හෝ එහි ස්වරූපයේ හෝ දෝෂයක් නොපෙනෙන පරිදි මැනවින් සැකසුණු වියුහයකින් එහි මෙවලම් ද සැකසී ඇත. සියලුම වර්ගයේ පල වගාවන් ඇති විශාල වන්නකට එහි අවශ්‍යතා සපුරන පරිදි එය නිම වී ඇත. එම වනු යායහි කොළ කප්පාදු කර, එය මනා ලෙස රුක බලා ගන, එහි සියලු අවශ්‍යතා සපුරන අය වනෙ. එවිට ඉන් කිසිවක් කප්පාදු වන්නේ නැති අතර එහි පලවගාව විනාශ වී යන්නේ ද නැත. ඉන්පසු හට ගන්නා පලදාව නළො ගන්නා අවස්ථාවේ එහි වටිනාකම ඔවුන්ගේ අවශ්‍යතා සහ උවමනාකම අනුව, එක් එක් වර්ගයට ඒවාට ගැලපෙන දේ ඔහු බඳවා දෙයි. මගේ ආකාරයට සෑම විටකම බඳවා දෙනු ඇත.

නිර්මාණකරුවෙක්, නොරොගත් කනෙකේ, සැලසුම් කරන්නෙක් නොමැති ව ඔහු එකඟතාවයට පැමිණ ඇතැයි ඔබ ගැන සිතන්නෙහි ද? ඔහු රෝදයේ සහ වනු යායේ පැවැත්ම ගැන එකඟ වන අතරම කිසිදු කිරියාකාරියකු හෝ හෝ පාලකයකු නොමැතිව ඒ සියලු පිහිටා ඇති බවට ද එකඟ වෙයි. එය එසේ නම්, ඔබගේ මනස ඒ ගැන ඔබට පවසන දේ කුමක් ද? ඒ ගැන හින්දුව ඔබට ලබා දුන්නේ කුමක් ද? සහ ඒ වනෙ ඔබට මඟ පෙන්වන්නේ කුමක් ද? යන්න ගැන සිතා බැලුවෝ ද? (42)⁴¹

එහි පරිපූරණ

මෙම ගවේශනයෙන් හා විශ්වයේ මැවීම ගැන මනෙහි කිරීමෙන් පසු, අලෝක විසින් මවන ලද මෙම ජෛව විවිධත්ව පරිපූරණ සහ ඒවා පිලිබඳ අසිරිමත් වාක්‍යයන් කිහිපයක් සඳහන් කිරීම මැනවයි සිතමු. ඒවායින් සමහරක් මෙසේය:

1- මිනිසාට වසඟ කර දීම: මෙම මහපොළොවේ තමන් තමන්ගේ එය ගොඩනගන නියෝජිතයකු ලෙස ඔහු පත් කිරීමට අලෝක නිතරු කල කලිහි, ඔහු වනුවෙන් මගේ සියලු මැවීමේය. එය ඔහුගේ ජීවිතය නිවැරදි කර ගැනීම සඳහාත් ඔහුගේ මෙලොව ජීවිතය හා ඔහු නැවත යොමු වීමේ කුරුණ ඔහු විධිමත් කර ගැනීම සඳහාත්ය. උන්තරින් අලෝක මෙසේ පවසයි: { وَأَسْرَأْكُمْ فِي الْمَوَالِكِ وَالْمَالِ فِي الْأَرْضِ لِيُعْلَمَ أَنَّكُمْ عِبَادِي }⁴². "තවද අහසහි ඇති දෑ හා මහපොළොවේ ඇති දෑ සියලු ඔහු ක්‍රමලාභ වසඟ කර දුන්නේය..." (43) තම පැසසුම් කිරීමට පත් අලෝක මෙසේ පිරිකා කෙරී: { اللَّهُ أَكْبَرُ }

⁴¹ මෙම පේදය "මිහිනානු දාර්ස සආද්" යන කෘතියේ විවිධ නැව්වලින් උපුටා ගෙන එය සාරාංශගත කර ඇත. වලංගු 1, පිටු 251-269.
⁴² සූරා අල-භාසිස්යා, පාඨය 13.

32 (32) السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَ بِهِ مِنَ الثَّمَرَاتِ رِزْقًا لَكُمْ وَسَخَّرَ لَكُمُ الْفَلَكَ لِتَجْرِيَ فِي الْبَحْرِ بِأَمْرِهِ وَسَخَّرَ لَكُمْ الَّيَّامَ (32). "අලොහ් වනාහි ඔහු අහස හා මහපොළොව මැව්වේය. තවද අහසින් ජලය පහළ කළේය. එමගින් ඔහු නුඹලාට පෝෂණය වශයෙන් බවහෝග මතු කළේය. තවද ඔහුගේ අනුමැතියෙන් මුහුදේ ගමන් කරනු වස් නුඹලාට නැව වසඟ කර දුන්නේය. තවද නුඹලාට ගංගාවන් ද වසඟ කර දුන්නේය." وَالسَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ "33 (33). "තවද හිටු හා සඳු යන දෙක අඛණ්ඩව ගමන් කරන්නක් වශයෙන් නුඹලාට ඔහු වසඟ කර දුන්නේය. තවද රාත්රිය හා දහවල ද නුඹලාට වසඟ කර දුන්නේය." وَأَتَاكُم مِّن كُلِّ مَا سَأَلْتُمُوهُ وَإِن تَعْتَدُوا نِعْمَتَ اللَّهِ لَا تَحْصُوهَا إِنَّا لَنَسَانُ لَطُوفًا كَرِيمًا" 34 (34). "තවද නුඹලා ඉලො සිටි සියලු දැයින් ඔහු නුඹලාට පිරිනැමුවේය. නුඹලා අලොහ්ගේ ආශීර්වාදයන් ගණන් කළද නුඹලා එය තක්සරු නොකරනු ඇත. නියත වශයෙන්ම මිනිසා මහත් අපරාධකරුය; මහත් ගුණමත්ය." (44)

2- අහස හා මහපොළොව මෙන්ම විශ්වයේ ඇති සියලු දෑ ඔහුගේ ඒකීයභාවය හා ඔහුගේ පරිපාලනය පෙන්වා දෙන සාක්ෂි වීම: එනම්, එය පැවැත්මගේ ඇති අති වැදගත් කරුණකි. එය ඔහුගේ පරමාධිපත්යය පිළිගනීම හා ඔහුගේ ඒකීයත්වය විශ්වාස කිරීමය. සැබැවින්ම එය ශරණෝක්තිකව කාරණය වන නිසා, ඒ සඳහා ඉමහත් සාක්ෂි හා සාධක ඔහු ස්ථාපිත කළේය. එයට උනුම් වූ වාක්ය පිහිටවුවේය. ප්රබලම තර්ක ඉදිරිපත් කළේය. ඒනිසා පොළව සහ අනෙකුත් සියලුම සත්වයන් ඊට සාක්ෂි දරන්නට උත්තරිතරයාණන් සැලැස්වීය. අල-නුර්ආනුගේ බලොහෝ සිදුවීම සඳහන්ව ඇත්තේ එබැවිනි. උත්තරිතරයාණන්ගේ ප්රකාශ අනර්ථ කිරීම සහ අනර්ථ කිරීම මෙසේය: { وَمِنْ آيَاتِهِ خَلْقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ } "තවද රාත්රියේ හා දහවලේ නුඹලාගේ නින්ද ද ඔහුගේ සංඥා අනර්ථ..." { 23 { وَمِنْ آيَاتِهِ مَنَامُكُم بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ } "තවද රාත්රියේ හා දහවලේ නුඹලාගේ නින්ද ද ඔහුගේ සංඥා අනර්ථ..." { 24 { وَمِنْ آيَاتِهِ يُرِيكُمُ النَّوْجَ حُوقًا وَظُمًا } "තවද ගිතිය හා බලාපොරොත්තු තබන්නක් වශයෙන් ඔහු නුඹලාට අනුඤා සැර පෙන්වමින් ඔහුගේ සංඥා අනර්ථ..." { وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ تَقُومَ } 25 { وَالسَّمَاءِ وَالْأَرْضِ بِأَمْرِهِ } 44. "තවද අහස හා මහපොළොව ඔහුගේ නියෝගය අනුව කිරීමාත්මක වීමට ඔහුගේ සංඥා අනර්ථ..."

3- නැවත නැගිටුවනු ලැබීමට සාක්ෂි පිහිටා තිබීම: මලොවට පිවිතය හා මනුලොවට පිවිතය යනුවෙන් පිවිත දෙකක් පිහිටා තිබෙන කලින්, එහි මනුලොවට පිවිතය වනාහි, එය සැබෑ පිවිතය වන්නේ උත්තරිතර අලොහ් මෙසේ ප්රකාශ කරයි: { وَمَا هَذِهِ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا لَهْوٌ وَلَعِبٌ وَإِنَّ الدَّارَ الْآخِرَةَ لَهيَ الْحَيَاةُ الْخَالِدَةُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ } 64 "තවද මලොවට පිවිතය වනෝදයක් හා සලෙමක් මිස වනෙකක් නොවේ. තවද නියත වශයෙන්ම මනු ලොවට පිවිතය එයම සැබෑ පිවිතය. ඔවුහු දැන සිටියානු නම්." (46) ගණේතුව සැබැවින්ම එය ප්රතිපල පිරිනැමීමේ හා විනිශ්චය කිරීමේ නිවහන වන බැවිනි. එමෙන්ම සුවපහසුකම් හිමි උදවියට එහි සදාතනිකභාවය හා දැඩුවම හිමි උදවියට එහි සදාතනිකභාවය පවතින බැවිනි. එමෙන්ම සුදුගලයකු මිස ගොවිය, ඔහුගේ මිස යාමෙන් පසු නැවත නැගිටුවනු ලැබීමෙන් පසු ව මිස ඔහු එම නිවස වන ලඟා නොවන බැවිනි; තම ස්වාමියා සමඟ ඇති සම්බන්ධතාව බිඳ දමන, තම සහජ බුද්ධිය විකෘති වී ගිය සහ තම මනස දුෂිත වූ සෑම කෙනෙකුම මෙසේ ප්රතික්ෂේප කරයි. මේ හේතුව නිසා, නැවත නැගිටුවනු ලැබීම ගැන ආත්මා විශ්වාස කර හදවත් එය තරයෙන් විශ්වාස කරන තෙක් අලොහ් තර්ක පිහිටුවා, සාක්ෂි හා සාධක ස්ථාපිත කළේය. පිළිවෙලට උත්පාදනය කිරීමට වඩා මැවීමක් නැවත උත්පාදනය කිරීමට වඩාත් පහසු වන බැවිනි. මිනිසාගේ මැවීම නැවත උත්පාදනය කිරීමට වඩා අහස හා මහපොළොවේ මැවීම අතිබලවත් මැවීමකි. { وَهُوَ الَّذِي بِيَدِ الْخَلْقِ تَمْ يَعْزُبُهُ وَهُوَ أَهْوَنُ } 27 { هَلْ يَعْلَمُ } 46. "තවද මැවීම ප්රථමෝත්පාදනය කර පසු ව එය ප්රතිඋත්පාදනය කරනුයේ ඔහුය. එය ඔහුට සරල කාර්යයකි..." (47) උත්තරිතර අලොහ් මෙසේ පවසා ඇත. { لَخَلْقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ أَكْبَرَ مِنْ خَلْقِ النَّاسِ } 47, "මිනිසා මැවීමට වඩා අහස හා මහපොළොව මැවීම අති මහත්ය..." (48) තම පැසසුම කිරීමට පත් අලොහ් මෙසේ ප්රකාශ කරයි: { اللَّهُ الَّذِي رَفَعَ السَّمَاوَاتِ بِغَيْرِ عَمَدٍ تَرَوْنَهَا ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلٌّ يَجْرِي لِأَجَلٍ مُّسَمًّى يُدَبِّرُ الْأَمْرَ يُفَصِّلُ الْآيَاتِ } 2 { لَعَلَّكُمْ بِلِقَاءِ رَبِّكُمْ تُوقِنُونَ } 48. "කිසිදු කුලුනකින් තොරව ව ඔබ දකින අහස ඔසවා තැබුවේ අලොහ් වන ඔහුය. පසු ව ඔහු රාජ්‍යය මත ස්ථාපිත වූයේය. තවද ඔහු හිටු හා සඳු වසඟ කළේය. සියලු නියමිත කාලයක් දක්වා ගමන් කරයි. ඔහු සියලු කල්හි සැලසුම් කරයි. නුඹලාගේ පරමාධිපතිතේ හමු ව නුඹලා තරයෙන් විශ්වාස කළ හැකි වනු පිණිස මෙම වදන් ඔහු පැහැදිලි කරයි." (49)

අහෝ මිනිසා! අනනුරූප,

මම විශ්වයේ සියලු දෑ ඔබ වනුවෙන් වසඟ කර දී තිබේ නම්, ඔබගේ ඇස් ඉදිරියේ ඒ සඳහා වන සංඥා හා සලකුණු සාක්ෂි ලෙස පිහිටා තිබේ නම්, නැමඳුමට සුදුසුසා අලොහ් හැර වනෙකු දවේයකු නැති බවත් ඔහුට කිසිදු හවුලකරුවකු නැති බවත් ඔබ සාක්ෂි දරනු ඇත. එමෙන්ම අහස හා මහපොළොව මැවීමට වඩා ඔබ මිස ගිය පසුව ඔබ ව හා ඔබගේ ප්රාණය නැවත අවදි කිරීම පහසු කාර්යයක් බවත්, සැබැවින්ම ඔබ ඔබගේ පරමාධිපතිව හමුවන බවත් ඔබ වටහා ගන්නේ නම්, ඔබ කරන ඔබගේ කිරීමාවන් සඳහා ඔහු ඔබව විනිශ්චය කරනු ඇත. තවද මේ මුළු විශ්වයම තම ස්වාමියාට නමස්කාර කරන බව ඔබ දන්නේ නම්, එහි සියලුම සත්වයෝ එහි ස්වාමියාගේ ප්රශංසාව වර්ණනා කරති. උත්තරිතරයාණන් මෙසේ පවසයි: { 1 { 49 { مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ } 1, "අහසින් ඇති දෑ හා මහපොළොවෙහි

43 සූරා ඉබ්රාහිම්, 32-34 දක්වා වූ පාඨ.
 44 සූරා අර්-රූම, 22-25 දක්වා වූ පාඨ.
 45 සූරා අල-අනකබුත්, පාඨය 64.
 46 සූරා අර්-රූම, පාඨය 27.
 47 සූරා ගාෆිර, පාඨය 57.
 48 සූරා අර්-රූද, පාඨය 2.
 49 සූරා අල-ජුමෆා, පාඨය 1.

මහත් ගුණමක්කය. (55) ඔහුට කළ ගෞරවයේ පූර්ණත්වය නම, ඔහුගේ මලෙන් වැඩිවීමට පිටින සේ ඔහුට අවශ්‍යය වන සියලු දෑ ඔහු වනුවෙන් තිබේවා තිබීම හා මනුෂ්‍යත්වය තිබෙනගේ ඔහු උසස් තිලයට ලඟා වීමට අවශ්‍ය සියලු මාධ්‍යයන් තිබේවා තිබීමය. ඒ අනුව ඔහු ඔහුගේ පුස්තකය ඔහු වන පහළ කළේය. අලෝකයේ පරිච්ඡාදයට පිලිවෙත ඔහුට පැහැදිලි කරන, ඒ වන අදහසට කරන ඔහුගේ දුගවද්‍රව්‍ය ඔහු වන පවය.

පසුව ඔහුගේ ම -පනම ආදම්ගෙන්ම- ඔහු සමග වාසය කරන අඹවක් නිර්මාණය කළේය. එය ඔහුගේ -ආත්මිය, බුද්ධිය හා ශාරීරික- සහජ අවශ්‍යතා සපුරා ගැනීමක් ලෙසිනි. එය ඒ අඛණ්ඩ සහ, සැනසුම හා ස්ථාවරත්වය ලබන පරිදිය. ඔවුන් දෙදෙනා එක්කාසු වීමෙන් සැනසුම, තෘප්තිය, ආදරය හා කැපවීම ඔවුන් දෙදෙනා ලබනු ඇත. ඔවුන්ගේ කායික, මානසික සහ ස්නායු සංයුතිය එකිනෙකාගේ ආශාවන් සපුරාලීමේදී සහ නව පරම්පරාවක් බිහි කිරීම සඳහා ඔවුන්ගේ සන්ධානය කැපී පෙනෙන බැවින්, ඔවුන් මමෙ ගැඹීම් සහ වින්දනයන් ඔවුන්ගේ ආත්මය තුළ තැන්පත් කර, ඒ සම්බන්ධතාවය තුළ ආත්මයට සහ ස්නායු වට වාසස්ථානයක්, ශරීරයට සහ හදවතට සහනයක්, පිටිනයට සහ පිටින ක්රමයට ස්ථාවරත්වයක්, ආත්මයන්ට සහ හෘදය සාක්ෂියට සහනයක්, සහ පිරිමින්ට සහ කාන්තාවන්ට එක සේ සහතික කිරීමක් බවට පත් කළේය.

තවද දේවත්වය විශ්වාස කරන්නන් මනුෂ්‍ය දරුවන් අතරින් විශේෂ කොට, ඔවුන්ව තම පිරිසතමයන් බවට පත් කළේය. ඔවුන් ඔහුගේ කිසිදුකමට ඔහු යොදවන අතර ඔවුන්ගේ පරමාධිපතිගේ ස්වරූපයට පිටිසීමේ සුදුසුසන් වන පිණිස ඔවුන් ද ඔහුගේ පිලිවෙතට අනුව ඔහු වනුවෙන් කිරීයා කරති. ඔවුන් අතරින් "අවලියා" හවෙත් දේව ශාරයට පත් සම්ප මිත්‍රයන්, "සුහදාවද්‍ර" හවෙත් දිවිපිදුවන්, "නබිවද්‍ර" හවෙත් වස්තුවද්‍ර හා "රසුලවද්‍ර" හවෙත් ධර්ම දුගවද්‍ර නමැති සෞ පිටින විදින වින්දනයට වඩා උසස්ම ආශිර්වාදයන් ඔහු ඔවුන්ට පිරිනැමීය. ඒවානම්, "අලෝකයට ගැනීම කිරීම, ඔහුට අවනත වීම හා ඔහු සමග කතා කිරීමය. වනෙන් අය නොලබන අති විශිෂ්ඨ ආශිර්වාදයන්ගෙන් ඔහු ඔවුන් විශේෂිත කළේය. ඒ අතරින් ආරක්ෂාව, තැන්පත්කම හා සනුට ද වේ. ඒවාටත් වඩා අති උතුම් වනුයේ, ධර්ම දුගවද්‍ර ගන අභිසංඝය වටහා ගන එය විශ්වාස කිරීමය. ඔවුන්ට මනුෂ්‍යත්වයේ සඳානතික සැප පහසුකම් හා අතිමහත් ජයග්රහණය රැස කර දුන්නේය. එය සුවිද්‍රව්‍යයන්ගේ ගෞරවයට ගැලපෙන පරිදි හා ඔවුන් ඔහු විශ්වාස කළ හා ඔහු වනුවෙන් වූ ඔවුන්ගේ අවකතාවයේ පරමාණයට ගැලපෙන පරිදිය.

කාන්තාවකගේ ස්ථානය

ඉස්ලාම් දහම තුළ කාන්තාව, පෙර ජාතියකට ලඟා නොවූ, පසු ජාතියකට ලඟා නොවූ උසස් තිලයක් කරා ලඟා වී ඇත. ඉස්ලාමය මිනිසා කෙරෙහි දක්වන ගෞරවයේ ස්ථරින් හා පුද්ගලයන් යන දෙපාර්ශවයම එක හා සමානව හවුල කර ඇත. ඔවුන් මලෙන් වැඩිවීමේ අලෝකයේ නිකුත් ඉදිරියේ එක හා සමාන අය වන සේම, මනුෂ්‍යත්වයේ ද ඔහුගේ පිරිසිඳු හා කුසල ඉදිරියේ ද එක හා සමාන අය වේ. උත්තරීතර අලෝක මසෙයේ ප්රකාශ කරයි: { وَقَدْ مَنَّ اللَّهُ عَلَى الْمَرْءِ الْمَدِينِيِّ }⁵⁵, "සැබැවින්ම අපි ආදම්ගේ දරුවන් ගෞරවයට පත් කළෙමු." (56) තවදුරටත් ස්වබලධාරියාණන් මසෙයේ පවසයි: { وَالرَّجُلُ لِلرَّجُلِ وَالنِّسَاءُ لِلنِّسَاءِ وَأَلْيَ الْوَالِدِ وَالْأُولَادِ وَالْأَقْرَبُونَ }⁵⁶, "දෙමාපියන් හා සමීප ඥාතින් අත හැර දමා ගිය දැයිත් කතොටසික පිරිමි පාර්ශවයට ඇත. එමෙන් ම දෙමාපියන් හා සමීප ඥාතින් අත හැර දමා ගිය දැයිත් කතොටසික කාන්තා පාර්ශවයට ද ඇත..." (57) තම පැසසුම කිරීමට පත් අලෝක මසෙයේ ප්රකාශ කරයි: { وَالرِّجَالُ مَثَلُ الْبَيْتِ وَالْمَرْءُ وَفِ الْبَيْتِ بِالْمَرْءِ }⁵⁷, "...ඔවුන් මත යන අයුරින් කටයුතු කිරීම පැවරෙනවාක් මෙන්ම මොවුන් මත ද පැවරෙනු ඇත..." (58) සුවිද්‍රව්‍යයන් මසෙයේ පවසයි: { وَالْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ الْغُضُّ وَالْمُؤْمِنَاتُ }⁵⁸, "දේවත්වය විශ්වාස කරන්නන් හා දේවත්වය විශ්වාස කරන්නියන් ඔවුන්ගේ ඇතුළුමෙකු ඇතුළුමෙකුගේ සමීප මිත්‍රයන් වේ..." (59) උත්තරීතර අලෝක මසෙයේ ද පවසා ඇත. { وَلَا يَأْتِيكُمُ الْمَالُ مِنْ بِيْئِنَا إِلَّا يَأْتِيكُمُ الْمَالُ مِنْ بِيْئِنَا وَإِنَّمَا كُنَّا مِنْكُمْ لَمُؤْمِنِينَ }⁵⁹, "නුඹලා ඔහුට පමණක් මිස වනෙන් කිසිවකුට නැමදුම් නොකළ යුතු බවටත්, දෙමාපියන්ට උපකාර කළ යුතු බවටත් නුඹලාගේ පරමාධිපති නියම කළේය. නුඹ ලඟ ඔවුන් දෙදෙනාගේ එක් අයකු හෝ දෙදෙනාම හෝ මහලු වියට පත් වූයේ නම් ඔවුන් දෙදෙනාට උරුම (ව) යැයි (නොමැති) වුවන නොපිවිසිනු. තවද ඔවුන් දෙදෙනාට පලවා නොහැරිනු. ඔවුන් දෙදෙනා ගෞරවනීය වදනින් අමතනු. اَرْحَمُهُمْ. وَقُلْ مِنَ الذَّلِيلِ مِنَ الرِّجَالِ وَالرِّجَالُ مِنَ الذَّلِيلِ وَالرِّجَالُ مِنَ الذَّلِيلِ وَالرِّجَالُ مِنَ الذَّلِيلِ }⁶⁰, "එවිට ඔවුන්ගේ පරමාධිපති ඔවුන්ට පිලිනුදු දුන්නේය. සැබැවින් ම මම නුඹලා අනුරින් පිරිමියකුගෙන් හෝ වර්වා ගැහැනියකගෙන් හෝ වර්වා දැහැමි කටයුතු කරන්නාගේ කටයුතු නිෂ්ඵල නොකරමි..." (61) තම පැසසුම කිරීමට පත් අලෝක මසෙයේ ප්රකාශ කරයි: { وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا }⁶¹, "යම් පිරිමියකුගෙන් හෝ වර්වා කාන්තාවකගෙන් හෝ වර්වා දේවත්වය විශ්වාස කරන්නකු ලෙස සිට යමකු දැහැමි කටයුත්තක් කළේ ද එවිට යහපත් පිටිනයක් අපි ඔහුට උදා කරන්නෙමු. තවද ඔවුන් සිදු කරමින් සිට දැට ඉතා යහපත් අයුරින් ඔවුන්ගේ පිරිසිඳු අපි ඔවුන්ට පිරිනමන්නෙමු." (62) තවදුරටත් ස්වබලධාරියාණන් මසෙයේ පවසයි: { وَمَا

⁵⁵ සූරා අල-ඉස්රා, පාඨය 70.
⁵⁶ සූරා අත්-නිසා, පාඨය 7.
⁵⁷ සූරා අල බකරා, පාඨය 228.
⁵⁸ සූරා අත්-නබ්වාව, පාඨය 71.
⁵⁹ සූරා අල-ඉස්රා, 23 හා 24 වැනි පාඨ.
⁶⁰ සූරා ආලු ඉමරාන්, පාඨය 195.
⁶¹ සූරා අත්-නබ්වාව, පාඨය 97.

නැමදුම් නොකළ යුතු බවටත්, දොමොසියන්ට උපකාර කළ යුතු බවටත් තුමාගේ පරමාධිපති නියම කළේය. තුමා ලඟ ඔවුන් දෙදෙනාගේ එක අයකු හෝ දෙදෙනාම හෝ මහලු වියට පත් වූයේ නම් ඔවුන් දෙදෙනාට උර් (වි) යැයි (නොමනා වචන) නොපවසනු. තවද ඔවුන් දෙදෙනාට පලවා නොහැරිනු. ඔවුන් දෙදෙනා ගෞරවනීය වදනින් අමතනු.⁶⁷ (24) وَأَخَذُوا لَهَا لِحَاخِ النَّبِيِّ الْأَبِيٍّ وَأَبْنَيْهِمَا كَمَا أَخَذُوا لَهَا لِحَاخِ النَّبِيِّ الْأَبِيٍّ وَأَبْنَيْهِمَا. කල්පනාවෙන් යුත් මාදු පියාපත් ඔවුන් දෙදෙනාට තුමා පහත් කරනු. තවද මාගේ පරමාධිපතියනි! ඔවුන් දෙදෙනා මා කුඩා අවදියේ හදාවඩා ගන්නාක් මෙන් ඔවුන් දෙදෙනාට ද කල්පනා කරනු මැනව! (68)

තවද තම පරමාධිපති ඇයට මසෙයේ ගෞරවය කර නිබිය දි තවදුරටත් ඔහු ඇයව මවක්, බිරිඳක්, දියණියක් සහ සහෝදරියක් ලෙස නිර්මාණය කළ බවත්, ඒ සඳහා පිරිමින්ට වඩා කාන්තාවන්ට අදාළව විගමේෂි පිළිවෙත් පැනවූ බවත් ඔහු මුළු මිනිස් සංහතියටම පැහැදිලි කළේය.

මිනිසා මැවීමේ පරඥාව

ඒ සම්බන්ධයෙන් වූ පරඥාව ශුද්ධ වූ අලලාන් සත්‍යය. බුද්ධියට එය වටහා ගත නොහැකි අතර දිවට එය විස්තර කළ ද නොහැකි. එම පරඥාවන් අතරින් කිහිපයක් සමාලෝචනය කර අපි ඉදිරිපත් කරන්නෙමු. ඒ අතරින්:

1- සැබැවින්ම සුවිශුද්ධ අලලාන්ට අලංකාර නාම ඇත. "අල-ගහුර්" අතික්ෂමාශිලි, "අර් රහිම" මහා කායුණික, "අල-අහුවු" සමාවදායී, "අල හලිම" සහෙතෙවේන යන්න එම නාම අතරින් කිහිපයකි. මෙම නම්වල බලපෑම (හෝඛුචාවන්) හලේ කිරීමට අවැසි විය. ඒ අනුව ආදම් සහ ඔහුගේ පැවතේනන් ඔහුගේ ලස්සන නම්වල බලපෑම ඔවුන් මත දිස්වන නිවහනකට යොමු කිරීමට සුවිශුද්ධයාණන්ගේ පරඥාවේ නින්දාව විය. ඒ අනුව ඔහු කැමති අයට පාපක්ෂමාව දී ඔහු කැමති අය මත දයාව දක්වයි. එමෙන්ම ඔහු කැමති අයට සමාව දී ඔහු කැමති අයට සහෙතෙස පායි. ඒ හැර ඔහුගේ නම් සහ ගුණාංගවල සලකුණු පනේනුම් කරන වනේන දෑ ද පවතී.

2- සැබැවින්ම සුවිශුද්ධයාණන් වන ඔහු පැහැදිලි සැබෑ රජු ය. නියෝග කරන්නේ හා හතනම් කරන්නේත්, පිරිනිවැසි පිරිනමන්නේ හා විපාක දෙන්නේත්, නින්දාවට පත් කරන්නේ හා ගෞරවයට පත් කරන්නේත්, උසස් කරන්නේ හා පහත් කරන්නේත් සැබෑ රජු වන ඔහුමය. එබැවින් ඔහුගේ රාජ්‍ය බලය ආදම් සහ ඔහුගේ පරමපරාව රජුගේ නියෝග ඇති නිවසකට යැවීමට අවශ්‍ය විය. පසුව ඔහු ඔවුන්ට ඔවුන්ගේ කිරියාවන් සඳහා විපාක දෙන නිවසකට මාදු කරනු ඇත.

3- සැබැවින්ම සුවිශුද්ධයාණන් වන ඔහු ඔවුන් අතරින් ඔවුන්ට ආදරය කරන, ඔවුන් ද ඔහුට ආදරය කරන වන්තාවුරු, ධර්ම දුතවුරු, හිතවතුන් හා දිව පුද්ගලන් නොරා ගන්නට නින්දා කළේය. ඒ අනුව ඔහු මොවුන් මොවුන්ගේ සතුරන් අතර අත්හැර දමා ඔවුන් හරහා මොවුන් පරික්ෂා කළේය. මොවුන් ඔහුට ආදරය කොට, තම ජීවිත හා තම ධනය ඔහුගේ ආදරය හා ඔහුගේ තාප්තිය උදෙසා වැය කළ කලින්, ඔහුගේ ආදරය හා තාප්තිය හා ඔහුගේ සම්පත්වය මොවුන්හු ලබා ගන්නේය. මූලික වශයෙන්ම මේ හැර එය ලබා ගත හැකි වනේන දයෙක් නැත. දුත මහෙසෙ නබිත්වය හා සාක්ෂියේ නිලය අලලාන් අබියස පවතින උසස්ම නිලය වේ. සුවිශුද්ධ අලලාන් නින්දා කළ අයුරින් ආදම් සහ ඔහුගේ පරපුර පොළොවට එවීමෙන් මිස මිනිසා මසෙ ලබා ගන්නේ නැත.

4 - සර්වබලධාරී අලලාන් ආදම් සහ ඔහුගේ දරුවන් මැවූයේ හොඳ නරක එකතුවකින් යුතුවයි; ආශාවට හා අර්බුදයට සාධක අවැසි කරන, තර්කයට සහ විද්‍යාවට ඇරැඹීමේ කරන සංයෝජනයකින් ය. ඒ අනුව සුවිශුද්ධයාණන් ඔහු තුළ බුද්ධිය හා ආශාව මැවීය. තම අපෝකෂ්ට පුරුණවත් කරනු පිණිසත් තම ගැත්තන් හට තම පරඥාවේ සහ බලයේ තම ගෞරවය මෙන්ම තම ආධිපත්‍යයේ හා පාලනයේ තම කල්පනාව, දැනුම් බව හා තම සහෙතෙස ඉස්මතු කරනු පිණිසත් ඔහු ඔවුන් දෙදෙනාගේ අවශ්‍යතා ඇරැඹීමේ කරන්නන් ලෙසින් ඔවුන් දෙදෙනා පිහිටුවාලීය. පරික්ෂණය සම්පුර්ණ කිරීම සඳහා ආදම් සහ ඔහුගේ පැවතේනන් පොළොවට එවීම ඔහුගේ පරඥාවට අවශ්‍ය විය. මෙම හෝතුන් සඳහා මිනිසාගේ සුදානම සහ ඒවාට ඔහු දක්වන පරිනිවාරයේ බලපෑම මෙන්ම ඒ අනුව ඔහුට ගෞරව කිරීම හෝ අපහාස කිරීම හලේ වනු ඇත.

5 - සර්වබලධාරී අලලාන් තමන්ට තමස්කාර කිරීම සඳහා මිනිසුන් මවා ඇත. ඔවුන් මැවීමේ අරමුණ එයයි. උත්තරිතර අලලාන් මසෙයේ පරකාක කරයි: { وَمَا خَلَقْنَاكُمْ إِلَّا صِدْقًا وَإِن كُنْتُمْ لَمَّاعِينَ }⁶⁸; "ජින හා මානව වර්ගයා මා නැමදිමට මිස මම ඔවුන් නොමැව්වෙමි." (69) මිනිසුන්ගේ අපෝකෂ්ට කරන පුරුණ ගැහිභාවය, පරමෝදයේ සහ පැවැත්මේ වාසස්ථානය තුළ සිදු නොවන බව සැමට දන්නා කල්පනාකි. එය සිදුවන්නේ විපත්ති සහ දුක්ඛිත වාසස්ථානය තුළ පමණකි. පැවැත්මේ වාසස්ථානය තුළ එය සැපයේ සහ වින්දනයේ වාසස්ථානයක් මිස පරික්ෂා කිරීමේ සහ වගකීම දැරීමේ වාසස්ථානයක් වන්නේ නැත.

6 - අදාශ්‍යමාන දෝ විභවය කිරීම ය පරයෝජනවත් විභවය කිරීමකි. සාක්ෂි දැරීමේ විභවය සම්බන්ධයෙන් ගත් කල, සෑම කනෙකුම නැවත නැඟිටීමේ දිනයේ විභවය කරනු ඇත. ඔවුන් සැප පහසුකම් සහිත වාසස්ථානය තුළ මවනු ලැබුවේ නම්, ඔවුන් අදාශ්‍යමාන දෝ විභවය කිරීමෙන් ලැබෙන සතුට සහ ගෞරවය හිමි කර දෙන අදාශ්‍යමාන දෑ විභවය කිරීමේ නිලය ඔවුන් කිසිවකෙ නොලබනු ඇත. එමිනිසා, අදාශ්‍යමාන දෝ කෙරෙහි විභවය කිරීමට ඉඩ සලසා දෙන නිවසකට ඔහු ඔවුන් එවීමේය.

සමස්ත හුමයෙන්ම පස් මටකින් අලලාන් ආදම් (අලයෙහි සි සලාම) තුමා ව මැවුවේය. හුමයේ හොඳ නරක මෙන්ම දුක හා පහසුව ද අත්තරගත වේ. එබැවින් ආදම්ගෙන් පැවත එන්නන් අතර ඔහුගේ නිවසේ ඔහු සමඟ ජීවත් වීමට තුසුදුසු අය ද සිටින බව සර්වබලධාරී දැන සිටියේය. ඒබැවින් ඔහු ඔහුට හොඳ නරක නිසසාරණය කරන නිවසකට

⁶⁷ සුරා අල-ඉස්රා, 23 හා 24 වැනි පාඨ.
⁶⁸ සුරා අද-දාරියාත්, පාඨය 56.

යවා, පසුව ඔහු ඔවුන්ව නිවහන් දකෙකට වනේ කළේය: ඔහු හතොඳ මිනිසුන් තම අසලවැසි නිවැසියන් බවට පත් කළේය, නරක මිනිසුන් අභාග්‍යවන්ත නිවැසියන් හා දුෂ්ට නිවැසියන් බවට පත් කළේය.

8 - ශුද්ධ වූ අලොන් එමගින් අපරේක්ෂා කළේ, ඔහු ඔහුගේ සරේවකයන්ට ආශීර්වාද කළ, ඔහුගේ ආශීර්වාදවල පූර්ණත්වය සහ එහි පරමාණය ගැන ඔවුන්ට දන්වා සිටිමයි. එවිට ඔවුන්ට උනුමම ආදරය හා කෘතවේදීත්වය මෙන්ම ඔහු ඔවුන්ට ලබා දී ඇති සනුටනේ උපරිම වින්දනය ලබා ගත හැකිය. එවිට ඔහු ඔහුගේ සනුරන් සමග කිරියා කළ ආකාරය හා ඔවුන්ට සුදානම් කර ඇති දඬුවම් ඔවුන්ට පෙන්වා දුන්නේය. ඔවුන්ගේ සනුට වැඩි කිරීමට, ඔවුන්ගේ පිරිනිය සම්පූර්ණ කිරීමට සහ ඔවුන්ගේ සෞම්නිය ඉමහත් කිරීමට ඔහු ඔවුන්ට උසස්ම වර්ගයේ ආශීර්වාද වනේ කිරීමෙන් ඔවුන්ට සාක්ෂි දැරිය. එය ඔවුන් කෙරෙහි ආශීර්වාද කළ කුරුණාවේ සහ පරමේයේ පූර්ණභාවයෙන් වූ කතෝටසික විය. එහි දී ඔවුන්ට පරිකෘත කර ඔවුන් තෝරා ගැනීමට, ඔහුගේ දයාවනේ හා භාග්‍යයන් ඔහු කැමති කනෙකුට සාර්ථකත්වය ලබා දීමට, ඔහුගේ පරඥාවනේ හා යුක්තියෙන් ඔහු කැමති කනෙකු අසාර්ථකත්වයට පත් කිරීමට ඔහු ඔවුන් පොළොවට ගෙන ඒමට අවශ්‍ය විය. ඔහු සර්වඥය, මහා පරඥාවන්තය.

9- ආදම් සහ ඔහුගේ පරමපරාව ඔවුන් හතොඳම තත්වයන් නූල සිටිය දී ඔවුන් වන නැවත පැමිණීමට අලොන් අපරේක්ෂා කළේය. ඊට පෙර, ඔහු ඔවුන්ට මෙලොව දුෂ්කරතා, එහි කරදර, දෞම්නිය සහ දුක් වරේදනා රස බැලීමට සැලැස්වීය. ඔවුන් අබියස බරපතල වන දෑ ඔවුන් පරලොව ඇතුළු වීමේ පරමාණය විය. ඒ අනුව පරනිවර්දධය එහි හතොඳ පරනිවර්දධය පනේනුම කරයි. (70)⁶⁹

මිනිසාගේ ආරම්භය පැහැදිලි කිරීමෙන් පසුව, නිවැරදි ආගම සඳහා ඔහුගේ අවශ්‍යතාව පැහැදිලි කිරීම වඩා හතොඳ යැයි අපි සිතමු.

ආගම සඳහා මිනිසාගේ අවශ්‍යතාව

ආගම සඳහා වන මිනිසාගේ අවශ්‍යතාව ඔහුගේ ජීවිතයේ අනෙකුත් අවශ්‍යතාවයට වඩා වැඩි ය. මිනිසාද යන්, පුද්ගලයකු අලොන්ගේ පරසාදය ඇති ස්ථාන සහ ඔහුගේ උදහසේ ස්ථාන දැන සිටිය යුතු අතර, ඔහුට පරනිලාග ගෙන දෙන කිරියාකාරකමක් හා ඔහුට අත්වන හානිය වළක්වාලන කිරියාකාරකමක් ඔහුට තිබිය යුතුය. ආගමික නීතිය යනු පරසරෝජනවත් කිරියාවන් සහ හානිදායක කිරියාවන් අතර වනෙස හඳුනා ගන්නා එකකි. එය අලොන්ගේ මැවීමේ යුක්තියයි. ඔහුගේ ගැත්තන් අතර වන ඔහුගේ ආලෝකයයි. මිනිසුන්ට ඔවුන් කරන දේ සහ ඔවුන් අත්හැර දමන දේ අතර වනෙස හඳුනා ගන්නා නීතියෙන් තෝරා වී පවත් විය නොහැක.

තවද පුද්ගලයකුට කැමැත්තක් තිබේ නම්, ඔහු තමාට අවශ්‍ය ක්‍රමෝපාය දැන සිටිය යුතුය. එය ඔහුට පරසරෝජනවත් ද එසේ නැතහොත් හානිකර ද? එය නිවැරදි කර ගන්නවා ද දුෂිත කර ගන්නවා ද? මෙය ඇතැමෙක් තම සහජ බුද්ධියෙන් ද, තවත් ඇතැමෙක් මනසින් තර්ක කිරීමෙන් ද හඳුනා ගනිති. තවත් සමහරකේ දුතයන් ඔවුන්ට එය නිර්වචනය කිරීමෙන්, ඔවුන්ට පැහැදිලි කර දී, මඟ පෙන්වීමෙන් මිස හඳුනා නොගනිති.⁷⁰

අදෝව්වාදී හතොතිකවාදී ධර්මයන් කතෙරම් හලේදර්ව කර අලංකාර කළද, කතෝපමණා අදහස් හා නියායන් තිබුණද, පුද්ගලයන්ට සහ සමාජයට නිවැරදි දහම අත්හැරීමට නොහැකි වනු ඇත. ආත්මයේ සහ ගර්වයේ අවශ්‍යතා සපුරාලීමට ඒවාට නොහැකි වනු ඇත. නමුත් පුද්ගලයා ඒව නූලට විනිවිද යන තරමට, ඒවායින් තමාට ආරක්ෂාවක් නොලැබෙන බවත්, පිපාසය සංසිදුවන්නේ නැති බවත්, නිවැරදි දහම හැර එයින් ගැලවීමක් නැති බවත් ඔහුට සම්පූර්ණ විශ්වාසයක් ඇති වේ. අර්නස්ට් රනෙත් මෙසේ පවසයි: (අප ආදරය කරන සෑම දෙයක්ම අනුද්‍රව්‍ය වීමට, තර්කය, විද්‍යාව සහ කර්මාන්තය භාවිතා කිරීමට ඇති නිදහස අවලංගු වීමට නැති නමුත් එයට ආගම අහෝසි කළ නොහැක. ඒ වනුව, එය මනුෂ්‍යයා හුමික ජීවිතයේ නින්දිත සමුදර සන්ධිවලට සීමා කිරීමට අවශ්‍ය දරවයවාදී මූලධර්මයේ වලංගුභාවයට පරනිව කවා කරන තර්කයක් ලෙස පවතිනු ඇත.) (72)⁷¹

මුහම්මද් ෆරීඩ් වර්ද් මෙසේ පවසයි (ආගමිකත්වය පිළිබඳ අදහස අනුද්‍රව්‍ය විය නොහැකිය මන්ද එය ආත්මයේ උනුමම නැඹුරුව සහ එහි උනුම වින්තවේගයන් වන අතර, මිනිසු හිස ඔසවන නැඹුරුවක් ගැන සඳහන් නො කළ යුතුය. නමුත් සහජ බුද්ධිය ලෙස මම නැඹුරුව වැඩි වනු ඇත. අලංකාරය සහ අවලස්සන බව වටහා ගන්නා මනසක් ඇති තාක් ආගමිකත්වය පුද්ගලයකු පසුපස හඹා යනු ඇති අතර, ඔහුගේ සංජානනයේ උසට සහ ඔහුගේ දැනුමේ වර්ධනයට සමානුපාතිකව මම සහජ බුද්ධිය ඔහු නූල වැඩි වේ.) (73).⁷²

යමකේ තම පරමාධිපතිගෙන් ඇති වන්නේ නම්, ඔහු තම අවබෝධයේ උච්චතම අවස්ථාවට හා දැනුමේ සීමාවේ පරමාණයට අනුව ඔහු තම ස්වාමියා පිළිබඳ සහ තමාට අනිවාර්යය වන දෑ ගැන ඔහුගේ නොදැනුවත්කමින්, තමා ගැනත් එය නිවැරදි කරන හා දුෂිත කරන දෑ මෙන්ම එය භාග්‍යයන් කරන හා අභාග්‍යයන් කරන දෑ ගැන ඔහුගේ නොදැනුවත්කමින් විද්‍යාවන් පිළිබඳ විස්තර සහ කක්ෂ, මන්දාකිණි, පරිගණක විද්‍යාව, නියමිතය සහ වනේන් විද්‍යාත්මක වචන මාලාව පිළිබඳ ඔහුගේ නොදැනුවත්කමේ විශාල පරමාණය ඔහු අවබෝධ කර ගනී. එවිට, විද්‍යාඥයා උඩඟුකමේ වෛදිකාවෙන් නිතරමානිකමට හා යටත්පහන් කමට පසුබසින අතර, විද්‍යාව පිටුපස පරඥාවන්ත විද්‍යාවකු සිටින බවත්, සොබාදහම පිටුපස දක්ෂ නිර්මාණකරුවකු සිටින බවත් විශ්වාස කරයි. මම සත්යය, සාධාරණ පර්යේෂකයාට නොපෙනෙන දේ විශ්වාස කිරීමට සත්ය ආගමට යටත් වීමට සහජ

⁶⁹ බලන්න "මිහිනානු දාර්ශි සආද්" වලෙම 1 පිටු 6-11.
⁷⁰ පසෙකි අලං-ඉස්ලාම් විසින් රචන "අන්-නද්මුරියයා" පිටු අංක 213,214 සහ "මිහිනානු දාර්ශි සආද්" වලෙම 2 පිටු 383 බලන්න.
⁷¹ මුහම්මද් අබ්දුලොන් දරාස් විසින් රචන "අද්-දින්" පිටු 87 බලන්න.
⁷² පෙර මූලාශ්‍රය, පිටු 88 .

බුද්ධියේ ඇමතුමට පරතිචාර දැක්වීමට අනිවාර්ය කරයි. තවද යමක් මගින් ඉවත්වුවහොත් ඔහුගේ සහජ බුද්ධිය නැවත යථා තත්වයට පත් වී ඔහු නාදුනන සත්වයෙකුගේ මට්ටමට වැටෙනු ඇත.

තවද අපි මගින් නිගමනය කරන්නේ - ඒකදේවවාදයෙන් අලෝභය නම් කිරීම සහ ඔහු නියම කර ඇති දේ අනුව ඔහුට නමස්කාර කිරීම මත රඳා පවතින සැබෑ ආගමිකත්වය - පුද්ගලයෙකුට ලෝක ස්වාමි වූ අලෝභය නම වහලොවය සාක්ෂාත් කර ගත හැකි ජීවිතයට අවශ්‍ය අංගයක් වන බවයි. දළොවෙහිම දුෂණයන්, ස්මාරකයන් හා දුක්ඛිතභාවයන් ඔහුගේ සනුට හා ආරක්ෂාව ලබා ගැනීම සඳහා සහ මිනිසා නූල නියායික ශක්තිය සම්පූර්ණ කිරීම සඳහා අවශ්‍ය වේ. එය සමඟ පමණක්, මනස එහි තෘප්තාව තෘප්තිමත් කරන දේ සොයා ගන්නා අතර, එය නොමැතිව එහි උසස් අභිලාෂයන් සාක්ෂාත් කරගත නොහැකිය.

උනුම් වන්නටයෝගයන් ආගම නූල පොහොසත් ක්ෂේත්‍රයක් සොයා ගන්නා බැවින් ආත්මය පිරිසිදු කිරීමට සහ හෘද සාක්ෂියේ ශක්තිය පිරිපහදු කිරීමට එය අවශ්‍ය අංගයක් වන අතර ඔවුන්ගේ අරමුණ සාක්ෂාත් කර ගන්නා සමපත් ප්රභවයකි.

අධිස්ථාන ශක්තිය සම්පූර්ණ වීම සඳහා එය අවශ්‍ය අංගයකි. මන්ද එය එයට ශරණීඝ්රිතම වෛතනාවන් සහ අභිලාෂයන් ලබා දෙන අතර බලාපොරොත්තු සුන්වීමේ සහ අපෝක්ෂාවන් නැති කර ගැනීමේ සාධකවලට ප්රතේව විශාලතම ප්රතිරෝධය දැක්වීමේ මාධ්යයන් එය ආරක්ෂා කරයි.

මෙය මත පදනම්ව, මිනිසා ස්වභාවයෙන්ම ශිෂ්ටයකේ යැයි යමකු පවසන්නේ නම්, එවිට අපි පැවසිය යුත්තේ : (මිනිසා ඔහුගේ සහජ බුද්ධියෙන් ශිෂ්ට වී ඇති බවයි.)⁷³, මන්ද මිනිසාට නියායික විද්‍යාත්මක බලයක් සහ ස්වරෝච්ඡි විද්‍යාත්මක බලයක් ලෙස බල දකෙකි ඇත. ඔහුගේ සම්පූර්ණ සනුට රඳා පවතින්නේ ඔහුගේ විද්‍යාත්මක හා ස්වරෝච්ඡි බලයන් සම්පූර්ණ කිරීම මත ය. පහත සඳහන් දෑ දැන ගැනීමෙන් මිස විද්‍යාත්මක බලය සම්පූර්ණ කිරීම සාක්ෂාත් කරගත නොහැකි:

- 1- මිනිසා ශුන්‍යභාවයෙන් මවා ඔහුට ආශීර්වාද කළ මැවුම්කරු සහ පෝෂක දවෙයන් දැන ගැනීම.
- 2 - අලෝභයෙන් නම් සහ ගුණාංග දැන ගැනීම, ඔහු ගැන, ඔහුට අනිවාර්යය වන දේ ගැන සහ ඔහුගේ ගැත්තන් හට මෙම නම්වල බලපෑම දැන ගැනීම.
- 3- සුවිශුද්ධියාණන් වනෙ ලඟා කරන මාර්ගය දැන ගැනීම.
- 4 - කනෙකුට මේ මාර්ගය දැන ගැනීමට නොහැකි වන බාධක හා දුක් කරදර දැන ගැනීම සහ ඔහු වනෙ ලඟා කරවන ඉමහත් සුවය ගැන දැන ගැනීම.
- 5- සැබෑ අර්ථයෙන් ඔබ ගැන දැන ගැනීම, ඔබට අවශ්‍ය දේ දැන ගැනීම, ඒවා සඳහා හොඳ හෝ නරක ක්‍රමද, සහ එහි වාසි සහ අවාසි මොනවාදැයි ඔබ දැන ගැනීම.

මෙම දොන පහෙන් මිනිසා තම විද්‍යාත්මක ශක්තිය සම්පූර්ණ කරන අතර, විද්‍යාත්මක හා ස්වරෝච්ඡි බලය සම්පූර්ණ කළ හැකිකමේ ගැත්තන් කෙරෙහි පැවරුණු සුවිශුද්ධියාණන් සනු සුනුකම් ගැන ගැත්තන් සැලකිලිමත් වීමෙන් සහ අවංකව, සත්යවාදීව, උපදෙස් ලබමින්, පසු විපරම් කිරීමෙන් සහ ඔහු කෙරෙහි වන දේව අනුග්රහය පිළිබඳ සාක්ෂි ඔවුන් ක්රියාත්මක කිරීමෙන් පමණි. තම හිතවත් සම්පතකින්ට පෙන්වා දුන් සාපු මාර්ගය වනෙ ඔවුන් යොමු කිරීමට ඔහු බැඳී සිටින බැවින්, ඔහුගේ උපකාරයෙන් මිස මෙම බලවේග දකෙ සම්පූර්ණ කිරීමට වනෙ මාර්ගයක් නොමැත.⁷⁴

සත්ය ආගම යනු ආත්මයේ විවිධ බලයන්හි දිව්යමය දිනුව බව අප දැනගත් පසු, -සැබැවින්ම ආගම- එය සමාජයේ ආරක්ෂක පළිභ ද වේ.- මෙයට හේතුව මිනිස් ජීවිතය එහි සාමාජිකයන් අතර සහයෝගීතාවයකින් තොරව නොපවතින අතර ඔවුන්ගේ සඳහා නියාමනය කරන, ඔවුන්ගේ සුනුකම් නිර්වචනය කරන සහ ඔවුන්ගේ අයිතිවාසිකම් සහතික කරන ක්රමයක් නොමැතිව මෙම සහයෝගීතාවය සාක්ෂාත් කරගත නොහැකි බැවින්. එය උල්ලංඝනය කිරීමෙන් ආත්මය වළක්වන, එය ආරක්ෂා කිරීමට දිරිමත් කරන, ආත්මයන් නූල එහි ගෞරවය සහතික කරන සහ එහි ශුද්ධකම උල්ලංඝනය කිරීම වළක්වන පැහැදිලි සහ වැළැක්වීමේ අධිකාරියක් සඳහා මෙම ක්රමය අත්යවශ්‍ය වේ. එසේ නම් මෙම අධිකාරිය ක්‍රමය ද? මා පවසා සිටියේ: මෙම ක්රමයට ගුරු කිරීම, සමාජයේ සහජීවනය සහ එහි ප්‍රදානයේ ස්ථාවරත්වය සහතික කිරීම සහ එහි නූල සැනසීම සහ සුවය සඳහා හේතු සහතික කිරීම යනාදියේ ආගමිකත්වයේ බලයට සමාන හෝ සමප බලයක් මිනිසා නැති බවයි.

මගේ ඇති රහස නම් මිනිසා අනෙක් සියලුම ජීවිතයන් කැපි පනෙන්තමේ ඔහුගේ ස්වරෝච්ඡි වලනයන් සහ ක්රියාවන් මහෙයෙවනු ලබන්නේ, ඇසීම හෝ පනේ මත නොවැටෙන දෙයකිනි. සැබැවින්ම එය ආත්මය පිරිසිදු කරන සහ ගරීර අවයව පිරිසිදු කරන ප්රතිපත්තියකි. පුද්ගලයෙකු සෑම විටම නිවැරදි හෝ දුෂිත ප්රතිපත්තියකින් මහෙයෙවනු ලැබේ. එබැවින් ඔහුගේ විශ්වාසය ප්රතිසංස්කරණය කළහොත් ඔහු නූල සියලුම නිවැරදි වනු ඇත. එය දුෂිත වුවහොත් සියලුම දුෂිත වනු ඇත.

ප්රතිපත්තිය හා විශ්වාසය මිනිසාගේ ස්වයං චාරණයන් වන අතර, ඒවා - මනුෂ්යත්වයේ සාමාන්‍යභාවයේ නිරීක්ෂණය කරන පරිදි - වර්ග දකෙකි:

- සුවර්තයේ වටිනාකම, මනුෂ්යත්වයේ ගුරුත්වය සහ උසස් ආත්මයන් බාහිර ප්රතිවිපාකවලින් හා ද්රව්යමය විපාකවලින් නිදහස් වූව ද ඔවුන්ගේ වෛතනාවන් උල්ලංඝනය කිරීම ගැන මඟ හරින විසුකන අර්ථයන් ගැන විශ්වාස කිරීම.

- ශුද්ධ වූ උත්තරීතර අලෝභ පිළිබඳ විශ්වාස කිරීම. සැබැවින්ම ඔහු සියලු රහස් නිරීක්ෂා කරන්නාය. රහස් සහ සැඟවුණු දේ ඔහු දනී. පරියාව ඔහුගේ අණ සහ තනනම් කිරීමේ අධිකාරී බලයෙන් ක්රියාත්මක වේ. හැඟීම් ඔහු ඉදිරියේ ඇතිවන ලැජ්ජාවෙන් අධික වේ. ඔහු කෙරෙහි ඇති ආදරය නිසා හෝ ඔහුට ඇති බිය නිසා හෝ එසේ ඒ දකෙම

⁷³ පෙර මුලාශ්රය, 84, 98 පිටු බලන්න.
⁷⁴ අල-ආවාඉද් පිටු අංක 18, 19 බලන්න.

එකට සිඳු වන්නේය... මෙම විශ්වාසය මිනිස් ආත්මය කෙරෙහි ඇති බල වර්ග දෙකෙන් ශක්තිමත් කඳුණ බවට සැකයක් නැත. එය ආශාවේ සුළු කුණාටු සහ හැඟීම්වල වැඩිවීම හා අඩුවීම වඩාත්ම ප්රතිරෝධී වන අතර මහජනතාවගේ සහ පෞද්ගලික හදවත් තුළට විනිවිද යන වෛගච්ච් කඳුණයි.

මේ හේතුව නිසා, සුකිතිය සහ සාධාරණත්වය පිළිබඳ මුලධර්ම මත පදනම් වූ මිනිසුන් අතර අන්තර්කරියා සඳහා හොඳම සහතිකය ආගම වූ අතර, මෙය සමාජ අවශ්‍යතාවයක් විය. එබැවින් ජාතියේ ආගම ගර්භයේ හදවත ප්රතිස්ථාපනය කිරීම පුද්ගලික නොවේ.⁷⁵

සාමාන්‍යයෙන් ආගම මේ තත්වයේ නම්, අද දර්ශන මේ ලෝකයේ ආගම් සහ නිකායන් ගුණ කරයි. තවද සෑම මිනිසුන්ම තමන් සතුව ඇති ආගමේ ඇති දේ සමඟ සතුව වමේන් එය පිළිපදින බව ඔබට පෙනේ නම්, මිනිසා සාක්ෂාත් කරන ආත්මය අපේක්ෂා කරන නිවැරදි දහම කුමක්ද? ආගමේ නිති මොනවාද?

සැබෑ ආගමේ නිර්ණායක

සෑම ආගමක ඇදහිලිවත්තයෙක්ම තම ආගම සත්‍යය බව විශ්වාස කරන අතර, සෑම ආගමක අනුගාමිකයෙක්ම තම ආගම ආදර්ශමත් ආගම සහ නිවැරදිම ප්රවේශය බව විශ්වාස කරයි. තවද විකෘති ආගම් අනුගාමිකයන්ගෙන් හෝ මිනිසා විසින් නිර්මාණය කරන ලද ආගම් අනුගාමිකයන්ගෙන් ඔවුන්ගේ විශ්වාසය සඳහා ඔබ සාක්ෂි වීම සහ විට, ඔවුන් තම පියවරුන් එක් මාර්ගයක සිටිනු නමක් දුටු බවත් එහෙයින් තමන් ද ඔවුන්ගේ අවිපාරයේ සිටින බවත් තර්ක කරති. පසුව ඔවුන් වාර්තා මාලාවන්, සහතික නැති කථා සහ පුවත් සඳහන් කරති. ඔවුන්ගේ මූලාර්ථ වැරදි සහ අඩුපාඩුවලින් තිදහස් නොවේ, ඔවුන් පසුව උරුම පොත් මත රඳා සිටිති. ඒවා නිවැරදි කවුරුන් ද හෝ ඒවා ලිවීමේ කවුරුන්ද හෝ ඒවා පළමු වරට ලියා ඇත්තේ කුමන භාෂාවෙන් ද හෝ එය කවර රටක සොයා ගන්නේ ද යන්න නොදනී. ඒ වනුවට, ඒවා සම්ප්රදේශණ දාමය මුදා හරින සහ පළෙ පද පාලනය කරන විද්‍යාත්මක විමර්ශනයකින් තොරව පරම්පරාවන් විසින් එකතු කරන ලද, විශාලනය කරන ලද සහ ප්රවේණිගත කරන ලද මුසුවීම් මාලාවක් වෙයි. තවද නොදන්නා මෙම පොත්, කථා සහ අන්ධ අනුකරණය ආගම් සහ විශ්වාස යන කොටසේ තර්කයක් ලෙස වලංගු වන්නේ නැත. එබැවින් මේ සියලු විකෘති ආගම් සහ මිනිස් නිර්මාණයන් නිවැරදි ද වියාප ද?

සියලුම නිවැරදි විය නොහැකි; මන්තිසාද සත්‍යය එකක් විය යුතු අතර බහු විය නොහැකි සේම මේ සියලු විකෘති ආගම් සහ මිනිස් නිකායන් දවෙයන්ගෙන් විය නොහැකි බැවින්. සත්‍යය එකකි; ඒවා බොහෝ නම් - එම සත්‍යය කුමක්ද? එහෙයින්, අපි බොරු ආගමෙන් සත්‍ය දහම දැන ගන්නා නිර්ණායක තිබිය යුතුය. මෙම නිර්ණායක යම් ආගමකට අදාළ යැයි අපට පෙනේ නම් එය සත්‍ය බව අපි දනිමු. මෙම නිර්ණායක හෝ ඒවායින් එකක් හෝ ආගමක විකෘති වී ඇත්නම් එය අසත්‍ය බව අපි දනිමු.

සත්‍ය ආගම සහ අසත්‍ය ආගම අතර වෙනස හඳුනා ගැනීමේ නිර්ණායක වන්නේ:

පළමුවැන්න: ආගම දවෙයන්ගෙන් විම. ඔහු එය දේව දුතයකුගේ මාර්ගයෙන් ඔහුගේ ධර්ම දුතයකු වනෙ එවිය. එය ඔහුගේ ගැත්තන් හට දැනුම් දීම සඳහා ය. මන්ද සැබෑ ආගම දවෙයන්ගේ ආගම වන බැවින් ආගම්ගත කරන්නන් තම මැවීම වනෙ පහළ කළ ආගම අනුව මෙවැනි කෙරෙහි නැගිටුවනු ලබන දිනයේ ඔවුන්ගෙන් විනිශ්චය කරන්නන්ට ශුද්ධ වූ අලලාහය. උන්තරිතරයාණන් මසෙමේ ප්රකාශ කරයි: { اِنَّا اَوْحَيْنَا لَكَ مَا كُنَّا نُوْحِيْهِ لِمَنْ بَعْدَكَ وَاَوْحَيْنَا اِلَيْكَ اِلٰى اِيْرٰهِيْمَ }⁷⁶; සැබැවින්ම තුන්ට හා ඔහුගෙන් පසු වූ තබවරුන්ට වහි (දවස පණිවිඩය) පහළ කලාක් මෙන් තුඹ වනෙ ද සැබැවින්ම අපි වහි පහළ කළෙමු. (ඒ අනුව) අපි ඉබ්රාහිම්, ඉස්මාජීල, ඉස්හාක්, යෂුබ්, අස්බාන් (හවෙත් යෂුබ්ගේ පරපුර) ඊසා, අය්යුබ්, යුනුස්, හාජුන් හා සුලයේමාන් යන අයට ද වහි පහළ කළෙමු. තවද අපි දාවුද්ට සුබුර් (ධර්ම ඊර්තවය) පිරිනැමුවෙමු. (77) සුවිභූද්ධයාණන් මසෙමේ පවසයි: { مَا رٰسُلٌ مِّنْ اِنْسٍ اَوْ جِنٍّ لَّا يَكْتُبُ الْاٰيٰتِ الْكٰرِيْمٰتِ }⁷⁷; "තවද නියත වශයෙන්ම මා හැර වනෙන් දවෙයකු නොමැත. එහෙයින් තුඹලා මටම නමඳිනු" යැයි ඔහු වනෙ දේව පණිවිඩ දන්වා සිටීමෙන් මිස තුඹට පරෙ කිසිදු ධර්ම දුතයකු අපි නොඵවීමට වූ. (78) ඒ අනුව, පුද්ගලයකු අලලාහ් වනෙ නොව නොව ගනෙනෙ සහ ආරෝපණය කරන ඕනෑම ආගමක්, එය අනිවාර්යයෙන්ම අසත්‍ය ආගමකි.

දෙවැන්න: නැමදුමහි සර්වබලධාරී අලලාහ් ඒකීයත්වයට පත් කරන ලෙසින්, බහුදේව වාදය තහනම් කරන ලෙසින්, එයට මඟ පෙන්වන මාර්ග තහනම් කරන ලෙසින් ඉලලා සිටීම. මන්තිසාද යන්, ඒකදේවවාදය සඳහා වන කැඳවීම සියලු අනාගතවක්තාවරුන්ගේ සහ පණිවිඩකරුවන්ගේ කැඳවීමේ පදනම වන අතර සෑම අනාගතවක්තාවරයකුම එය තම ජනතාවට පවසා සිටි බැවින්. { اِنَّا اَوْحَيْنَا اِلَيْكَ اِلٰى اِيْرٰهِيْمَ }⁷⁸; "තුඹලා අලලාහ්ට නැමදුම කරනු. ඔහු හැර වනෙන් දවෙයකු තුඹලාට නැත." (79) ඒ අනුව, බහුදේවවාදය ඇතුළත් සහ අලලාහ් සමඟ වනෙන් අනාගතවක්තාවරයකු, රජකු හෝ දේව සම්පනයකු ආදේශ කරන ඕනෑම ආගමක්, එහි අනුගාමිකයින් තමන් අනාගතවක්තාවරයකුට ආරෝපණය කළ ද එය වියාප ආගමකි.

තුන්වැන්න: අලලාහ්ට පමණක් තමස්කාර කිරීම, ඔහුගේ මාර්ගයට කැඳවීම, බහුදේවවාදය, දමොපියන්ට අකිකරු වීම හා නිති වරෝධී ලෙස පිවිතයක් මරා දැමීම වැනි දෑ තහනම් කිරීම සහ ප්රසිද්ධියේ මනෙම රහසිගතව සිදුවන දුරාවාරය තහනම් කිරීම යනාදී ධර්ම දුතවරුන් ඇරුණුම කර සිටි මූලික කඳුණ සමඟ එය එකඟ වීම. උන්තරිතර අලලාහ් මසෙමේ ප්රකාශ කරයි: { مَا رٰسُلٌ مِّنْ اِنْسٍ اَوْ جِنٍّ لَّا يَكْتُبُ الْاٰيٰتِ الْكٰرِيْمٰتِ }⁷⁹; "තවද නියත වශයෙන්ම මා හැර වනෙන්

⁷⁵ "අද-දින" පිටුව 98 සහ 102 බලන්න.
⁷⁶ සූරා අන්-නිසා, පාඨය 163.
⁷⁷ සූරා අල අන්-බියා, පාඨය 25.
⁷⁸ සූරා අල-අරාෆ්, පාඨය 73.
⁷⁹ සූරා අල-අන්-බියා, පාඨය 25.

දෙවියනු නොමැත. එහෙයින් තුමලා මටම නමැති' යැයි ඔහු වනෙ දේව පණිවිඩ දන්වා සිටීමෙන් මිස තුමට පෙර කිසිදු ධර්ම දුතියකු අපි නොඒව්වෙමු. (80)තම පැසසුම කිරිණියට පත් අලලාණ මසෙයින් පරකාශ කරයි: {بَلَّغْنَا إِلَيْنَا مَا حَرَّمَ رَبُّكُمْ وَلَا تَحْسَبُوا الْقَوْلَ مِنِّي إِلَّا إِذَا نَادَيْتُمْنِي وَلَا تَحْسَبُوا الْقَوْلَ مِنِّي إِلَّا إِذَا نَادَيْتُمْنِي وَلَا تَحْسَبُوا الْقَوْلَ مِنِّي إِلَّا إِذَا نَادَيْتُمْنِي وَلَا تَحْسَبُوا الْقَوْلَ مِنِّي إِلَّا إِذَا نَادَيْتُمْنِي} 151. "එනු. තුමලාගේ පරමාධිපති තුමලාට නගනම් කළ දෑ මම තුමලා වනෙ කියවා පෙන්වමි" යැයි (නබිවරය) තුම පවසනු. (ඒවා නම්) තුමලා ඔහුට කිසිවක ආදේශ නොකරන ලෙසින් දෙමාපියන්ට උපකාරශීලී ව කටයුතු කරන ලෙසින් දිලිඳුකම ගෝතුවෙන් තුමලාගේ දුටුවන් සාතනිය නොකරන ලෙසින් -තුමලාට හා ඔවුන්ට පෞභිණිය දෙනුයේ අපමය.- එමෙන්ම තුමලා අයිතිපිත දැයින් මතුපිටින් පනෙන දෑ හා රහසිගත දෑට සම්ප නොවන ලෙසින්ය. අලලාණ තුමලාට නගනම් කළ ආත්මයක් තුමලා සුක්තියෙන් නොර ව මිස සාතනිය නොකරනු. මසෙයින් එය තුමලාට ඔහු උපදෙස් දෙනුයේ තුමලා වටහා ගත හැකි වනු පිණිසය. (81)උත්තර අලලාණ මසෙයින් ද පවසා ඇත. { 45. 81. وَأَسْأَلُ مَنْ أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رُسُلِنَا أَنْجَلْنَا مِنْ دُونِ الرَّحْمَنِ إِلَهُهُ يُعْبُدُونَ } 45. 81. මහා කුර්භානවතයාණන් හැර දමා ගැනීම කරනු ලබන්නට වනෙන් දෙව්වරුන් අප පත් කළමුදා දැයි තුමට පෙර අප එවූ අපගේ දුතවරුන්ගෙන් තුම වමසනු. (82)

හතරවැන්න: එය එකිනෙකට පරස්පර හෝ වනෙස නොවිය යුතුය. ඒ අනුව නියෝගයක් කළ පසුව එය අහෝසි කර ඊට පටහැනිව තවත් නියෝගයක් නොකළ යුතුය. එමෙන්ම යමක් නගනම් කළ පසුව ගෝතුවක් නොමැතිව ඊට සමාන දෙයකට අනුමත නොකළ යුතුය. එය එක් නිකායකට යමක් නගනම් කර හෝ අවසර දී තවත් නිකායකට එය නගනම් නොකළ යුතුය. උත්තර අලලාණ මසෙයින් පරකාශ කරයි: { وَأَلَّا يَنْبَغُوا الْقُرْآنَ وَالرُّسُلَ مِنْ عِنْدِ غَيْرِ اللَّهِ لَوْ جَاءُوا فِيهِ } 82. 82. {أَلَّا يَنْبَغُوا الْقُرْآنَ وَالرُّسُلَ مِنْ عِنْدِ غَيْرِ اللَّهِ لَوْ جَاءُوا فِيهِ} 82. 82. අල කුර්භානිය ගැන ඔවුහු පරිශීලනය කළ යුතු නොවේ ද? එය අලලාණ නොවන කනෙකු වනින් වූයේ නම් එහි ඔවුහු පරස්පර වනෙසකම බොහෝමයක්ම දකිනු ඇත. (83)

පස්වැන්න මිනිසුන්ගේ දහම, ඔවුන්ගේ අභිමානය, ඔවුන්ගේ වස්තුව, ඔවුන්ගේ පිටින සහ ඔවුන්ගේ පරමපරාව ආරක්ෂා කරන දේ දහමට ඇතුළත් විය යුතුය. සමස්ත මේ කුරුණු පහ ඒවා ආරක්ෂා කරන නියෝග, නගනම්, වැළැක්වීම සහ සදාචාරයන් ආගමානුගත කරන දෑ සමග විය යුතුය.

හයවැන්න: අයිතිවාසිකම කඩකිරීමෙන් හෝ යහපත් දැයින් දුරස් කිරීමෙන් හෝ වැඩිහිටියන් විසින් බාලයන් නොමඟ යැවීමෙන් හෝ වේවා තමන්ටම අසුක්තියක් සිදු කර ගත් සහ එකිනෙකට අසාධාරණකම සිදුකරගත් මිනිසුන්ට එම දහම කුරුණාවක් වීම මුසා අලෙයිහිස් සලාම තුමා වනෙ පහළ කළ නවුරානයේ ඇතුළත් කුරුණාව පිළිබඳ දන්වමින් උත්තර අලලාණ මසෙයින් පරකාශ කරයි: { 154. 83. وَلَمَّا سَكَتَ عَنْ مُوسَى الْغَضَبَ أَخَذَ الْأَلْوَابُ وَفِي سَخَطٍ بِهَا خَرَسَتْ أَلْسِنُهَا فَكَرِهَتْ أَنْ تُنَادِيَهُمْ وَقَدْ عَلِمْنَاهُ مِنْ قَبْلُ أَنْ قَالُوا سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ } 154. 83. මුසාගෙන් කෝපය නිවී ගිය කලහි එම පලක ඔහු ගත්තේය. එම පිටපත්හි, තම පරමාධිපතිට බියවන ඔවුන්ට යහමඟ ද දයාව ද විය. (84)ඊසා (අලෙයිහිස් සලාම) තුමාට දුතයකු ලෙස යැවීම සම්බන්ධයෙන් දන්වා සුවිඳුදධයාණන් මසෙයින් පවසයි: { وَلَقَدْ عَلِمْنَا أَنَّهُ لَأَلْسِنًا لِيُكَلِّمَهُنَّ وَلَئِن لَّمْ يَظْهَرْ لَهُمْ بَيِّنَاتٌ مِمَّا رَحِمْنَا رَبُّهُمْ أَتَى الْكُفْرَ } 84. 84. ...එය ජනයාට අපගෙන් වූ සංදෝචන හා ආශිර්වාදයක් බවට පත් කරනු පිණිසය.

(85)සාලිහ(අලෙයිහිස් සලාම) තුමා පිළිබඳ උත්තරයාණන් මසෙයින් පවසයි: { قَالُوا يَا قَوْمِ أَرَأَيْتُمْ إِن كُنْتُمْ عَلَىٰ بَيِّنَةٍ مِّنْ رَبِّي وَآتَانِي جِبْرَائِيلُ بِالْكِتَابِ لِيُذَكِّرَ الْبَشَرَ } 85. 85. 'මාගේ ජනයිනි! මාගේ පරමාධිපතිගෙන් වූ පැහැදිලි සාධකයක් මත මම හිඳිමින් ඔහුගෙන් වූ ආශිර්වාදයක් මට ඔහු පිරිනමා තිබිය දී මම ඔහුට පිටුපැවෙමි නම් අලලාණගෙන් නොර ව මට උපකාර කරනුයේ කවුරුන් දැයි යන වග තුමලා සිතා බැලුවහ ද?' (86)කුර්භානිය ගැන කතා කරන සර්ව බලධාරියාණන් මසෙයින් පවසයි: { وَتَنْزِيلُ مِنَ الْقُرْآنِ مَا هُوَ شِفَاءٌ لِّلرَّحْمَةِ لِّلْمُؤْمِنِينَ } 86. 86. "තවද දේවත්වය විභවය කරන්නන් හට දයාව හා සුවය ඇති දෑ අපි අල කුර්භානියෙන් පහළ කරන්නෙමු..." (87)

හත්වැන්න: අලලාණගේ පරිභා පිළිවනෙ කෙරෙහි මඟ පෙන්වීම, අලලාණ මිනිසාගෙන් බලාපොරොත්තු වන දේ සඳහා ඔහුට මඟ පෙන්වීම සහ ඔහු පැමිණියේ කොහෙහි ද? ඔහු යන නවාතැන තුමක් ද? යන්න ගැන දන්වා සිටීම වැනි කුරුණු ඇතුළත් වී තිබීම. නවුරානය පිළිබඳ දන්වමින් අලලාණ මසෙයින් පවසයි: { إِنَّا أَنْزَلْنَا الْقُرْآنَ فِيهَا فَهِيَ فِي لِقَابِ رَبِّي } 87. 87. "සැබැවින්ම අපි නවුරානය පහළ කළෙමු. එහි මඟ පෙන්වීමක් හා ආලෝකයක් විය..." (88)ඉන්පිලෙස පිළිබඳ සර්ව බලධාරියාණන් මසෙයින් පවසයි: { وَأَنزِيلُ مِنَ الْقُرْآنِ نَسِيحٌ لِّلرَّحْمَةِ لِّلْمُؤْمِنِينَ } 88. 88. "...තවද ඔහුට ඉන්පිලෙස ද පිරිනැමුවෙමු. එහි මඟපෙන්වීමක් හා ආලෝකයක් විය..." (89)ශුද්ධ වූ අල කුර්භානිය පිළිබඳ සර්වබලධාරියාණන් මසෙයින් පවසයි: { هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَىٰ وَبِالْبَيِّنَاتِ } 89. 89. "...යහ මඟ හා සත්යය දහම සමඟ ඔහුගේ දුතයාණන් ව එවීමේ ඔහුමය." (90)සත්ය ආගම යනු අලලාණගේ නිතියට මග පෙන්වීම ඇතුළත් වන අතර සෑම කුහුනලයක්ම එයින් වලක්වන, සෑම පරිහිතයකටම පිළිතුරු දෙන සහ සෑම ගැටලුවකම පැහැදිලි කරන අසුරින් ආත්මයට ආරක්ෂාව සහ සත්සුන් හාවය සහතික කරයි.

අටවැන්න: සත්යය, සුක්තිය, අවංකකම, නිහතමානිකම, නිර්මලකම සහ ත්යාගශීලිත්වය වැනි යහපත් සදාචාරයන් සහ කිරියාවන් වන ඇරුලුම් කිරීම. එමෙන්ම දෙමාපියන්ට හිංසා කිරීම සහ සියදිවි නසා ගැනීම වැනි නරක දේ නගනම් කිරීම. තවද දුරාවාරය, බොරු කීම, අසුක්තිය, අසාධාරණය, මසුරුකම සහ දුරාවාරය වැනි දෑ නගනම් කිරීම.

80 සුරා අල-අන්ආම්, පාඨය 151.
 81 සුරා අස්-සුක්රුර්, පාඨය 45.
 82 සුරා අන්-නිසා, පාඨය 82.
 83 සුරා අල-අරාච්, පාඨය 154.
 84 සුරා මර්සම්, පාඨය 21.
 85 සුරා හුද්, පාඨය 63.
 86 සුරා අල-ඉසිරා, පාඨය 82.
 87 සුරා අල-මාඉදා, පාඨය 44.
 88 සුරා අල-මාඉදා, පාඨය 46.
 89 සුරා අන්-නව්බා, පාඨය 33.

නවවැන්න: අලලාහ් විශ්වාස කළ තැනැත්තන් හට සනුට සහතික කිරීම. උත්තරීතර අලලාහ් මසෙය්: පිරකාශ කරයි: { (1) 4
 1. තාහා2, 90{ فَأَمَّا الْيَهُودُ الَّذِينَ كَتَبُوا بِالْكِتَابِ فَأَنزَلْنَا إِلَيْهِمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَ وَالنَّبِيَّاتِ لِيُخَلِّصُوا مِنْهُ وَاللَّهُ يَهْتَدِي لِقَوْمٍ يُسَبِّحُونَ }91. "...(එය) මිනිසා ඒ මත මැවූ අලලාහ්ගේ සහජ ධර්මයයි..." (92)නිවැරදි බුද්ධියට අනුකූල වීම. මන්ද නිවැරදි ආගම අලලාහ්ගේ නිතිය වන අතර නිවැරදි බුද්ධිය අලලාහ්ගේ මැවිලියයි. අලලාහ්ගේ නිතිය හා ඔහුගේ මැවීම පිහිනකොට පටහැනි විය නොහැක.

දසවැන්න: එය සත්යය පෙන්වා අසත්යයට පරහේව අනුරූප අඟවයි. යහමඟ වන මඟ පෙන්වා නොමඟ දුරු කරයි. වස්තූන් ගෝ ඇද නැති සාප්පු මාර්ගය වන ජනතාව කැඳවයි. පින්වරුන් අලලාහ්ගේ සුවතීන් අවස්ථාවටේ ඔවුන්ගේ ඇතැමෙක් ඇතැමෙක් පවසා සිටි අවස්ථාව දන්වමින් උත්තරීතර අලලාහ් මසෙය් පවසයි: { يَا قَوْمِ إِنَّا بَدَّلْنَا مَا كُنَّا نَمُنَّ بِمَا لَكُمْ مِنْ دُونِهِ بِالْحَقِّ وَالَّذِينَ يَدَّبَعُونَهُمْ لَا يُبْصِرُونَ }92. "අහෝ අපගේ ජනයිනි! මුසාගෙන් පසු ව, එයට ඉදිරියේ පැවති දෑ තහවුරු කරමින් පහළ කරන ලද ධර්ම භරතවයකට නියත වශයෙන්ම අපි සවන් දුනිමු. එය සත්යය වන හා සාප්පු මාර්ගය වන මඟ පෙන්වනු ඇත." (93)ඔවුන්ගේ දුකිඛන තත්වයට ගෝනු වන දෑ වන එය ඔවුන් ඇරයුම් කරන්නේ නැත. උත්තරීතර අලලාහ් මසෙය් පවසයි: { (1) 1 }94. තාහා2, 93{ فَأَمَّا الْيَهُودُ الَّذِينَ كَتَبُوا بِالْكِتَابِ فَأَنزَلْنَا إِلَيْهِمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَ وَالنَّبِيَّاتِ لِيُخَلِّصُوا مِنْهُ وَاللَّهُ يَهْتَدِي لِقَوْمٍ يُسَبِّحُونَ }94. "...නවද නුඹලා නුඹලාවම සිතන නොකරනු. නියත වශයෙන්ම අලලාහ් නුඹලා කෙරෙහි අසමසම කඳුණානවන විය." (95)ජානිය, වර්ණය, ගෝත්‍රය නිසා එය තම අනුගාමිකයින් අතර ගෝදයක් නොදක්වයි. උත්තරීතර අලලාහ් මසෙය් පිරකාශ කරයි: { 13 }95. "අහෝ මිනිසුනි! නියත වශයෙන්ම අපි පිරිමියකුගෙන් හා කාන්තාවකගෙන් නුඹලා ව මවා ඇරුණෙමු. නවද නුඹලා පිහිනකො හඳුනා ගනු පිණිස නුඹලාව විවිධ ජනවාර්ගයකින් හා ගෝත්‍රිකයින් බවට නුඹලාව අපි පත් කළෙමු. නියත වශයෙන්ම අලලාහ් අබියස නුඹලාගෙන් වඩාත් උනුම් වනුයේ නුඹලා අතරින් වඩාත් බියබැතිමත් වූවන්ය. නියත වශයෙන්ම අලලාහ් සර්ව ඥානිය; මහා අභිඥානවන්තය." (96)සැල ආගමේ වනෙසකම සඳහා නිර්ණායකය වන්නේ තඛ්වා හවෙත් අලලාහ් කෙරෙහි තබන බියබැතිමත් භාවයයි.

සත්ය ආගම සහ අසත්ය ආගම අතර වන ස ඇති කරන නිර්ණායක සමාලෝචනය කිරීමෙන් පසුව - මම ඒ සඳහා යුද්ධ වූ අලලාහ්ගේ ඇති දෑ උපුටා දැක්වූයෙමි. එයින් පෙනෙනුම කරන්නේ මම නිර්ණායක අලලාහ් අබියසින් එවන ලද සියලුම සත්යවැදි පණිවිඩකරුවන්ට පොදු වූ බවයි. - එබැවින් අපි ආගම්වල කොටස් සමාලෝචනය කිරීම සුදුසු වන්නේය.

ආගම්වල කොටස්

මානව වර්ගයා එහි ආගම් අනුව කණ්ඩායම් දකෙකට බඳවා ඇත: යුදවෙවන්, කිරිසිතියානිත් සහ මුස්ලිම්වරුන් මෙන් ඔවුන්ට අලලාහ් වෙතින් හලේදරව කරන ලද පොතක් හිමි වූ පිරිස. යුදවෙවන් සහ කිතුනුවන් ඔවුන්ගේ පොත්වල සඳහන් පරිදි කිරියා කිරීමට අපොහොසත් වීම නිසාත්, අලලාහ් හැර දමා මිනිසුන් දවෙවරුන් ලෙස ගත් නිසාත්, ගිවිසුම් කාලය දිග වූ නිසාත්..ඔවුන්ගේ අනාගතවක්තාවරුන් වන අලලාහ් පහළ කළ ඔවුන්ගේ පොත් අහිමි වී ගියේය. එබැවින් ආගම්ක නායකයින් ඔවුන් සඳහා පොත් ලිවූ අතර ඔවුහු එය අලලාහ්ගෙන් වුවකි බව පිරකාශ කළෝය. නමුත් එය අලලාහ්ගෙන් වූවකි නොවීය. සැබැවින්ම එය වයාජ පුද්ගලයින්ගේ කොල්ලකෑමක් සහ අන්තවාදීන්ගේ විකෘති කිරීමකි විය.

මුස්ලිම්වරුන්ගේ පොත (යුද්ධ වූ අලලාහ්ගේ) සමබන්ධයෙන් ගත් කල, එය ගිවිසුමේ දිවියමය භරතව අනුරිත් අවසාන භරතවය වන අතර, ගිවිසුමක ඇති වඩාත්ම විශ්වාසදායක භරතවය වේ. එය සංරක්ෂණය කිරීමේ වගකීම අලලාහ් සහතික කරයි. එහි වගකීම ඔහු මිනිසුන්ට පවරා නැත. { وَإِلَىٰ آلِ مُوسَىٰ أَنِ اتَّخِذُوا الذِّكْرَ أَلْفًا مِّن دُونِ الْهَذَا }96. "සැබැවින්ම අපි මනෙහි කිරීම පහළ කළෙමු. සැබැවින්ම එය ආරක්ෂා කරන්නේ ද අපමය." එය හඳවත් නුළ සහ පෝළී වල සංරක්ෂණය කර ඇත. මනිනසාද යන් දවෙයන් මේ මනුෂ්‍ය වර්ගයාට මඟ පෙන්වීම සහතික කළ අවසාන පොත එය වන බැවිනි. එමෙන්ම එය අවසන් ගෝරාවි දක්වා ඔවුන්ට පරහේව තර්කයක් බවට පත් කර, එහි පැවැත්ම එයට නියම කර, එහි සීමාවන් සහ අනුරූප ස්ථාපිත කරන එහි නිතිය අනුව කිරියා කරන සහ එය විශ්වාස කරන අය ඒ සඳහා සෑම කාලයකම සුදානම් කර ඇති බැවිනි. මම ඉරෝෂ්ඩි පොතේ වැඩි විස්තර ඉදිරි පෝදයක සඳහන් වේ.97

මුහම්මද් (සලලාහ්ගේ වසලලාහ්) නුමාගෝ දුන මහෙවෙරට පරෙ අරාබිවරුන් මෙන් හින්දු, මාගි, බෞද්ධ හා කොන්ලියුසියස් වැනි ඔවුන්ගේ ආගම්වල හිමිකරුට උරුම වූ පොතක් ඔවුන් සතුව තිබුණ ද අලලාහ්ගෙන් හලේදරව කරන ලද පොතක් ඔවුන් සතුව නැති බව ඔහු දිවුරා සිටියි.

එමෙන්ම, තමන්ගේ ලෝකීය යහපතට අනුව කිරියා කිරීමේ දැනුමක් නැති ජාතියක් නැත. මසෙ හැම මනුෂ්‍යයෙකුටම අලලාහ් නියම කළ සාමාන්‍ය මඟ පෙන්වීමකි. නමුත් සෑම නිරිසනකුටම ආහාර පානවලින් ලැබෙන පිරයෝජන

90 සූරා තාහා, 1, 2 පාඨ.
 91 සූරා අර-රුම, පාඨය 30.
 92 සූරා අල-අන්කාෆ්, පාඨය 30.
 93 සූරා තාහා, 1, 2 පාඨ.
 94 සූරා අන්-නිසා, පාඨය 29.
 95 සූරා අල-හුජුරාත්, පාඨය 13.
 96 සූරා අල-හජ්, පාඨය 9.
 97 මම පොතේ 95-100 සහ 114-117 පිටු බලන්න.

මොනවාද යන්න, එයින් සිදුවන හානිය වලක්වා ගැනීමට මඟ පෙන්වා දෙනා සේම සතුන්ට ද මඟ පෙන්වීමක් ඇත. ඒ සඳහා ඔහු තුළ ආදරයත් වෛරයත් අලොන් ඇති කළේය. උන්වහන්සේ අලොන් මසෙයින් පරකාශ කරයි: ﴿سَمِ الْكَافِرِ الْاٰلِیٰ ۱ (1)﴾. තුමනගේ උන්කාමයට පරමාධිපතිගේ නාමය පිවිසුණු කරනු. 2 (2) ﴿اَللّٰهُمَّ اِنِّیْ فَرَسٌ قٰتِلٌ ۲﴾. ඔහු (සියලු) මවා නිසි ලෙස සකස් කළේය. 3 98﴿ (3) ﴿اَللّٰهُمَّ اِنِّیْ فَرَسٌ قٰتِلٌ ۳﴾. නවද ඔහු(සියලු) නිර්ණය කර, මඟ ද පෙන් වූයේය. (99) මුසා තුමා ශිර්අවුන්ට මසෙයින් පැවසීය. ﴿اَللّٰهُمَّ اِنِّیْ فَرَسٌ قٰتِلٌ ۳﴾ 99. "අපගේ පරමාධිපති වනාහි ඔහුගේ සෑම දෙයකටම එහි ස්වරූපය පිරිනමා පසුව මග පෙන්වීම ලබා දුන්නේය..." (100) ඔහු ඉබ්රාහිම අලයින් සියලුම තුමා මසෙයින් පැවසීය: ﴿اَللّٰهُمَّ اِنِّیْ فَرَسٌ قٰتِلٌ ۳﴾ 100. "ඔහු මා මවා පසුව ඔහු මට මඟ පෙන්වීය." (101) එමෙන්ම ආගමික ජනයා ආගමික නොවන ජනයාට වඩා ප්රයෝජනවත් දැනුමෙන් සහ යහපත් ක්රියාවලින් පරිපූරණ බව - සුළු ශුඛයක් හා වින්තනයක් ඇති සෑම සිහිබුද්ධියෙන් යුත් පුද්ගලයෙකුම දන්නා කල්හි. මුස්ලිම්වරුන් අතර වඩාත් සර්ව සම්පූර්ණ දෙයක් දැක ගන්නට ලැබුණ ද අන්යාගමිකයන් අතර අන්යජාතිකයන් අතර එවැනි යහපතක් දන්නට නැත. එමෙන්ම අන්යයන් අතර දන්නට නොලැබෙන දෙයක් ආගම් අදහන අය අතර දන්නට ලැබේ. මෙයට හේතුව දැනුම සහ ක්රියාව වර්ග දෙකක් වන බැවිනි. පළමු වර්ගය: එය ගණිතය, වෛද්‍ය විද්‍යාව සහ කර්මාන්ත දැනුම වැනි බුද්ධියෙන් ලබා ගනී. මෙම කල්හි අන් අයට මෙන්ම ආගමික ජනයාට ද තිබෙන නමුත් ඔවුහු එහි වඩාත් පූර්ණවත් අය වෙති. හුදු බුද්ධිය හේතුව නිසා දිවිය දැනුම හා ආගමික දැනුම පිළිබඳ නොදැනුවත්වීම වනාහි, මේවා ආගමික ජනයාට විශේෂිත වන අතර මේවායින් සමහරක් තාර්කික සාක්ෂි මත පදනම් විය හැක. ධර්ම දැනුවත් ජනයාට යහමත කියා ද බුද්ධිය සාක්ෂි වන එනම් ආගමික මෙන්ම බුද්ධිය සාක්ෂි වන ඔවුන්ට මහෙය වූහ.

දෙවෙනි වර්ගය: ධර්ම දැනුවත්ගේ දැනුම දීමෙන් මිස නොදන්නා දැ. එනම් දෙවියන් පිළිබඳ, ඔහුගේ නාමයන් සහ ගුණාංගයන් පිළිබඳ නොරතුරු, ඔහුට කිසිවු වන අයට හිමි පරලොව සැපත, පිටුපාන්තන් හට ඇති දඬුවම් ගැන නොරතුරු, ඔහුගේ ආගමේ පැහැදිලි කිරීම හා පරෙ සිටි නබිවරුන් ඔවුන්ගේ සමූහයන් සමග බැඳුණු නොරතුරු හා එවැනි දැ බුද්ධිය මාර්ග ඔස්සේ ලබා ගන්නට තරම් මගක් නැති දැනුමයි. 101.

පවතින ආගම්වල තර්කවය

ශ්රේෂ්ඨ ආගම්, ඔවුන්ගේ පුරාණ ධර්ම ග්රන්ථ සහ ඒවායේ පැරණි නීති, විකෘති කරන්නන්ගේ සහ උපාමාදු කරන්නන්ගේ ගොදුරක් බවට පත් වූ අතර, විකෘති කරන්නන්ගේ හා කුහකයන්ගේ ක්රියාවක් බවට පත් විය. එමෙන්ම ඒවායෙහි ආත්මය සහ ස්වරූපය නැති වන තුරු ලෝ වැඩි අතරු සහ බරපතල වැරදිවලට භාජන විය. ඒවායෙහි මූල සහවරයන් නැවත නැඟිටුවනු ලැබුවේ නම් සහ එහි අනාගතවන්නාවරුන් යවනු ලැබුවේ නම්, ඔවුන් එය ප්රතික්ෂේප කර, එය නොසලකා හරිනු ඇත.

යුදවේ ආගම¹⁰² ආත්මයක් හෝ ජීවයක් නොමැති වාරිකර වාරිකර සහ සම්ප්රදායන් සහිත සමූහයක් බවට පත් වී ඇති අතර, එය - එය නොසලකා - ලෝකයට පණිවිඩයක් ගෙන නොයන, නිසමිත ජන වර්ගයකට සහ කණ්ඩායමකට විශේෂිත වූ මුහුණ මිනින්නගේ ආගමක් බවට පත් විය. එය ජාතික කැඳවීමක් හෝ මනුෂ්‍යත්වයට දයාවක් නොවේ.

මෙම ආගම එහි මූල විශ්වාසයට හානි වූ අතර, එය ආගම් සහ ජාතික අතර සටන් පාඩයක් විය. එහි ගෞරවයේ රහස වූයේ, ආබුහම් නම පුහුන්ට සහ යාකොබ්ට හාර දුන් ඒකදේවවාදයේ විශ්වාසයයි. යුදවේ නමින් අසවැසි හෝ ඔවුන්ගේ පාලනයට යටත් වූ දුෂිත ජාතිකයන් විශ්වාසයන් සහ ඔවුන්ගේ බොහෝ මිථ්‍යාදෘෂ්ටික වාරිකර හා සම්ප්රදායන්ගෙන් බොහෝ දේ ණයට ගත් අතර, මෙය සාධාරණ යුදවේ ඉතිහාසඥයින් විසින් පිලිගෙන ඇත. එහි තෝරුම කුමක් ද යන්න "යුදවේ විශ්වකෝෂයේ" පැමිණ ඇත.

(පිළිම වන්දනාව සම්බන්ධයෙන් වන්නාවරුන්ගේ කෝපය සහ ඔවුන්ගේ උදහස පෙන්නුම් කරන්නේ, පිළිම හා දවේවරුන්ට තමස්කාර කිරීම ජර්මානුකූලවරුන්ගේ ආත්මය තුළට කාන්දු වී ඇති අතර ඔවුන් බහුදේවවාදී සහ මිථ්‍යා විශ්වාසයන් පිලිගෙන ඇති බවයි. මිථ්‍යාදෘෂ්ටිකවාදය යුදවේ නමින් විශේෂ ආකර්ෂණයක් තිබූ බවට තල්ලුම් ද සාක්ෂි දරයි.)¹⁰³

තල්ලුම්¹⁰⁴ බබිලෝනිය මසෙයින් පෙන්නුම් කරයි. එය විශ්වාසයන්ගේදී යුදවේ විසින් අතිශයෝක්තියට නංවන අතර, ඔවුන් තවරාගයට වඩා එයට කැමතක් දක්වති. එය ක්රිස්තියානි ධර්මයේ හයවන සියවසේ යුදවේ අතර සංසරණය විය. මෙම සියවසේ මානසික පරිහානියට හා ආගමික රසාස්වාදයේ දුෂණයට යුදවේ ප්රජාව ලා කල දැ එහි තිබියදීත්,

⁹⁸ සූරා අල-අලා, පාඨ 1-3.

⁹⁹ සූරා නාහා, පාඨය 50.

¹⁰⁰ සූරා අම්-සූරා පාඨය 78. "අල පවාබුස් සහිත ශිමන් බද්දල දිනල මසින්" වලෙම 4, පිටුව 97 බලන්න.

¹⁰¹ අසේබුල ඉස්ලාම් ඉබ්නු තස්මිස්යාගේ "මජමුලි ෆතවා" බලන්න. වලෙම 4, පිටුව 210-211.

¹⁰² වැඩි විස්තර සඳහා, ගරු අල ඉබ්නු යහ්යා අල-මහ්රබ් විසින් ලියන ලද "ඉහ්නාම් අල-යහුද්" බලන්න. ඔහු යුදවේවනු වූ අතර පසුව ඉස්ලාම් ආගම වැළඳ ගත් අයකි.

¹⁰³ XII. p. 568-69 (7 ص) Jewish Encyclopaedia Vol. XII

¹⁰⁴ තල්ලුම් යනු යුදවේවන්ගේ ආගම සහ ආචාර ධර්ම උගන්වන පොතකි. එය විවිධ යුගවල යුදවේ විද්වතුන් විසින් "මිෂ්නා" (ප්රියා) නම පොතේ පාද සටහන් සහ පැහැදිලි කිරීමට එකතුවකි.

මනසෝ සැහැලි බව සහ කතාවෝ විකාරය, අලොභ්ට ඵරතේව පාන උඩඟුකම, කුරුණු විකෘති කිරීම සහ ආගම මනේම බුද්ධිය හසුරුවම යනාදී අමුතු උදාහරණ එහි බහුල ව පවතී.¹⁰⁵

කිරිසිතිසාති ධර්මය¹⁰⁶ සමබන්ධයෙන් ගත් කල, එය එහි පළමු යුගයේ සිටම අන්තවාදීන්ගේ විකෘති කිරීම, නුගත් අයගේ අර්ථ නිරූපණය සහ කිරිසිතිසාතිකරණය වූ රෝමවිරුද්ධීන්ගේ දුප වන්දනාව¹⁰⁷ මගින් පරිකෘතව ලක් කර ඇති අතර ඒ සියලුම සුන්බුන් බවට පත්ව ඇත. කිරිසිතිසාති වහන්සේගේ ශරණීය ඉගැන්වීම් පවා වැලලී ගිය අතර, ඒකදේවවාදයේ ආලෝකය සහ දවේයන්ට නමස්කාර කිරීමේ අවංකතාවය මෙම සිත වලාකුළු පිටුපස අනුදුර්ගත විය.

කිරිසිති වර්ෂ හතරවන සියවසේ අගභාගයේ සිට කිරිසිතිසාති සමාජය තුළ තිරිඳිවයෝ මුලධර්මය විනිවිද යාමේ පරමාණය ගැන කිරිසිතිසාති ලෝකයෙහි කතා කරන අතර ඔහු මසෙමේ පවසයි:

එකම දවේදුන් තිදෙනෙකුගෙන් සමන්විත වෝ යන විශ්වාසය සිව්වන සියවසේ අවසාන කාර්තුවේ සිට කිතුනු ලෝකයේ ජීවිතය හා වන්තනය තුළට විනිවිද ගිය අතර එය කිතුනු ලෝකය පුරා පිලිගත් නිල විශ්වාසයක් විය. කිරි.ව. දහනවවන සියවසේ දවෙන භාගය වන තෙක් තිරිඳිවයෝ මුලධර්මය සහ එහි රහස් වර්ධනය කිරීම ගැන තිරය ඉවත් වූයේ නැත. (109)¹⁰⁸

සමකාලීන කිරිසිතිසාති ඉතිහාසඥයෙකු (සමකාලීන විද්‍යාවෝ ආලෝකයේ කිරිසිතිසාති ධර්මයේ ඉතිහාසය) නම නොගත් විවිධ පරිකාශනයන් සහ විවිධ වර්ණවලින් කිරිසිතිසාති පරජාව තුළ මිථ්‍යාදෘෂ්ටිකර්මය මනුෂ්‍ය ගැන කතා කරයි, කිතුනුවන් වාටිකර වාටිකර, මංගලයයන් සහ මිථ්‍යාදෘෂ්ටික විරයන් අනුකරණය, පරංශාව නිසා හෝ නොදැනුවත්කම නිසා බහුදේවවාදයේ පැරණි ජාතික සහ ආගමික ණයට ගැනීම පරගුණ කලහ. ඔහු මසෙමේ පවසයි: (මිථ්‍යාදෘෂ්ටිකර්මය අවසන් වී ඇත. නමුත් එය සමපූර්ණ විනාශයකට මුහුණ දුන්නේ නැත. ඒ වනුවට, එය ආතමයන් විනිවිද ගොස් කිරිසිතිසාති ධර්මයේ නාමයෙන් සහ එහි වර්ණයෙන් සෑම දයෙක්ම එහි පැවතුනි. ඔවුන්ගේ දවේවරුන් සහ විරයන්ගෙන් ඉවත් වී ඔවුන් අනහැර දැමූ අය ඔවුන්ගේ පරාණ පරිනිසාගිකයින් අතරින් පරාණ පරිනිසාගිකයෙකු, නෝරාගෙන ඔහුට දවේවරුන්ගේ ගුණාංග ආරෝපණය කර, පසුව ඔහු වනුවෙන් පිලිමයක් ඔවුන් සාදා ගත්හ. මෙලෙස මෙම බහුදේවවාදය සහ දුප වන්දනාව මෙම දේශීය දිවි පිදුවන් වන සමපරමාණය විය. පරාණ පරිනිසාගිකයින් සහ සාන්තවරයන්ට නමස්කාර කිරීම ඔවුන් අතර පැතිරී, සාන්තවරයන් දෝවන්වගේ ලක්ෂණ දරන බවට නව විශ්වාසයක් ඇති වන තෙක් මෙම සියවස අවසන් නොවීය. මෙම සාන්තවරයන් සහ යුද්ධවන්තයින් දවේයන් සහ මිනිසා අතර මැදිහත් මැව්ලිලක් බවට පත් විය. කිරිසිති වර්ෂ 400 දී පැරණි සූර්ය මංගලයය කිරිසිතිසාති වහන්සේගේ උපත මංගලයයක් බවට පරිවර්තනය වන තෙක් මිථ්‍යාදෘෂ්ටික උත්සවවල නම් අලුත් ඒවා ලෙස වනෙසි කරන ලදී.)¹⁰⁹

මජ්ඣිමනිකායෙහි සමබන්ධයෙන් ගත් කල, ඔවුන් පුරාණ කාලයේ සිටම ස්වභාවික මුලධර්මයවලට නමස්කාර කිරීමට පරිසිද්ධ වූ අතර, ඉන් විශාලතම දර්වයය ලෙස ගින්න සැලකිනි. අවසානයේ ඔවුන් ඒවාට නමස්කාර කිරීම සඳහා කැපවුණු අතර ඒවා සඳහා පන්සල සහ ආගමික ස්ථාන ඉදි කරන්නට ගත්හ. ගිනි ආම රට පුරා ව්‍යාප්ත වී ගිය අතර ගින්නට නමස්කාර කිරීම සහ සූර්යයාට ගෞරව කිරීම හැර අනෙකුත් සියලුම ඇදහිලි සහ ආගම් වද වී ගියේය. ඔවුන්ගේ ආගම ඔවුන් පෞද්ගලික විශේෂ ස්ථානවල සිදු කරන වාටිකර හා සමපරදායන් බවට පත් විය.¹¹⁰

"ඉරානය ශාසනිකයානු යුගයේ දී" යන කෘතියේ ධනමාර්ක කතුවරයා වන ආතර් කිරිසිතිසාති සහ ආගමික නායකයින්ගේ මවටම සහ ඔවුන්ගේ සෝවාචන් විසිතර කරමින් මසෙමේ පවසයි.

(මෙම සෝවාකයන්ට දිනකට සිව් වරක් හිටු නැමැදීම අතිවාරය වූ අතර ඊට අමතරව සඳ, ගිණදර, ජලය වන්දනාවට එකතු විය. ගින්න නිවීමට ඉඩ නොතබන ලෙසින් ගිණදර සහ ජලය එකිනෙක ස්පර්ශ නොකරන ලෙසින් ලෝහ ඔවුන්ට පරිශුද්ධ වූ බැවින් ලෝහ මලකඩ වීමට ඉඩ නොතබන ලෙසින් ඔවුන්ට අණ කරන ලදී.)¹¹¹

ඔවුන් සෑම යුගයකම දිවිත්වවාදය ආගමික බවට පත් කර ගත් අතර එය ඔවුන් සතු ආදර්ශ පාඨය විය. ඔවුන් දවේවරුන් දෙදෙනෙකු විශ්වාස කලෝය. ඔවුන්ගේ එක් කෙනෙක් ආලෝකය හෝ යහපත්කමේ දවේයා වන අතර, ඔහුට

¹⁰⁵ වැඩි විස්තර සඳහා, ආචාර්ය රෝලින්ග් විසින් රචනා කළ "The Jew According to the Talmud" සහ එහි පරංශ භාෂාවෙන් පරිවර්තනය කරන ලද අරාබි පරිවර්තනය කියවන්න. ආචාර්ය සුසුෆ් හනා නස්රුලොන් විසින් "Al-Kanz Al-Marsud in the Grammar of Talmud" කියවන්න.

¹⁰⁶ වැඩි විස්තර දැන ගැනීම සඳහා, අයිඩෙල ඉස්ලාම ඉබ්නු නස්මියා විසින් රචනා කළ "කිරිසිති නුමාගෝ ආගම වනෙසි කළ අය සඳහා නිවැරදි පිලිතුර" බලන්න. එමෙන්ම රන්මනුලොන් ඉබ්නු කලිලුන් හින්දි විසින් රචනා කළ "ඉලහාදුල හක්" සහ අබ්දුලො අල-නුර්ජුමාන් විසින් ලියන ලද "නුහ්තනුල අර්බ් ෆිර් රද්දි අලා ඉබාදිස් සලිබ්" බලන්න. මොහොමඩ් කිතුනුවනු වූ අතර පසුව ඉස්ලාමය පිලිගෙන ඇත.

¹⁰⁷ සුපරිසිද්ධ යුරෝපීය කතුවරයෙකු වන ඩරැපර් විසින් රචනා කළ "ආගම සහ විද්‍යාව අතර ගැටුම" නම ග්රන්ථය බලන්න. පිටු 40-41.

¹⁰⁸ New Catholic Encyclopedia හි ඇති දැන සාරාංශය. යුද්ධ වූ තිරිඳිවයෝ ලිපිය, වලංගු 14, පිටුව 295.

¹⁰⁹ Rev. Jamecs Houstoin Baxter in the History of Christianity in the Light of Modern Knowledge. Glasgow , 1929 p 407

¹¹⁰ ඉරානයේ ඉතිහාසය පිලිබඳ විශේෂඥයෙකු වන ධනමාර්කයාගේ "කෝපන්හෝගන්" විශ්ව විද්‍යාලයේ පරේදග භාෂා පිලිබඳ මහාචාර්ය "ආතර් කිරිසිතිසාති සහ" විසින් රචනා කළ "ඉරානය ශාසන යුගයේදී" නම පොත සහ අගින මකාරියෝස් අල-මජ්ඣි විසින් ලියන ලද "ඉරානයේ ඉතිහාසය" නම පොත කියවන්න.

¹¹¹ "ඉරානය ශාසනිකයානු යුගයේ දී" පිටුව 155.

(123)සුවිශ්‍රාදායාණන් මසෙය් පවසයි: { 20 ..الأسواق في الأوساق... } තවද නුඹට පරෙ වූ ධර්ම දුතයින් අතරින් ඔවුන් ආහාර අනුභව කරන්නන් හා වළඳපොළවල්හි ගමන් කරන්නන් ලෙසින් මිස අපි නොඵව්වෙමු...ඔහු කළ පරකාශය පහත පාඨය දක්වාම දිගු වසේ. *وَالَّذِينَ لَا يَرْجُونَ عِزًّا وَلَا نَصْرًا وَلَا مَوْلًى يَهْتَدُونَ* 21. තවද අපගේ හමුව බලාපොරොත්තු නොවන්නන් අප වන මෙකවරුන් පහළ කරනු ලැබ තිබිය යුතු නොවේ ද? එසේ නැතහොත් අපගේ පරමාධිපති අපි දැකිය යුතු නොවේ ද? යැයි පැවසුවේය. සැලැවීම ඔවුන් ඔවුන් විෂයහි උඩඟු වූහ. තවද මහත් ලෙස සිමාව ඉක්මවා කටයුතු කළේය. (125)¹²⁴

උත්තරීතර අලලාන් මසෙය් පැවසයි: { 43 ,¹²⁵ { وَالَّذِينَ لَا يَرْجُونَ عِزًّا وَلَا نَصْرًا وَلَا مَوْلًى يَهْتَدُونَ } තවද නුඹට පරෙ සිටම, අපි ඔවුන් වන දේව පණිවිඩ දන්වමින් පවත ලද්දේ පිරිමින් මිස වනෙන් කිසිවකු නොවේ... (126)උත්තරීතර අලලාන් මසෙය් ද පවසා ඇත. 4. තවද කිසිදු පුළුවරයකු ඔහුගේ ජනගාමයේ බසින් මිස (වනෙන් බසකින්) අපි නොඵව්වෙමු. එය ඔවුන්ට ඔහු (දේව පණිවිඩ) පැහැදිලි කරනු පිණිසය... (127)මෙම පණිවිඩයට සහ වන්නාවරුන් පරිපූරණ බුද්ධිය, මනා සහජ ධර්මතාව, කථාවට සහ කියවීමට සහතික වාදි බව, ඔවුන් වන පවරන ලද දෑ දන්වා සිටීමේ දී වචනාසවනතාවය, මිනිස් ජීවිතය විකෘති කරන සෑම දෙයකින්ම ඔවුන් ලැබූ ආරක්ෂාව ඇති පුරෝකථනය කරන දැයින් හා උච්ච අර්ථකථන පරිකල්පණය කරන දැයින් බවට ගරීර සුවය යනාදී ගුණාංගවලින් සංලක්ෂිත වේ. (128)ඔවුන් නුළු හා ඔවුන්ගේ ගතිගුණ නුළු අලලාන් ඔවුන් පිවිසුණු කළේය. මැවීමෙන් ඔවුන් පරිපූරණ මිනිසුන් වූහ. ආත්මයෙන් වඩාත් නිර්මල අය වූහ. ගෞරවයෙන් උත්තරීතර අය වූහ. අලලාන් ඔවුන් සඳහා උනුම සඳාචාරය සහ යහපත් හැසිරීම ඒකාබද්ධ කළේය. ඵමෙන්ම ඔහු ඔවුන් වනුවෙන් ඉවසීම සහ දැනුම, සමාව, නියාගහිලි බව සහ පරිනියාගහිලි බව, ධර්මය සහ යුක්තිය... වැනි දෑ ද ඒකාබද්ධ කළේය. එය ඔවුන් තම ජනතාව අතර මෙම සඳාචාර නුළු කැපි පනතෙන් තරමටම විය. සාලින නුමාගමේ පරජාව ප්‍රමාද කළ පරකාශයක් සමබන්ධයෙන් අලලාන් මසෙය් දන්වා සිටිය: *فَأَلْهَمْنَا بَنِي آدَمَ مَا يَنْهَوْنَهُمْ* 62. තවද සාලින! මීට පරෙ ඔබ අප අතර බලාපොරොත්තු තැබිය හැකිකෙනු විය. අපගේ මුහුණ මිනිසුන් නැමදුම කරන දැට අප වන්දනාමාන කිරීමෙන් නුඹ අප ව වලක්වන්නෙහි ද?... (129)පුද්ගලික නුමාගමේ පරජාව පුද්ගලික නුමා මසෙය් පරකාශ කළේය: *أَلَمْ نَجْعَلِ فِي آدَمَ آيَاتٍ لِّمَنْ يَذَكِّرُنَا* 87. අහගේ පුද්ගලික! අපගේ මුහුණ මිනිසුන් නමදින දෑ අප අත හැර දැමීමට අපගේ වස්තු වල අප කැමති පරිදි අප කටයුතු නොකිරීමටත් නුඹගේ සලාතය නුඹට අණ කරන්නේ ද? ... (130)තවද මුහුණමද (සැලලානු අලයෙහි වසලීම) නුමාගමේ ඔහුට දිවිය පණිවිඩය හලේ කිරීමට පරෙ "අල-අමින්" වචනාසවනතාවය යන නමුත් නාමයෙන් ප්‍රමාදයෙන් ජනතාව අතර පරිකල්පනයට පත් වූහ. ප්‍රමාදයෙන් පරමාධිපති ප්‍රමාද නැත විසර කළේ මසෙය්. { *وَالَّذِينَ لَا يَرْجُونَ عِزًّا وَلَا نَصْرًا وَلَا مَوْلًى يَهْتَدُونَ* } 28. "සැලැවීම නුඹ අතිමහත් ගතිගුණ මත වන්නෙහි" (131)^{129*130}

ඔවුන් අලලාන්ගේ මැවීම අතරින් අති ශරණීයයෝ වේ. දිවිය පණිවිඩය ඉසිලීමටත් එම වගකීම පරවාරය කිරීමටත් ඔහු ඔවුන් වගකීම කොට ගොරු ගන්නේය. උත්තරීතර අලලාන් මසෙය් පවසයි: { *اللَّهُ أَعْلَمُ بِحَيْثُ يَخُذُ رُسُلَهُ* } 131, "...තම දුත මහෙවෙර කොටැනැති තැබිය යුතු දැයි අලලාන් මැනවින් දන්නාය..." (132)උත්තරීතර අලලාන් මසෙය් පවසා ඇත. { *إِنَّ اللَّهَ أَنْصَفُ إِلَهًا وَأَنْ أَسْأَلُكَ مَا يَنْهَوْنَهُمْ* } 33. "සැලැවීම ම අලලාන් ආදම්, නුන්, ඉබ්‍රාහිමගේ පවුල හා ඉම්රාන්ගේ පවුල ලෝවැසියන්ට වඩා ඉහලින් ගොරු ගන්නේය." (133)

තවද මෙම ධර්ම දුතයින් සහ වන්නාවරුන්, අලලාන් විසර කර ඇති පරිදි උදාර ගුණාංග මත සිටිය ද, උසස් ගුණාංග නුළුන් පරිකල්පනයට පත් වුවද ඔවුන් ද සසු මිනිසුන් දුක් විදින අයුරින් දුක් විදින මිනිසු වූහ. ඔවුන්ට ද බඩගිනි දැනුනි. ඔවුහු අසනියට පත් වූහ; නිදාගන්න; ආහාර අනුභව කළහ; විවාහ වූහ; අවසානයේ මිය යෑණහ. උත්තරීතර අලලාන් මසෙය් පවසයි: { 30 } 133. "නියත වශයෙන්ම නුඹ මිස යන අයගේ. එමෙන්ම නියත වශයෙන්ම ඔවුන් ද මිය යන අය වෙති." (134)උත්තරීතර අලලාන් මසෙය් ද පවසා ඇත. { 38 } 134. "සැලැවීම අපි නුඹට පරෙ සිටම දුතවරුන් එව්වෙමු. තවද ඔවුන්ට අඹුවන් හා පරපුර ඇති කළෙමු... (135)එසේම, ඔවුන් හිංසාවට ලක් කර, මරා දමා හෝ ඔවුන් ඔවුන්ගේ නිවසේවලින් නෙරපා හරිනු ලබන්නට පුළුවන. උත්තරීතර අලලාන් මසෙය් පැවසයි: { 30 } 135. *وَأَذِّنْ لِلْبَيْتِ الْكَرِيمِ وَأَنْ يَخْرُجُوا لِيُنَبِّئُوا أَوْ يَقْتُلُوا أَوْ يُخْرِجُوا وَيَمْكُرُوا بِاللَّهِ وَاللَّهُ خَبِيرٌ بِمَا كَانُوا يَكُونُونَ* 30. නුඹට සිරගත කිරීමට හෝ නුඹ ව මරා දැමීමට හෝ නුඹ ව පිටුවහල කිරීමට හෝ දේව පරිකල්පණය කළහ නුඹට කුමන්තරණ කළ අවස්ථාව සිහිපත් කරනු. තවද ඔවුහු කුමන්තරණ කරති. (එයට පරහිව) අලලාන් ද කුමන්තරණ කරයි. කුමන්තරණ

123 සුරා අල-අන්ආම් 8 සහ 9 වන පාඨ දකෙ.
 124 සුරා අල-උර්කාන් 20 සහ 21 වන පාඨ දකෙ.
 125 සුරා අන්-නහ්ල, පාඨය 43.
 126 සුරා ඉබ්‍රාහිම, පාඨය 4.
 127 අන්මද් අලබ් විසින් ලියන ලද "ලවාමලිල අන්වාරිල බනිසයා" වලෙම 2 පිටු 265-305 දක්වා සහ "ඉසලාම" පිටුව 114 බලන්න.
 128 සුරා හුද්, පාඨය 62.
 129 සුරා හුද්, පාඨය 87.
 130 සුරා අල-කලම්, පාඨය 4.
 131 සුරා අල-අන්ආම්, පාඨය 124.
 132 සුරා ආලු ඉම්රාන්, පාඨය 33.
 133 සුරා අස්-සුමර්, පාඨය 30.
 134 සුරා අර්-රාද්, පාඨය 38.
 135 සුරා අල-අන්ආම්, පාඨය 30

මමෙ ධර්ම දුතවරුන් හා වක්තෘවරුන් බොහෝ දෙනෙකි. ඔවුන්ගේ ගුණාංග සහ ඔවුන්ගේ තබනුයේ සාධක කිහිපයක් සඳහන් කළමි. උන්තරිතර අලෙච්ච මසෙයෝ පවසයි: 36, ¹⁴³ وَأَجْتَبُوا الطَّالِبِينَ وَالْمُؤْتَمِرِينَ. "තවද නුඹලා අලෙච්ච තැමදුම් කරනු. තවද නසුරු බලවෝග වලින් වැළකී සිටිනු යැයි (දන්වා) සැලැවිණිම අපි සැම සමූහයකටම රසුල්වරයකු පව්වමෙ..." (144) මනුෂ්‍ය වර්ගයා ඔවුන් ගැන සනුටු වූහ. ඔවුන්ගේ තොරතුරු වාර්තා කිරීමෙන් ඉතිහාසය පිරි ඇත. ඔවුන්ගේ ආගමේ නිති සම්පරයෝ ඡණාය කිරීම අඛණ්ඩව වාර්තා වී ඇත. එමෙන්ම ඒවා සත්‍යය සහ සුක්තිය බවත්, අලෙච්ච ඔවුන් වනුවෙන් නියම කළ ඔවුන්ගේ ජයග්‍රහණ සහ ඔවුන්ගේ සනුරන් විනාශ කිරීම සම්බන්ධයෙන් ද වාර්තා වී ඇත. එනම් නුන්ගේ ජනයා ජල ගැලීමෙන් විනාශ කිරීම, ශිර්ඤ්ච දියමේ ගිලිවීම, ලුන්ගේ ජනයාට දඬුවම් පහළ කිරීම, තම සනුරන්ට පරනේව මුහුම්මද (සලලෙලානු අලෙයින් වසලෙම) නුමාණන්ගේ ජයග්‍රහණ සහ ඔහුගේ ආගම පනුරුවා ගැරීම යනාදි වගයෙන් දැක්විය හැක. එහෙයින් කවරකු මෙය වටහා ගන්නේ ද සැලැවිණිම ඔවුන් යහපත හා යහමඟ ගනන ආ බවත් මිනිසාට පරයෝජනවත් වන දෑ වනෙ මඟ පෙන්වා සිටි බවත්, ඔවුන්ට හානිදායක දැයින් ඔවුන්ට අවවාද කර සිටි බවත් තිරසාර ලෙස විශ්වාස කරනු ඇත. ඔවුන් අතරින් පලමුවැන්නා නුන් (අලෙයින්ස සලාම) වූ අතර ඔවුන්ගේ අවසානයා වූයේ මුහම්මද (සලලෙලානු අලෙයින් වසලෙම) නුමාණන්ය.

ධර්ම දුතයින් වනෙ වන මිනිස් අවශ්‍යතාව

වක්තෘවරු උන්තරිතර අලෙච්චගේ ගැනනත් වනෙ එවන ලද ඔහුගේ දුතයෝ වනි. ඔවුහු ඔහුගේ නියෝග ඔවුන්ට දන්වා සිටිති. ඔවුන් ඔහුගේ නියෝගවලට අවනත වූයේ තම ඔවුන් වනුවෙන් සුදානම් කර ඇති සුපහසුකම් ගැන ඔවුහු ඔවුන්ට ගුහාරංවි දන්වා සිටිති. ඔහු තහනම් කළ දෙයකට ඔවුන් පිටුතොපැවේ තම සුදානනික දඬුවම් ගැන ඔවුහු ඔවුන්ට අවවාද කරති. ඉකුත් වී ගිය ජන සමූහයන් පිලිබඳ තොරතුරු හා ඔවුන් නියෝගයට විරුද්ධ වූ හේතුවෙන් මලෙලොවෙහි ඔවුන්ට අත් වූ දඬුවම් හා වියසනයන් ඔවුන්ට කියා පාති.

මමෙ දිවිය නියෝග හා තහනම්, ඒවායෙහි දැනුම මනසට ලබා ගත නොහැක. එබැවින් අලෙච්ච ආගමික නිති සම්පාදනය කර, නියෝග සහ තහනම් පැනවිය. එය මිනිසුන්ට ගෝරව කිරීමක්, ඔවුන්ට උපහාර කිරීමක් සහ ඔවුන්ගේ යහපත ආරක්ෂා කිරීමක් වගයෙනි. මන්තියාද යන් මිනිසුන් ඔවුන්ගේ කාමාගාවන් පසුපසින් මහෙයෙවනු ලබන බැවින් හා තහංචි කව කරමින්, මිනිසුන්ට අපහාස කර ඔවුන්ගේ අයිතිවාසිකම් උලෙංඝනය කිරීමට ඉඩ ඇති බැවින්. අලෙච්චගේ ආඥාවන් මතක් කර දීමටත්, ඔහුට විරුද්ධ වීමෙන් ඔවුන් වැටීමෙන් ඔවුන් ආරක්ෂා කිරීමටත්, ඔවුන්ට උපදෙස් දීමටත්, මුහුන්මිනිතන්ගේ තොරතුරු ඔවුන්ට මතක් කර දීමටත් ඔවුන් අතරට වරින් වර පණිවිඩකරුවන් යැවීම අලෙච්චගේ ගැඹුරු පරඥාවෙන් එකකි. අද්විතිය පුවත් අසන්නට ලැබුණු විට, විශ්මිත අරුත් සිත් අවදි කරන විට, බුද්ධිය ඒවා උකහා ගනී. එවිට ඔවුන්ගේ දැනුම වර්ධනය වේ. ඔවුන්ගේ අවබෝධය නිවැරදි වේ. මිනිසුන් අතරින් බහුතරයක් දනො වැඩිපුරම සවන් දෙනෙතෝ ඔවුන් අතර බොහෝ සිනුවලි ඇති උදවියයි. ඔවුන් අතර බොහෝ සිනුවලි ඇති උදවිය බොහෝ සෝ කල්පනා කරන්නෝ වනි. බොහෝ සෝ කල්පනා කරන උදවිය වඩාත් ඥානමත්තයෝ වනි. එමෙන්ම වඩාත් දැනුමෙන් වැඩි උදවිය වැඩියෙන් කිරියා කරන්නෝ වනි. පණිවිඩකරුවන්ගේ දුත මහෙවෙර සඳහා ගාස්තුවක් නො තිබූ අතර සත්‍යයෝ නිත්‍යභාවය නුල ඔවුන්ට ආදේශකයක් නොතිබුණි. (145)¹⁴⁴

සෙයින් ඉස්ලාම් ඉබ්නු තමිමියා¹⁴⁵-රහිමහුලෙච්ච- පවසා සිටිනුයේ: ගැනනකුට ඔහුගේ පිවිතයෝ සහ පරලොව පිවිතයෝ ඔහුට විධිමත් කිරීම සඳහා දිවිය පණිවිඩය අවශ්‍ය වන බවයි. එබැවින් ඔහු එම පණිවිඩය අනුගමනය කිරීමෙන් මිය ඔහුගේ පරලොව දී ඔහුට විධිමත්භාවයක් නැත. එමෙන්ම එම දිවිය පණිවිඩය අනුගමනය කිරීමෙන් මිය ඔහුගේ පිවිතයෝ සහ ඔහුගේ ලෝකික පිවිතයෝ ඔහුට විධිමත්භාවයක් නැත. පුද්ගලයකු ආගමික නිතිය වන බැඳි සිටින්නෝ ඔහු වියාපාර දකෙක් අතර සිටින බැවින්. එකක් තමාට පරතිලාභ ගනන දනෙ වියාපාරයයි. අනෙක ඔහුට අත්වන හානිය වලක්වන වියාපාරයයි. ඒ අනුව පරිආ නිතිය යනු ඔහුට පරතිලාභ ගනන දනෙ දෑ සහ හානිය ඇති කරන දෑ පෙන්වා දනෙ ආලෝකය වේ. එය නුමියෝ ඇති අලෙච්චගේ ආලෝකයයි. එය තම ගැනනත් අතර පවතින ඔහුගේ සුක්තියයි. කවරකු විශ්වාසයෙන් සනුටු එහි පිවිසෙන්නෝ ද එය ඔහුගේ බලකොටුවයි.

පරයෝජනවත් දෑ හා හානිදායක දෑ ඉන්ද්‍රියන්ගෙන් වෙන්කර හඳුනා ගැනීම පරිආ පිලිවනෙ අදහස් කරන්නෝ නැත. සැලැවිණිම එය සනුරන්ට සිදුවන්නකි. බුරවා සහ ඔටුවා බාර්ලි සහ පස වෙන්කර හඳුනා ගනී. නමුත් මෙය කිරියා කරන්නාට ඔහුගේ පිවිතයෝ සහ මනුලොවෙහි හානි ඇති කරන කිරියාවන් අතර හා ඔහුගේ පිවිතයෝ සහ මනුලොවෙහි ඔහුට පරයෝජනවත් වන කිරියාවන් අතර වෙන්කර හඳුනා ගැනීමකි. උදාහරණ ලෙස දෝව විශ්වාසයට පරයෝජනවත් දෑ, ඒකදේවවාදය, සුක්තිය, යහපත, උපකාරය, විශ්වාසය, නිහතමානිකම, ධර්මය, දැනුම, ඉවසීම, යහපත නියෝග කිරීම, අයහපතින් වැළැක්වීම, දොති සබඳතා රැකීම, තම දමොපියන්ට ගෝරව කිරීම, තම අසල්වැසියන්ට යහපත කිරීම, තම අයිතින් ඉටු කිරීම, අලෙච්ච වනුවෙන් අවංකව කටයුතු කිරීම, ඔහු මන සියලු ගාර කිරීම, ඔහුගෙන් උපකාර පැනීම, ඔහුගේ පුර්ව නියමය ගැන තෘප්තිමත් වීම, ඔහුගේ විනිශ්චයට යටත් වීම, ඔහුට සහතික කිරීම සහ දුතවරු දන්වා සිටි සියලු සම්බන්ධයෙන් ඔවුන්ට ද සහතික කිරීම වැනි ගැනනාගේ මලෙලොව හා මනුලොව විධිමත් කරන පරයෝජනවත්වන වනෙන් දෑ ද උදාහරණ ලෙස දැක්විය හැක. එයට විරුද්ධව පවතින දෑ ඔහුගේ මලෙලොව හා පරලොව දුක්ඛිත හා හානිය ගනන දනෙන්නන් වේ.

¹⁴³ සුරා අන්-නහ්ල, පාඨය 36.

¹⁴⁴ අලි ඉබ්නු මුහම්මද අලි-මාවර්දි විසින් රචන "අලාමුත් නුබුවා" පිටුව 33.

¹⁴⁵ ඉබ්නු තමිමියා නමින් හඳුන්වන අන්මද ඉබ්නු අබ්දුල හලිම් ඉබ්නු අබ්දුස සලාම අෂ්-සහිර්ස. මනුමා හිප්ට් වර්ෂ 661 දී උපත ලැබූ අතර හිප්ට් 728 දී මලෙලොවින් සමු ගන්නෝය. ඔහු ඉස්ලාමය විද්වතුන් අතර පරධාන පලෙෝ විද්වතෙකි. වටිනා පෝත් රාශියක් ඔහු විසින් රචනා කර ඇත.

මම දිවය පණිවිඩය නොවන්නට, ජීවිතයේ පිරිහීම හා අතරප පිලිබද විසතර පැහැදිලි කර ගැනීමට බුද්ධිය යොමු නොවනු ඇත. අලොන් තම ගැනතනට ලබා දුන් ඉරණිමය ආශිර්වාදය හා ඔවුන් කෙරෙහි දැක්වූ ඔහුගේ ගෞරවනීය අනුරහය වන්නේ ඔහුගේ දුගයන් ඔවුන් වනෙ යවා, ඔහුගේ ගරුත්ව ඔවුන්ට හලෙදරව කර, ඔවුන්ට සෘජු මාර්ගය පැහැදිලි කර දීමය. එය එසේ නොවූයේ නම්, ඔවුන් සතුන්ගේ ස්ථාවරයට පත්වන්නට තිබුණි. ඇතැම් විට ඊටත් වඩා දුරුණු තත්වයට පත් වන්නට තිබුණි. යමෙක් අලොන්ගේ පණිවිඩය පිලිගෙන එහි ස්ථිරව සිටින්නේ ද, ඔවුහු මිනිසුන් අතර දැනුම් පුද්ගලයෝ වෙති. කවරකුළු එය පිරිනිසීමේ පිටි කර එයින් බැහැර වන්නේ ද, ඔහු මිනිසුන් අතර නපුරු අය වේ. ඇතැම් විට ඔහු සුනඛ හා ශුකරයින්ට වඩා තත්වයෙන් බරපතල වේ. සෑම නින්දිත පුද්ගලයෙකුට වඩා නින්දිත වේ. එමෙන්ම පොළොවැසීන් හට ඔවුන් තුළ පවතින පණිවිඩයේ හෝඬුවාවන් හැර පැවැත්මක් නැත. එබැවින් පණිවිඩකරුවන්ගේ හෝඬුවාවන් මහපොළොවේ සිට අධියයනය කර ඔවුන්ගේ මඟ පෙන්වූ සලකුණු මකා දැමුවහොත්, අලොන් ඉහල සහ පහල ලෝකය විනාශ කර නැවත නැඟිටුවනු ලැබීම ස්ථාවර කරනු ඇත.

මිනිසුන් මිනිසුන්ට දුගයාණන් සඳහා ඇති අවශ්‍යතාවය ඉර, හඳ, සුළඟ සහ වැසි වැනි ඔවුන්ගේ අවශ්‍යතා මෙන් හෝ මිනිසාගේ ජීවිතයට අවශ්‍ය ඔහුගේ අතකුණ අවශ්‍යතා මෙන් හෝ ඇසේ ආලෝකය සඳහා එහි අවශ්‍යතාව හා ගරුයට ඇති ආහාර පාන අවශ්‍යතාව මෙන් හෝ නොවේ. එය ඊටත් වඩා දැඩි අවශ්‍යතාවයක් වන අතර මනසට නැගෙන, ඇතිවෙන සෑම දෙයකටම වඩා මහත් අවශ්‍යතාවයකි. දහම දුගවරු උත්තරීතර අලොන්ගේ නියෝග අණ කිරීමෙන් හා තහනම් කිරීමෙන් ඔහු අතර හා ඔහුගේ මැවීම අතර සිටි මැදිහත්කරුවන් වෙති. ඔහු අතර හා ඔහුගේ ගැනතන අතර සිටි තානාතිපතිවරු වෙති. ඔවුන්ගේ අවසාන මුදරාව, ඔවුන්ගේ නායක හා පරමාධිපතියාණන් ඉදිරියේ ඔවුන් අතරින් වඩාත් ගෞරවනීය වනුයේ මුහුම්මද (සල්ලෙලොහු අලසිති වසල්ලේ) නුමාණන්ය. ස්ථව ලෝකයන්ටම ආශිර්වාදයක් ලෙස ද ඒ මත ගමන් කරන්නන්ට සාධකයක් ලෙස ද සියලු මැවීමට සාක්ෂියක් ලෙස ද අලොන් ඵනුමාණන් එවිය. ඵනුමාණන්ට අවනත වීම, ආදරය කිරීම, ගරු කිරීම, කිකුරු වීම ඵනුමාණන්ට කළ යුතු යුතුකම ඉටු කිරීම ඵනුමාණන් පිලිබද විශ්වාස කිරීම සමබන්ධයකේ සහතික වීම හා පිරිනිදා දීම අතකුණ සියලුම දුගවරුන්ට වඩා ඵනුමාණන්ව අනුගමනය කිරීම යනාදිය අනිවාර්ය කලයේ. දේවත්වය විශ්වාස කරන්නන් අතරින් ඔවුන් අනුගමනය කළවුන් හට ඒවා පිලිපදින මෙන් ඔහු ඔවුන්ට නියෝග කලයේ. අවසන් හෝරුව ඉදිරියේ ශුභාරව දන්වන්නකු හා අවවාද කරන්නකු ලෙස ඔහු ඵනුමාණන්ව එවිය. අලොන්ගේ අනුගමන ඔහු වනෙ ඇරුයුම් කරන, ඇරුයුම් කරන්නකු ලෙස හා ආලෝකය විහිදුවන පහතක් ලෙස ඔහු ඵනුමාණන්ව එවිය. ඵනුමාණන්ගෙන් දිවය පණිවිඩ පහල වීම සමාප්ත කලයේ. ඵනුමාණන් හරහා මුලාවෙන් යහමග පෙන්විය. ඵනුමාණන් හරහා මුලාව දැනුවත් කලයේ. ඵනුමාණන් ගෙන ආ පණිවිඩය තුළින් අන්ධ ඇසි, බිහිරි කන් හා වැහුණු සිත් අවදි කලයේ. මහපොළොව අන්ධකාරයන් වලෙණු පසු ඵනුමාණන්ගේ පණිවිඩයෙන් එය ආලෝකමත් විය. විසිරී ගිය හදවත් එමගින් එකතු විය. එසේම ඵනුමාණන් තුළින් විසාජ දහම නිවැරදි කලයේ. විනිවිද ලෙස තර්ක පැහැදිලි කලයේ. ඵනුමාණන් වනුවෙන් ඵනුමාණන්ගේ පසුව විවෘත කලයේ. ඵනුමාණන්ගේ බරින් ඔහු ඵනුමාණන් නිදහස් කලයේ, ඵනුමාණන් වනුවෙන් ඵනුමාණන්ගේ කිරිනිය ඔහු ඔසවා, ඵනුමාණන්ගේ අණට කිකුරු නොවන අය නින්දා අපහාසයට ලක් කලයේ. දුක්වරුන් හා ආගමික ගරුත්වවල දැනුම වියැලී ගිය, දිවය පාඨ විකෘති වී ගිය, ආගමික පිලිවෙත් වනෙස වි ගිය, සෑම සමාජයක්ම තම වැරදි මතයේ පිලිබගෙන සිටින, අලොන් හා ඔහුගේ ගැනතන අතර තමන්ගේ දුෂිත සිතුවිලි හා ආශාවන් අනුව නින්දා ලබා දෙන කාලයක, අලොන් ඵනුමාණන්ව එවිය. ඵනුමාණන් මගින් මැවීමට මඟ පෙන්විය. සෘජු මාර්ගය පැහැදිලි කලයේ. අන්ධකාරයන් ආලෝකය වනෙ ඔවුන් බැහැර කලයේ. ඵනුමාණන් තුළින් සාර්ථක මිනිසුන් සහ දුෂිත මිනිසුන් අතර වනෙස හඳුන්වා දුන්නේය. එබැවින් කවරකුළු ඵනුමාණන්ගේ මඟ පෙන්වීම තුළින් මඟ ලැබුවේ ද ඔහු සෘජු මඟ ලැබීය. කවරකුළු ඔහුගේ මාර්ගයෙන් ඉවතට හැරුණේ ද ඔහු නොමඟ ගොස් දරණී විය. අලොන් ඵනුමාණන්ට හා සසු සියලු දුගවරුන් හා වක්තාවරුන්ට ආශිර්වාද කරන්නා.¹⁴⁶

- දිවය පණිවිඩයේ මිනිස් අවශ්‍යතාවය සාරාංශ ගත කර පහතින් අපි මසෙයින් ඉදිරිපත් කරන්නමු.
- 1- සැබැවින්ම මිනිසා, මවා පෝෂණය කරනු ලබන මැවීමකි. එබැවින් තම මැවුමකරු ඔහු හඳුනා ගත යුතුය. තමන්ගෙන් ඔහු අපෝකිෂා කරනුයේ කුමක් ද? තමන්ට මවා ඇතිතේ ඇයි දැ? යි හඳුනා ගත යුතුය. ඒ ගැන දැන ගැනීමට මිනිසා ස්වාධීන වන්නේ නැත. ධර්ම දුගවරුන් හා වක්තාවරුන් ගැන හඳුනා ගැනීම හා ඔවුන් ගෙන ආ යහමග හා ආලෝකය ගැන හඳුනා ගැනීම හරහා මිස ඒ සඳහා වනෙත් මඟක් නැත.
 - 2 - සැබැවින්ම මිනිසා ගරුයකින් සහ ආත්මයකින් සමන්විත වී ඇත. ගරුයට අවශ්‍ය පෝෂණය ආහාර පාන වලින් ලබා ගනී. ආත්මයට අවශ්‍ය පෝෂණය එය නිරණය කරනුයේ නිර්මාණය කළ නැතැත්තා විසිනි. එනම් එය නිවැරදි දහම සහ යහපත් කිරියාවයි. වක්තාවරුන් සහ ධර්ම දුගවරුන් එම නිවැරදි දහම සමඟ පැමිණ, යහපත් කිරියාවන් වනෙ මඟ පෙන්වුහ.
 - 3 - මිනිසා තම සහජ ධර්මතාවෙන්ම ආගමික වේ. ඔහු අනුගමනය කරන ආගමක් ඔහුට තිබිය යුතුය. එම ආගම සත්ය විය යුතු ය. වක්තාවරුන් සහ පණිවිඩකරුවන් කෙරෙහි විශ්වාසය තැබීම හා ඔවුන් ගෙන ආ දෑ විශ්වාස කිරීම හරහා මිස එම නිවැරදි දහම වනෙ මඟ පෙන්වන වනෙත් මඟක් නැත.
 - 4 - මලෙොවෙහි අලොන්ගේ තාප්තිය වනෙ, ඔහුගේ ස්වර්ගය හා පරලොව සැපත වනෙ ඔහුට ලඟා කරවන මාර්ගය ඔහු දැනගත යුතුය. මසෙ වක්තාවරුන් සහ පණිවිඩකරුවන් හැර වනෙත් කිසිවකු පෙන්වා නොදෙන හා මඟ නොපෙන්වන මාර්ගයයි.

¹⁴⁶ අසේක අල-ඉසලාම් ඉඩුතු නයිමියාගේ "මජ්ඣල උතාචා" හි "කාඉදා හි චුජුබිල ඉතිසාම බිර් ඊසාලා" වලෙම 19 පිටු 99-102. තවදුරටත් සඟරානිගේ "ලොමල අන්වාර අල බනියා" වලෙම 2 පිටු 261-263 දක්වා බලන්න.

5 - මිනිසා තමා විසින්ම දුරවල ය. ඔහුට පොළොවට ගැනීමට අපේක්ෂාවෙන් සිටින නපුරුබලවේග, අවලංගු දෑ අලංකාරවත් කර පහේවන මිනුරන් සහ නපුරට මඟ පෙන්වන ආත්මයන් යනාදි බොහෝ සතුරන් ඔහු රුක බලා ගනී සිටියි. එමනිසා, ඔහුගේ සතුරන්ගේ ක්ෂමතාවයන් ආරක්ෂා වීමට ඔහුට අවශ්‍ය වේ. වක්තාවයන් සහ දුග්‍යවයන් ඒ වන මඟ පෙන්වමින් පරකාශයේ අරමුණ ඔහුට පැහැදිලි කර සිටියහ.

6 - පුද්ගලයෙකු ස්වභාවයෙන්ම ගිණි සමපන්නය. ඔහු මැවීම සමඟ එකතුවීම සහ ඔවුන් සමඟ ඇසුරු කිරීම සඳහා නිති පිළිවනෙක නිබස යුතුය. එවිට මිනිසුන්ට යුක්තිය සහ සාධාරණය ස්ථාපිත කළ හැකිය. - එසේ නොවුවහොත් ඔවුන්ගේ පිටින කැලෑ පිටින මනේ වනු ඇත - මම නිති පිළිවනේ අයිතියක් ඇති සෑම කෙනෙකුටම නොසැලකිලිමත්කමකින් හෝ අනියෝක්තියකින් තොරව ආරක්ෂා කළ යුතුය. වක්තාවයන් සහ පණිවිඩකරුවන් හැර පරිපූරණ නිති පිළිවනෙක වනෙත් කිසිවකු ගනී එන්නේ නැත.

7 - ඔහුට මානසික සැනසුම සහ ආරක්ෂාව සහතික කරන දෑ ක්ෂම දැයි ඔහු දැන සිටිය යුතුය. සැබෑ සතුටට හේතුවන සාධක වන ඔහුට මඟ පෙන්විය යුතුය. එසේ ඔහුට මඟ පෙන්වනුයේ වක්තාවයන් සහ පණිවිඩකරුවන් ය. වක්තාවයන් සහ දුග්‍යයන් සඳහා වන මිනිස් අවශ්‍යතාවය පැහැදිලි කිරීමෙන් පසු, නැවත නැඟිටුවනු ලැබීම ගැන සඳහන් කර එයට සාක්ෂි සහ සාධක ඉදිරිපත් කරමු.

නැවත අවදි කරනු ලැබීම

තමා අනිවාර්යයෙන්ම මිය යන බව සෑම පුද්ගලයෙකුම නිසැකවම දනී, නමුත් මරණයෙන් පසු ඔහුගේ ගමන් මඟ කුමක් ද? ඔහු ගාහ්යවන්න ද අභාහ්යවන්න ද?

තමන් මියගිය පසු නැවත නැගිටුවනු ලබන බවත් තමන්ගේ කිරීතවත් පිළිබඳ විනිශ්චය කරනු ලබන බවත් එය සහපත් නම් සහපත ද අසහපත් නම් අසහපත ද ලබන බවත් විශ්වාස කරන ජන සමූහයන් හා කණ්ඩායම් බොහෝමයක් සිටිති.

(148) මම කපුණි -එනම් නැවත නැගිටුවනු ලැබීම හා විනිශ්චය කිරීම- සහජ බුද්ධිය පිළිගන්නා අතර දිවිය පිළිවනේ ඒ ගැන සහතික කර ඇත. එය මූලික කපුණි නූතන මත පදනම් වී ඇත.¹⁴⁷

1- සුවිඤ්ඤා පරමාධිපතිකාණන්ගේ දැනුමේ පූර්ණත්වය සහතික කිරීම.

2- සුවිඤ්ඤාකාණන්ගේ බලය හා හැකියාවේ පූර්ණත්වය සහතික කිරීම

3- සුවිඤ්ඤාකාණන්ගේ පරිඥාවේ පූර්ණත්වය සහතික කිරීම¹⁴⁸

එය සහතික කිරීම සඳහා බුද්ධිය හා පරිකාශන සාක්ෂි ඒකාබද්ධව පවතී. එම සාධක පහත සඳහන් පරිදිය:

1- අහස් හා මහපොළොවේ මැවීම මෙවුන් නැවත නැගිටුවනු ලැබීමේ හැකියාව පෙන්වා දෙයි: උත්තරීතර අලොන් මසෙයේ පවසයි: { 149 } *أَوَلَيْسَ لِلَّهِ الْإِسْمَاءُ وَالْأَرْضُ وَمَا فِيهَا عَلَيْهِمْ غَالِيبٌ إِنَّ اللَّهَ لَعَلِيمٌ عَذِيمٌ* 33. "නියත වශයෙන්ම අහස් හා මහපොළොව මවා, ඒවා මැවීමෙන් නිරායාසයට පත් නොවූ අලොන් මෙවුන්ට යළි පිටිය දන්නට ශක්තිය ඇත්තා බව ඔවුහු නොදුටුවෝ ද? එසේය, නියත වශයෙන්ම ඔහු සියලු දෑ කෙරෙහි ශක්තිය ඇත්තාය." (150) උත්තරීතර අලොන් මසෙයේ පවසා ඇත. { *هُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بِأَرْبَعَةِ أَيَّامٍ وَهُوَ يُعْطِي السَّمَاءَ وَالْأَرْضَ وَالنَّجْمَ كُلَّهُنَّ وَهُوَ الْعَلِيمُ الْغَنِيُّ* } 33. "නවද මැවීම

පිරවීමේත් පාදනය කර, පසු ව එය පිරිනිවැරදීම කරනුයේ ඔහුය. එය ඔහුට සරල කාර්යයකි. තවද අහසේ හා මහපොළොවේහි උසස් උපමාවක් ඔහු සතුව ඇත..." (152) තම පැයසුම කිරීමට පත් දවෙදුන් මසෙයේ පවසයි: { 78 } *مَنْ يَرْجُ الْفَلَاحَ فَإِنَّ لَهُ أَهْلًا عِزًّا مِمَّنْ هُمْ أَقْرَبُ إِلَىٰ رَبِّهِمْ أَتَمَّتْ خَلْقَهُمْ إِذْ يَسْئَلُهُمْ خَلْقَهُمْ قَالُوا بَلَىٰ سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَتَوَكَّلْنَا عَلَيْكَ اللَّهُمَّ إِنَّا كُنَّا عِندَ رَبِّنَا لَمُبْرَحِينَ* 78 (78) *مَنْ يَرْجُ الْفَلَاحَ فَإِنَّ لَهُ أَهْلًا عِزًّا مِمَّنْ هُمْ أَقْرَبُ إِلَىٰ رَبِّهِمْ أَتَمَّتْ خَلْقَهُمْ إِذْ يَسْئَلُهُمْ خَلْقَهُمْ قَالُوا بَلَىٰ سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَتَوَكَّلْنَا عَلَيْكَ اللَّهُمَّ إِنَّا كُنَّا عِندَ رَبِّنَا لَمُبْرَحِينَ* 78 (78) "අසට් දරාපත් ව නිබසදී ඒවාට යළි පිටිය දන්නා කවුද?" යි ඔහු විමසයි. *أَلَمْ يَخْلُقْنَا أَيُّهَا اللَّهُمَّ إِنَّا كُنَّا عِندَ رَبِّنَا لَمُبْرَحِينَ* 78 (78) "මුළු වරට එය නිර්මාණය කළ අය එයට පිටිය දෙනු ඇත. තවද ඔහු සියලු මැවීම පිළිබඳ ව ස්වඥානිය" යැයි (නබවරය!) කුම පවසනු." (153)

2- පෙර උදාහරණයකින් තොර ව මැවීම නිර්මාණය කිරීමේ ඔහුගේ හැකියාව මැවීම නැවත වරක් පිරිනිවැරදීම සහතික කිරීමට ඇති හැකියාව පෙන්වා දෙයි. නිර්මාණය කළ හැකි නැතැත්තාට එය පිරිනිවැරදීම සහතික කිරීමට නිබන හැකියාව වැඩිය. උත්තරීතර අලොන් මසෙයේ පවසයි: { 27 } *وَالَّذِينَ كَفَرُوا لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ* 27, *وَالَّذِينَ كَفَرُوا لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ* 27, *وَالَّذِينَ كَفَرُوا لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ* 27. "තවද මැවීම පිරවීමේත් පාදනය කර, පසු ව එය පිරිනිවැරදීම කරනුයේ ඔහුය. එය ඔහුට සරල කාර්යයකි. තවද අහසේ හා මහපොළොවේහි උසස් උපමාවක් ඔහු සතුව ඇත..." (152) තම පැයසුම කිරීමට පත් දවෙදුන් මසෙයේ පවසයි: { 78 } *مَنْ يَرْجُ الْفَلَاحَ فَإِنَّ لَهُ أَهْلًا عِزًّا مِمَّنْ هُمْ أَقْرَبُ إِلَىٰ رَبِّهِمْ أَتَمَّتْ خَلْقَهُمْ إِذْ يَسْئَلُهُمْ خَلْقَهُمْ قَالُوا بَلَىٰ سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَتَوَكَّلْنَا عَلَيْكَ اللَّهُمَّ إِنَّا كُنَّا عِندَ رَبِّنَا لَمُبْرَحِينَ* 78 (78) *مَنْ يَرْجُ الْفَلَاحَ فَإِنَّ لَهُ أَهْلًا عِزًّا مِمَّنْ هُمْ أَقْرَبُ إِلَىٰ رَبِّهِمْ أَتَمَّتْ خَلْقَهُمْ إِذْ يَسْئَلُهُمْ خَلْقَهُمْ قَالُوا بَلَىٰ سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَتَوَكَّلْنَا عَلَيْكَ اللَّهُمَّ إِنَّا كُنَّا عِندَ رَبِّنَا لَمُبْرَحِينَ* 78 (78) "අසට් දරාපත් ව නිබසදී ඒවාට යළි පිටිය දන්නා කවුද?" යි ඔහු විමසයි. *أَلَمْ يَخْلُقْنَا أَيُّهَا اللَّهُمَّ إِنَّا كُنَّا عِندَ رَبِّنَا لَمُبْرَحِينَ* 78 (78) "මුළු වරට එය නිර්මාණය කළ අය එයට පිටිය දෙනු ඇත. තවද ඔහු සියලු මැවීම පිළිබඳ ව ස්වඥානිය" යැයි (නබවරය!) කුම පවසනු." (153)

3 - මිනිසා විධිමත් අලංකාර හැඩයෙන් මවනු ලැබ ඇත. පූර්ණ ස්වරූපයෙන් යුත් මිනිස් අවයව, ඒවායෙහි හැකියාවන් සහ ලක්ෂණ, ඒවායෙහි ඇති මස්, අස්ථි, නහර, සනායු, මාර්ග, අභයන්තර අවයව, හැඟීම් හා කිරීතාකාරිත්වය යනාදියෙන් සමන්විත වෙයි. මේවායෙහි මෙවුන් නැවත පණ ගැන්වීමට සුවිඤ්ඤාකාණන්ට හැකියාව ඇති බවට ඉමහත් සාධක ඇත.

4- මෙලොව පිටිනයේදී මෙවුන් පුනර්ජීවනය කිරීමේ ඔහුගේ හැකියාව, මනුෂ්‍යවේදී මෙවුන් නැවත පණ ගැන්වීමේ හැකියාව පෙන්වා දෙයි. ඒ පිළිබඳ තොරතුරු අලොන් තම පණිවිඩකරුවන් වන පහළ කළ දිවය ගරුත්වවල සඳහන් වී ඇත. අල්ලාහ්ගේ අනුහසින්, ඉබ්‍රාහිම් (අලයින් සලාම) කුමා සහ ඊසා (අලයින් සලාම) කුමා තමන්ගේ අතින් මෙවුන් අවදි කරවීමේ සිද්ධි ද ඒ හැර වනෙත් සිද්ධි ද එම තොරතුරු අතර පවතී.

5- එකරූපී කිරීම, එකකාසු කිරීම යනාදියට සමාන කටයුතු සඳහා ඔහු කුළ පවතින හැකියාව මෙවුන් නැවත නැගිටීමේ ඔහුගේ හැකියාව පෙන්වා දෙයි. ඒ අතරින්:

¹⁴⁷ "අල-පවාබුස් සහිත්" වලෙම 4, පිටුව 96 බලන්න.

¹⁴⁸ ඉබ්‍රාහිම් කියවීමෙන්: "අල-තවාඉද්" පිටුව 6,7 බලන්න.

¹⁴⁹ සුරා අල-අහ්කාෆ්, පාඨය 33.

¹⁵⁰ සුරා යාසින්, පාඨය 81.

¹⁵¹ සුරා අර්-රුම, පාඨය 27.

¹⁵² සුරා යාසින්, පාඨ 78 හා 79.

4 - එය සඳාකාලික පණිවිඩය සඳහා සුදුසු ස්ථානය වීමට සුදුසුකම් ලේ ලේඛණ වලට අමතරව ත්‍යාගශීලීත්වය, අසල්වැසියන් ආරක්ෂා කිරීම සහ ආත්ම ගෞරවය සඳහා උදෙසා ගිවිසුම් වැනි බොහෝ ප්රශංසනීය ලේඛණ ආරක්ෂා කර ඇති කාන්තාර පිරිසරයකි.

මෙම උතුම් ස්ථානයේ හා කටිකත්වයට, චතුරත්වයට සහ උතුම් සඳාවාර ගතිපැවතුම් වලට පිරිසිදු වූ, ගෞරවයෙන් හා උත්තරීතරත්වයෙන් යුත් කුරුමේ ගෞරවයෙන් ද..අලොන් තම නබි මුහුමද (සල්ලේලාහු අලයෙහි වසල්ලේ) තුමාණන්ව වක්තාවරුන්ගේ සහ ධර්ම දුතවරුන්ගේ මුදරාව ලෙස තෝරා ගත්තේය. එතුමාණන් කිරි.ව. 570 දී පමණ -කිරි.ව. හයවන සියවසේ- උපත ලබා අනාප දුටුවකු ලෙස හැදී වැඩුණු අතර එතුමාණන් මවගේ කුසේ සිටිය දී පියා මිය ගියේය. එතුමාගේ මව මනේම පිය පාර්ශවයේ යුත් සියා එතුමාණන්ගේ වයස අවුරුදු හයේ දී මිය ගියහ. එම අවස්ථාවේදී එතුමාණන්ගේ මහප්පා වූ අබු තාලිබ් එතුමාණන්ට අනුර්භය දැක්වීය. දරුවා අනාපයකු ලෙස හැදී වැඩුණි. එතුමාණන් තුළ දක්ෂතාවයේ සලකුණු දිස් විය. ඒ අනුව එතුමාණන්ගේ පුරුදු පුහුණු, සඳාවාරය සහ ලේඛණ එතුමාණන්ගේ සසු සාමාජිකයින්ගේ සිරිත් විරිත්වලට වඩා වෙනස් විය. එතුමාණන්ගේ කතාව තුළ බොරු තොටියි. කිසිවකුට හානියක් නොකළහ. එතුමාණන් එතුමාණන්ගේ අවංකකම, නිර්මලකම සහ විශ්වාසය සඳහා පිරිසිදු අතර, එය කතෙරම් ද යන් එතුමාණන්ගේ ජනයා අතරින් බොහෝ පිරිස ඔවුන්ගේ වටිනා මුදල ආරක්ෂාව සඳහා එතුමාණන්ට භාර දෙන ලදී. එතුමාණන් තම ජීවිතය සහ තම වස්තුව ආරක්ෂා කළ පරිදි ඒවා ආරක්ෂා කළහ. ඒ හතුවෙන් ඔවුහු එතුමාණන්ට "අල-අමිත්" විශ්වාසවන්තයා ලෙස තම තැබුණ.එතුමාණන් ලැජ්ජාශීලී වූ අතර වැඩිවියට පැමිණි දා පටන් කිසිවකුට තම නිද්වන එතුමාණන් හලේ කර නැත. එතුමාණන් අවංක හා ධාර්මික වූ අතර එතුමාණන්ගේ ජනතාව අතර දකින්නට ලැබුණු උප වන්දනාව, මත්පැන් පානය සහ ලෝ වැගිරීම යනාදිය එතුමාණන් වරෙද්දනාවට පත් කලේය. එතුමාණන් තාප්තියට පත්වන තම පිරිසාවේ කටයුතු සඳහා සහගාමී වූ අතර ඔවුන් සිදු කළ අශෝචන හා දුෂිත කටයුතුවලින් එතුමාණන් ඔවුන්ගෙන් ඉවත් වූහ. අනාපයින්ට සහ වැන්දඹුවන්ට උපකාර කළහ. කුසගින්නෙන් පලෙන අයට පෝෂණය කළහ...එතුමාණන් වයස අවුරුදු හතළිහට ලඟා වනේම, එතුමාණන් වටා පැවති දුෂිත කටයුතුවලින් එතුමාණන් ආයාසයට පත් වූ අතර, තමන් සාප්පු මාර්ගය වනෙ යොමු කරන මනේ ඉලේලා තම පරමාධිපතියාණන් නැමදීමට එතුමාණන් වනේම ගියහ. එසේ එතුමාණන් මෙම තත්වයේ සිටිය දී, සුර දුතයන්ගෙන් එක් අයෙක් තම පරමාධිපති වනේ දිවිය පණිවිඩ සමඟ එතුමාණන් වනෙ පහල විය. මෙම දහම මිනිසුන්ට ප්රකාශ කරන ලෙසේ, තම ස්වාමියාට තමස්කාර කිරීමට හා ඔහු හැර නැමදීම ලබන අතරින් වන්දනාමාන වලින් ඉවත් වන ලෙසේ ඔවුන්ට නියෝග කරන මනේ එතුමාණන්ට අණ කලේය. අලොන් මෙම ආගම මනුෂ්‍ය වර්ගයා සඳහා පරිපූරණ කර, ඔහුගේ ආශීර්වාද සම්පූර්ණ කරන තෙක් මලෙසෙ තිබී සහ තිත්තු හලේදරව කිරීම දිනෙන් දින හා වසරින් වසර එතුමාණන් වනෙ පහල විය.එතුමාණන්ගේ දුත මහෙවෙර අවසන් වූ විට, අලොන් එතුමාණන්ට අත්පත් කර ගත්තේය. එතුමාණන් මලෙවොවින් සමුගන්නා විට එතුමාණන්ගේ වයස අවුරුදු හැට තුනකි විය. ඉන් වසර හතළිහකි දුත මහෙසෙට පෙර වූ කාලය වූ අතර වසර විසිතුනකි වක්තාවරයකු හා දේව පණිවිඩකරුවකු ලෙස සිටි කාලය විය.

නබිවරුන්ගේ තත්වයන් ගැන කල්පනා කර, ඔවුන්ගේ ඉතිහාසය අධ්‍යයනය කරන්නා, මුහුමද තුමාගේ වක්තාවය සහතික කිරීමේ මාර්ගය තුළින් මිස සසු නබිවරුන්ගේ වක්තාවය සහතික කිරීමේ වනේ මඟකි නැත යන්න ස්ථිරවම හඳුනා ගතියි. එම මාර්ගයේ සහතික කිරීම වඩාත් උචිත වේ.

ඔබ මුසා (මෝසෙස්) තුමාගේ සහ ඊසා (ජෝසූස්) තුමාගේ අනාවැකිය සම්පරේෂණය වූ ආකාරය දෙස බැලුවහොත්, එය සම්පරේෂණය වූයේ අනුප්රාප්තික ක්රමය තුළින් බව ඔබ දැන ගනු ඇත. මුහුමද (සල්ලේලාහු අලයෙහි වසල්ලේ) තුමාගේ වක්තාවය සම්පරේෂණය වූ අනුප්රාප්තික ක්රමය අති මහත්ය; සහ වඩා විශ්වාසදායී මනේම වඩාත් සම්පතම ගිවිසුම වේ.

එලෙසම, ඔවුන්ගේ ප්රාතිහාර්යයන් සහ සංඥාවන් සම්පරේෂණය වූ අනුප්රාප්තික ක්රමය එකිනෙකට සමාන වේ. නමුත් මුහුමද තුමා සම්බන්ධයෙන් ගත් කළ එතුමාණන්ගේ සංඥාවන් බහුලව පැවැති බැවින් එය අති වැදගත් විය. එතුමාණන්ගේ සංඥා අතරින් අති වැදගත් වන්නේ යුද්ධ වූ අල කුර්ආනියයි. එය ශබ්දයෙන් හා සිවුපියෙන් අනුප්රාප්තික ක්රමයට කවදන් සම්පරේෂණය වනේම පවතී.¹⁷⁵

නිවැරදි විශ්වාසය, නිරණාත්මක තිත්තු සහ ප්රයෝජනවත් දැනුම යනාදිය අතරින් මුසා සහ ඊසා (අලයෙහිමස් සලාම) යන වක්තාවරු ගනො දේ හා මුහුමද තුමාණන් ගනො දේ අතර සසඳා බලන්නා ඒ සියලුම එකම තැනකින් නිකුත් ව ඇති බව දැනගනු ඇත. එය නබිත්වයේ නිකේතනයයි.

එමනේම වක්තාවරුන්ගේ අනුගාමිකයින්ගේ තත්වයන් මුහුමද තුමාගේ අනුගාමිකයන්ගේ තත්වයන් සමඟ සංසන්දනය කර බලන්නා, සැබැවින්ම ඔවුන් මිනිසුන් වනුවෙන් වූ හොඳම මිනිස් බලකාය බව දැන ගනු ඇත. වක්තාවරුන්ගේ අනුගාමිකයන් ඔවුන්ගෙන් පසු අයට වඩා බලගතු අය වූහ. ඔවුහු ඒකදේවවාදිය පනුරුවා හැරියහ, යුක්තිය ස්ථාපිත කළහ. දුර්වලයින් හා දුප්පතුන්ට කුරුණාවක් බවට පත්වූහ.¹⁷⁶

එතුමාණන්ගේ වක්තාවය දැන ගැනීමට ඔබට තවත් පැහැදිලි කිරීමක් අවශ්ය නම්, ඉබ්නු රබාන් අත්-තබරි තුමා කිතුනුවෙවෙ සිටිය දී ඔහු සොයාගත් සාක්ෂි සහ සාධක මම ඔබට ඉදිරිපත් කරමි. පසු කාලයේ එම සාක්ෂි හා සාධක හෝ තුවෙවින් ඔහු ඉස්ලාමය වැළඳ ගත්තේය. එම සාක්ෂි හා සාධක මෙසේය.:

1- සියලුම නබිවරුන් - වක්තාවරුන්ට අනුගතව අලොන්ට පමණක් නැමදුම් කිරීමට හා ඔහු හැර අන් සියලු දෑ නැමදුම් කිරීම අත්හැර දැමීමට එතුමාණන් ඇරයුම් කර සිටියහ.

¹⁷⁵ මෙම ග්රන්ථයේ අල කුර්ආනිය පිලිබඳ කියවන විගමේෂි පරිච්ඡේදය බලන්න. පිටුව 95-100, 114-117.
¹⁷⁶ පෙසෙකුල ඉස්ලාම ඉබ්නු තස්මිස්යාගේ "මජ්මුල ෆතවා" වලෙම 4, පිටු 201, 211 හා සැමුවෙල මහිරිබ්ගේ "ඉර්හාමුල යහුද, පිටු 58,59 බලන්න. යුදවෙවකු වූ හතෙමෙ පසු කාලයේ ඉස්ලාමය වැළඳ ගනන ඇත.

සමග වන නුඹලාගමේ අරගලය කසෙමේ වී ද? යැයි විමසිය. මම: "අප අතර හා ඔහු අතර සටන විවාදයක් විය. විටකෙ ඔහු අපනේ (ජය)ලෙයි. විටකෙ අපි ඔහුගනේ (ජය) ලෙමු." ඔහු නුඹලාට අණ කරනුයමේ කුමක් ද? යැයි විමසිය. මම: "නුඹලා අලලාහ්ට පමණක් නැමදුම කරන්න. ඔහුට කිසිවක් ආදේශ නොකරන්න. නුඹලාගමේ මුහුණ මිත්තන් පවසන දෑ අතහැර දමන්න. ඔහු අපට සලාතය ඉටු කරන මනේද සත්යය කතා කරන මනේද නැතිපත්කම රකින මනේද ඥාති සම්බන්ධකම රකින මනේ ද නියමෝග කරයි." යැයි පැවසුවමේ. එවිට ඔහු පරිවර්තකයාට: "ඔහුට මසෙමේ පවසා සිටින්න. මම ඔහුගමේ පරම්පරාව ගැන ඔබනේ විමසා සිටියමේ. සැබැවින්ම ඔහු ඔබ අතර උසස් පරම්පරාවක කෙනෙකු බව ඔබ මනෙහි කලහෙය. ධර්ම දුගවරුන් පලසෙය. ඔවුන්ගමේ ජනයා අතර සිටින උසස් පරම්පරාව අතරින් එවනු ලබති. ඔහුට පෙර කිසිවකු හමෝ මමේ පරකාශය කර ඇත්දැයි මම ඔබනේ විමසා සිටියමේ. එවිට ඔබ නැතැයි පිලිනුරු දුන්නහෙය. මමේ පරකාශය ඔහුට කලින් කිසිවකු හමෝ පවසා සිටියමේ නම්, ඔහු තමාට පෙර කියනු ලබන පරකාශයක් අනුගමනය කරන මිනිසකි යැයි මම පවසමි. ඔහුගමේ මුහුණ මිත්තන් අතරින් රජකු වී දැයි මම ඔබනේ විමසුවමේ. ඔබ නැතැයි පැවසුවහෙය. ඔහුගමේ මුහුණ මිත්තන් අතරින් රජකු වී නම්, ඔහු තම පියාගමේ රජකම අපමෝකිඞ්ඞා කරන පුද්ගලයකු වනෙයි මම පවසමි. ඔහු බොරු පවසන්නෙකු යැයි ඔබ සැක කරන්නෙකු ද යැයි විමසුවමේ. ඔබ නැතැයි පිලිනුරු දුන්නහෙය. සැබැවින්ම ඔහු මිනිසුන්ට බොරු පවසන්නට හමෝ අලලාහ් වනෙ අසත්යය පරකාශ කරන්නට සුදුසු නොවීය. ජනයා අතරින් ඔහුට අනුගමනය කරන්නමේ පරහුවරුන් ද එසමේ නැතහොත් අසරණයින් ද යැයි විමසා සිටියමේ. එවිට ඔහුට අනුගමනය කරන්නමේ ඔවුන් අතර සිටින අසරණයින් යැයි ඔබ පවසා සිටියහෙය. ධර්ම දුගවරුන් අනුගමනය කරන්නමේ එවැන්නහෙය. ඔවුන් අඩු වන්නමේ ද වැඩි වන්නමේ ද? යැයි විමසුවමේ. ඔබ ඔවුන් වැඩි වන බව පවසා සිටියහෙය. දමෝව විශ්වාසයමේ කුරුණ එය සම්පූර්ණ වන තෙක් එසමේ පවතින්නකි. එහි පිවිසීමෙන් පසු ඔහුගමේ දහම ගැන උරුණ වී කිසිවකු දහමින් පිට යන්නමේදැයි විමසුවමේ. ඔබ නැතැයි පිලිනුරු දුන්නහෙය. දමෝව විශ්වාසය හදවත සමග සපරහ වී මුසු වූ විට පලසෙය. ඔහු දරමෝහි වන්නමේ දැයි විමසුවමේ. එවිට ඔබ නැතැයි පිලිනුරු දුන්නහෙය. ධර්ම දුගවරු පලසෙය. ඔවුහු දරමෝහි නොවෙති. ඔහු නුඹලාට නියමෝග කරනුයමේ කුමක් දැ? යි විමසුවමේ. එවිට ඔබ "නුඹලා අලලාහ්ට පමණක් නැමදුම කරන්න. ඔහුට කිසිවක් ආදේශ නොකරන්න" යැයි ඔහු නියමෝග කරන බවත් පිලිම වන්දනාවෙන් ඔබට වලක්වන බවත් සලාතය, සත්යය කතා කිරීම, නිහතමානිකම යනාදිය නියමෝග කරන බවත් ඔබ පවසා සිටියහෙය. ඔබ පවසන පරිදි එය සත්යය නම් මගමේ මමේ දපො (තිබෙන ස්ථානය) ඔහුට හිමි වමේ" යැයි පැවසිය. සැබැවින්ම ඔහු පිටස්තරයකු යැයි මම දැන සිටියමේ. නමුත් ඔහු ඔබ අතරින් කෙනෙකු බව දැන සිටියමේ නැත. සැබැවින්ම මම දැන සිටියමේ නම් ඔහු වනෙ අවංකවම යොමු වමේ. ඔහුගමේ හමුව ගැන මම සනුටු වමේ. ඔහු ඉදිරියමේ මා සිටින්නමේ නම් මම ඔහුගමේ දපො සමෝද්ද හරිමි. පසුව හතෙමෙ දහියයා විසින් අලිම බසරි වනෙ එවන ලද අලලාහ්ගමේ දුකයාණන්ගමේ ලිපිය ගනෙවින් හිරිකලි නුමා වනෙ හාර දුන්නමේය. හතෙමෙ එය කියවිය. එවිට එහි මසෙමේ සඳහන්ව තිබුණි. මහා කාපුරුණික පරම දයාබර අලලාහ්ගමේ නාමයනේ, දමෝව ගැන හා දමෝව දුන මුහුමද නුමා විසින් රමෝම අධිරාජය හරොකලි වනෙ. සාපුරුමග අනුගමනය කරන්නන් වනෙ ශාන්තිය අත්වමෝවා! මමේ සියලුලෙන් පසු, ඉස්ලාමය ධර්මය වනෙ සැබැවින්ම මම ඔබට ඇරයුම් කරමි. ඔබ ඉස්ලාමය වනෙ පිවිසනෙත. සැතසුම ලෙබු ඇරු. ඔබමේ තිලිණය අලලාහ් ඔබට දෙනෙණයක් කර පිරිනමනු ඇරු. නමුත් ඔබ පිටුපැවහේ නම් අල-යරිසින්වරුන්ගමේ(181) පාපය ඔබ වනෙ පැටවනු ඇරු. අහමෝ ආගම් ලේ ජනයිති, අප අතර හා ඔබ අතර පවතින පමෝදු පරකාශය වනෙ පමිණෙනෙත. එනම් අලලාහ් හැර වනෙත් කිසිවකුට අපි නොනමදින්නෙමු. ඔහුට අපි කිසිවක් ආදේශ නොතබමු. අලලාහ් හැර දමා අපනේ සමහරකේ සමහරකුට දවෙවරුන් ලෙස නොගනිමු යන්නයි. නමුත් ඔබ එය පරිනිකපමේ කලහෙ නම්, සැබැවින්ම අපි මුස්ලිම්වරුන් බවට සාක්ෂි දරනු යැයි පවසන්න.(182)^{178*179*180*181}

සමකාලින ඉංග්ලිසි දමෝශක ජමෝහි සනේවගමේ සාක්ෂිය: ඔහු පවසන පරිදි: ඉස්ලාමයමේ විහරනය, පුද්ගල හා සමාජ සමෝවයේ එහි මූලධර්ම, සමානාත්මතාවය සහ ඒකදේවවාදයේ පදනම මත සමාජය ස්ථාපිත කිරීමේදී එහි යුක්තිය පිලිබදව අබණ්ඩ අධ්යයනයකින් පසුව, මම මාගමේ මුළු මතයින් සහ ආත්මයෙන් ඉස්ලාමය වනෙ වමෝගයෙන් දිව යන බව මට පහේ ගිය අතර, - එදා සිට - මා ඉස්ලාමයමේ දමෝශකයෙකු ලෙස හා එහි මාර්ගමෝපදේශය ලමෝව පුරා දමෝශනා කරන්නෙකු ලෙස කටයුතු කරන බවට මම සර්වබලධාරී දවෙයන්ට දිවුරුම් දුන්නමේ.

ඔහු මමේ ස්ථිරත්වයට පමිණියමේ කිරිසිතියාති ධර්මය අධ්යයනය කර ගැඹුරට යාමෙන් පසුවය. එය මිනිසුන්ගමේ පිවිනවල දමෝලානිය වන බොහෝමෝ පරිහිතවලට පිලිනුරු සපයන්නමේ නැති බව ඔහු සමෝයා ගන්නමේය. එබැවින් ඔහු නුළ සැකය හට ගන්නමේය. පසුව ඔහු කමෝමියුනිස්ට්වාදය සහ බුද්ධාගම ඉගනෙ ගන්නමේය. නමුත් ඔහුට අවශ්ය දමෝ ඔහු සමෝයා ගන්නමේ නැත. පසුව ඔහු ඉස්ලාමය අධ්යයනය කර එය ගැඹුරින් සමෝයා බැලුවමේය. පසුව ඔහු එය විශ්වාස කර එයට පරිනිවාර දැක්විය.¹⁸²

වක්තෘත්වයමේ (දමෝව දුනත්වයමේ) මුදරාව

ඉහතින් දැක්වනෙ පරිදි වක්තෘත්වයමේ යථාර්ථය, එහි සංඥා සහ සලකුණු මනේම අපගමේ නබි මුහුමද (සලලෙලානු අලයෙහි වසලලේ) නුමාණන්ගමේ අනාගතවක්තෘත්වය පිලිබද සාක්ෂි ඔබට පැහැදිලිය. වක්තෘත්වයමේ මුදරාව ගැන කතා කිරීමට පෙර, පහත සඳහන් එක් හමෝකුවක් නිසා මිස සර්වබලධාරී දවෙයන් පණිවිඩකරුවකු නොයව්වන බව ඔබ දැනගත යුතුය:

¹⁷⁸ එනම්, හුදෙබිබියයා සාම ගිවසුමමේ කාලය නුළය. එය වසර දහයක් දිගු විය. එය සිඳු වූයමේ සංකරමණයනේ වසර දහයකට පසුවය. බලන්න ෆාහුල බාරි වලෙම 1 පිටුව 34.
¹⁷⁹ සිරියා දමෝශය.
¹⁸⁰ සහිනුලි බුහාරිහි පිහාද නම් පාඩමමේ "අල-අරිසියසිති" යන වචනයනේ පමිණ ඇරු.
¹⁸¹ බුහාරි නුමා "දිවය පණිවිඩයමේ ආරම්භය" යන පලමු පාඩමමේ මෙය වාර්තා කර ඇරු.
¹⁸² මුබෂ්මිර අන්-නරායි අල-නුසයෙහිගමේ "අද-දිනුලි ෆිතිරි අල-අබ්දි" වලෙම 2 පිටුව 319 බලන්න.

1 - නබිවරයාගේ පණිවිඩය එක් ජන පිරිසකට පමණක් විශේෂිත වීම, එම පණිවිඩකරුට ඔහුගේ පණිවිඩය තවත් අසලවැසි ජන පිරිසකට ලබා දීමට නියෝග කරනු නොලැබීය. එබැවින් විශේෂ පණිවිඩයක් සමඟ තවත් පණිවිඩකරුවකු තවත් ජාතියකට යවනු ඇත.

2 - ඉබ්නුව ගිය වක්තාවරයාගේ පණිවිඩය මැති ගොස් තිබීම. එබැවින් මිනිසුන්ට ඔවුන්ගේ ආගම පිරිසිදුකර ගැනීම සඳහා අල්ලාහ් වක්තාවරයකු යවනු ඇත.

3 - ඉබ්නුව ගිය නබිවරයාගේ ආගමික පිලිවන අදාළ කාලය සඳහා පමණක් වලංගු වීම හා එය පසු කාලයට නොගැලපීම. එවිට අල්ලාහ් එම කාලයට හා ස්ථානයට සුදුසු පරිදි ආගමික නියෝග හා දේව පණිවිඩයක් සමඟ තවත් පණිවිඩකරුවකු යවනු ඇත. මුහම්මද් (සල්ලේලාහු අලයින් වසල්ලම්) නුමාණන් පොළොවැසීන් හට පොදුවේ එවීමට සුවිශේෂීයාණන්ගේ ප්රඥාව නියම විය. එය සෑම කාලයකටම සහ ස්ථානයකට ගැළපෙන අතර, වනේස්වීම හා පරේලීම අතින් එය ආරක්ෂා කළේය. මිනිසුන් ජීවත්වන තාක් කල ඔහුගේ පණිවිඩය ජීවමානව පවතිනු ඇත. විකෘති කිරීමේ හා වනේස් කිරීමේ කිලටනේ එය පිරිසිදුව පවතිනු ඇත. මේ හේතුව නිසා අල්ලාහ් එය පණිවිඩවල අවසානය බවට පත් කළේය¹⁸³.

තවද අල්ලාහ් මුහම්මද් (සල්ලේලාහු අලයින් වසල්ලම්) නුමාණන් වනුවෙන් වනේ කල විශේෂී දයෙ තම, එනුමාණන් වක්තාවරුන්ගේ අවසාන තැනැත්තා වීම සහ එනුමාණන්ගෙන් පසුව වනේ වක්තාවරයකු නොවීමයි. ඊට හේතුව අල්ලාහ් එනුමාණන් නුලින් පණිවිඩය සම්පූර්ණ කළේය. එනුමාණන් සමඟම ආගමික නීති පිලිවනවලට මුදරා තැබීය. එනුමාණන් නුලින් ගොඩනැගිලිල සම්පූර්ණ කළේය. එනුමාණන්ගේ වක්තාවය ජෝසු නුමාගෝ යුහාරංවිය නුලින් තහවුරු කළේය. "ගෙවලි සාදන්නන් විසින් පසාකල ගලම කොනෙහි ප්රධාන ගල කරනු ලැබීය. මෙය ස්වාමිත්වනන්සෝ කරෙතේ විය, අපෝ ඇස්වලට ඒක ආශ්චර්යයක්ය යනු යුද්ධ ලියවිලවල නුමලා කිසිකලක කියවුවෝ නැද්ද?" පසුව ඉස්ලාම් ආගම වැළඳගත් පුජකයකු ලෙස සිටි ඊබ්රාහිම් කලිල නුමා - මමෙ පායිය මුහම්මද් සල්ලේලාහු අලයින් වසල්ලම් නුමාණන් තමන් ගැන කල ප්රකාශයට අනුගත වන බව ඔහු තම අවධානය යොමු කළේය. "මට හා මට පරෙ සිටි නබිවරුන්ගේ උපමාව නිවසක් තැන මිනිසකුගේ උපමාව මනි. ඔහු එය ආකර්ශණීය ලෙස සකසා ඇත. අලංකාරවත් කර ඇත. නමුත් ගඩොලක ප්රමාණයක තැනක් අත්හැර දමා ඇත. ජනයා ඒ අසලින් සැරිසරති. ඒ ගැන මවිතයට පත් වී "මමෙ ගඩොල සවිකල යුතු නොවේ දැ? යි විමසති. එනුමාණෝ මසෙයෝ පැවසුහ: එම ගඩොල මම වමේ. මම නබිවරුන්ගේ මුද්රාව වමේ." (186)^{184*185}

මේ හේතුව නිසා, මුහම්මද් (සල්ලේලාහු අලයින් වසල්ලම්) නුමාණන් කවර හරත්පයක් ගනෙ ආවේ ද එය පරෙ පැවති හරත්ප මත ආධිපත්යය දරන්නක් ලෙසින්, ඒවා වනේස් කරන්නක් ලෙසින් ඔහු එය පත් කළේය. එමෙන්ම ඔහුගේ පරෙ පැවති පිලිවනේ සියල්ල වනේස් කරන්නක් බවට එනුමාගෝ පිලිවනේ ද නියම කළේය. එනුමාණන්ගේ පණිවිඩය ආරක්ෂා කිරීමේ වගකීම අල්ලාහ් හා ර ගන්නේය. එය නිතර සම්ප්රේෂණීය වූයේ, යුද්ධ වූ අල කුර්ආනය හඬින් සහ ස්වරූපයෙන් නිතර සම්ප්රේෂණීය වන්නක් මනි. එමෙන්ම මමෙ ආගමේ නීති, එහි නැමදුම්, එහි පිලිවනේ සහ එහි නිතරුවල ප්රායෝගික භාවිතය නිතර සම්ප්රේෂණීය විය.

නබි නුමාණන්ගේ වර්තාපදානයේ සහ සුන්නාත්වගේ එකතුව කියවන මිනිසුන් කෙනෙකුට සැබැවින්ම එනුමාණන්ගේ සහගාමිහු, මනුෂ්ය වර්ගයා වනුවෙන් එනුමාණන්ගේ සියලු වාතාවරණයන්, එනුමාණන්ගේ සියලු ප්රකාශ හා කිරියාවන් ඔවුන් විසින් ආරක්ෂා කර ඇති බවත් එනුමාණන් තම පරමාධිපතිට නැමදුම් කල ආකාරය, එනුමාණන්ගේ අරගලය, එනුමාණන්ව ඔහු සිහිපත් කර තිබීම, එනුමාණන්ගේ සමාව, ත්යාගශීලිභාවය සහ ධර්මය, එනුමාණන්ගේ සහගාමිහි සමග සහ එනුමාණන් වනෙ පැමිණි අය සමඟ එනුමාණන්ගේ සහජීවනය පිලිබද වාර්තා කර ඇති බවත් එමෙන්ම එනුමාණන්ගේ සතුට, දුක, ගමන හා පදිංචිය, එනුමාණන් ආහාර පාන ඇඳුම් පැළඳුම් පරිහරනය කල ආකාරය එනුමාණන් අවදිවීම සහ නිදාගන්නා ආකාරය.. යනාදි සියල්ල පිලිබද දැනුම දී ඇති බවත් දැනගනු ඇත. එය ඔබට හැඟෙන්නේ තම සැබැවින්ම මමෙ ආගම අල්ලාහ්ගේ රුකවරණයෙන් ආරක්ෂා වී ඇති බව ඔබට තහවුරු වනු ඇත. එවිට සැබැවින්ම එනුමාණන් වක්තාවරුන් සහ පණිවිඩකරුවන්ගේ අවසාන මුද්රාව බව දැන ගනු ඇත. ශුද්ධ වූ අල්ලාහ් මමෙ දුතයාණන් පිලිබද අපට දැනුම් දී ඇත්තේ, හතෙමෙ නබිවරුන්ගේ මුද්රාවය යන වගයි. සුවිශේෂීයාණෝ මසෙයෝ පවසයි: { مَا لَكُمْ لِمَا كُنْتُمْ يَكْفُرُونَ }¹⁸⁶, "මුහම්මද් නුමලාගෝ පිරිමින අතරින් කිසිවකුගේ පියකු නොවීය. නමුත් ඔහු අල්ලාහ්ගේ ධර්ම දුතයාණන්ය. තවද නබිවරුන්ගේ මුද්රාවය..." (187) සල්ලේලාහු අලයින් වසල්ලම් නුමාණෝ තමන් ගැන මසෙයෝ පවසා සිටියහ: "සියලු මැවීම හට පොදුවේ මා එවනු ලැබුවමේ. මගෙන් නබිවරුන් අවසන් වූහ."¹⁸⁷

¹⁸³ ඉහත කථන සම්බන්ධයෙන් "අල-අකිදනුන් තහාවි" පිටුව 156, "ලවාමිලි අත්වාර් අල බනියයා" වලෙම 2, පිටු 269, 277 සහ "මබාදිලිලි ඉස්ලාම්" පිටුව 64 බලන්න.

¹⁸⁴ බසිබලය මතවේ 21:42.

¹⁸⁵ අල-මුහම්මද් ඉබ්රාහිම් කලිල අත්වදගනේ: "මුහම්මද් ගිත් නව්රාත් වල ඉන්ජිලි වල කුර්ආන්" පිටුව 73 බලන්න. මමෙ හදිසය ඉමාම් බුහාරි නුමා "අල-මනාකිබ්" තම පාඩම යටතේ වාර්තා කර ඇත. 18 වැනි පාඩම. මමෙ පද පලෙ ඉමාම් බුහාරි සතිය. මුස්ලිම් නුමා ද "කිතාබුලි ෆලාඉල" යන පාඩමේ මෙය වාර්තා කර ඇත. හදිස අංක 2286. මෙය අබු හුරයිරා (රලියලේලාහු අත්හු) නුමා විසින් වාර්තා කල මර්තූ ගණයට අයත් හදිසයකි. "අල මුස්හද්"හි ද මෙය වාර්තා වී ඇත. වලෙම 2 පිටු 256, 312.

¹⁸⁶ සුරා අල-අන්සාබ්, පායිය 40.

¹⁸⁷ ඉමාම් අත්මද් තම මුස්හද්හි මෙය වාර්තා කර ඇත. වලෙම 2, පිටු 411,412. ඉමාම් මුස්ලිම් 'අල-මසාපිද්' තම පාඩම යටතේ මෙය වාර්තා කර ඇත. හදිස අංක 523, මෙහි ඇති පද පලෙ ඉමාම් මුස්ලිම් සතිය වූවකි.

මෙය ඉස්ලාමය පිළිබඳ හඳුන්වා දීමේ සහ එහි යථාර්ථය, මූලාශ්‍ර, මූලිකාංග සහ තරාතිරම පිළිබඳ පැහැදිලි කිරීමේ මොහොතකි.

ඉස්ලාම යන පදයේ නිරුක්තිය:

ඔබ හාමා ශබ්දකෝෂී පරිශීලනය කරන්නේ නම්, ඉස්ලාම යන වචනයේ නිරුක්තිය "අවනත වීම, කිසිවක් වීම, එකඟ වීම, යටත් වීම සහ විරුද්ධත්වයකින් තොරව වලංගු නියෝග සහ තහනම් නියෝග පිළිපැදීම" බව ඔබ දැන ගනු ඇත. අල්ලාහ් සැබෑ ආගම ඉස්ලාම ලෙස හැඳින්වූයේ, අල්ලාහ්ට කිසිවක්, ඔහුගේ අණට විරුද්ධ නොවී යටත් වීම, ඔහුට අවංකව නමුදුම් කිරීම, ඔහුගේ පණිවිඩ සහතික කිරීම සහ ඒ පිළිබඳ විශ්වාසය තැබීම යනාදිය එය අනුගම කරගෙන ඇති බැවිනි. මුහම්මද් (සල්ලේලාහු අලයෙහි වසලීම) තුමාණන් ගනො ආගම සංකල්පවත් කරමින් 'ඉස්ලාම' යන නම එයට නියම විය.

ඉස්ලාමය පිළිබඳ හැඳින්වීම (189)¹⁸⁸

ආගම ඉස්ලාම ලෙස හඳුන්වන්නේ ඇයි? පෘථිවියේ ඇති සියලුම විවිධ ආගම් ඒවායෙහි නම වලින් හඳුන්වනු ලබන්නේ, එක්කෝ ඒවායෙහි විශේෂ මිනිසුන්ගේ නෝ විශේෂිත ජාතියක නමට අදාළව ය. කිරිස්තියානි ධර්මය එහි නම "කිරිස්තියානි" වන බවට අතර, බුද්ධාගම නම කරන ලද්දේ එහි නිර්මාතෘ "බුදුන්"ගේ නමිනි. සෝරෝස්ත්‍රියන් (Zoroastrianism) මෙම නාමයෙන් පිරිසිදුකිරීමට පත් වූයේ එහි නිර්මාතෘ සහ එහි බලය දැරූ නැගැත්තා වන "සරෝස්ත්‍රී" (Zoroaster) ගෙනි. යුදවේ ආගම "යුදා" ලෙස හැඳින්වෙන ගෝත්‍රියක් මධ්‍යයේ දර්ශනය වූ බැවින් එය යුදවේ ආගම ලෙස හැඳින්විණි. නමුත් ඉස්ලාමය, එය විශේෂිත මිනිසුන්ගේ නමින් නිශ්චිත ජාතියකට ආරෝපණය කර නැත. සැබැවින්ම එහි නම පවත්වාගෙන යාම කරන්නේ ඉස්ලාම යන වචනයේ අර්ථයට ඇතුළත් වන විශේෂ ලක්ෂණයකි. මෙම නාමයෙන් පෙනෙන්නේ, සැබැවින්ම එය මෙම ආගම නිර්මාණය කිරීම ගැන හා එහි පදනම මනුෂ්‍යයෙකු විසින් නිර්මාණය කිරීම ගැන සැලකිලිමත් වී නැති බවයි. එය සසු සමුහයන් මෙන් නොව නිශ්චිත සමුහයකට පමණක් විශේෂිත වූවක් ද නොවීය. ඒ වෙනුවට, එහි ඉලක්කය වන්නේ පෘථිවියේ සියලුම මිනිසුන්ට ඉස්ලාමයේ ලක්ෂණය ලබා දීමයි. එබැවින් මෙම ලක්ෂණයෙන් සංලක්ෂිත වූ අතින් සහ වර්තමාන සෑම මිනිසුන්ම මුස්ලිම්වූවන් වන අතර, අනාගතයේදී එය අනුගමනය කරන සෑම කෙනෙකුම මුස්ලිම් ජාතිකයෙකු වන බවයි.

ඉස්ලාමයේ යථාර්ථය:

මෙම විශ්වයේ ඇති සෑම දෙයක්ම නිශ්චිත ඊතියකට සහ ස්ථාවර පිළිවෙතකට යටත් වන බව මැනවින් දන්නා කල්හි, ඉර, සූර්ය, තරු සහ පෘථිවිය ස්ථාවර පාලනයක් යටතේ යටත් කර ඇති අතර, ඉන් බැහැර වීමට හෝ ඉවත් වීමට හෝ කිසිදු අවකාශයක් නැත. එය කසේ ගසකින් බැඳ තිබුණ ද එලසෙමය. එබැවින් මිනිසා ගැන, ඔහුගේ කටයුතු ගැන, ඔබ මනෙහි කර බලන්නේ නම්, ඔහු අල්ලාහ්ගේ නිතිවලට සම්පූර්ණයෙන්ම යටත් බව ඔබට පැහැදිලි වේ. මිනිසා, ඔහුගේ ජීවිතය නියාමනය කරන දිවිය තක්සේරුවට අනුව මිස හුස්ම ගන්නේ වත් ජලය, ආහාර, ආලෝකය සහ තාපයේ අවශ්‍යතාවය ඔහුට දැනෙන්නේ වත් නැත. ඔහුගේ සියලු අවයව එම තක්සේරුවට යටත් වේ. මෙම අවයව ඉටු කරන කාර්යයන්, අල්ලාහ් ඔවුන් සඳහා තීරණය කර ඇති දේ අනුව මිස කිරීමක්ම වන්නේ නැත.

මෙම පුදුල තක්සේරු කිරීම අහසේ විශාලතම ගර්හලෝකයේ සිට පෘථිවියේ ක්‍රමයෙන් වැඩි තවදුරටත් දක්වා මේ විශ්වයේ කිසිවක් ඔහුට අවනත වීමෙන් ඉවත් නොවන, ඔහුට යටහත් පහත් වන බලවත් හා කිරිනිමන් අධිපති දෙවියන්ගේ නියාමනයයි. අහසේ ඇති සියලු සහ ඒවා අතර ඇති සියලු මෙම තක්සේරුවට යටත්ය. එය පිහිටුව ඒ බලගතු රජුට, මුළු ලෝකයම කිසිවක් ඔහුගේ අණ පිළිපදිය. ඉස්ලාම යනු මුළු විශ්වයේම ආගම බව මෙම දෘෂ්ටි කෝණයෙන් පැහැදිලි වේ. මුස්ලිම් සහ ඉස්ලාම යන්නෙන් අදහස් කරන්නේ ඉහත ඔබ දැනගත් පරිදි කිසිදු විරුද්ධත්වයකින් තොරව නියෝගයට සහ තහනමට යටත් වීම සහ පිළිපැදීම වන බැවිනි. ඉර, හඳ සහ මහපොළොව ඔහුට යටහත් පහත් ය. වාතය, ජලය, ආලෝකය, අඳුර හා උණුසුම ඔහුට යටහත් පහත් ය. ගස්, ගල, හා සතුන් ද ඔහුට යටහත් පහත් ය. එසේම නම ස්වාමියා නොහැඳිනන, ඔහුගේ පැවැත්ම පිරිනිමිණීමට කරන, ඔහුගේ වාක්‍ය පිරිනිමිණීමට කරන හෝ ඔහු හැර අන් අයට නොමිසකාර කරන සහ ඔහු සමඟ අන් අය ආදේශ කරන මිනිසා පවා ඔහුට මවා ඇති ඔහුගේ සහජ ධර්මතාව අනුව යටහත් පහත් ය.

ඔබ මෙය වටහා ගන්නේ නම්, මිනිසාගේ කාරණය දෙස අපි බලමු, මිනිසා කල්හි දකෙකින් වාද විවාද කරන බව ඔබට පෙනී යනු ඇත.

පළමුවන්න: අල්ලාහ් පිරිය කරන දෙ වන අල්ලාහ්ට යටත් වීම, ඔහුට නමුදුම් කිරීමට පිරිය කිරීම, ඔහුට සම්ප වීම, සත්යය, යහපත්කම සහ අවංකකම යනාදි දැට ආදරය කිරීම, ඔහු පිළිබුල කරන වියාජත්වය, අයහපත සහ අසුකිතිය යනාදි දෙයට වරෙර කිරීම, සහජ බුද්ධිය ඉල්ලා සිටින මුදල, පවුල සහ දරුවන් කෙරෙහි ඇති ආදරය, කැමට බීමට සහ විවාහ වීමට ඇති ආශාව එමෙන්ම ගර්භයේ ඉන්ද්‍රියයන් කිරීමක්මක වීම සඳහා ඒවාට අවශ්‍ය වන කාර්යයන් ඉටු කිරීම යනාදි වශයෙන් අල්ලාහ් මිනිසාට සහජයෙන්ම ලබා දී ඇති සහජ ධර්මතාවයි.

දෙවැන්න: මිනිසාගේ කැමැත්ත සහ නිරෝමිය ය. අල්ලාහ් ඔහු වන පණිවිඩකරුවන් යවා, සත්යය සහ අසත්යය, මග පෙන්වීම සහ නොමග යැම, යහපත සහ අයහපත අතර වෙනස හඳුනා ගැනීම සඳහා දිවිය ගර්භ ගලේ කලයේය. ඔහුගේ නිරෝමිය සම්බන්ධයෙන් එයට පැහැදිලි සාධකයක් වීම සඳහා බුද්ධිය සහ අවබෝධය ඔහුට ලබා දුන්නේය. ඔහු කැමති නම්, ඔහු යහපතේ මාර්ගය අනුගමනය කරයි. එවිට එය සත්යය හා මඟ පෙන්වීම වන ඔහුට ගෙන යනු ඇත. ඔහු කැමති නම්, ඔහු නරක මාර්ගයේ ගමන් කරයි. එවිට එය නරක හා විපත්ති වන ඔහුට ගෙන යනු ඇත.

¹⁸⁸ අමතර කල්හි සඳහා පෙරිනි ගමුද් බින් මුහම්මද් අල්ලාහ් විසින් රචිත "මබාදිලි ඉස්ලාම" යන පොත සහ ඉබ්‍රාහිම් හර්බ් විසින් රචිත "දලිල මුහම්මද් ලිමාම්ලි ඉස්ලාම" යන පොත බලන්න.

ඔබ පළමු කාරණයට දායකත්වයෙන් ඔබ මිනිසා දෙස බැලුවහොත්, ඔහු යටත් වීමට බැඳී සිටින බවත්, ඔහුගේ කැපවීම මත ගෝඨමානී ඇති බවත් අනෙක් මැවීමට කල් මෙන් ඔහුගේ කල් ඔහුගේ බැහැර නොවන බවත් ඔබ දැක ගනු ඇත.

දෙවන කාරණයට දායකත්වයෙන් ඔබ ඔහු දෙස බැලුවහොත්, ඔහු නොරුගෙන ඔහුට කැමති ඕනෑම දෙයක් නොරු ගන්නා බව ඔබට පෙනී යනු ඇත. ඒ අනුව ඔහු කෘතවේදී මුස්ලිම්වරයෙකු හෝ ගුණමත් දේවත්වය ප්රතික්ෂේප කරන්නකු හෝ විය හැක. {لَا يُكْفُرُ الْإِنَّمَانُ إِلَّا بِالْعِلْمِ} 189. "... ඔහු කෘතවේදියෙකු ලෙස හෝ ගුණමත්වකු ලෙස හෝ සිටිය හැක." (190)

ඒ අනුව වර්ග දෙකක මිනිසුන් ඔබට දැකගත හැක.

මිනිසුන්, ඔහු තම මැවුම්කරු ව හඳුනයි. තම පරමාධිපති රජු හා දවේයන් ඔහු බව විශ්වාස කර ඔහුට පමණක් නමස්කාර කරයි. ඔහුගේ ස්වභාවික පිටිනයේදී ඔහුගේ ජීවිතය පිළිවෙත අනුගමනය කරයි. ඔහු තම පරමාධිපතිට යටත් වීමට සහජයෙන්ම පෙනී සිටිනවා සරේම ඔහුගේ නියමය ඔහු අනුගමනය කරන්නකු වේ. ඔහුට ඔහුගේ බැහැරවීමක් නැත. තම ඉස්ලාමය සම්පූර්ණ කළ පූර්ණ මුස්ලිම්වරයා මවෙත් කෙනෙකු වන අතර මොහුගේ දැනුම ද නිවැරදි විය. මන්තියාද යත්, එය ඔහුගේ මැවුම්කරු ඔහුගේ උත්පාදකයා අලලාත් බව ඔහු දැන සිටින බැවිනි. ඔහු වන පණිවිඩකරුවන් යවා, ඔහුට දැනුම හා ඉගනීමේ ගතිකය ඔහු ලබා දුන්නේය. ඔහුගේ බුද්ධිය නිවැරදි කළ අතර ඔහුගේ මතය ද නිවැරදි කළේය. එමෙන්ම ඔහු තම සිතුවිලි කිරීමට නොහැකිව, කටයුතු සම්බන්ධයෙන් අවබෝධය සහ අදහස් දැක්වීමේ හැකියාව ප්රදානය කර, නොව ගෞරව කළ අලලාත් හැර අන් කිසිවකුට නැමදුම් නොකළ යුතු බව නියෝග කර ඇති බැවිනි. දැන් ඔහු පිලිගන්නේ එකම දවේයකු පමණක් වන බැවින් ඔහුගේ දිව සත්යය කපා කරන්නට විය. ඔහුට කපා කිරීමේ හා ප්රකාශ කිරීමේ බලය ලබා දුන්නේ සර්වබලධාරී අලලාත්ය. අවංකකම හැර වන කිසිවක් ඔහුගේ පිටිනයේ දැන් ඉතිරිව නැති සේය. මන්තියාද යත්, නමාගේ කාරණයේදී ඔහුට ඇති හොඳම දේ සම්බන්ධයෙන් ඔහු අලලාත්ගේ නියමට යටත් වන බැවිනි. ඔහු සහ විශ්වාසය සසු පිටින අතර දැන හඳුනා ගැනීම සහ සමගිය යන බැඳීම දිගු විය. මන්ද ප්රදානවත් සර්වබලධාරී අලලාත් හැර වන කිසිවකුට ඔහු නැමදුම් නොකරන බැවිනි. ඔහු ඔබ විසින් නමදිනු ලබන, ඔහුගේ අණට ඔබ යටත් වන, සියලු මැවීම් ඔහුගේ නියමයට යටත්වන දවේයය. අහෝ මිනිසා! ඔබ වනුවෙන්ම ඔහු ඔබට ඒවා වසඟ කර දී ඇත.

දේවත්වය ප්රතික්ෂේප කිරීමේ යථාර්ථය:

ඔහු අසලින් තවත් මිනිසකි. ඔහු යටහත් වන්නකු සරේ උපත ලැබ, ඔහුගේ යටහත්කම ගැන නොතකා හෝ එය වටහා නොගෙන, ඔහුගේ මුළු පිටිනයම යටත් කරගනිමින් පිටත් විය. නමුත් ඔහු ඔහුගේ ස්වාමියා හඳුනා ගන්නේ නැත. ඔහුගේ නිතිය විශ්වාස කළේ නැත. ඔහුගේ පණිවිඩකරුවන් අනුගමනය කළේ නැත. එමෙන්ම තම මැවුම්කරුට ගර්වණ හා පනීමේ හැකියාව ලබා දුන් දවේයන් හඳුනා ගැනීම සඳහා ඔහුට පිරිනැමූ දැනුම සහ බුද්ධිය භාවිතා කළේ ද නැත. අලලාත්ගේ පැවැත්ම ඔහු ප්රතික්ෂේප කළේය. ඔහුට නැමදුම් කිරීමට ඔහු උඩඟු විය. තම පිටිනයේ කටයුතු සම්බන්ධයෙන් කිරීමාත්මක කිරීමේ සහ නොරු ගැනීමේ අයිතිය කවර කල්ක අලලාත් නිතිගත කළේ ද එයට යටත් වීමට ඔහු ප්රතික්ෂේප කළේය. එසේ නැතහොත් වන අයුතු ඔහුට ආදේශ කළේය. එමෙන්ම අලලාත්ගේ ඒකීයත්වය පෙන්වා දෙන ඔහුගේ සාධක ඔහු විශ්වාස කිරීමට ප්රතික්ෂේප කළේය. ඔහු ය දේවත්වය ප්රතික්ෂේප කළ කාලීන වනුයේ ඊට හේතුව, "කෘර්" නම් පදය වසන් කිරීම, ආවරණය කිරීම, සැඟවීම යනාදියෙන් අර්ථවත් වන හයෙකි. ඔහුගේ සන්නාහය ඔහුගේ වස්තූන්ගේ එය වසාගෙන ඊට උඩින් එය පැළඳ සිටි නම් ඔහු "කෘර්" කර ඇත. (ආවරණය කර ඇත.) යැයි පවසනු ලැබේ. එබැවින් මවෙත් පුද්ගලයාට "කාලීන" යැයි කියනු ලැබේ. හේතුව ඔහු තම සහජ බුද්ධිය වසන් කර එය නොදැනුවත්කමේ සහ මෝඩකමේ ආවරණයකින් වසා ඇති බැවිනි. සැබැවින්ම ඔහු ඉස්ලාමය සහජ ධර්මතාවට අනුව මිස උපත ලබා නැති බවත්, ඔහුගේ ගර්වයේ අවසාව ඉස්ලාමය සහජ ධර්මතාවට අනුව මිස කිරීමා නොකරන බවත් සැබැවින්ම මම දනිමි. මුළු ලෝකයම ඔහු වටා ගමන් කරන්නේ යටත් වීමේ සම්මතයක් මතය. නමුත් ඔහු අවිද්‍යාවේ හා මෝඩකමේ සැඟවුණු වැසීමකින් වැසී ඇත. තවද ඔහුගේ තික්ෂ බුද්ධිය ලෝකයේ සහජ ධර්මතාවෙන් සහ නමාගේ සහජ බුද්ධියෙන් සැඟවී ඇත. එබැවින් ඔහු තම සහජ බුද්ධියට පටහැනි දැන හැර ඔහුගේ බුද්ධිය හා විද්‍යාත්මක බලය භාවිතා නොකරන බවත්, ඔහු එයට පටහැනි දේ පමණක් දකින බවත්, එය නිෂ්පරන කරන දෙයට මිස උත්සාහ නොකරන බවත් ඔබට පෙනෙනු ඇත.

"කාලීන" නොහොත් දේවත්වය ප්රතික්ෂේප කරන්නා දුර්දග යන වැරදි මඟ පෙන්වීම සහ ප්රකාශිත පැහැදිලි වැරදි මත ප්රතිචාර දක්වන්නේ කෙසේ දැ? යි ඔබට දැන් තක්සේරු කළ හැකිය. 190.

තවද ඔබගේ පිලිපදින මනේ ඉලලා සිටින මම ඉස්ලාමය, අසිදු කාරණාවක් නොවේ. අලලාත් කවරකුට එය පහසු කළේ ද ඔහුට එය පහසු ය. මන්ද ඉස්ලාමය යනු මම මුළු විශ්වාසය ඒ මත කිරීමාත්මක වී ඇති දෙයකි: {لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَهُوَ الْغَنِيُّ الرَّحْمَنُ ۗ اللَّهُ يُدْرِكُ الْأَبْصَارَ وَهُوَ يُدْرِكُ الْوَعْدَ ۗ وَهُوَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ} 191, "... අහස් හා මහපොළොව නුළු ඇති අය කැමැත්තෙන් හෝ අකැමැත්තෙන් හෝ ඔහුටම යටහත් වන..." (192) උත්තර අලලාත් පවසා ඇති පරිදි එය අලලාත්ගේ දහමයි: {لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ ۚ سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ} 192, "නියත වශයෙන් ම අලලාත් අබියස වූ දහම ඉස්ලාමය වේ..." (193) නම පැසසුම කිරීමට පත් අලලාත් පවසන පරිදි ඉස්ලාමය යනු අලලාත් වනුවෙන් වූ යොමුවකි. {لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَهُوَ الْغَنِيُّ الرَّحْمَنُ} 193, "එබැවින් නුඹ සමඟ ඔවුන් වාද කළේ නම්

189 සූරා අල-ඉන්සාන්, පාඨය 3.
190 මබාදිලි ඉස්ලාම, පිටු 3,4.
191 සූරා ආලි ඉම්රාන්, පාඨය 83.
192 සූරා ආලි ඉම්රාන්, පාඨය 19.
193 සූරා ආලි ඉම්රාන්, පාඨය 20.

එවිට මම මාගේ මුහුණ අලලානිට යටහත් කළෙමි. තව ද මා අනුගමනය කළ අය ද (එසේ යටහත් කළෝය) යැයි නුඹ පවසනු..." (194)තබ් (සලලෙලානු අලයින් වසලලේ) නුමාණෝ ඉස්ලාමයේ තෝරුම් පැහැදිලි කරමින් මසෙෝ පැවසුහ:"ඔබෝ හදවත අලලානිට හාර කිරීම, ඔබෝ මුහුණ අලලානි වනට හැරවීම සහ අතිවාරයය වූ සකානය පිරිනැමීම වේ." (195)මිනිසකේ අලලානිගේ දුකයාණන්ගෙන් (සලලෙලානු අලයින් වසලලේ): "ඉස්ලාම යනු කුමක් ද?" යැයි විමසා සිටියේය. එනුමාණෝ: "ඔබෝ හදවත අලලානිට යටහත් කිරීම සහ ඔබෝ දිවනේ හෝ ඔබෝ අතින් සාමකාමී පුද්ගලයෝ ආරක්ෂාව ලැබීම" යැයි පැවසුහ. ඔහු: "ඉස්ලාමයේ වඩාත් උනුමම කිරීමට කුමක් ද?" යැයි විමසා සිටියේය. එනුමාණෝ: "අල රමාන් වේ" යැයි පැවසුහ. ඔහු: "රමාන් යනු කුමක් ද?" යැයි විමසීය. එනුමාණෝ: "ඔබ අලලානිට, ඔහුගේ සුරදුනවුරුන්, ඔහුගේ දිවිය ඊර්ජාට, ඔහුගේ ධර්ම දුනවුරුන් සහ මිය ගිය පසු යළි අවදි කරනු ලැබීම යනාදිය විශ්වාස කිරීමය" යැයි පැවසුහ.(196)එමෙන්ම අලලානිගේ දුකයාණන් මසෙෝ ද පවසා ඇත."ඉස්ලාම් යනු නැමදුමට සුදුසු අලලානි හැර වනේන් දවෙයකු නැති බව සහ මුහම්මද් (සලලෙලානු අලයින් වසලලේ) නුමාණන් අලලානිගේ දුකයාණන් බව ඔබ සාක්ෂි දැරීම, සලාතය විධිමත්ව ඉටු කිරීම, සකාත් පිරිනැමීම, රමලාන් මාසයේ උපවාස ගිලිය රැකීම, හජ් වනෙ යාමේ හැකියාවක් ඔබට තිබුණේ නම් ඔබ එය ඉටු කිරීම" (197)එනුමාණන්ගේ තවත් ජරකාශයක් වූයේ: "සැබෑ මුස්ලිම්වරයකු යනු, සබෙ මුස්ලිම්වරු (දවෙයන්ට අවනත වන්නෝ) ඔහුගේ දිවනේ හා ඔහුගේ දැනිත් ආරක්ෂාව ලබන තැනැත්තාය."

මම ආගම් ඉස්ලාම් දහම වේ. අලලානි එය හැර වනේන් ආගම්කී පිලිගන්නෝ නැත. මුළු කාලිනයන් මනේම පසු කාලිනයන් ගනේ ද එලසෙමය. හෝත්වු විසයලම වක්තාවුරුන් ඉස්ලාම් ආගම් මතම සිටි බැවිනි. සර්වබලධාරී අලලානි නුන් ගැන මසෙෝ පැවසීය. { 71 } وَأَوَّلُ مَا بَدَأَ اللَّهُ بِهِ الْبَشَرِ أَنْ يَخْلُقَهُمْ وَنَسْفَهُمْ وَمِمَّا كَانُوا عَلَىٰ فِيهِ جَهَنَّمَ وَالْآخِرَةُ كَالْأُولَىٰ بَدَأَ اللَّهُ بِهَا الْبَشَرِ وَلَئِنَّ رَبَّ لَشَدِيدٌ وَأَوَّلُ مَا بَدَأَ اللَّهُ بِهِ الْبَشَرِ أَنْ يَخْلُقَهُمْ وَنَسْفَهُمْ وَمِمَّا كَانُوا عَلَىٰ فِيهِ جَهَنَّمَ وَالْآخِرَةُ كَالْأُولَىٰ بَدَأَ اللَّهُ بِهَا الْبَشَرِ وَلَئِنَّ رَبَّ لَشَدِيدٌ. තවද (නබිවරයා!) නුඹ ඔවුන්ට නුන්ගේ පුවත කියවා පනේවනු. ඔහුගේ සමුහයාට, "මාගේ ජනයිනි! මා (නුඹලා අතර) සිටිමින් අලලානිගේ වදන් මා සිහිපත් කිරීමත් නුඹලාට බරක් වී නම් එවිට මම අලලානි වනෙ හාර කරමි. පසුව නුඹලාගේ නින්දාව හා නුඹලාගේ හවුලිකරුවන් නුඹලා එකට එක්රැස් කර (නින්ද) ගනු. අනතුරුව නුඹලාගේ නින්ද කටසුනු නුඹලාට වසන් වුවක් නොවීය යුතුය. පසුව නුඹලා මට (එරහේ ව) නින්ද කරනු. තවද මට නුඹලා අවකාශ නොදෙනු" යැයි ඔහු පැවසූ බව සිහිපත් කරනු.ඔහුගේ මම ජරකාශය දක්වා: { وَأَمْرًا أَنْ يُكْرِمَ مِنْ الْمُسْلِمِينَ }¹⁹⁸, "... තවද මුස්ලිම්වරුන් අතරින් විමට මා නියෝග කරනු ලැබුවමි." (199)තම පැසසුම කිරීමට පත් අලලානි ඉබ්රාහිම් (අලයින්සි සලාම්) නුමා ගැන මසෙෝ ජරකාශ කරයි: { وَاللَّهُ يَخْتَارُ مَا يَشَاءُ لِمَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ يُضِلُّ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ عَلِيمٌ عَلِيمٌ }¹⁹⁹, "ඔහු ගේ පරමාධිපති "නුඹ අවනත වනු" යැයි ඔහු ට පැවසූ අවස්ථා ව සිහිපත් කරනු. "මම විශ්වයේ පරමාධිපති ට අවනත වූයමේ" යැයි ඔහු පැවසීය." (200)සර්වබලධාරී අලලානි මුසා ගැන මසෙෝ ජරකාශ කරයි: { وَمَا مَنَعَهُمْ أَنْ تُقَدِّمَهُمْ أَنْ يَقْبَلُوا لَهُمْ جَهَنَّمَ تَأْوِيلًا }²⁰⁰, "තවද මාගේ ජනයිනි! නුඹලා අලලානි ව විශ්වාස කර නුඹලා අවනතවන්නන් ව සිටියහො නම් නුඹලා ඔහු වනෙම (සියලු) හාර කරනු" යැයි මුසා කීවේය." (201)රූසා අලයින්සි සලාම් නුමා ගැන වූ නොරතුරු සම්බන්ධයෙන් අලලානි මසෙෝ ජරකාශ කරයි: { وَاللَّهُ يَخْتَارُ مَا يَشَاءُ لِمَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ يُضِلُّ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ عَلِيمٌ عَلِيمٌ }²⁰¹. "මා හා මාගේ රසුලවරයා ව විශ්වාස කරනු යැයි ගෝලයින් වනෙ මා දන්වා සිටි විට ඔවුහු "අපි විශ්වාස කළෙමු. තවද සැබැවින්ම අප (අලලානිට අවනත වූ) මුස්ලිම්වරු බව නුඹ සාක්ෂි දරනු" යැයි පැවසූ අවස්ථාව සිහිපත් කරනු." (202)

මම ආගම් -ඉස්ලාම්- එහි නිති සම්පාදනය, විශ්වාසයන් සහ නින්ද ලබා ගන්නෝ දිවියමය හලේදරවව -කුර්ආනය සහ සුන්නාව- නුලිනි. මම ඔබට ඒවා පිලිබද කට දළ විශලයෝෂණයක් ලබා දමේ.

ඉස්ලාමයේ මුලධර්ම සහ එහි මූලාශ්‍ර.

වයාජ ආගම් සහ මිනිසා විසින් නිර්මාණය කරන ලද ආගම් අනුගමනය කරන්නෝ පුරාණ කාලයේ ලියනු ලැබූ, පසුව තමන්ට උරුම වූ පොත්පත් යුද්ධ කිරීමට පුරුදුව සිටියහ. ඒවා ලිවීමේ කවුරුන්ද, ඒවා පරිවර්තනය කලේ කවුරුන්ද, කුමන කාලයේ ලියා ඇත්තේද යනාදිය පිලිබද යථාර්ථය කිසිවකු නොදන්නී. සැබැවින්ම එය ලියා ඇත්තේ පිඩා විදන මිනිසුන් පිරිසක විසිනි. මිනිසුන්ටම ආවේනික දුර්වලකම, අසම්පූර්ණකම, ආශාව සහ අමතකවීම යනාදි පිඩාවන් ඔවුහු ද වින්දහ.

ඉස්ලාමය සම්බන්ධයෙන් ගත් කල, එය සත්ය මූලාශ්‍රය (දිවියමය හලේදරවව) අල-කුර්ආනය සහ සුන්නාව මත රඳා පවතින බැවින් එය අන් දැයින් වෙන්කර හඳුනා ගනු ඇත. පහත දැක්වෙනතෝ ඒවායේ කට අර්ථ දැක්වීමකි.

¹⁹⁴ ඉමාම් අහ්මද් වලෙම 5, පිටුව 3 සහ ඉමාම් ඉබ්නු හිබ්බාන් වලෙම 1 පිටුව 377 විසින් වාර්තා කර ඇත.
¹⁹⁵ ඉමාම් අහ්මද් ඔහුගේ "මුස්නද්" වලෙම 4 පිටුව 114 හි මසෙ වාර්තා කර ඇති අතර ඉමාම් හස්සම් ද "අල-මජම" වලෙම 1 පිටුව 59 හි මසෙ ජරකාශ කර ඇත. එමෙන්ම අහ්මද් සහ තබරානි "අල-කබිර්" නම් ඊර්ජාටයේ මසෙ සඳහන් කර ඇත. මහේ වාර්තාදාමයේ සඳහන් වාර්තාකරුවන් විශ්වසනීය අය වනේ. ඉමාම් මුහම්මද් ඉබ්නු අබ්දුල වන්නාබ්ගේ "ඟලලුලු ඉස්ලාම්" නම් ලිපිය බලන්න. පිටු අංක 8.
¹⁹⁶ "රමාන්" නම් පාඩමේ ඉමාම් මුස්ලිම් මසෙ වාර්තා කර ඇත. 8 වන හදිසය.
¹⁹⁷ "රමාන්" නම් පාඩමේ "අල-මුස්ලිම් මත් සලිමල මුස්ලිම් මත් ලියානිනි වයදිනි" යන මාතෘකාව යටතේ ඉමාම් බුහාරි මසෙ වාර්තා කර ඇත. මම පද පලෙ ද එනුමා සනු වන්නකි. ඉමාම් මුස්ලිම් ද ඔහුගේ "සහිනි" ඊර්ජාටයේ "රමාන්" නම් පාඩම යටතේ වාර්තා කර ඇත. හදිසය 39.
¹⁹⁸ සුරා යුනුස්, පාඩ 71, 72.
¹⁹⁹ සුරා අල බකරා, පාඩය 131.
²⁰⁰ සුරා යුනුස්, පාඩය 84.
²⁰¹ අල-තද්මුරියා, 109-110 පිටු, සහ සුරා අල-මායිදා 111 වැනි පාඩය.

විසතර කර ඇති මෙම සාක්ෂරතාව නොදැන් මිනිසා ගැන ඔහු කියවීමට හෝ ලිවීමට නොදැන් අයකු බව විසතර කර ඇත. යුදවේ හා කිතුනු පුජකයන් ඒ මතයට පැමිණියේ. -ඔවුන් අතර තවමත් තවරාන් හා ඉන්ද්‍රිය ඉතිරි ව පවතී. - ඔවුන් මතයෝද ඇති කර ගන්නා දැ කුමක්දැයි පත්‍රමාණන්ගෙන් විමසිනි. ඔවුන් රණ්ඩු වන දේ සමබන්ධයෙන් විනිශ්චය සඳහා පත්‍රමාණන් වන ඔවුහු පැමිණිණි. තවරානයෝ හා ඉන්ද්‍රියයෝ පත්‍රමාණන් ගැන නොරතුරු පැහැදිලි කරමින් උන්තරිතර අලලාන් මසෙයෝ පරකාග කරයි: { الَّذِينَ يَبْتَغُونَ رَسُولَ النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ الَّذِي يُجِدُونَهُ مَكْنُونًا مَعَهُمْ فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ بِأَمْرِهِمْ }²¹⁰, "ඔවුහු වනාහි, ඔවුන් අබියස ඇති තවරානයෝ හා ඉන්ද්‍රියයෝ සඳහන් කරනු ලැබූ අසුරින් ඔවුනට යහපත විධානය කරන, පිලිකුලි සහගත දැයිත් ඔවුන් වලක්වාලන, යහපත් දැ ඔවුනට අනුමත කරන, කිලිටි දැ ඔවුන් මත තහනම් කරන, ඔවුන්ගේ බර හා ඔවුන් මත පැවති දුෂ්කරතාවන් (පහකර) තබන අයකු ලෙසින් ශාක්ෂරතාවක් නොමැති දේව ඥානය ලැබූ මෙම ධර්ම දුතයාණන් ව අනුගමනය කරන්නෝ වනි..." (211) යුදවේවන් හා කිතුනුවන්ගේ පරිභණය පැහැදිලි කරමින් මුහුම්මද (සලලලලානු අලයහි වසලලම) නුමාණන්ට උන්තරිතර අලලාන් මසෙයෝ පරකාග කරයි: { يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّبِعُوا هَذِهِ السُّلُوكَ }²¹¹, "ධර්ම ඉර්තව ලද්දවුන් තමන් වන අහසින් ඉර්තවයක් නුම පහල කල යුතු යැයි නුමනේ විමසා සිටිති..." (212) තම පැසසුම කිරිනයට පත් දවෙදුන් මසෙයෝ පවසයි: { حَوْسٌ مِّنْ أَلْسِنَةٍ }²¹², "තවද ඔවුහු දුර් (හවෙත් පරාණය) පිලිබද නුමගනේ විමසිනි..." (213) සුවිඤ්ඤායාණන් මසෙයෝ පවසයි: { فِي الْقُرْآنِ }²¹³, "(අහෝ නබිවරය!) ඔවුහු නුමගනේ දුලි කරන්නන් පිලිබද විමසිනි..." (214) සුවිඤ්ඤායාණන් මසෙයෝ පවසයි: { فِيهِ }²¹⁴, "කවර විෂයක් ගැන ඔවුහු මතයෝද ඇති කර ගන්නෝ ද ඒවායින් බොහෝමයක් ගැන නියත වශයෙන්ම ඉසරාජල දුරුවනට මෙම අල කුර්ආනය විසතර කරයි." (215)

පුජක ජබරාහිම ශිලිපිස සිය ආචාර්ය උපාධි නිබන්ධනයෝ ද අල-කුර්ආනය අවපණ කිරීමට උත්සාහ කල නමුත් ඔහුට එය කිරීමට නොහැකි විය. අල-කුර්ආනය එහි තර්ක, සාක්ෂි සහ සාධක මගින් ඔහුට යටත් කර ගත් අතර, ඔහු තම බලෙහිතත්වය පරකාග කර, ඔහුගේ මැවුම්කරුට යටත් විය. පසුව ඔහු තම ඉසලාමය පරකාග කර සිටියේය.²¹⁵ මුස්ලිම්වරයකු විසින් උනුම් අල කුර්ආනයේ අර්ථ කථනය පරිවර්තනය කිරීමේ පිටපතක් ඇමරිකානු ආචාර්ය ජොර්ජ් ලැන්ච් වන තැනි දුර් වට, මෙම අල කුර්ආනය තමාටම ආමන්ත්‍රණය කරන බවත්, ඔහුගේ පරිභවලට පිලිනුදු සපයන බවත්, ඔහු සහ තමා අතර ඇති බාධක ඉවත් කරන බවත් ඔහු සොයා ගන්නේය. ඒ වනුව, ඔහු මසෙයෝ පැවසීය: (ඇතිව වශයෙන්ම, අල-කුර්ආනය හලේ කල තැනැත්තා මා දන්නා තරමට වඩා මා ගැන දන්නා සේය.)²¹⁶ ඔහු එසේ නොවන්නේ කසෙයෝද? අල-කුර්ආනය හලේ කල තැනැත්තා මිනිසා මැවූ තැනැත්තා වන අතර ඔහු සර්වබලධාරී දවෙයන් වේ. { يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّبِعُوا هَذِهِ السُّلُوكَ }²¹⁷. "(සියලු) මැවූ ඔහු නොදන්නේද? ඔහු සියුම් දොනිය; අහිඤානවත්ත ය." (218) පසු ව, ඔහු එම උනුම් වූ අල කුර්ආනයේ අර්ථ කථන පරිවර්තනය කියවීම තුලින් ඉසලාමය වන යොමු ලිවීමට මා උපුටා ගත් මෙම පොත ලිවීමට හේතුවක් විය.

තවද මහඟු අල කුර්ආනය මිනිසුන්ට අවශ්‍ය සියලු ආචරණය කර ඇත. එය මූල ධර්මයන්, පරිභවන්, නිති, ගනුදෙනු සහ විනය යනාදි සියලු ආචරණය කර ඇත. උන්තරිතර අලලාන් මසෙයෝ පවසයි: { مَا فَطَرْنَا فِي السَّمَاءِ مِن دُخَانٍ }²¹⁸, "... පුස්තකයෝ අපි කිසිවක් අත් නොහැරියෙමු..." (219) එහි අලලාන්ගේ ඒකීයත්වය වන ඇරයුම් කර ඇති අතර ඔහුගේ නාම, ගුණාංග මනෙම කිරීමට සඳහන් කර ඇත. වක්තාවදුරු සහ පණිවිඩකරුවන් ගනො දැහි වලංගුභාවය සහතික කිරීමට අපෝකෂා කරයි. නැවත නැඟිටුවනු ලැබීම, විපාකය සහ විනිශ්චය සහතික කරයි. ඒ සඳහා තර්ක සහ සාක්ෂි ඉදිරිපත් කරයි. ඉහුන් ව ගිය ජන සමුහයන් පිලිබද නොරතුරු සහ මලෙයෝව ඔවුන්ට සිදු වූ අත්දැකීම් මනෙම පරලොවදී ඔවුන්ට අපෝකෂිත වධ හිංසා සහ දඬුවම් ගැන ද සඳහන් කරයි.

තවද විදවනුන් විසමයට පත් කරන, සෑම යුගයකටම ගලපෙන බොහෝ වැඩි, සාක්ෂි සහ සාධක එහි ඇති අතර විදවනුන් සහ පර්යේෂකයන් ඔවුන්ගේ ඉලක්කය එමගින් සොයා ගනී. ඔබට මේ ගැන යමක් හලේ කරන උදාහරණ නුතක් මම ඉදිරිපත් කරමි. එම උදාහරණ මසෙයෝය:

1- උන්තරිතර අලලාන්ගේ පරකාගය: { وَهُوَ الَّذِي مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ هَذَا عَذْبٌ فُرَاتٌ وَهَذَا مِلْحٌ أَحَاَجٌ وَجَعَلَ بَيْنَهُمَا بَرْزَخًا وَحِجْرًا مَّحْجُورًا }²¹⁹, "තවද මෙය ඉමහත් මිරිදයයි. එය ලුණු රසැති කරදයයි යනුවෙන් මුහුදු දකෙ අතර වනේ කලයෝ ඔහුය. තවද ඒ දකෙ අතර බාධකයක් හා තහනම් කරනු ලැබූ තහනම් සීමාවක් ඔහු ඇති කලයේය." (220) තවදුරටත් සර්වබලධාරී අලලාන් මසෙයෝ පරකාග කරයි: { إِذَا خَرَجَ بِذِهِ لَمْ يَكُنْ يَرَاهَا }²²⁰ "එසේ නැතහොත් (ඔවුන්ගේ කිරීමට වනාහි) ගැඹුරු මුහුදහි පවතින අන්ධකාරයන් මනි. රලක් එය ආචරණය කරයි. ඊට ඉහලින් තවත් රලකි. ඊට ඉහලින් වලාකුලකි. අන්ධකාරයන් ඒවායෙහි සමහරක්

²¹⁰ සුරතූලි අරාඪ්, පාඨය 157.
²¹¹ සුරා අන්-නිසා, පාඨය 153.
²¹² සුරා අල-ඉසරා, පාඨය 85.
²¹³ සුරා අල-කර්ඪ්, පාඨය 83.
²¹⁴ සුරා අන්-නමලි, පාඨය 76.
²¹⁵ ඉබරාහිම බලිලි අහමඩ් විසින් රචිත "අරාබි සහ ඉසලාමය ලෝකයේ පරෙදගවැදිත් සහ මිෂනාරිවදුරු" බලන්න.
²¹⁶ ආචාර්ය ජොර්ජ් ලැන්ච් විසින් ලියන ලද The Struggle for Faith, පරිවර්තනය ආචාර්ය මුන්දර් අලි අබ්සි, ආරුලි ශිකර් විසින් පරකාගනය කරන ලදී. 34 පිටුව.
²¹⁷ සුරා 67 තබාරක, පාඨය 14.
²¹⁸ සුරා අල-අන්ආම්, පාඨය 38.
²¹⁹ සුරා ලුක්මාන්, පාඨය 53.
²²⁰ සුරා අන්-නුර්, පාඨය 40.

සමහරකට ඉහළින් පවතී. ඔහු තම අත බැහැර කළ ද ඔහුට එය දැන ගත නොහැකි වියේ. තවද අලලාහ් කවරකුට ආලෝකය ඇති නොකරන්නේ ද එවිට කිසිදු ආලෝකයක් ඔහුට නොමැත." (221)

මුහම්මද් (සලලෙලාහු අලයින් වසලෙම) තුමාණන් මුහුදේ යාන්තරා නොකලී බවත්, එතුමාණන්ගේ යුගයේ මුහුදේ ගැඹුර සොයා ගැනීමට උපකාර කළ දරවියමය මාධය කිසිවක් නොතිබූ බවත් දන්නා කල්හි, එසේ නම්, මම නොරතුරු මුහම්මද් (සලලෙලාහු අලයින් වසලෙම) තුමාණන් හට දන්නා සිටියේ අලලාහ් හැර වෙනත් කවරකු ද?

2- උත්තරීතර අලලාහගේ ප්රකාශය: { 12 (13) مَا كُنَّ فِي قُرَىٰ مُّكَيْمٍ (12) ثُمَّ لَمَّا نَسُوا مَا كُنْتُمْ فِي قُرَىٰ مُّكَيْمٍ لَمَّا جَاءَهُمْ قُرْآنٌ مِّنْ لَّدُنْهُمْ قَالُوا هَذَا نَجْوَىٰ بَيْنَنَا وَبَيْنَهُمْ لَمْ يُخَذْ مِنْهُمْ شَيْءٌ فَذَرُوهُمْ وَأَصْرُوا لَدُنْهُمْ وَأَطِيعُوا أَمْرَهُمْ } 14, 221. (14) وَمَا كُنَّا نَسْمَعُ لَكُمْ شَيْئًا وَلَا نُنَاقِشُكُم بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ } 14, 221. පසු ව අපි එම යුක්තරාණ ව පලි පවතින ලේ කැටියක් බවට නිර්මාණය කළෙමු. පසු ව එම පලි පවතින ලේ කැටිය මස් ගොඩක් බවට නිර්මාණය කළෙමු. පසු ව එම මස් ගොඩ අස්ඵ බවට නිර්මාණය කළෙමු. පසු ව අපි එම අස්ඵ මසින් ඇන්දෙව්වෙමු. පසු ව අපි ඔහු ව වනෙන් මැවීමක් ලෙසින් බිහි කළෙමු. එහයින් උත්පාදකයින්ගෙන් වඩාත් අලංකාර වූ අලලාහ් අති උත්කෘෂ්ට විය. (222) මේ යුගයේදී හැර කලෙද්දී පමණක් නිර්මාණය කිරීමේ අවධි පිලිබද මමෙ නිශ්චිත නොරතුරු වදායාදයින් වසින් සොයාගෙන නොතිබුණි.

3- උත්තරීතර අලලාහ මසේ පවසා ඇත. { وَمَا نُنْفِثُ مِنَ الرِّيحِ وَالْبَخْرِ وَلَا نَسْفُتُ مِنْ رِيقِهِمْ وَلَا يَأْتِيهِمْ مِنْهُ شَيْءٌ يَشْعُرُونَ } 222. "අදාහයමාන දැ හි යනුරු ඔහු සතුව ඇත. ඔහු හැර වනෙන් කිසිවක් ඒවා නොදනී. තවද ගොඩබිම හා මුහුදේ ඇති දෑ ඔහු දනී. තවද ශාකයක කොළයක් පවා ඔහුගේ දැනුමෙන් නොරව නොවැටෙයි. තවද මහපොළොවේ අතිකාරය තුළ ඇති බජය, සාරවත් හෝ වියලිව තිබෙන දෑ පැහැදිලි පුස්තකයේ සඳහන් නොවී නැත." (223) මනුෂ්‍යත්වය මේ විසිරිණ වින්තනයට හුරු වී නැති අතර එය කළ හැකි විම තබා ඒ ගැන සිතන්නේද නැත. ඒ වනුවට, වදායාදයින් කණ්ඩායමක් ශාකයක් හෝ කෘමියකු නිරීක්ෂණය කර ඒ ගැන ඔවුන් දන්නා දේ සටහන් කළහොත්, එහි තත්වය පිලිබදව ඔවුන්ගෙන් සැඟවී ඇති දේ, ඔවුන් නිරීක්ෂණය කළ දේට වඩා වැඩි බව ඔවුන් දැනගනු ඇතැයි අපට ඒ ගැන පැහැදිමක් ඇති වේ.

ප්රංශ වදායාද මොරිස් බොකේ විසින් නොරව, බයිබලය සහ අල කුර්ආනය අතර සහ අහස හා පොළොව මැවීම, මිනිසා මැවීම සම්බන්ධයෙන් මැන කාලින සොයාගැනීම් සමඟ සංසන්දනය කළේය. එවිට සමකාලීන සොයාගැනීම් අල-කුර්ආනයේ සඳහන් දේට අනුකූල බව ඔහු සොයා ගත්තේය. ඒ අතරම, අහස සහ පොළොව මැවීම මෙන්ම මිනිසා සහ සතුන් මැවීම පිලිබද බොහෝ වයාජ නොරතුරු ඇතුළත්ව තවරානය සහ බයිබලය අද සංසරණය වන බව ඔහු විසින් සොයා ගත්තේය. 223.

ආ: "අස්-සුන්නා නබ්වියා" නොහොත් නබ් පිලිවන

අලලාහ් තම දූතයාණන් (සලලෙලාහු අලයින් වසලෙම) වනෙ තුදා වූ අල කුර්ආනය පහළ කළ අතර ඒ හා සමාන දේවය පණිවිඩ ද පහළ කළේය. එය අල කුර්ආනය පැහැදිලි කරන, එය විහරන කරන නබ් පිලිවන වේ. සලලෙලාහු අලයින් වසලෙම මසේ පවසා සිටියහ: "දැනගන්න. මා හට අල කුර්ආනය මෙන්ම ඒ හා සමාන දෙයකුත් පිරිනමනු ලැබිය."

(225) අල කුර්ආනය තුළ ඇති දෑ පොදුවේ මෙන්ම පොදුගලික ලෙස ද සමස්තයක් ලෙස ද පැහැදිලි කිරීමට එතුමාණන්ට අවසර දෙන ලදී. උත්තරීතර අලලාහ මසේ ප්රකාශ කරයි: { وَأَنزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ الذِّكْرَ الْبَيِّنَاتِ لِلنَّاسِ مَا نُزِّلَ إِلَيْهِمْ وَلَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ } 224. "...තවද ඔවුන් වනෙ පහළ කරනු ලැබූ දෑ ජනයාට තුබූ පැහැදිලි කරනු පිණිස තුබූ වනෙ (අල කුර්ආනය නොහොත්) මම මනෙහි කිරීම අපි පහළ කළෙමු. තවද එය ඔවුන් සිතා බලනු පිණිස..." (226) 225

සුන්නාහ් යනු ඉස්ලාමයේ දවෙන මූලාශ්රය වන අතර, එය -දූතයාණන් දන්නා සම්බන්ධ වන අවයාජ වාර්තා දාමයකින් යුතුව- නබ් (සලලෙලාහු අලයින් වසලෙම) තුමාණන් විසින් වාර්තා කරන ලද සියලු ප්රකාශ, කිරියා, පිලිගැනීම හෝ විස්තර කිරීම වේ.

මයෙ අලලාහ් ඔහුගේ දූත මුහම්මද් (සලලෙලාහු අලයින් වසලෙම) තුමාණන් වනෙ පහළ කළ දේවය පණිවිඩය වේ. හෝ තුටු නබ් (සලලෙලාහු අලයින් වසලෙම) තුමාණන් තම මනෝ ආශාවට අනුව කිසිවක් කතා නොකරන බැවින්. උත්තරීතර අලලාහ් මසේ පවසයි: { 4 (4) إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَجْمَعِينَ وَيُطَهِّرَ تِلْكَ الْأُمَّةَ السَّادِقِينَ } 5, 226. (5) وَاللَّهُ يَهْدِي مَن يَشَاءُ لِرُحْمَتِهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ } 5, 226. අති බලවත් කනෙකු (වන පිබිලි) එය ඉගැන්විය. (227) එතුමාණන් ජනතාවට දන්නා සිටියේ එතුමාණන්ට අණ කළ දෑ පමණය. උත්තරීතර අලලාහ් මසේ ප්රකාශ කරයි: { وَمَا آتَاكُم مِّنْهُ فَخُذُوهُ وَأَطِيعُوا أَمْرَ اللَّهِ } 227. "... මා වනෙ හලේදරව කරනු ලබන දෑ හැර මම නොපිළිපදිමි. තවද මම පැහැදිලි අවවාද කරන්නකු මය නැතැ"යි (නබ්වරය!) තුබූ පවසනු." (228)

පවිත්ර වූ සුන්නාහ් ව යනු නින්දා, විශ්වාස, නැමදුම, ගනුදෙනු සහ ආචාර විධි සම්බන්ධයෙන් ඉස්ලාමයේ සැබෑ යදෙමයි. නබ් (සලලෙලාහු අලයින් වසලෙම) තුමාණන්, එතුමාණන්ට අණ කළ පරිදි කටයුතු කිරීමට පුරුදුව සිටි අතර, මිනිසුන්ට

221 සුරා අල-මුමිනුන්, පාඨ 12-14.
222 සුරා අල-අන්ආම්, පාඨය 59.
223 මොරිස් බුකෝගේ "තුනන දැනුමේ ආලෝකයෙන් තවරානය බයිබලය සහ අල කුර්ආනය" පිටුව 133-283 බලන්න. හතරේ ප්රංශ කිරීත් සහිත වන මොරිස්ගේ දූතරු අතර පසුව ඉස්ලාමය වැළඳ ගත්තේය.
224 ඉමාම අහ්මද් ඔහුගේ "මුස්නද්"හි මයෙ වාර්තා කර ඇත. වලෙම 4, පිටුව 131. අබූ දාවූද් ද ඔහුගේ "කිතාබු සුන්නා"හි "ලුස් අස් සුන්නා" නම් පාඨමහි මයෙ වාර්තා කර ඇත. හදිස් අංක 4604 වලෙම 4, පිටුව 200.
225 සුරා අන්-නහ්ල, පාඨය 44.
226 සුරා අන්-නජම්, පාඨ 4 සහ 5.
227 සුරා අල-අන්කාෆ්, පාඨය 9.

එය පැහැදිලි කර, එනමුණින් කිරියා කළ ආකාරයටම කිරියා කරන මනේ ඔවුන්ට අණ කළහ. එනමුණින් මසෙයින් පැවසුහ: "මා සලාතය ඉටු කරනු ඔබ දැක ඇති අයුරින්ම ඔබේ සලාතය ඉටු කරනු." (229) අලලාහ් තම විශ්වාස කළ ගැහිණි හට අණ කළේ, ඔවුන්ගේ විශ්වාසය පූර්ණවත් වන තෙක් එනමුණින්ගේ කිරියාවන් සහ පිරිකාග වල එනමුණින්ගේ ආදර්ශය අනුගමනය කරන ලෙසයි. { وَاللَّيْمُ وَالْأَخْرَجُوا اللَّهَ كَيِّرًا }²²⁸, "අලලාහ් හා අවසන් දිනය අපේක්ෂා කරමින් සිටින, අලලාහ් ව අධික වශයෙන් මනෙහි කරන අයට සැබැවින්ම අලලාහ්ගේ දුග්‍යයාණන් නූල් අලංකාර ආදර්ශයක් විය." (230) ගෞරවනීය සනාඛාවට (රලියලලාහු අන්තම) නබි (සලලලලාහු අලයෙහි වසලලම) නමුණින්ගේ පිරිකාග, එනමුණින්ගේ කිරියාවන් ඔවුන්ගේ පසු පැමිණි උදවියට සමපිරිකාගේ ආකාරය කළහ. ඔවුන් ඔවුන්ගේ පසු උදවියට ඒවා සමපිරිකාගේ ආකාරය කළහ. ඉන්පසු එය සුන්නාහ්වගේ එකතුවෙහි ගොනු කරන ලද අතර, සුන්නාහ්වගේ සමපිරිකාගේ ආකාරයත් ඔවුන් උපුටා ගන්නා කවුරුන් විසින්ද යන්න ගැන දැඩිව කටයුතු කළහ. තවද ඔවුන් ඔහුගේ ගන්නා තැනැත්තා, ඔහුගේ ගත් තැනැත්තාගේ සමකාලීනයකු විය යුතු යැයි ඔවුහු අපේක්ෂා කළහ. එය කතෙරම ද යත්, කපකයාගේ දේව දුග්‍යයාණන් දක්වා වන බැඳීම සමබන්ධ විය යුතු බවත්²²⁹ සමපිරිකාගේ ආකාරය දාමයේ සියලුම වාර්තාකරුවන් විශ්වාසවත්ව, සුන්නි ගරුක සහ සන්යවදි පුද්ගලයින් විය යුතු බවත් අපේක්ෂා කළහ.²³⁰ සුන්නාහ් යනු ඉස්ලාමයේ පිරිසෝගික යද්දෙම වන අතර, එය - තවදුරටත් - ශුද්ධ වූ අල කුර්ආනාදී පැහැදිලි කරයි. එහි වාක්‍ය විග්‍රහ කරයි. එහි තිත්තු හා නිති සමස්ථය විසතර කරයි. නබි (සලලලලාහු අලයෙහි වසලලම) නමුණින් තමන් වනෙහි පහල වූ කල්හි විටකෙ පිරිකාගයෙන් ද විටකෙ කිරියාවෙන් ද, තවත් විටකෙ ඒ දකෙහි ම පැහැදිලි කරමින් සිටියහ. සමහර තිත්තු සහ නිති පැහැදිලි කිරීම මගින් සුන්නාහ්ව ශුද්ධ වූ අල කුර්ආනාදීන් ඇතැම් විට ස්වාධීන විය හැකිය.

අල-කුර්ආනාදී සහ සුන්නාහ්ව විශ්වාස කිරීම අනිවාර්ය වේ. මන්ද ඒවා ඉස්ලාම ආගමේ මූලික මූලාශ්‍ර දකෙ වනේ. ඒවා අනුගමනය කළ යුතුය. ඒවාට පිලිතුරු දිය යුතුය. ඒවායෙහි නියෝග පිලිපදිය යුතුය. ඒවා ගනනම් කළ දැඩි වැලකි සිටිය යුතුය. ඒවා වාර්තා කළ ගෞරවුරු විශ්වාස කළ යුතුය. ඒවායෙහි සඳහන් අලලාහ්ගේ නම, ගුණාංග සහ කිරියාවන් මනෙම අලලාහ් තම විශ්වාස කළවුන්, හිත මිතුරන් සඳහා සුදානම් කර ඇති දෑ සහ ඔහු තමන් පිරිකිනේ ප කරන සතුරන්ට තර්ජනය කර ඇති දේ ගැන ද විශ්වාස කළ යුතුය. උර්තරිතර අලලාහ් මසෙයින් පැවසිය. { لَا تَدْرُؤُا وَلَا تَنصُرُوهُ }²³¹, "එසේ නොව, නුඹගේ පරමාධිපති මත දිවුරුමක්! ඔවුන් අතර ඇති වූණු ගැටලුවක දී, ඔවුන් නුඹව විනිශ්චය කරවනු ලෙස පිලිගනෙ, පසුව නුඹ දුන් තිත්තුවේ කිසිදු වරදක් ඔවුන් නූල් නොදැක, ඔවුන් පූර්ණ ව අවනත වන තෙක් ඔවුන් විශ්වාස නොකරනු ඇත." (232) සුවිශ්වයාණන් මසෙයින් පවසයි: { وَمَا كُنْتُمْ لَهَا كَاذِبِينَ }²³². "...තවද රසුලවරයා නුඹලාට කුමක් පිරිනැමුවේද එය නුඹලා ගනු. තවද ඔහු නුඹලාට යමක් වැළැක්වූයේද නුඹලා වැලකි සිටිනු..." (233) මමෙ දහම නූල් ඇති මූලාශ්‍ර නිර්වචනය කිරීමෙන් පසු ඉස්ලාම, රචනා, ඉතිහාසය සහ එහි ගරුණී සඳහන් කිරීම වඩාත් උචිත වන්නේය. මමෙ ගරුණීවල මූලිකාංග පිලිබඳව අපි කෙටියෙන් සාකච්ඡා කරමු.

පලමු ගරුණීය (234)

ඉස්ලාම යනු: එහි මූලිකාංග වනුයේ, පිරිනිපත්තිමය සාකිම් දකෙ, සලාතය, සකාතය, උපවාසය හා හජ්.

පලමුවන්න: "ලා ඉලාහ අලලලලාහ්" නැමදුමට සුදුසුයා අලලාහ් හැර වනෙත් දවෙයකු නැති බව සාකිම් දැරීම සහ "මුහම්මදන් රසුලලලලාහ්" මුහම්මද (සලලලලාහු අලයෙහි වසලලම) නමුණු අලලාහ්ගේ දුග්‍යයා බව සාකිම් දැරීම.

"ලා ඉලාහ අලලලලාහ්" යන සාකිම් දැරීමේ අර්ථය: එනම් නැමදුමට සුදුසු අලලාහ් පමණක් හැර අහසින් හෝ මහ පොළොවේ හෝ නැමදුම ලබන වනෙත් කිසිවකු නැත. ඔහු සැබෑ දවෙයා. ඔහු හැර සසු සෑම දවෙයකේම වයාජය යන්නයි. අලලාහ්ට පමණක් අවංක ව නැමදුම කිරීම හා ඔහු හැර සසු සියලුම පිරිනිකිනේ ප කිරීම ඉන් අපේක්ෂා කරෙයි. එය පවසන කතෙකු එහි දී කල්හි දකෙක් සහතික කරන තෙක් එය ඔහුට පිරිසෝගිජනවත් වන්නේ නැත.²³³

පලමුවන්න: දැඩි විශ්වාසය, අවබෝධය, අධිෂ්ඨානය, සහතික කිරීම හා පිරිසෝගිජනවත් යුතුව "ලා ඉලාහ අලලලලාහ්" යන පිරිකාගය පවසා සිටීම.

දෙවැන්න: අලලාහ් හැර නැමදුම ලබන සසු දෑ පිරිනිකිනේ ප කිරීම. කවරකු මමෙ සාකිම්යේ පිරිකාගය පවසා අලලාහ් හැර නැමදුම ලබන සසු දෑ පිරිනිකිනේ ප නොකලේ ද ඔහුට මමෙ පිරිකාගය පිරිසෝගිජනවත් වන්නේ නැත. (236)²³⁴

සැබැවින්ම මුහම්මද (සලලලලාහු අලයෙහි වසලලම) නමුණු අලලාහ්ගේ දුග්‍යයා බවට සාකිම් දැරීමේ අර්ථය වනුයේ, එනමුණින් නියෝග කළ කල්හිවල දී එනමුණින්ට අවනත වීම, එනමුණින් විසින් දක්වා සිටි ගෞරවුරු සමබන්ධයෙන් එනමුණින්ට සහතික කිරීම, එනමුණින් තනනම් කළ හා හලො දුටු දැඩි වැලකි සිටීම, එනමුණින් පනේවා දුන් පිලිවනෙ අනුව මිය අලලාහ්ට නැමදුම නොකිරීම. සැබැවින්ම මුහම්මද (සලලලලාහු අලයෙහි වසලලම) නමුණු සමස්ත මානව

²²⁸ මසෙ බුහාරි නුමා "කිතාබුල අදාත්" නම 18 වැනි පාඨයේ වාර්තා කර ඇත. වලෙම 1, පිටුව 155.
²²⁹ සුරා අල-අහසාබ, පාඨය 21.
²³⁰ මමෙ අදවනිය වදයානමක නිර්මයේ පිරිනිපලයක් ලෙස සහ නබිනුමාගේ සුන්නාහ්ව සමපිරිකාගේ කිරීමේ මමෙ නිර්වදයනාවය සඳහා, (අල-පර්හු වන්-තද්ල) නම කලාව සහ (මුස්තලහුල හද්ස්) නම කලාව මුස්ලිම්වරුන් අතර බිහි විය. මමෙ කලාවන් දකෙ ඒවාට පරෙ නොවූ ඉස්ලාමය පිරිසෝගිජනවත් වීමේ ජලිසණ අතරින් වේ.
²³¹ සුරා අන්-නිසා, පාඨය 65.
²³² සුරා අල-හජ්ජ, පාඨය 7.
²³³ "දිනුල හක්" පිටුව 38
²³⁴ කුර්ආනු උසුනිල මුච්හිදිත්, පිටුව 60.

සංහතියටම වූ අලලාභයෙන් දුගයාණන් බවත්, නැමදුම නොලැබෙන ගුණාත්මක බවත්, බොරු නොකියන දුගයාණන් බවත්, අවනත වී පිළිපදිනු ලබන්නා බවත් දැනගෙන එය තරයෙන් විශ්වාස කිරීම. කවරකු ඵලමාණන්ට අවනත වූයේ ද ඔහු ස්වර්ගයට පිවිසියේ. කවරකු ඵලමාණන්ට පිටුපැවැත් ද ඔහු අපා ගින්නට පිවිසියේ. පරිනිපාතය තුළ හෝ අලලාභ නියෝග කළ සසෙ ආගමික පිළිවෙත් තුළ හෝ නීති හා නීති සම්පාදනය කිරීමෙන් ක්රමය තුළ හෝ ආචාර ධර්ම ක්ෂේත්‍රයේ හෝ පවුල ගොඩනැගීමේ ක්ෂේත්‍රයේ හෝ අනුමත කිරීම සහ තහනම් කිරීම ක්ෂේත්‍රයේ.. හෝ වර්තමාන ජීවිතයේ එක හා සමානව ගෞරවනීය දුග මුහුණමද (සලලෙලාහු අලලාභ වසලලෙම) තුමාණන්ගේ මාර්ගයෙන් මිස කිසිවක් වලංගු නොවන බවට වටහා ගෙන, එය විශ්වාස කිරීම. ඊට හේතුව එහි ආගමික පිළිවෙත් දන්නා සිටිනුයේ අලලාභයෙන් දුගයාණන් වන බැවිනි. (237)²³⁵

දෙවැන්න: සලාතය (238): ඉස්ලාමයේ මූලිකාංග අතරින් දෙවැනි මූලිකාංගය මෙය වේ. මෙය ඉස්ලාමයේ කුලුණකි. එමෙන්ම එය ගුණාත්මක බවට අනුමත වූ පරමාධිපති අතර වූ සම්බන්ධතාවකි. සෑම දිනකම පස් වාරයක් නැවත නැවතත් ඉටු කරනු ලබන්නකි. එහි දී තම විශ්වාසය අලුත් වේ. පාපකම්වලින් කිලිටු වූ ආත්මය පිවිසුණු වේ. තමන් අතර හා පාපය හා දුරාවාරය අතර බාධක ඇති කරයි. එබැවින් ගුණාත්මක උද්යෝගය නිතරින් අවදි වී - තම පරමාධිපතියාණන් ඉදිරියේ පෙනී සිටින්නාක් මෙන්, පිරිසිදුව හා පිවිසුණු - ඔහු ලෝකයේ වනාන්තර වී යන සුන්බුන් වල යොමුවීමට පෙර - ඔහුගේ පරමාධිපති 'අලලාහු අක්බර්' (අලලාහ් අහි ශර්මාන්) යැයි පවසා, ඔහුගේ වහලොවය පිලිගෙන, උපහාරය සහ මග පෙන්වීම පතා, ඔහු සහ ඔහුගේ පරමාධිපති අතර ඇති කිසිදුකමක් සහ වහලොවයෙන් ගිවිසුම සුද්ද කරමින්, සිට ගනිමින් හා දණින් වැටමින් අලුත් කර ගනියි. සෑම දිනකම පස් වේ පස් වතාවක් සුනරුවාවාරය කරයි. මෙම සලාතය ඉටු කිරීම සඳහා ඔහුගේ හදවත, ගර්භය, ඇඳුම් පැලඳුම් සහ ඔහු නැමදුම කරන ස්ථානය පිරිසිදුව තිබිය යුතු වේ. එමෙන්ම, මුස්ලිම්වරයා තම මුස්ලිම් සහෝදරයන් සමඟ එකව ඔවුන්ගේ පරමාධිපති වන පස් සාමූහිකව ඉටු කළ යුතුය. ඔවුන්ගේ මුහුණ දෙව් ගෘහය වන ශුද්ධ වූ කාබාට දසෙට ගැරවිය යුතුය. තම දිවෙත් උච්චාරණය කිරීමෙන්, දැන්, දෙපො, හිස්, ඉන්ද්රියයන් සහ ගර්භයේ සසෙ සියලුම අවයව වල කිරියා කාරිත්වයෙන් ඔහුට ගරුකුමක් කිරීම සඳහා ඒවා ඇතුළත් කරන ඕනෑම අයකු හෝ වර්තමාන ඔහු මෙම උතුම් තමස්කාරයෙන් ඔහුගේ කොටස ලබා ගනු ඇත.²³⁶

ප්රශංසාව, පැයසුම හා කිරිනියට පත් කිරීම, උත්කර්ෂයට නැවීම, අලලාහු අක්බර් යැයි තක්බිර් පවසා ශර්මාන්වයට පත් කිරීම, සත්යයට සාක්ෂි දැරීම, ශුද්ධ වූ අල කුර්ආනිය කියවීම සහ සියලුම පාලනය කරන පරමාධිපතිට යටහත් පහත් ගුණාත්මකයන් ස්ථාවරයෙන් හිඳ පරමාධිපති ඉදිරියේ පෙනී සිටීම යනාදිය ඉන්ද්රියයන් සහ අවයව ඒවායේ ඇතුළු කොටස ලබා ගන්නා අතර හදවත ද ඒවායේ ඇතුළු කොටස ලබා ගනු ඇත. ඉන්පසු මෙම ස්ථානයේ අලලාහ් ඉදිරියේ වැද වැටීම, කන්තලව කිරීම සහ ඔහු වනට ලං වීම. පසුව නිහතමානී ව, ශර්මාන්වයෙන් යුතුව, ඔහුගේ ශර්මාන්වයට උපහාර කර, ඔහුගේ බලමහිමයට යටත්ව දැන් දණහිස් මත තබා නැවී වැද වැටීම, සිරස බිම තබා සුද්ද කිරීම සහ වාඩිවීම යනාදිය ද ඇතුළත් වේ. සැබැවින්ම ඔහුගේ හදවත ඔහුට බැගුණක් විය. ඔහුගේ ගර්භය ද ඔහුට යටහත් විය. ඔහුගේ ගර්භ අවයව ඔහු වනුවෙන් යටහත් පහත් විය. පසුව අලලාහ්ට ප්රශංසා කර, ඔහුගේ වක්තෘ මුහුණමද (සලලෙලාහු අලලාභ වසලලෙම) තුමාණන්ට සලවාන හා සලාම පවසා, පසුව මලෙටොව හා මනුලෙටොව යනපත තම පරමාධිපතිගෙන් ඉල්ලා සලාතය අවසන් කරයි. (239)²³⁷

නුත්වැන්න සකාත් (240): මෙය ඉස්ලාමයේ නුත්වැනි මූලිකාංගයයි. පොහොසත් මුස්ලිම්වරයා තම ධනයෙන් සකාත් නිකුත් කිරීම ඔහුට අනිවාර්යය වේ. එය ඉතාමත් සුළු කොටසකි. එය දිළිඳුන් දුප්පතුන් මෙන්ම ඒවා හිමිවිය යුතු සසෙ උදවස වන පිරිනමනු ලැබේ.²³⁸

මුස්ලිම්වරයා එය හිමිවිය යුතු තැනැත්තන් හට යහපත් මනසකින් පිරිනමීම අනිවාර්යය. එය ලබන තැනැත්තන්ට කියා පෑම හෝ ඒ හේතුවෙන් ඔවුන් අසිදුතාවයට පත් කිරීම හෝ යුතු නැත. එමෙන්ම මුස්ලිම්වරයා ඒවා පිරිනමිය යුත්තේ අලලාහ්ගේ තෘප්තිය අපෝකෂාවෙන් පමණි. එමගින් කිසිදු ප්රතිලාභයක් හෝ මිනිසුන්ගෙන් කෘතවේදිත්වයක් හෝ අපෝකෂාව නොකළ යුතුය. ඒ වනුවට, කිසිදු ප්රදර්ශණයකින් හෝ මුහුණවටාවකින් තොරව අලලාහ්ගේ තෘප්තිය වනුවෙන් පමණක් එය ගාර්භය යුතු වේ.

සකාත් නිකුත් කිරීමේ දී "බරකත්" හවෙත් සමෘද්ධිය ලැබෙනු ඇත. දිළිඳුන් දුප්පතුන් හා අවශ්යතාවෙන් පලෙන්නන්ගේ සිත් සතුටු වනු ඇත. හිඟාකෘතිය නිතරුවෙන් ඔවුන් පොහොසත් කරනු ඇත. ධනවතුන් ඔවුන්ට පිරිනමු වට හානියෙන් හා අසරණතාවයෙන් ඔවුන්ට දයාව හිමි වනු ඇත. සකාත් නිකුත් කිරීමේ දී ත්යාගශීලී බව, පරිත්යාගශීලී බව, පරාර්ථකාමීත්වය, වැය කිරීම සහ දයාව යන ගුණාංගවලින් ඔහු කැපී පෙනෙන අතර මසුරුකම්, ලෝභකම් හා නසුරුකම් ඇති මිනිසුන්ගේ ගති ලක්ෂණවලින් ඉවත් වනු ඇත. ඒ තුළ මුස්ලිම්වරුන් අත්වැල බැඳ ගන්නා අතර, ඔවුන්ගේ ධනවතුන් ඔවුන්ගේ දුප්පතුන්ට අනුකම්පා කරනු ඇත. එවිට -මෙම වාරිතරය කිරියාත්මක කළහොත්- සමාජයේ නැතිබැරි දුප්පතුකු හෝ වහෙසට පත් ණයකරුවකු හෝ හුදකලා වූ මගියකු හෝ දකින්නට ලැබෙන්නේ නැත.

සිව්වැන්න: උපවාසය: එනම් රමලාන් මාසයේ අලුයම උදාවේ සිට හිටු අවරට යන තෙක් උපවාසයකට උත්තර අලලාහ්ට කරන නැමදුමක් වශයෙන් ආහාර පාන පරිහරණය කිරීමෙන් හා අසු සෑම ඇසුරෙන් ඉවත් ව සිටියි. තම ආශාවන්ගෙන් තම සිහි පාලනය කර ගනියි. රෝගියා, මගියා, ගර්භනී මාතාව, කිරි දෙන මාතාව, ඔස්සු තත්වයේ

²³⁵ "දිනුල හක්" පිටුව 51-52
²³⁶ වැඩි විස්තර සඳහා ගුරු අම්-අයිස් අබ්දුල අයිස් බින් බාස් නුමා විසින් රචිත "කස්බියා සලාත් අත් නබියා සලලෙලාහු අලලාභ වසලලෙම" නම් ග්රන්ථය බලන්න.
²³⁷ මිෂ්නාහු ආර්ය සආද, වලෙම 2 පිටුව 384.
²³⁸ වැඩි විස්තර සඳහා ගුරු අම්-අයිස් අබ්දුල අයිස් බින් බාස් නුමා විසින් රචිත "රියාලතානි ෆිය සකාති වස්සියාම්" යන ග්රන්ථය බලන්න.

පසුව කාන්තාව සහ පර්වත දරු පිරසුන කාලයේ දුර්ධරය වහනය වන කාන්තාව සඳහා උපවාසය ලිහිල් කොට ඇත. ඔවුන් සෑම කෙනෙකුටම ඔවුනොවුන්ට ගැළපෙන නීතියක් ඇත.

මෙම මාසයේ දී මුස්ලිම්වරයා තම ආශාවන්ගෙන් වැළකී සිටියි. මෙම නැමදුම තුළින් තිරිසන් සතුන්ගේ ස්වරූපයේ සිට දෝව දුනවරුන්ගේ සම්ප ස්වරූපය වන ඔහු ව බැහැර කරයි. අවසානයේ උපවාසකරු අලලාහ්ගේ තාප්තිය හිමි කර ගැනීමට මිස මලෙතොවෙහි කිසිදු අවශ්‍යතාවක් නැති නැතැත්තකුගේ ස්වරූපයේ පෙනී සිටිනු ඇත.

උපවාසයේ නිරත වීම හදවත පුනර්ජීවනය කරයි. ලෝක ආශාවන්ගෙන් ඉවත් කරයි. අලලාහ් අබියස ඇති දැට ආශාව ඇති කරයි. දුප්පතුන් සහ ඔවුන්ගේ තත්වයන් පිළිබඳ පොහොසතුන්ට මතක් කර දෙයි. ඒ අනුව ඔවුන්ගේ හදවත් ඔවුන් කෙරෙහි අනුකම්පා කරන අතර අලලාහ්ගේ ආශීර්වාදවල සිටින්නගේ කවුරුන්දැයි වටහා ගෙන ඔවුහු තම කෘතඥතාව තව තවත් වැඩි කරයි.

උපවාසය ආත්මය පවිත්ර කරයි. අලලාහ් කෙරෙහි වන හිතිය ස්ථාපිත කරයි. යහපත් මනේම අයහපත් කාලවලදී සහ රහසිගතව සහ පිරසිඳිමයේ තනිපුද්ගල මනේම සමාජය කෙරෙහි අලලාහ්ගේ පාලනය පවතින බවට හැඟීම ඇති කරයි. එය මෙම නැමදුම සුරකිමිතව ඉටු කරමින් හා තම පරමාධිපතියාණන් අධිකපණය කරමින් පුරා මාසයක් උපවාසයේ නිරත වීමෙනි. එය අලලාහ් කෙරෙහි බිය, අලලාහ් සහ අවසාන දිනය පිළිබඳ විශ්වාසය, සැබැවින්ම අලලාහ් රහස් සහ සැඟවී ඇති දේ දන්නා බවත් තම පරමාධිපතියාණන් ඉදිරියේ සිටින්නා, ඔහුගේ ලොකු කුඩා සියලු කිරීයාවන් ගැන ඔහුගේ විමසන දිනයක් නිබන්ධන බවත් තරයේ විශ්වාස කිරීම යනාදී කරුණු වන එය ඔහු ව යොමු කරනු ඇත.²³⁹

පස්වැන්න: හස් වන්දනාව²⁴⁰: ශුද්ධ වූ මකිකා හි පිහිටි අලලාහ්ගේ ශුද්ධ මන්දිරය අරමුණ කරමින් යෑම. ශුද්ධ වූ මන්දිරය වනෙ යෑමට පිරවහන පහසුකම, යාම ඒම සඳහා පිරමාණවත් තරම් මුදල ඇති, සෑම සිහිබුද්ධිය ඇති වැඩිහිටි මුස්ලිම්වරයකුටම එය අනිවාර්ය වේ. ඒ අනුව එම මුදල ඔහුගේ යැපෙන්නන්ගේ ආහාර සඳහා වන වියදමට අතිරික්ත විය යුතුය. ඔහු යන එන මාර්ගය ඔහුට ආරක්ෂා සහගත විය යුතුය. ඔහු නොමැති කාලය තුළ ඔහුගේ යැපෙන අයට සුරකිමිත විය යුතුය. හස් සඳහා පහසුකම ඇති උදවියට ජීවිතයේ එක් වතාවක් හස් ඉටු කිරීම අනිවාර්යය වේ.

හස් ඉටු කිරීමට අපෝකිෂා කරන උදවිය තම ආත්මය පාපයේ කිලටනේ පිවිසුණු කිරීම සඳහා අලලාහ් වනෙ පසුතැවිලි විය යුතුය. ශුද්ධ වූ මකිකම සහ සසෙ ශුද්ධ වූ ස්ථානවලට ලඟා වූ විට, ඔහු අලලාහ්ට තම වහල්භාවය ඉදිරිපත් කරමින් හා ගරුකුමක් කරමින් හස් කර්තව්යය ඉටු කළ යුතුය. අලලාහ් හැර ශුද්ධ වූ කෘතව හෝ සසෙ ශුද්ධ වූ ස්ථාන නැමදුමට ලක් නොවන බවත් සැබැවින්ම ඒවා කිසිදු සහෙක හෝ භානියක් හෝ ඇති නොකරන බවත් ඔහු දනී. ඒ වනෙ හස් ඉටු කිරීමට අලලාහ් තියෝග නොකර තිබුණේ නම්, මුස්ලිම්වරයා ඒ වනෙ හස් ඉටු කිරීම වලංගු නොවන්නට තිබුණි.

හස් වන්දනාවහි හස් වන්දනාකරු සුදු වර්ණයෙන් යුත් සල දකෙක් වෛට්ටියක් හා උඩු කය ආවරණයක් ලෙස පැලඳ ගනියි. මහපොළොවේ සියලුම පැතිකඩවලින් එකම ස්ථානයකට මුස්ලිම්වරු රැස්වෙති. එකම නිල ඇඳුමක් ඇඳ ගනිති. එකම පරමාධිපතිට නැමදුම කරති. පාලකයා හා යටත්වැසියා අතර හෝ පොහොසතා හා දුප්පතා අතර හෝ සුදු ජාතිකයා හා කළු ජාතිකයා අතර හෝ මහේදි කිසිදු හෝදියක් නොමැත. සියලු දෙනා අලලාහ්ගේ මැවීම සහ ඔහුගේ ගැත්තන් වෙති. හර්ද්ධාව හා දැහැමි කිරීයාවන් තුළින් හැර මුස්ලිම්වරයකුට වනෙත් කිසිවකුට වඩා උසස් බවක් නොමැත.

ඒ අනුව මුස්ලිම්වරුන්ට සහයෝගයෙන් කටයුතු කිරීමට සහ එකිනෙකා දැන හඳුනා ගැනීමට හැකි වේ. අලලාහ් ඔවුන් සියලුන්ම නැවත නැඟිටුවා විනිශ්චය සඳහා ඔවුන්ට එක් උස් ස්ථානයකට රැස් කරවන දිනය ඔවුහු මනෙහි කරති. එවිට සර්වබලධාරී අලලාහ්ට කිකරු විමනේ ඔවුන් මරණයෙන් පසු හිමිවන දෑ සඳහා සූදානම් වෙති.²⁴¹

ඉස්ලාමය තුළ නැමදුම (244)

එය යථාර්ථවාදී ව හා සැබෑ ලෙස අලලාහ්ට පනවන ගැහි භාවයයි. මැවුමකරු අලලාහ්ය. ඔබ ඔහු විසින් මවන ලද්දෙහිය. ඔබ වහලකේය. අලලාහ් ඔබගේ නැමදුම ලබන්නාය. එය එසේ වී නම්, පුද්ගලයකු තම ජීවිතයේ අලලාහ්ගේ නීතිය අනුගමනය කර, ඔහුගේ දුකයාණන්ගේ පිළිවනෙ ද අනුගමනය කර ඔහුගේ සෘජු මාර්ගය මත ගමන් කළ යුතු වේ. ලෝ වැසියන්ගේ පරමාධිපති අලලාහ්ගේ ඒකීයත්වය සහතික කිරීම, සලාත් ඉටු කිරීම, සකාත් නිකුත් කිරීම, උපවාසයේ නිරත වීම හා හස් වන්දනාව ඉටු කිරීම යනාදී ලෙස අති මහඟු ආගමික නීති අලලාහ් තම ගැත්තන් හට නිතිගත කළේය.

එනමුත්, මෝවා ඉස්ලාමයේ සියලුම නැමදුම කිරීම නොවේ. මන්ද ඉස්ලාමයේ නැමදුම මෝවාට වඩා විස්තීර්ණ ය: අලලාහ් පිරිය කරන සහ සනුටු වන බාහිර මනේම අභියන්තර කිරීයාවන් සහ පිරකාග සියලු ආවරණය කරනු ලබන්නකි. එබැවින් අලලාහ් පිරිය කරන සහ ඔහු සනුටු වන දැයින් ඔබ කිරීයා කරන හෝ පිරකාග කරන සෑම පිරකාගයක් හෝ කිරීයාවක් හෝ වී නම් ඒ සියලුම නැමදුම වේ. එමනේම අලලාහ් වනෙ සම්ප විමනේ අරමුණින් ඔබ කළ සෑම යහපත් පුරුද්දක්ම නැමදුම වන්නේය. ඔබේ දමෙව්පියන්, ඔබගේ බිරිය, ඔබගේ දරුවන්, ඔබගේ අසල්වැසියන් සමග ඔබ පවත්වන සම්බන්ධතාවය තුළින් ඔබ අලලාහ්ගේ තාප්තිය අපෝකිෂා කළේ නම්, එසේ ඔබ පවත්වන යහපත් සම්බන්ධතාවය නැමදුමකි. නිවසේ දී කඩ සාප්පුවේ දී කාර්යාලයක දී නිසි ලෙස ගනුදෙනු කිරීමෙන් ඔබ අලලාහ්ගේ තාප්තිය අපෝකිෂා කරන්නෙහි නම් එය ද නැමදුමකි. එමනේම පැවරුම් ඉටු කිරීම, සත්යය පිළිපැදීම, යුක්තිය ස්ථාපිත කිරීම, හිංසාව වැළැක්වීම, අසරණයන්ට පිහිට වීම, අනුමත අයුරින් ඉපැයීම, පවුල හා දරුවන් වනුවනේ වියදම කිරීම, දුප්පතුන් සහසාලිම,

²³⁹ බලන්න "මිත්තාහු දාරිස් සආද" වලෙම 2 පිටුව 384.

²⁴⁰ වැඩි විස්තර සඳහා විදවන් පිරිසක් විසින් සංස්කරණය කරන ලද "දිලිලි හාජ්ජි වලි මුහමර්" නම හරත්ඵය සහ ගරු අෂ්-සමයික අබ්දුල අසිස් බින් බාසි නුමා විසින් රචිත "අත්-තන්කිකු ව අල ර්ලාහු ලි කසිරි මින් මසාඉල අල හස් ව අල උම්රා" නම කෘතිය බලන්න.

²⁴¹ ඉහත මූලාශ්රය වලෙම 2 පිටුව 385 සහ "දිනුල හක්" පිටුව 67 බලන්න.

ඔහුගේ හදවතින් ඉවත් කරයි. එබැවින් ඔහු අලලාන් හැර අන් කිසිවක් අපේක්ෂා නොකරන අතර ඔහුට හැර අන් කිසිවකට බිය නොවෙයි.

3 - අලලාන් කරෙහි වූ විශ්වාසය නමා නූල නිහඟනකම ඇති කරයි. මන්තිසාද යන් නමාට ඇති ඕනෑම ආශීර්වාදයක් අලලාන්ගේ බව ඔහු දන්නා බැවින් ඔහුගේ ආශීර්වාදයට ඔහු රුවටම නොහැකි වන බැවින්. එමෙන්ම ඔහු අහංකාර නොවෙයි. ආධිමිභර නොවෙයි. ඔහුගේ බලය හා මුදල පිලිබඳ ඔහු ඉහවහා නොයයි.

4 - අලලාන්ව විශ්වාස කරන්නා, අලලාන් තාප්නියට පත් කරවන ධර්මිෂ්ඨ කිරියා ඉටු කිරීමෙන් මිස සාර්ථකත්වයට හා ගැලවීමට වගේ මාර්ගයක් නොමැති බව නිසැකවම දනී. නමුත් ඒ මොහොතේම අනෙක් අය දෝව පුනරයා කුරුසියෝ ඇණ ගැසීමෙන් ඔහුගේ පව් දුරු කරන බව විශ්වාස කිරීම වැනි වියාප විශ්වාසයන් දරයි. එසේ නැතිනම් වගේ දවේවුරු විශ්වාස කරයි. තමන් අපේක්ෂා කරන දෑ සාක්ෂාත් කර දෙනු ඇතැයි ඔහු විශ්වාස කළ ද සැලැල සෙ එය සහ සලසන්නේ හෝ හානි පමුණුවන්නේ හෝ නැත. එසේ නැතිනම් ඔහු අදෝවවාදියෙකු වන අතර මුළුමනින්ම පැවැත්ම විශ්වාස නොකරයි. මේ සියලු සිතුවිලිය. එබැවින් ඔවුන් මෙවුන් කරෙහි නැතිවුවහු ලබන දිනයේ අලලාන්ට පරනිවාර දක්වන විට සහ සඵර්ථය දැසින් දකින විට, සැලැවිනම තමන් පැහැදිලි නොමැති සිටි බව ඔවුන්ට වැටහේ.

5 - අලලාන් කරෙහි වූ විශ්වාසය, ඔහුගේ තාප්නිය උදෙසා මෙලොවෙහි උසස් කටයුතු සිදු කරන විට මිනිසා නූල අධිෂ්ඨානය, ධරෙරියය, ඉවසීම, ස්ඵර්භාවය සහ පැවරුම යන මහා ශක්තිය පෝෂණය කරයි. සැලැවිනම ඔහු අහස හා මහපොළොවේ රජු කරෙහි සියලු පවරා ඇති බවත් සැලැවිනම ඔහුට ඔහු ශක්තිමත් කරන බවත් ඔහුගේ හස්තයේ ඔහු ව ගර්භණය කරන බවත් ඔහු නූල ස්ඵර විශ්වාසයක් ඇති වෙයි. එවිට ඔහු ඔහුගේ ඉවසීම, ස්ඵර්භාවය සහ විශ්වාසය නූල කඳු මෙන් ස්ඵරව සිටියි.²⁴⁷

දෙවැන්න: "මලාඉකා" හටත් සුර දුගසින් පිලිබඳ විශ්වාසය. සැලැවිනම අලලාන් ඔවුන් මවා ඇත්තේ ඔහුට අවනත වීම සඳහාය. ඔවුන් පිලිබඳ ඔහු මසෙයෝ විසතර කරයි: { 26 (26) وَمَا كُنَّا بِمَعْبُودِيْنَكَ... (මෙකවුරුන් වන) ඔවුහු ගුරුත්වයට පත් කරනු ලැබූ ගැහැනෝ වනි. 27 (27) وَمَا كُنَّا بِمَعْبُودِيْنَكَ... (මෙවුහු පරකාශයෙන් පවා ඔහු ව අබිබවා නොයති. තවද ඔවුහු ඔහුගේ අණට අනුව කිරියාත්මක වනි. 28 (28) وَمَا كُنَّا بِمَعْبُودِيْنَكَ... (මෙවුහු ඉහවහර ඇති දෑ ද ඔවුනට පසුපසින් ඇති දෑ ද ඔහු දනී. ඔහුගේ තාප්නියට පත් වූ අය වනුවෙන් මිස ඔවුහු මැදිහත් නොවෙති. තවද ඔවුහු ඔහු ගැන ඇති බිය හේතුවෙන් නැති ගන්නන් වනි. 252) සැලැවිනම ඔවුන් වනාහි: { 19 (19) وَمَا كُنَّا بِمَعْبُودِيْنَكَ... (මෙවුන් වන්දනාමාත්‍ය කිරීම සමබන්ධයෙන් ඔවුහු උඩලූ නොවෙති. තවද ඔවුහු වඩාවට පත් නොවෙති." 20) 249 { 20 (20) وَمَا كُنَّا بِمَعْبُودِيْنَكَ... (මෙවුන් රාත්රියේ හා දහවලේ ඔවුහු සුවිඳුදම කරති. තවද ඔවුහු වහෙසට පත් නොවෙති. 253) අලලාන් ඔවුන් අපේ වසන් කර ඇත. එබැවින් අපට ඔවුන් දැකිය නොහැක. ඇතැම් අවස්ථාවන්හි ඔහුගේ ඇතැම් නිවැරදිකම හා ධර්ම දුගවුරුකම ඔවුන්ගේ සමහරුකු නිරාවරණය කළේය.

මෙකවුරුන්ට පැවරුණු වගකීම ඇත. ඔවුන් අතරින් දිවිය පණිවිඩ පවරන ලද පිබිටිලි නූමා ද කනෙකේ. එනූමා අලලාන් වගේන් එය රැගෙන ඔහු අභිමත කරන ඔහුගේ ගැහි දුගවුරුන් හට පහළ කරයි. පරාණ අත්පත් කර ගැනීම සඳහා පවරන ලද මෙකවුරුන්ගේ ගර්භාපයෝ කලලය සඳහා පවරන ලද මෙකවුරු, මිනිසුන්ගේ ආරක්ෂාව සඳහා පත් කරන ලද මෙකවුරු, ඔවුන්ගේ කිරියාවන් සටහන් කිරීම සඳහා පත් කරන ලද මෙකවුරුන් යනාදී මෙකවුරුන් සිටිති. ඒ අනුව සැම පුද්ගලකු සතුව මෙකවුරු දෙදෙනෙක් සිටියි: { 17 (17) وَمَا كُنَّا بِمَعْبُودِيْنَكَ... (මෙකවුරු පසින් හා වම් පසින් වාඩි වී සිටින වාර්තාකරුවන් දෙදෙනා සටහන් කර ගන්නා අවස්ථාවන්හි; 18) 250 { 18 (18) وَمَا كُنَّا بِمَعْبُودِيْنَكَ... (මෙකවුරු වදනක් ඔහු උවාරණය කළ ද (සියලු) නිරිතීයා කරන සටහන් කරන්නකු ඔහු අසලින් සිටින්නේමය. 254)

මෙකවුරු විශ්වාස කිරීමෙන් ලැබෙන ඵල පිරියෝජන:

1- මුස්ලිම්වරුන්ගේ පරනිවාරණය බහුදෝවවාදියේ අපිරිසිදුකම හා කිලිටි වලින් පවිත්ර කිරීම. මන්තිසාද යන්, මමෙ මහලූ කිරියාවන් අලලාන් විසින් හාර දී ඇති දෝවුදුරයන් සිටින බව මුස්ලිම්වරුකු විශ්වාස කරන්නේ නම්, විශ්වාසයේ කිරියාකාරිත්වයට දායක වන මනාකලපිත පිවිත් සිටින බවට ඇති විශ්වාසය ඉවත් වී යන බැවින්.

2 - සැලැවිනම මෙකවුරුන් විසින් සහ සැලසීමට හෝ හානි පමුණුවීමට නොහැකි බව මුස්ලිම්වරයා දනී. සැලැවිනම ඔවුහු අණ කරනු ලබන දෝ සිදු කරන, ඔහු අණ කරන දෑට අකිකරු නොවන ගෞරවනීය ගැහැනෝ වනි. ඒ අනුව මුස්ලිම්වරයා ඔවුන්ට නමුදුම නොකරයි. ඔවුන් වගේ නමුදු නොවෙයි. ඔවුන් සමග බැඳීම ඇති නොකරයි. = නුත්වැන්න: දෝව ගර්භට පිලිබඳ විශ්වාස කිරීම. සැලැවිනම අලලාන් තම නිවැරදිකම හා තම ධර්ම දුගවුරුකම වගේ තමන් ගැන සත්යය පැහැදිලි කිරීමටත් ඒ වගේ ඇරුයුම් කිරීමටත් ගර්භට පහළ කළ බව විශ්වාස කිරීම. උත්තරීතර අලලාන් මසෙයෝ පවසයි: { 251 } "සැලැවිනම අපි අපගේ ධර්ම දුගවුරුන් පැහැදිලි සාධක සමග එවීමු. තවද ජනයා සුභතිය ඉටු කරනු පිණිස ඔවුන් සමග ධර්ම ගුණ්ථය නූලාව ද පහළ කළමු..." (255) මමෙ පොත් බොහෝමයක් ඇත. ඉබරාහිම (අලසිනිස් සලාම) නූමාට හිමි වූ ලෝකන, මුසා (අලසිනිස් සලාම) නූමාට පිරිනමන ලද නවරාන් හටත් තෝරාව. ආවුද (අලසිනිස් සලාම) නූමා වගේ එවන ලද සබුර නොහොත් ගිනාවලිය හා ඊසා (අලසිනිස් සලාම) නූමා වගේ පහළ වූ ඉන්ජිලිය ඒවා අතරින් කිහිපයකි.

²⁴⁷ "අකිදනු අහිලිස් සුන්නා වලි ජමාආ" පිටුව 44 සහ මබාදිලි ඉස්ලාම පිටු 80,84 බලන්න.

²⁴⁸ සුරා අල-අන්බියා, පාඨ 26,28..

²⁴⁹ සුරා අල-අන්බියා, පාඨ 19,20.

²⁵⁰ සුරා කාෆ්, පාඨ 17, 18. "අකිදනු අහිලිස් සුන්නා ව අල ජමාආ" පිටුව 19 බලන්න.

²⁵¹ සුරා අල-හදිද, පාඨය 25.

අලුත අප දැනට ඇති මෙම පොත් අනුප්‍රදහන වී ඇත. එබැවින් ඉබ්‍රාහිමගේ ශුද්ධ ලියවිලි තවදුරටත් මෝලෝකයේ ඉතිරිව නොමැත. 'තව්රාත්' හටත්ම නොරැව, 'ඉන්ජිලි' හටත්ම නව ගිවිසුම හා 'සබූර්' හටත්ම ගිතාවලිය සම්බන්ධයෙන් වනාහි, ඒවා එම නාමවලින් යුද්ධවත් හා කිතුනුවත් අතර තිබුණ ද, ඒවා විකෘති කර වනෙසි කර ඇත. ඒවායින් බොහෝමයක් නැති වී ඇති අතර එහි නැති දෑ එයට ඇතුළත් කර ඇත. ඒවා ඔවුන්ගේ කතුවරුන් නොවන වනන් අය වන ආරෝපණය කර ඇත. පැරණි ගිවිසුමට පොත් ගනලිනකට වඩා අඩංගු වන අතර මෝසිස්ට ආරෝපණය කර ඇත්තේ ඉන් පහක් පමණි. අද පවතින බයිබලයේ පොත් වලින් එකක් කිරිසිතු නුමා වන ආරෝපණය කර නැත.

පෙර පහළ වූ මෙම ග්රන්ථ විශ්වාස කිරීම යනු ඒවා තම දුතවරුන් වන පහළ කලෝ අලුත බවත්, එම කාලයේ මිනිසුන්ට දැනට සිටීමට අලුත අපෝකෂා කළ පිළිවනේ ඒවායෙහි ඇතුළත් වී තිබුණු බවත් ඔබ විශ්වාස කිරීමය.

එසේම අලුත අබියසින් පහළ කරන ලද අවසන් පුස්තකය වනුයේ මුහම්මද් (සලලේලාහු අලයින් වසලේම) නුමාණන් වන පහළ කළ මහඟු අලුත කුර්ආනයයි. එය තවමත් අලුතගේ රැකවරණයෙන් ආරක්ෂා වී ඇති අතර එහි අනුප්‍ර, වචන, පිලිම හෝ අර්ථයන්හි කිසිදු වෙනසක් හෝ පෙරලීමක් සිදු වී නොමැත.

ඉහත වී ගිය පුස්තක හා මෙම මහඟු අලුත-කුර්ආනය අතර වෙනසකම බොහෝමයක් පවතී. ඒවායින් කිහිපයක් මෙසේය:

1 - ඉහත වී ගිය මෙම ඓතිහාසික ග්රන්ථ විනාශ වී ගොස් ඒවා නුලට විකෘති කිරීම හා වනෙසි කිරීම ඇතුළත් වී ඇත. ඒවායේ හිමිකරුවන් නොසලකා හැර වනන් අයට ආරෝපණය කර ඇත. ඒවාට පැහැදිලි කිරීම, අදහස් සහ අර්ථකථන එකතු කර ඇත. එමෙන්ම දිවිය හලේදර්වටට, බුද්ධියට, හා සහජ ධර්මතාවට පටහැනි බොහෝ දේ එහි අඩංගු වී ඇත.

නමුත් උතුම් අලුත කුර්ආනය සම්බන්ධයෙන් ගත් කල, එය තවමත් අලුතගේ රැකවරණයෙන් ආරක්ෂා වී ඇත. අලුත මුහම්මද් (සලලේලාහු අලයින් වසලේම) නුමාණන්ට හලේ කළ එම අනුප්‍ර මාලාවනේම හා වචනමාලාවනේම අබණ්ඩ ව පවතී. එයට කිසිදු විකෘතියක් හෝ එකතු කිරීමක් හෝ සිදු නොවීය. එසේම තිබියදීත්, මුස්ලිම්වරු ශුද්ධ වූ අලුත කුර්ආනය සියලු කැලැල් වලින් නොරැව පිවිනුපු ව නබා ගැනීමට උනන්දු වුවෝය. ඔවුන් එය අලුතගේ දුතයාණන්ගේ වර්තාපදානයෙන් හෝ වර්තා, සහගාමිකගේ වර්තාපදානයෙන් හෝ වර්තා, උතුම් අලුත කුර්ආනයේ අර්ථ නිරූපණයෙන් හෝ වර්තා නැමදුමවල නිති රිහි සහ ගනුදෙනු පිලිබඳ කිසිවකින් හෝ වර්තා ඒවා සමඟ මිශ්‍ර කලෝ නැත.

2 - පැරණි ග්රන්ථවලට අද ඓතිහාසික ආධාරකයක් නොමැත. එපමණක් නොව, සමහර ඒවා පලිදරව කලෝ කාටද, කුමන භාෂාවෙන් ලියා ඇත්ද යන්න නොදනී. එමෙන්ම ඇතැම් දෑ, ඒවා ගනේ ආ නැතැන්න හැරදමා වනන් අය වන ආරෝපණය කර ඇත.

නමුත් අලුත-කුර්ආනය සම්බන්ධයෙන් ගත් කල, මුස්ලිම්වරු එය මුහම්මද් (සලලේලාහු අලයින් වසලේම) විසින් අබණ්ඩව වාචකව සහ ලිඛිතව ලබා සම්ප්රේෂණය කළ අතර, සෑම යුගයකම සහ සෑම දේශයකම මෙම පොත කටපාඩම් කළ දහස් ගණන් හුස්මාලිවරු සහ දහස් ගණන ලිඛිත පිටපත් මුස්ලිම්වරුන් සතුව තිබේ. එහි වාචක අනුචාරක ලිඛිත අනුචාරක සමඟ එකඟ නොවන තාක් කල, ප්රතිවිරුද්ධ පිටපත් එකතු කරනු නොලැබීය. එබැවින් හදවත් නුළ ඇති දේ ලෝබනවල ඇති දේට අනුකූල විය යුතුය.

ඊට අමතර ව, අලුත-කුර්ආනය වාචකව සම්ප්රේෂණය කරන ලද අතර එය ලෝකයේ කිසිම පොතක් ගැන දක්නට නොලැබුණි. එමෙන්ම මුහම්මද් (සලලේලාහු අලයින් වසලේම) නුමාණන්ගේ සමූහයා අතර මිස මෙම සම්ප්රේෂණ ක්රමය වනන් කිසිදු සමූහයක දක්නට නොවීය. මෙම සම්ප්රේෂණ ක්රියාවලිය වනුයේ: ශිෂ්යයා තම අධ්‍යයන වන කටපාඩම් කර පනේවයි. ඔහුගේ අධ්‍යයන එය ඔහුගේ අධ්‍යයන කටපාඩම් කර පනේවා ඇති බව සහතික කර පසුව අධ්‍යයන තම ශිෂ්යයාට "ඉජාසා" නම් සහතිකයක් ලබා දෙයි. එහිදී අධ්‍යයන තම ශිෂ්යයාට කියවා පනේවූ දෑ තමන් තම අධ්‍යයනවරුන්ටත්, අධ්‍යයනවරයකුගෙන් පසු අධ්‍යයනවරයකුට එසේම කියවා පනේවා ඇති බව සාක්ෂි දරයි. ඔවුන් සෑම කෙනෙකුම ඔහුගේ නම සමඟ තම අධ්‍යයන නම ගනු නම කරන අතර, වාර්තා සම්බන්ධතාව අලුතගේ දුතයාණන් (සලලේලාහු අලයින් වසලේම) වනේ ලඟා වන නුප්‍ර දිගු වනේ. එබැවින් වාචක බැඳීම ශිෂ්යයාගේ සිට අනුපිලිවලට අලුතගේ දුතයාණන් වන අනුකරණය වනේ.

ශුද්ධ වූ අලුත කුර්ආනයේ සෑම සුරතයක්ම සහ සෑම වාක්‍යයක්ම මුහම්මද් (සලලේලාහු අලයින් වසලේම) නුමාණන්ට පහළ වූයේ කොතැනක ද කවදා ද යන්න ගැන දැන ගැනීම සම්බන්ධයෙන් ප්රබල සාක්ෂි සහ ඓතිහාසික සාක්ෂි -වාර්තා දාමයේ අබණ්ඩතාවය- ඒකාබද්ධව පවතී.

3 - ඉහත වී ගිය ග්රන්ථ හලේ කළ භාෂා බොහෝ කලකට පෙර අනුප්‍රදහන වී ඇති අතර, දැන් ඒ භාෂා කතා කරන කිසිවකු නැත. එමෙන්ම වර්තමාන යුගයේ ඒවා නොරැම් ගන්නා පිරිස සිටින්නේ ස්වල්ප දෙනෙකු පමණි. නමුත් අලුත-කුර්ආනය පහළ වූ භාෂාව සම්බන්ධයෙන් ගත් කල, එය අද නොවී ගණනක් දනො කතා කරන පිරිමාන භාෂාවකි. එය පෘථිවියේ සෑම දේශයකම හදාරයි; උගන්වනු ලැබේ. එය ඉගනේ නොගත් කිසිවකු වී නම්, ඔහුට ශුද්ධ වූ අලුත කුර්ආනයේ අර්ථය වටහා දනේ කෙනෙකු සෑම තැනකම සොයාගැන හැකිය.

4 - ඉහත වී ගිය ග්රන්ථ නිශ්චිත කාලයක් සඳහා පමණක් විය. ඒවා යොමු කරනු ලැබුවේ නිශ්චිත ජාතියක් වන පමණක් මිස සසු සියලුම ජනයා වන නොවීය. එහෙයින් එම ජාතියට හා එම කාලයට පමණක් වශයෙන් වූ නිති එහි ඇතුළත් වූ අතර එසේම ඒවා සියලු මිනිසුන්ට ගැලපෙනක් නොවීය.

ග්රන්ථයේ අලුත කුර්ආනය සම්බන්ධයෙන් ගත් කල, එය සෑම ස්ථානයකටම ගැලපෙන සෑම කාලයකම ආවරණය කර ගත් ග්රන්ථයක් වන අතර සෑම ජාතියකටම ගැලපෙන සහ සෑම යුගයකටම ගැලපෙන නිති, ගනුදෙනු සහ සදාචාරයන් ඇතුළත් කර ගත් ග්රන්ථයකි. එහි ඇති කථාව පොදුවේ මිනිසා වනේ යොමු කරනේ.

මෙයින් පැහැදිලි වන්නේ මිනිසුන්ට ඵරහේ අලෙවනගේ තර්කය මුළු පිටපත් නොමැති පොත්වල තිබිය නොහැකි බවත්, ඒවා විකෘති කළ පසු එම පොත් ලියා ඇති භාෂා කතා කරන කිසිවකේ මිනිසුන්ට නොමැති බවත් ය. තම මැවීමට ඵරහේව අලෙවනගේ තර්කය පිහිටනුයේ එකතු කිරීම, අනපසුචිත සහ විකෘති කිරීම වලින් නොර සංරක්ෂිත, ඒවායේ පිටපත් සෑම තැනකම පැතිරී ඇති, මිලියන සංඛ්‍යාත ජනතාවක් කියවන, අලෙවනගේ පණිවිඩ ඔවුන් මිනිසුන්ට ඉදිරිපත් කරන පිවමාන භාෂාවකින් ලියා ඇති පොතක පමණි. අලෙවන මුහුම්මද (සලලෙලාහු අලයින් වසලලෙම) නුමාණන්ට හලේ කළ මමෙ පොත "හිරෝෂ්ඩ් අල කුර්ආනිය" පරෙ පැවති එම පොත්වල පිරමබයා වන අතර ඒවා සහතික කරන සහ ඒවාට සාක්ෂි දරන ගර්තඵයකි. එමෙන්ම එය සියලු මිනිසුන් හට ආලොකයක්, සුවයක්, මග පෙන්වීමක් හා ආශිර්වාදයක් වනු පිණිස එය පිලිපැයිය යුත්තකි. උත්තරීතර අලෙවන මසෙයේ පවසයි: { هَذَا كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ مَبْرُورًا فَتُتَبَّأُ أَفْوَاهًا }²⁵², "තවද අපි පහල කළ මමෙ පුස්තකය ගාභ්‍ය සමපන්නය. එබැවින් නුඹලා එය පිලිපැයු. තවද නුඹලා කුර්ආනාව ලැබිය හැකි වනු පිණිස නුඹලා බිය බැතිමත් වනු." (256)තම පැයසුම කිරිතියට පත් දවෙදුන් මසෙයේ පවසයි: { بِأَنَّكَ لَمْ تَكُنْ مَعَنَا }²⁵³. "...අහගේ ජනයිති! සැබැවින්ම මම නුඹලා සියලු දෙනා වනෙ වූ අලෙවනගේ ධර්ම දුතයා වමෙ යැයි නුඹ පවසනු..." (257)

සිව් වැන්න: ධර්ම දුතවරුන් පිලිබඳ විශ්වාස කිරීම
 අලෙවන තම මැවීම වනෙ, ඔවුන් අලෙවනව විශ්වාස කර, ධර්ම දුතවරුන් ද සත්‍ය බව සහතික කළ විටකෙ ඔවුනට ආශිර්වාද ඇති බව යුහාරොවි දන්වන, එමෙන්ම ඔවුන් පිටු පැ විටකෙ ඔවුනට දඬුවම් ඇති බව අවවාද කරන දුතයකු එවිය. උත්තරීතර අලෙවන මසෙයේ පිරකාග කරයි: { وَأَجْنِبُوا الطَّغْوَاتِ }²⁵⁴, "තවද නුඹලා අලෙවනට නැමදුම කරනු. තවද නපුරු බලවෙයේ වලින් වැලකි සිටිනු යැයි (දන්වා) සැබැවින්ම අපි සෑම සමුහයකටම රසුලවරයකු එවුවමු..." (258)තම පැයසුම කිරිතියට පත් අලෙවන මසෙයේ පිරකාග කරයි: { وَسَلَا مُبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ لِيَلَا يَكُونَ }²⁵⁵. "එම රසුල වරුන්ට පසුව, කිසිදු සාධකයක් අලෙවනට ඵරහේ ව ජනතාව නොවනු පිණිස ඇතැම් රසුලවරුන් යුහාරොවි දන්වන්නන් හා අවවාද කරන්නන් ලෙස සිටියහ..." (259)

මවෙත් ධර්ම දුතවරුන් බොහෝමයකි. ඔවුන් අතරින් පලමුවන්නා නුන් නුමා ය. අවසානයා මුහම්මද (සලලෙලාහු අලයින් වසලලෙම) නුමාණන් ය. ඔවුන් අතර ඔවුන් ගැන නොරතුරු අලෙවන අපට දන්වා සිටි ඉබරාහිම, මුසා, ඊසා, දාවුද, සකරිස්යා, සාලිත්... වැනි දුතවරුන් හා ඔවුන් ගැන නොරතුරු දන්වා නොසිටි දුතවරුන් ද වනෙ. { فَصَلْنَا لَهُمْ كَلِمَاتٍ }²⁵⁶. "ඇතැම් රසුලවරුන්, ඔවුන් ගැන මිට පරෙ අපි නුඹට පවසා ඇත. තවද ඇතැම් රසුලවරුන්, ඔවුන් ගැන අපි නුඹට පවසා නැත..." (260)

මගේ සියලුම දුතවරු අලෙවන වනෙවනේ මවන ලද මිනිසුන් වනෙ. ඔවුනට පරමාධිපත්‍යයේ හෝ දෝවත්වයේ හෝ කිසිදු විකේෂි කොටසක් හෝ ලේඛණයක් නැත. එබැවින් නැමදුම අතරින් කිසිදු කොටසක් හෝ ඔවුනට යොමු නොකෙරේ. සතෙ සැලසීමට හෝ හානි පමුණුවීමට හෝ ඔවුනට හැකියාවක් නැත. -ඔවුන් අතර පලමු වන්නා වන- නුන් (අලයෙහි සලාම) නුමා තම සමුහයාට කළ පිරකාගය පිලිබඳ අලෙවන මසෙයේ පවසයි: { وَلَا أَفْوَاهٌ لَكَ يَدْعُو خِرَافِ اللَّهِ وَلَا }²⁵⁷, "මා වනෙ අලෙවනගේ හාණ්ඩාගාරයන් ඇතැයි මම නොකියමි. තවද මම නුප්පන දැය නොදනිමි. තවද සැබැවින්ම මම මෙලන්වරයකු යැයි ද නොකියමි..." (261)ඔවුන් අතර අවසානයාට ද මසෙයේ පවසන මනේ අලෙවන නියතෝග කලයේ: { أَلَمْ يَأْتِكُمْ }²⁵⁸, "අලෙවනගේ සමපත් මා සතුව තිබෙන බව මම නුඹලාට නොපවසමි. තවද මම නුප්පන දැ නොදනිමි. සැබැවින්ම මම සුරදුතයකු වමෙ යැයි ද මම නුඹලාට නොපවසමි. (262)තවද මසෙයේ පවසන මනේ ද නියතෝග කර ඇත. { أَلَمْ يَأْتِكُمْ نَفْسًا تَقُولُ لَا مَعَ اللَّهِ }²⁵⁹. "අලෙවන අහිමන කලයේ තම මස මා වනෙවනේ යම් යහපතක් කිරීමට හෝ හානියක් කිරීමට හෝ මම බලය නොදරමි..." (263)

එහෙයින් තබවරු ගෞරවණීය ගැනනෝ වනෙ. අලෙවන ඔවුන් නෝරා ගනෙ දිවිය පණිවිඩ ලො දිම නුලින් ඔවුන් ගෞරවයට පත් කලයේ. ඔවුන්ගේ ගැතිභාවය ගැනත් ඔවුන්ගේ දහම ඉස්ලාම බවත් ඒ හැර වනෙත් දහමක් අලෙවන පිලි නොගන්නා බවත් පවසා සිටියේ. උත්තරීතර අලෙවන මසෙයේ පවසයි: { أَلَمْ يَأْتِكُمْ }²⁶⁰, "නියත වශයෙන් ම අලෙවන අබියස වූ දහම ඉස්ලාමය වේ..." (264)ඔවුන්ගේ පිලිවනේ වනෙස වුව ද දිවිය පණිවිඩයේ මුලය නුළ ඔවුන්ගේ එකඟතාව පැහැදිලිය. { لَكُمْ جَنَّاتٌ مِّنْ شَجَرٍ مُّزَيْنَةٍ وَأَنْهَارٌ }²⁶¹, "... නුඹලා අතරින් සෑම පිරපාවකටම ආගමික පිලිවනෙක් හා කිරියාමාලාවක් අපි ඇති කලමු..." (265)මමෙ පිලිවනේ අතරින් අවසාන පිලිවනෙ මුහම්මද (සලලෙලාහු අලයින් වසලලෙම) නුමාණන්ගේ පිලිවනෙයි. පරෙ පැවති සියලු පිලිවනේ එය වනෙස කලයේ. එනුමාණන් ගනෙ ආ පණිවිඩය අවසාන දිවිය පණිවිඩයයි. එනුමාණන් ධර්ම දුතවරුන්ගේ අවසානයා විය.

²⁵² සුරා අල-අන්ආම්, පාඨය 155.

²⁵³ සුරා අල-අරාභ්, පාඨය 158. ඉහත සඳහන් කළ "අල-අබ්දා අස්-සහිහා වමා යුලාදුහා" පිටුව 17, "අබ්දනු අහ්ලිස් සුන්නා වලි පමාආ" පිටුව 22 සහ "මබාදිලි ඉස්ලාම" පිටුව 89 බලන්න.

²⁵⁴ සුරා අන්-නහ්ල, පාඨය 36.

²⁵⁵ සුරා අන්-නිසා, පාඨය 165.

²⁵⁶ සුරා අන්-නිසා, පාඨය 164.

²⁵⁷ සුරා නුද, පාඨය 31.

²⁵⁸ සුරා අල-අන්ආම්, පාඨය 50.

²⁵⁹ සුරා අල-අරාභ්, පාඨය 188.

²⁶⁰ සුරා ආලු ඉම්රාත්, පාඨය 19.

²⁶¹ සුරා අල-මාඉදා, පාඨය 48.

නබවරයාණන් විශ්වාස කළේ කවුරුන් ද, ඔහු සසු සියලුම නබවරුන් විශ්වාස කිරීම අනිවාර්යය වේ. නබවරයාණන් බොරු යැයි පරකාශ කළේ කවුරුන් ද ඔහු සියලුම නබවරුන් බොරු කළේය. හේතුව සියලුම නබවරුන් හා දුතවරුන් ඇරැඹී කළේ අලොන්, ඔහුගේ සුර දුතයින්, ඔහුගේ ධර්ම භරතව, ඔහුගේ ධර්ම දුතවරුන් හා අවසන් දිනය විශ්වාස කරන මනෙය. එමෙන්ම ඔවුන් සියලු දෙනාගේම දගම එකය. කවරකු ඔවුන් අතර වනේ කරන්නේ ද, එසේ නැතහොත් ඔවුන්ගේ පිරිසක් විශ්වාස කොට තවත් පිරිසක් ප්රතික්ෂේප කළේ ද, ඔහු ඔවුන් සියලු දෙනා ප්රතික්ෂේප කළේය. මක්නිසාද යත් ඔවුන් අතරින් සෑම කෙනෙකුම ඇරැඹී කර සිටියේ සියලුම නබවරුන් හා ධර්ම දුතවරුන් විශ්වාස කිරීම සඳහා ය. (266) උත්තරීතර අලොන් මසෙයේ පරකාශ කරයි: { أَمَّا الرَّسُولُ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ }²⁶². "තම පරමාධිපතිගේ තමන් වන පහළ කරනු ලැබූ දෑ පිළිබඳ ව ධර්ම දුතයා විශ්වාස කළේය. විශ්වාස කළවුන් ද (විශ්වාස කළෝය.) සියලුම අලොන් ව ද ඔහුගේ දේව භරතව ද ඔහුගේ ධර්ම දුතයින් ව ද විශ්වාස කළෝය. ඔහුගේ ධර්ම දුතයින් අතරින් කිසිවකු අතර හෝ අපි වනෙසකම ඇති නොකරන්නෙමු..." (267) තම පැසසුම් කිරීමට පත් අලොන් මසෙයේ පරකාශ කරයි: { إِنَّ الدِّينَ يَكُونُ لِلَّهِ وَرَسُولِهِ وَيُرِيهِ وَيُرِيهِمْ }²⁶³. "සැබැවින්ම අලොන් හා ඔහුගේ රජු වරුන් ප්රතික්ෂේප කර අලොන් හා ඔහුගේ රජු වරුන් අතර වනෙසකම කොට ඇතුළත් ව අපි විශ්වාස කරමු. එමෙන්ම ඇතුළත් ව අපි ප්රතික්ෂේප කරමු යැයි පවසා මේ (විශ්වාසය හා ප්රතික්ෂේපය) අතර මඟක් ගන්නට අපේක්ෂා කරන අය වනාහි..." (268)²⁶⁴

පස්වැන්න: අවසන් දිනය විශ්වාස කිරීම. එය මලෝකවෙහි ඇති සෑම මැවීමකම අවසානයයි. මරණයයි! මිය යාමෙන් පසු මිනිසා නැවත යොමු කරනු ලබන ස්ථානය කුමක් ද? මලෝකවෙහි දැඩුවමින් මිදුණු අපරාධකරුවන්ට අන්වන ඉරණම කුමක්ද? ඔවුන්ගේ අපරාධයට හිමි දැඩුවමින් ඔවුන් මිදෙනේද? එමෙන්ම දැනුම් කිරීමට හිතන නිරත වූ ධාර්මිකයින්ට මලෝකවෙහි මඟ හැරුණු ඔවුන්ගේ කොටස ඔවුන්ගේ දැනුම්ගාමයට හිමි ප්රතිපල නිෂ්පල වී යන්නේ ද?

අලොන් ලෝක විනාශයට අවසරය දෙන නුරු සහ ඒ මත සිටින සෑම සත්වයෙකුම විනාශ වන නුරු මනුෂ්‍ය වර්ගයා පරමපරාවනේ පරමපරාවට මරණය පිටුපස ගමන් කරයි. සාකෂි දරන දිනයේ සියලු මැවීම් අලොන් අවදි කර, එහිදී ආරම්භකයින් හා අවසානකයින් එකරැස් කරනු ලැබේ. පසුව ගැහැන් මලෝකවෙහි උපයාගත් යහපත් හෝ අයහපත් කිරීමට සඳහා විනිශ්චය කරනු ලැබේ. දේවත්වය විශ්වාස කරන්නන් ස්වර්ගයට ද රැගෙන යනු ලබන අතර දේවත්වය ප්රතික්ෂේප කරන්නන් අපා ගින්න වන ඇදගෙන යනු ලැබේ.

ස්වර්ගය යනු: අලොන් තමන් විශ්වාස කරන තමන්ගේ සම්පතයින් හට සුදානම් කර ඇති සුව පහසුකම්ය. කිසිවකු විසින් විසිතර කළ නොහැකි තරමට එහි විවිධ සුව පහසුකම් වර්ග ඇත. එහි තරාතිරම සියයක් ඇති අතර සෑම තරාතිරමකම ඔවුන් අලොන් ව විශ්වාස කළ ප්රමාණයට අනුව වාසය කරන්නේ වේ. ස්වර්ග වාසීන් අතරින් පහත්ම තරාතිරම වනුයේ මලෝකවෙහි රජවරුන් අතරින් රජකුට පිරිනමා ඇති සුවපහසුකම් හා එවන් දස ගුණයක් පිරිනමනු ලැබීමය.

අපා ගින්න යනු තමන්ව ප්රතික්ෂේප කරන්නන් වනුයේ අලොන් සුදානම් කර ඇති දැඩුවමයි. මනෙහි කිරීමට පවා ගායනක විවිධ දැඩුවම් වර්ග එහි ඇත. මලෝකවෙහි කිසිවකුට හෝ මරණයට පත්වීම සඳහා අලොන් අනුමැතිය දී තිබුණේ නම්, අපා වාසීන් එය දුටු වහාම මිය යනු ඇත.

සෑම මිනිසෙකුම පවසන, සිදු කරන යහපත හෝ නසුරු හෝ වේවා රහසිගත හෝ ප්රසිද්ධ දෑ හෝ වේවා, ඒවා පිළිබඳ අලොන් -තම පුරව ඥානයෙන්- දැන සිටියි. පසුව ඔහු සෑම මිනිසෙකුටම මෙකවරුන් දෙදෙනෙකු නියම කළේය. ඔවුන් දෙදෙනාගේ එක් අයකු යහපත සටහන් කරන අතර අනෙකා නසුරු සටහන් කරන අතර ඔවුන් දෙදෙනාට කිසිවක් මඟ හැරෙන්නේ නැත. උත්තරීතර අලොන් මසෙයේ පවසයි: { مَا يَلْفِظُ مِنْ قَوْلٍ إِلَّا لَدَيْهِ رَقِيبٌ عَتِيدٌ }²⁶⁵. "කිසිදු වදනක් ඔහු උච්චාරණය කළ ද (සියලු) නිරීක්ෂා කරන සටහන් කරන්නෙකු ඔහු අසලින් සිටින්නේමය." (269) ඔවුන් කෙරෙහි නැගිටුවනු ලබන දිනයේ පිරිනමන වාර්තා පොතක මෙම කිරීමට සටහන් කරනු ලැබේ. උත්තරීතර අලොන් මසෙයේ පරකාශ කරයි: { وَوَضِعَ الْكِتَابَ فَتَرَى الْمُجْرِمِينَ مُشْفَعِينَ مَعَهُ وَيقولونَ يَا أَيُّهَا الْمَلَأَىٰ أَفْكًا لَبِئْسَ مَا كُنَّا فِيهِ وَيقولونَ يَا أَيُّهَا الْمَلَأَىٰ أَفْكًا لَبِئْسَ مَا كُنَّا فِيهِ }²⁶⁶. "තවද වාර්තා පොතක තබනු ලැබේ. එවිට වැරදිකරුවන් එහි ඇති දෑ ගැන බියට පත්වමින් සිටිනු නුඹ දකිනු ඇත. තවද ඔවුහු 'අහෝ අපගේ විනාශය! මම වාර්තාවට කුමක් සිදු වී ඇත් ද? එය කුඩා දයෙක් හෝ මහා දයෙක් හෝ සටහන් කර තිබෙනු මිය කිසිවක් අත්හැර නැත. තවද ඔවුන් සිදු කළ දේ (ඔවුන්) ඉදිරියේම ඔවුහු දැක ගනිති. නුඹගේ පරමාධිපති කිසිවකුට අපරාධයක් නොකරයි. ඔහුගේ ලෝබනය කියවනු ලැබේ. ඉන් කිසිවක් ඔහු ප්රතික්ෂේප නොකරයි. කවරකු ඔහුගේ කිරීමට ගමන් යමක් ප්රතික්ෂේප කරයි ද ඔහු සිදු කළ සියලුම දෑ සම්බන්ධයෙන් ඔහුගේ සවනට ඔහුගේ බැලීමට ඔහුගේ දැනට ඔහුගේ දෙපාවලට හා ඔහුගේ සමට අලොන් කතා කරන්නට සලස්වයි. උත්තරීතර අලොන් මසෙයේ පරකාශ කරයි: { 19 (19) إِلَى النَّارِ فَهُمْ يُوزَعُونَ }²⁶⁷. තවද අලොන්ගේ සතුරු (නිරා) ගින්න වන එකරැස් කරනු ලබන දින, එවිට ඔවුහු පලෙ ගසා තබනු ලැබේ. إِذَا مَا جَاءُوهَا وَهِيَ كَأَسْفَادٍ. 20 (20) عَالِيَهُمْ سَمْعُهُمْ وَأَبْصَارُهُمْ وَجُلُودُهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ. ඔවුන් ඒ (ගින්න) වන පැමිණෙන අවස්ථාව වන විට ඔවුන්ගේ සවන් ඔවුන්ගේ දෘෂ්ටි හා ඔවුන්ගේ හම ඔවුන් කරමින් සිටි දෑ පිළිබඳ ඔවුන්ට එරෙහි ව සාකෂි දරනු ඇත. وَقَالُوا لَوْلَا جَاءُنَا رَبُّنَا فَلَوْلَا أُولَٰئِكَ أَتَيْنَاهُم بِمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ }²⁶⁸. 21 (21) عَالِيَهُمْ سَمْعُهُمْ وَأَبْصَارُهُمْ وَجُلُودُهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ. තවද "අපට එරෙහි ව නුඹලා සාකෂි දැරුවේ ඇයි?" දැයි ඔවුහු ඔවුන්ගේ හම වලින් විමසති. "සියලු දෑ කතා කෙරෙවා වූ අලොන් අපවද කතා කෙරෙව්වේය. තවද නුඹලා මූලවරට මැවීමේ ඔහුය. තවද ඔහු වනෙමය නුඹලා නැවත යොමු කරනු ලබනුයේ" යැයි ඒවා පවසා සිටිනු

262 "අල-අබ්දුල්ලාහ් සහිත වමා සුල්ඤ්ඤා" පිටුව 17 සහ "අබ්දුල්ලාහ් අන්ලිය් සුන්නා වලි පමාආ" පිටුව 25 බලනු.
 263 සුරා අලි බකරා, පාඨය 285.
 264 සුරා අන්-නිසා, පාඨය 150.
 265 සුරා කාෆ්, පාඨය 18.
 266 සුරා අලි-කහෆ්, පාඨය 49.

ඒවා නොදැනී. තවද ගොඩබිම හා මුහුදේ ඇති දෑ ඔහු දනී. තවද ශාකයක කොළයක් පවා ඔහුගේ දැනුමෙන් තොරව නොවැදෙයි. තවද මහපොළොවේ අත්කාරය නූල ඇති බිජය, සාරවත් හෝ වියළිව තිබෙන දෑ පැහැදිලි පුස්තකයේ සඳහන් නොවී නැත." (280) සෑම දයෙකම ඔහු අබියස ඇති ලෝකනයේ ඔහු ලියා ඇත. උත්තරීතර අලොන් මසෙය් පවසයි: { وَأَمَّا فِي إِمَامٍ مُّبِينٍ }²⁷⁷, "...තවද සියලු දෑ අපි එය පැහැදිලි ලෝකනයක සටහන් කර ඇත්තෙමු." (281) සුවිශ්වදේශියාණන් මසෙය් පවසයි: { إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَعْلَمُونَ }²⁷⁸, "(නබවරය!) නියත වශයෙන්ම අලොන් අහසහි හා මහපොළොවෙහි ඇති දෑ දන්නා බව නුඹ නොදන්නෙහිද? නියත වශයෙන්ම එය (ලේඛන මන්තූලි හවෙත්) දේව සටහනෙහි විය. නියත වශයෙන්ම අලොන් වනෙ එය පහසු කාර්යයකි." (282) අලොන් යම් කල්කර්ණ අහිමන කල වටකෙ එයට, "වනු" යැයි පවසනු වහාම එය සිදු වනු ඇත. උත්තරීතර අලොන් මසෙය් පවසයි: { وَأَمَّا فِي مَرْمُورٍ لَّهُمْ }²⁷⁹, "නියත වශයෙන්ම ඔහුගේ නියෝගය වනුයේ, ඔහු යමක් (නිර්මාණය කිරීමට) අදහස් කල විට එයට 'වනු' යැයි පැවසීම පමණය. එවිට එය සිදුවනු ඇත." (283) සෑම දයෙකම අලොන් නියමයන් ඇති කලා සෝම, සෑම දයෙකම මැවුමකරු වන්නේ සුවිශ්වදේශියාණන්ය. තම පැසසුම කිරීමට පත් අලොන් මසෙය් පවසයි: { لِيُنذِرَ لِقَوْمٍ أُولِي بُصَيْرٍ }²⁸⁰, "නියත වශයෙන්ම අපි සෑම දයෙකම පරමාණයකින් යුතු ව මවා ඇත්තෙමු." සර්වබලධාරී අලොන් මසෙය් පවසයි: { اللَّهُ خَلَقَ الْإِنسَانَ مِنْ عَلَقٍ }²⁸¹, "අලොන් සියලු දෑහි මැවුමකරුය." (285) ගැත්තන් මවා ඇත්තේ ඔහුට අවනත වීම සඳහාය. ඒ ගැන ඔවුන්ට පැහැදිලි කර ඇති අතර ඔවුන්ට ඒ ගැන නියෝග කර ද ඇත. ඔහුට පිටුපැමනේ ඔහු ඔවුන් වලක්වා ඇති අතර ඒ ගැන ද ඔවුන්ට පැහැදිලි කර ඇත. අලොන්ගේ නියෝග ඉටු කිරීමට හැකිවන පරිදි බලය හා කැමැත්ත ඔහු ඔවුන්ට නියම කලේය. ඒ අනුව ඔහු ඔවුන්ට නිලිණ පිරිනමයි. කවරකු ඔහුට පිටුපැවෙ: ද ඔහුට දඬුවම නියම වනු ඇත.

- මිනිසා දේව නිත්යව හා පරෙ නියමය ගැන විශ්වාස කල වටකෙ පහත සඳහන් කරුණු ඔහුට සාක්ෂාත් වේ.
- 1- හෝතු දැක්වීමේදී ඔහු අලොන් මත රැඳී සිටීම: මක්නිසාද යත් හෝතුව සහ හෝතුවට නුඩු දුන් කාරණාව යන දකෙම අලොන්ගේ නිත්යව හා පරෙ නියමය අනුව සිදුවන බව ඔහු දන්නා බැවිනි.
 - 2- සිතට සුවසක් හා හඳවනට සහනයක් දැනීම: මක්නිසාද යත් අලොන්ගේ නිත්යව හා ඔහුගේ පරෙ නියමය ගැනත්, තමාට නියමිත දෑ කිසිදු සැකයකින් තොරව සිදුවන්නක් බවත් දැනගත් විට ඔහුගේ ආත්මය සහනයට පත්වන අතර අලොන්ගේ නිත්යව පිලිගනියි. අලොන්ගේ පරෙ නියමය විශ්වාස කල අයකුට වඩා සැපවත්ව ජීවනයක් ගත කරන; සිත් සනුටුවන හා බලවත් සෝ සැනසුමට පත් වන කිසිවකෙ නැත.
 - 3 - අපෝකෂිත දෝ සපුරා ගන්නා විට ස්වයං පරශංසාව දුරු කිරීම, මක්නිසාද යත්, එය හිමි වූයේ, යහපත හා සමාදේශිය සඳහා අලොන් නියම කල දෑ අනුව පිහිටි අලොන්ගේ ආශීර්වාදයෙනි. එබැවින් ඒ සඳහා ඔහු අලොන්ට සිතුවන්න වේ.
 - 4 - අපෝකෂිත දෝ අහපසු වූ විට හෝ අයහපත් දයෙක සිදු වූ විට කාංසාව සහ මැලිකම දුරු කිරීම: මක්නිසාද යත්, එය ආපසු හැරවීමක් නොමැති අලොන්ගේ නිත්යවනේ වන අතර, ඔහුගේ නිත්යවට පසුබැමක් නොමැති බැවිනි. එය අනිවාර්යයෙන්ම සිදුවනු ඇත. එබැවින් ඔහු ඉවසිලිවන්නව සිට සර්වබලධාරී අලොන්ගේ පරිනිපල ඉල්ලා සිටිය යුතුය. { مَا 22" (22) أَصَابَ مِنْ مُصِيبَةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي أَنْفُسِكُمْ إِلَّا فِي كِتَابٍ مِنْ قَبْلِ أَنْ نُرْسِلَ إِلَيْكُمْ آيَةً }²⁸², "මහපොළොවෙහි හෝ ඉඹලා නූල හෝ කවර විපතක් සිදු වුවද ඒවා අපි ඇති කිරීමට පරෙම භරතඵයේ ලියා තිබීමෙන් මිස නොවීය. නියත වශයෙන්ම එය අලොන් වනෙ පහසු කාර්යයකි."²⁸² { (23) لَا يَلْمِزُكَ أَلْفٌ وَلَا مِائَةٌ وَلَا كِتَابٌ وَلَا فَرْحٌ وَلَا حُزْنٌ وَلَا شَيْءٌ مِمَّا كَانَتْ تِلْكَ الْأُمَمُ }²⁸³, "නුඹලාට අහපසු වූ දෑ ගැන නුඹලා දුක් නොවනු පිණිසත් ඔහු නුඹලාට පිරි නැමූ දෑ ගැන නුඹලා සනුටුන් ඉහවහා නොවනු පිණිසත්ය. තවද පුරසාරම් දොඩනු අහංකාර සෑම කනෙකුට ම අලොන් පරිය නොකරයි."
 - 5 - සර්වබලධාරී අලොන් මත සම්පූර්ණ විශ්වාසය සන්නව හාර කිරීම: මක්නිසාද යත් සැබැවින්ම යහපත හා හානිය අලොන්ගේ අතෙහි පමණක් ඇති බව මුස්ලිම්වරයා දන්නා බැවින්, ඔහුගේ බලය නිසා වනෙන් කිසිදු බලවේගයකට ඔහු බිය නොවන අතර, කිසිදු මිනිසකුට බිය වී යහපත සිදු කිරීමට පසුබට නොවූ ඇත. නබි (සල්ලේලාහු අලෙහි වසල්ලේ) නුමාණෝ ඉබ්නු අබ්බාස් (රලියලොහු අහ්නු) නුමාට මසෙය් පවසා සිටියහ. "මුළු සමූහයාම ඔබට සහ සැලසීමට ඔවුන්ට නොහැකියි. එමෙන්ම ඔවුන් ඔබට හානියක් කිරීමට එක් වූව ද අලොන් ඔබට නියම කල දෑ මිස වනෙන් කිසිවකින් ඔබට සහ සැලසීමට ඔවුන්ට නොහැකියි. එමෙන්ම ඔවුන් ඔබට හානියක් කිරීමට එක් වූව ද අලොන් ඔබට නියම කල දෑ මිස වනෙන් කිසිවකින් ඔබට හානියක් කිරීමට නොහැකියි බව දැනගනු." (287)²⁸³

-විද්‍යාව පුලුල්ව පැතිරී ඇති සහ මිනිසා ඒ ගැන ආධිමිඛර වන මෝ යුගයේ පවා - මමෙ විස්තීර්ණ වටපිටාව ගැන නොසිතන බැවිනි. ඒ ගැන තක්සරු කිරීමට අමතරව, ගසක් හෝ කෘමියකු නිශ්චිත පරිසරයක නිරික්ෂණය කිරීමෙන් එහි රහස් කිහිපයක් අපට හලේ කර ගත හැකිය. එහි ඔවුන්ට සැඟවී ඇති දෝ බොහෝය. විස්තීර්ණ වන්නනය සහ විස්තීර්ණ අවබෝධය සම්බන්ධයෙන් ගත් කල, මෙය මනුෂ්‍ය වර්ගයාට හුරු නැති සහ කල නොහැකි දයෙකි.

²⁷⁷ සුරා යාසින්, පාඨය 12.
²⁷⁸ සුරා අල-හජ්, පාඨය 70.
²⁷⁹ සුරා යාසින්, පාඨය 82.
²⁸⁰ සුරා අල-කමර්, පාඨය 49.
²⁸¹ සුරා අස්-සුමර්, පාඨය 62.
²⁸² සුරා අල-හදීද, පාඨ 22 හා 23. තවදුරටත් "අල-අකිදනුස් සහිත" පිටුව 19, "අකිදනු අහ්ලිස් සුන්නා වල්පොආ" පිටුව 39 සහ "දිනුලි හක්" පිටුව 18 බලන්න.
²⁸³ ඉමාම් අහ්මද් නුමා තම 'මුස්නද්'හි මෙය වාර්තා කර ඇත. වලෙම 1, පිටුව 293. ඉමාම් නිර්මිද් නුමා ද තම 'සුන්න' හි 'අබ්වාවුලි කියාමා' තම පාඨමෙහි මෙය වාර්තා කර ඇත. වලෙම 4, පිටුව 76.

ත්‍රූණවත මට්ටම:

"අලි ඉහිසාන්". එහි මූලිකාංග එකකි. එනම්:

ඔබ අලිලාහ්ට දකිනවා සේ මනුට නැමදුම් කිරීමය. ඔබ ඔහු ව නොදුටුවද ඔහු ඔබ ව බලා සිටියි. මමේ කාර්යය පිළිපදිමින් මිනිසා තම පරමාධිපතිට නැමදුම් ඉටු කරයි. එනම් එය, ඔහු තමන්ට සම්ප වන්න තමන් අතර සිටින බවත් සිතට නැගීමය. ඒ සඳහා බිය, හත්තිය, සන්නිරාසය, ගෞරවය කිරීම අවශ්‍ය වේ. එමෙන්ම නැමදුම් ඉටු කිරීමේ දී උපදෙස් ලැබීම හා එය ක්රමවත්ව හා පුරුණව සිදු කිරීමේ දී තම වහෙසෙ වැය කිරීම ද අවශ්‍ය වේ.

නැමදුම් ඉටු කිරීමේ දී, ගැත්තා තම පරමාධිපති ව බලා සිටියි. ඔහු ඔහුට බලා සිටින සේ මනුගේ සම්පත්වය සිතට ගතයි. එය ඔහුට අසිදු වූයේ නම්, සැබැවින්ම අලිලාහ් ඔහුට බලා සිටින බව හා ඔහුගේ රහස් මෙන්ම ප්රසිද්ධ දෑ ද අහිසන්තර මෙන්ම බාහිර දෑ ද බලා සිටින බව විශ්වාස කිරීමෙන් එය තහවුරු කර ගැනීමට උපකාර පැනිය යුතුය. ඔහුගේ කිසිදු කටයුත්තක් ඔහුට සැඟවෙන්නේ නැත.²⁸⁴

මමේ මට්ටමට ලඟා වූ ගැත්තා ඔහුගේ පරමාධිපතිට අවංකව නැමදුම් කරයි. ඔහු හැර වනෙන් කිසිවකු වනෙ හැර නොබලයි. එහෙයින් ඔහු මිනිසුන්ගේ ප්රශංසාව අපෝකෂා නොකරන අතර ඔවුන්ගේ නිතරා අපහාසවලට බිය නොවෙයි. එවිට ඔහුගේ පරමාධිපති ඔහුට පිළිගනු ඇතැයි හා ඔහුගේ භාරකරු ඔහුට ප්රශංසා කරනු ඇතැයි ඔහු ගැන ඔහු සැහීමට පත්වෙයි.

ඔහු ඔහුගේ විවෘතභාවය මෙන්ම රහස්‍යභාවය සමාන වන පුද්ගලයෙකි. එබැවින් ඔහු හුදකලාවේ සහ ප්රසිද්ධියේ තම ස්වාමියාට නැමදුම් කරන්නකු වේ. නියත වශයෙන්ම අලිලාහ් ඔහුගේ හදවතේ ඇති දේ දන්නා බවත්, ඔහු තමාටම මුමුණුත බවත්, විශ්වාසය ඔහුගේ හදවත ආධිපත්‍යය දරන බවත්, තවද ඔහු කෙරෙහි තම පරමාධිපතිගේ අධිකෂණය ඇති බවත් ඔහුට දැනේ. එවිට ඔහුගේ ශරීර අවසර ඒවායෙහි මැවුම්කරුට යටත් වේ. එබැවින් ඔහු තම පරමාධිපතිට යටත්ව ඔහු ප්රිය කරන හා තෘප්තියට පත්වන දේ හැර වනෙන් කිසිදු කටයුත්තක් සිදු නොකරයි.

තවද, ඔහුගේ සිත තම පරමාධිපති වනෙ ඇලී ඇති නැත, අලිලාහ් ව අන්තර් දමා තවත් මැවීමක පිහිට පනන්නේ නැත. තවද ඔහු පුද්ගලයකුට පැමිණිලි නොකරයි. මන්ද ඔහු තම අවශ්‍යතාවය සුවිශ්‍යදී අලිලාහ්ට හලේ කර ඇති බැවිනි. ඔහු උදව්කරුවකු ලෙස ප්රමාණවත් විය. ඔහු යම් තැනක තිබින්නේ නැත. ඔහු කිසිවකුට බිය වන්නේ ද නැත. මන්ද, ඔහුගේ සියලු තත්වයන් තුළ අලිලාහ් ඔහු සමඟ සිටින බවත්, ඔහු ඔහුට ප්රමාණවත් බවත්, හොඳම උදව්කරු ඔහු බවත් ඔහු දන්නා බැවිනි. අලිලාහ් ඔහුට අණ කළ දෙයක් ඔහු අන් හරින්නේ නැත. ඔහු අලිලාහ්ට අභිකරු වන්නේ නැත. මන්තිසාදයන්, ඔහු අලිලාහ් ඉදිරියේ ලැජ්ජා වන අතර, ඔහු ඔහුට අණ කර ඇති නැත එය නැති කර ගැනීමට හෝ ඔහු තහනම් කර ඇති නැත එය සොයා ගැනීමට හෝ ඔහු අකමැති වන බැවිනි. ඔහු කිසිදු මැවීමක් ඉක්මවා යන්නේ හෝ එයට පීඩා කරන්නේ හෝ එහි අයිතිය පැහැර ගන්නේ හෝ නැත. මන්තිසාදයන් උත්තරීතර අලිලාහ් ඔහු ගැන දන්නා බවත්, ඔහුගේ කිරීයාවන් සඳහා ඔහුට වග කිව යුතු බවත් ඔහු දන්නා බැවිනි. ඔහු මහපොළොවේ කළහකම් කරන්නේ නැත. මන්තිසාදයන් එහි ඇති යහපත් දෑ උත්තරීතර අලිලාහ් සතු බවත් ඒවා තම මැවීමට වසඟ කර දී ඇති බවත් ඔහු දන්නා බැවිනි. එහෙයින් තමන්ට අවශ්‍ය වන ප්රමාණය ඉන් ලබා ගනෙ තමන්ට එය පහසු කර දුන් තම පරමාධිපතිට ඔහු කෘතවේදී වෙයි.

මමේ පොත් පිංවයෙන් මා ඔබට සඳහන් කර, ඔබ වන ඉදිරිපත් කර ඇත්තේ, ඉස්ලාමයේ වැදගත් කුරුණු සහ ශ්රී ලංකාවේ මූලිකාංග මිය අත් කිසිවක් නොවේ. මමේ මූලිකාංග දේව ගැත්තකු විශ්වාස කර ඒවා ක්රියාත්මක කළේ නම්, ඔහු මුස්ලිම් වරයකු බවට පත්වනු ඇත. එසේ නොමැතිනම්, ඉස්ලාම - මම ඔබට සඳහන් කළ පරිදි - ආගමක් සහ ජීවිතතයකි. නැමදුමක් සහ ජීවිත මාර්ගයකි. එය ප්රතිපත්ති, දේශපාලන, ආර්ථිකය, සමාජීය සහ ආරක්ෂා ව යන සෑම ක්ෂේත්‍රයකම තනි පුද්ගල මෙන්ම සමූහයාට එකසේ අවශ්‍ය සියලු එහි නිති සම්පාදනය තුළ අන්තර්ගත වූ විස්තරණ සහ සම්පූර්ණ දිවිය පද්ධතියකි. පුද්ගලයෙකු සාමය සහ යුද්ධය නියාමනය කරන නිති, මුළු ජීවිත සහ නිතරු මෙන්ම අතිවාරයය වගකීම එහි ගනී. මිනිසාගේ, පක්ෂිගේ, සතුන්ගේ සහ අවට පරිසරයේ ගෞරවය ආරක්ෂා කරන බවත් මිනිසාගේ යථාර්ථය, මරණය, සහ මරණයෙන් පසු නැත නැඟිටීම ඔහුට පැහැදිලි කරන බවත් ඔහු දැක ගනී. - එසේම - උත්තරීතර අලිලාහ් පවසන සේ ඔහු වටා සිටින මිනිසුන් සමඟ ගනුදෙනු කිරීමේ හොඳම පිළිවනෙ ඔහු එහි ගනී. { وَفُؤِلُوا لِلنَّاسِ حُنُكًا }²⁸⁵; "...තව ද ජනයා ට යන වදනින් අමතනු..." (289) උත්තරීතරයාණන් තවදුරටත් මසෙයේ ප්රකාශ කරයි: { وَالْعَافِيْنَ عَنِ النَّاسِ }²⁸⁶; "...තවද මිනිසුන්ට සමාව දෙනෙන්න වනේ..." (290) උත්තරීතරයාණන් තවදුරටත් මසෙයේ ප්රකාශ කරයි: { أَلَا تَعْلَمُونَ أَنَّهُمْ قَوْمٌ عَلَىٰ أَلَّا تَعْلَمُونَ }²⁸⁷. "...යම් පිරිසකගේ ක්රෝධය තුඹලා අසාධාරණ ලෙස කටයුතු කිරීමට තුඹලා ව නොපොළඹවීය යුතුය. තවද තුඹලා සාධාරණ ලෙස කටයුතු කරනු. එය බිය බැතිමත් භාවයට වඩා සම්පය..." (291)

මමේ ආගමේ මට්ටම (නිලයන්) සහ එහි එක් එක් තරාතිරමවල මූලිකාංග ඉදිරිපත් කර ඇති අප, එහි ගුණධර්ම පිළිබඳ කුඩා සාරාංශයක් සඳහන් කිරීම මැනවයි සිතමු.

ඉස්ලාමයේ ගුණ ධර්ම කිහිපයක්: (292)

ඉස්ලාමයේ අලංකාරය මුළුමණින් ආවරණය කිරීමට පැනට නොහැකිය. මමේ ආගමේ ගුණ සඳහන් කිරීමේදී කෙරෙන ප්රකාශ ප්රමාණවත් නැති තරම් දුර්වලය. හේතුව මමේ ආගම සර්වබලධාරී අලිලාහ්ගේ ආගම වන බැවිනි.

²⁸⁴ "නම්ලි උලුම් වලි හිකම" පිටුව 128 බලන්න.
²⁸⁵ සුරා අලි බකරා, පාඨය 83.
²⁸⁶ සුරා ආලි ඉම්රාන්, පාඨය 134.
²⁸⁷ සුරා අලි-මාඉදා, පාඨය 8.

අලලාහ්ගේ දර්ශනය පනුමට ආවරණය නොවන්නා සමඟ දැනුමෙන් ද මිනිසුන් ඔහු ව මුළුමනින්ම ආවරණය කරන්නේ නැත. ශුද්ධ වූ අලලාහ්ගේ පරිආ පිලිවන ද පලසෙමය. ඒ ගැන විසතර කිරීම සඳහා පැනට ආවරණය කළ නොහැක. ඉබ්නුල් කසිසුම් රහිමහුලලාහ් මසෙමේ පවසයි: (ඔබ මම නිවැරදි ආගමේ ඇති විසමයජනක පරඥාව, පිවිනුපු පිලිවනේ පුරුණව පැවසීමට තරම් වචන නැති, එහි අලංකාරය ගැන වරණනා කළ නොහැකි, පරඥාවන්තයන්ගේ බුද්ධිය විසින් යමෝජනා කළ නොහැකි - ඔවුන් රැස්ව ඔවුන් අතර පරිපුරණම මිනිසකු විසින් වුව ද - ඊට ඉහලින් වුව ද පසමේ යමෝජනා කළ නොහැකි මුහම්මද්දයානු පිලිවනේ ගැන මනෙහි කර බලන්නමේ නම, එහි විශිෂ්ටත්වය අවබෝධ කර ගැනීමට හා එහි මහිමයට සාක්ෂි දැරීමට පරිපුරණ හා සිලිවන් සිත් සඳහා එය පරමාණවත් නොවේ. මීට වඩා ශරණෝෂ්ඨි හමෝ පරිපුරණ හමෝ ආයු ඇති වනේ මාර්ග ලොවෙහි දක්නට නැත. තවද, දුතයා එය ඔප්පු කර නොපැමිණියේ නම වුව ද එය අලලාහ්ගෙන් වුවක බවට සාක්ෂියක, සංඥාවක සහ සාධකයක ලෙස පරමාණවත් වනු ඇත. ඒ සියලු දැනුමේ පරිපුරණත්වයට, පරඥාවමේ පරිපුරණත්වයට, දයාව, ධර්මිෂ්ඨකම සහ කපුණාවමේ විශාලත්වයට, අදාශ්ශමාන සහ දාශ්ශමාන දැ ආවරණය කර තිබීමට සහ මුලධර්ම සහ පරතිවපාක පිලිබද දැනුමට සාක්ෂි දරයි. තවද එය අලලාහ් තම ගැන්නන්නට ලබා දුන්, ඔහුගේ ශරණෝෂ්ඨිත ආශිර්වාදයකි. ඔහු ඔවුන් වන මඟ පෙන්වුවා හැර වනේ වරපිරසාදයක ඔවුන්ට ලබා නොදුන් අතර, ඔවුන් එයට අදාළ ජනතාව අතරට සහ තමා කැමති අය අතරට පත් කළමේය. ඒ තිසාම තම ගැන්නන්නට ඒ සඳහා මඟ පෙන්වීමෙන් ඔහු කෘතඥ වන්නමේය. උත්තරිතරයාණන් මසෙමේ පවසයි: { قُلْ مَنْ اللَّهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ إِذْ بَعَثْنَا مِنْهُمُ آيَاتٍ أَنْ يَقُولُوا قَوْلًا سَمِيًّا وَأَلْمِنُوا أَنْ كَانُوا مِنْ قَبْلُ مُشْرِكِينَ }²⁸⁸. "තම(අලලාහ්ගේ) වදන් විශ්වාස කළවුනට කියවා පනේවන, තවද ඔවුන් ව පිවිනුපු කරවන, තවද ඔවුනට ශර්තුවය(කුර්ආනය) හා ඥානය උගන්වන රසුලවරයකු ඔවුන් අතරින් ම ඔවුන් වනේ පවිමනේ ඔවුනට අලලාහ් උපකාර කළමේය. ඔවුන් මීට පරේ පැහැදිලි නොමඟෙහි සිටියහ." (293) ඔහු තම ගැන්නන්න හට පිරිනමා ඇති අති විශාල ආශිර්වාද ගැන මනෙහි කරමින් ඒවා ඔවුනට දන්වමින් ඔවුන් එම පුද්ගලයින් අතර පත් කිරීම සඳහා ඔහුට කෘතවමේදී වන මනේ ඇරයුම් කරමින් ඔහු මසෙමේ පවසා සිටිය: { كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا كَذَّبَتْ بِآيَاتِ آلِ إِبْرَاهِيمَ }²⁸⁹. "අද දින මම ඔබලාට ඔබලාගමේ දහම පරිපුරණ කළමේ." (294)

මම ආගම සමඟම අපට පැවරුනු අලලාහ්ට ස්තූති කිරීමක ලෙස එහි සමහර ශරණෝෂ්ඨි ගුණාංග සඳහන් කරමින් අපි මසෙමේ සඳහන් කරමු.

1- සැබැවින්ම එය අලලාහ්ගේ ආගම වීම:

එය අලලාහ් තමන් වනුවනේ තමෝරගත් ආගමයි. ඔහු ඔහුගමේ දුතවු යැවීමේ ද ඒ සමගය. ඒ තුළින් තමන්ට නැමදුම කරන මනේ ඔහු තම මැවීමටලට නියමෝග කළමේය. මැවුමකුරු මැවීමටලට සමාන නොවන්නාක් මනේම ඔහුගමේ දහම - ඉස්ලාමය - මිනිස් නිතියට හමෝ ඔවුන් විසින් නිර්මාණය කළ ආගම්වලට හමෝ සමාන වන්නමේ නැත. සුවිශුද්ධයාණන් නිරපමේක්ෂි පරිපුරණත්වය තුළින් වරණනා වන්නාක් සමඟ ඔහුගමේ ආගම ද පලසෙමය. මිනිසුන්ගමේ පිවනමෝචාර්ය සහ ඔවුන්ගමේ අනාගතය විධිමත් කරන නිති ඉටු කිරීමමේ දී හා සුවිශුද්ධ මැවුමකුරුගමේ අයිතිවාසිකම, ඔහු වනේ ගැන්නන්න කළ යුතු අනිවාර්යය වගකීම ඔවුන් එකිනකො මත පැවරුණු අයිතිවාසිකම හා වගකීම වටහා ගැනීමමේ දී එයට ද නිරපමේක්ෂි පරිපුරණතාව පවතී.

2- සියලු ඇතුළත් කර ගනේ තිබීම:

මම ආගමේ වඩාත්ම කැපි පනෙනේ ගුණාංගය වන්නමේ එහි සෑම දයෙකම ඇතුළත් කර තිබීමය. උත්තරිතර අලලාහ් මසෙමේ පවසයි: { مَا نُنَادِي بِهَا فِي طَرَفِ الْبَيْتِ }²⁹⁰. "... පුස්තකයමේ අපි කියවන අත් නොහැරියෙමු..." (295) මැවුමකුරු සමඟ බැඳුණු ඔහුගමේ නාම, ඔහුගමේ ගුණාංග හා ඔහුගමේ වගකීම යනාදිය මනේම මැවීම සමග බැඳුණු නිති, පැවරුම, සඳාචාරය, ගනුදෙනු යනාදිය ආවරණය කර ඇත. එමනේම මුලි කාලිනයන් මනේම පසු කාලිනයන්ගමේ තොරතුරු මලක්වුපුත්, නබිවුපුත්, ධර්ම දුතවුපුත් යන අය පිලිබද තොරතුරු ඇතුළත් කරගනේ ඇත. එය අහස, පොළොව, ශර්ත නාරකා, තපු, මුහුද, ගස් සහ විශ්වය ගැන කතා කරන අතර, මැවීමට හමෝතුව, එහි අරමුණ සහ එහි අවසානය ගැන ද ස්වර්ගය හා දමෝචිත්චය විශ්වාස කරන්නන්ගමේ ඉරණම, අපා ගින්න හා දමෝචිත්චය පරතික්ෂමේපි කරන්නන්ගමේ අවසානය ගැන ද සිහිපත් කරයි.

3- සැබැවින්ම එය මැවුමකුරු මැවීම සමග සම්බන්ධ කරයි:

සෑම වයාජ දහමකින්ම හා සෑම පිලිවනෙකින්ම මසෙම විශමේෂි විය. හමෝතුව, ඒවා මරණය, දුබලතාව, නොහැකියාව, රමෝගී භාවය යනාදියට ගමෝදුරු වන ඔහු හා සමාන මිනිසකු සමග මිනිසකු සම්බන්ධ කරන බැවින්. ඇතැම් විට වසර ගණනාවකට පරේ මිය ගමෝසි අසිටි හා පස් බවට පත් වූ මිනිසකු සමඟ ඔහු ව සම්බන්ධ කරයි. මම ආගම තවත් විශමේෂිත වන්නමේ, මිනිසා මැවුමකුරු සමග සාපුච්ච සම්බන්ධ කිරීමය. එහයින් පුජකයකු හමෝ සානුච්චයකු හමෝ පුජනිය රහසක් හමෝ එහි අවශ්ශය වන්නමේ නැත. එය සාපුච්ච මැවුමකුරු හා මැවීම අතර සම්බන්ධ වීමකි. බුද්ධිය තම පරමාධිපති සමග ඇමිණීමකි. පසුව ඔහු අලමෝකය් පනයි. ඔහු උසස් භාවය පනයි. පරිපුරණත්වය සගයයි. විකාර හා පහත් දැයින් ඉවත් කරයි. එසමේම මැවුමකුරු සමග නොබැඳුණු සෑම හදවතකම දඩාවතමේ යන සන්වසින්ට වඩා පහත්ය.

²⁸⁸ සුරා ආලු ඉමරාත්, පාඨය 164.
²⁸⁹ "මිත්තානු දාජ අස් සආද" වලෙම 1 පිටු 374,375. සුරා අල මාඉදා පාඨය 3.
²⁹⁰ සුරා අල-අන්ආම්, පාඨය 38.

එය මැවුමකරු හා මැවීම අතර වූ සම්බන්ධතාවයයි. ඒ තුළින් අලෝචනා ඔහුගේ අපේක්ෂා කරනුයේ කුමක්දැයි ඔහු හඳුනාගෙන ඔහුට පැහැදිලිව නැමදුම් කරයි. ඔහු තෘප්තියට පත්වන තැන් හඳුනා ගෙන ඒවා සොයා යයි. ඔහු කෝපයට පත්වන තැන් හඳුනාගෙන ඒවායින් වැළකී සිටියි.

එය සර්වබලධාරී මැවුමකරු හා දිලිඳු දුර්වල මැවීම අතර වූ සම්බන්ධතාවයයි. එහෙයින් මිනිසා ඔහුගේ උදව් උපකාර හා ආශිර්වාද පතයි. අයෙතානුන්ගේ පලෙඹවීමටලින හා කුමන්තරකරුවන්ගේ කුමන්තරණවලින් තමන් ආරක්ෂා කරන මෙන් ඔහු ඔහුගේ ඉලෙලා සිටියි.

4- මලෙතොව මනේම මනුලතොව යහපත ගැන සැලකිලිමත් වීම.

ඉස්ලාමීය නීතිය ගතොඩ නැගී ඇත්තේ මලෙතොව හා මනුලතොව යහපත මනේම සදාචාර ගතිපැවතුම සම්පූර්ණ කිරීම සැලකිලිලට ගනිමනේය.

මනුලතොව යහපත පැහැදිලි කිරීමේ දී, මමෙ ආගමික නීතිය එහි වසුනසන් පැහැදිලි කලේය. ඒවායින් කිසිවක් ගැන නතොසලකා හැරියේ නැත. ඒවා කිසිවක් ගැන නතොදැන නතොසිටිනු පිණිස ඒවා පැහැදිලි කර විස්තර කලේය.

එහි ඇති සුචපහසුකම් ගැන පිරිනදා දුන් අතර එහි දඬුවම් ගැන අවවාද කලේය.

මලෙතොව යහපත පැහැදිලි කිරීමේ දී, මිනිසාගේ දහම ඔහුගේ ජීවිතය, ඔහුගේ ධනය, ඔහුගේ පරමපරාව, ඔහුගේ මාන්යය හා ඔහුගේ බුද්ධිය සුරකින දෑ මමෙ ආගම තුළ අලෝචනා ආගමානුගත කලේය.

සදාචාර ගතිපැවතුම ගැන විස්තර කිරීමේ දී, බාහිර මනේම අභ්යන්තර වශයෙන් ඒ ගැන නියතෝග කර ඇති අතර ඒවායෙහි ඇති පහත් හා චිකට දැයිත් වැළැක්විය. බාහිර ගතිපැවතුම අතරට අපිරිසිදු හා කිලිට දැයිත් ඉවත්වීම, පිටිනුරු වීම හා පිරිසිදු කිරීම ද ඇතුළත් වේ. සුවිදවත් ව සිටීම හා තම ශරීර හැඩය අලංකාරවත් ව පවත්වා ගනිම අමතර පිලිවනේක් බවට පත් කර ඇති අතර දුරාවාරය, මත්පැන් පානය, මියගිය සතුන් ආහාරයට ගැනීම, උරුමය, ශුකර මාංශ යනාදි කිලිට දෑ තහනම් කලේය. සියලුම පිටිනුරු දෑ අනුභව කිරීමට අවසර දී ඇති අතර නාස්තිය හා අපතෝ යැවීම තහනම් කලේය.

අභ්යන්තර පවිත්රත්වය සම්බන්ධයෙන් ගත් කල, එය නින්දා සහගත සදාචාර අත්හැර දමා, ඒවායේ ප්රශංසනය හා ප්රියමනාප ගති ලක්ෂණ ඇති කර ගැනීමය. බතොරු කීම, දුරාවාරය, කරතොධිය, ජර්ෂියාව, මසුරුකම, ආත්ම නින්දාව, නිලයට ඇලුම් කිරීම, ලතොකික ආශාව, උඩඟුකම, අහංකාරකම සහ කුහකකම වැනි දෑ නින්දනය සදාචාර වනේ. යහපත් හැසිරීම, මිනිසුන් සමඟ හතොද ඇසුර, ඔවුන්ට කල්පනාව පනේවීම, යුක්තිය, නිහතමානිකම, අවංකකම, ස්වයං-නියාගතිලි බව, වැය කිරීම, අලෝචනා කරෙහි විශ්වාසය තැබීම, අලෝචනා බියවීම ඉවසීම සහ කෘතඥතාව වැනි දෑ ප්රශංසනය සදාචාර අතරින් වනේ.²⁹¹

5- පහසු වීම:

මමෙ දහම වනේ කරන තවත් වැදගත් ගුණාංගයක් වනුයේ, එහි වාරිතර අතරින් සෑම වාරිතරයකම පහසු වීම හා එහි නැමදුම් අතරින් සෑම නැමදුමක් ද පහසු වීමය. උත්තරිතර අලෝචනා මසෙතො ප්රකාශ කරයි: { مَا وَجَدَ الرَّسُولُ مِنْ قِبَلِكُمْ مِنْ حِرَافٍ وَلَا مَكِيدَةٍ }²⁹², "...තවද තුඹලා වනේ දහමනේ කිසිදු දුෂ්කරත්වයක් ඔහු ඇති නතොකලේය..." (297) මමෙ පහසුවනේ පලමුවැන්න: මමෙ ආගම තුළට පිටිසීමට කැමති ඕනෑම කෙනෙකුට මිනිස් මැදිහත්වීමක් හතො පරේ අනිතයතො පිලිගැනීමක් හතො අවශ්ය වන්නතො නැත. ඒ වනුවට ඔහුට ඇත්තේ පිරිසිදු වී පවිත්ර වී අලෝචනා හැර වනේක් දවේසනේ නතොමැති බවටත්, මුහම්මද තුමාණන් අලෝචනාගේ දුතයා බවටත් විශ්වාස කර ඒ දකෙනේ අර්ථය පිලිගනේ ඒ දක අපේක්ෂා කරන දෑට අනුව කිරියා කිරීමය.

එමනේම සෑම නැමදුමකම එම පහසුව හා සහනය ඇතුළත් වෙයි. මිනිසකේ ගමනක නිරත වූයේ නම් හතො රතොගාතුර වූයේ නම් ඔහු සතොබාස සම්පන්න හා නිරතොගීව සිටි කාලයතො දී සිදු කරන කිරියාවන් හා සමාන කිරියාවන් ඔහුට සටහන් කරනේ ඇත. එපමණක් නතොව, සැබවින්ම මුස්ලිම්වරුන්ගේ ජීවිතය දතොවත්වය ප්රතික්ෂපොප කරන්නාගතො ජීවිතයට වඩා වනේසය. මුස්ලිම්වරයාගේ ජීවිතය සරල හා තැන්පත් ජීවිතයක් වන නමුත් දතොවත්වය ප්රතික්ෂපොප කරන්නාගතො ජීවිතය පටු හා දුෂ්කර ය. දතොවත්වය විශ්වාස කරන්නාගතො මරණයන් පහසු වන්නතොය. බඳුනකින් ජල බිඳුවක් ඉවත වැටනවා සතො ඔහුගතො ප්රාණය ඉවත් වී යයි. උත්තරිතර අලෝචනා මසෙතො ප්රකාශ කරයි: { الَّذِينَ يَتْلُونَ كِتَابَ اللَّهِ وَيُحِبُّونَهُمْ يُقُولُونَ سَاءَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ }²⁹³, "ඔවුන් වනාහි ඔවුන් දැහැමයන්ව සිටිය දී මලක්වරුන් ඔවුන්ගතො ප්රාණය අත්පත් කර ගන්නා අය වනේ. තුඹලාට සලාම් (ගානනය) අත්වතොවා! තුඹලා සිදු කරමින් සිටි දෑ හතොතුවෙත් (ස්වර්ග) උසනට තුඹලා පිටිසනේ යැයි ඔවුහු පවසති." (298) නමුත් දතොවත්වය ප්රතික්ෂපොප කරන්නා සම්බන්ධයෙන් වූ කලි, ඔහු මරණයට පත්වන මතොතොතොති දැඩි හා දුරුණු සුර දුතයින් ඔහු වනේ පැමිණ ඔහුට කසවලින් පහර දනේ. උත්තරිතර අලෝචනා මසෙතො පවසයි: { أَلَمْ يَكْفُرُوا بِاللَّهِ إِذْ كَفَرُوا }²⁹⁴, "...තවද අපරාධකරුවන් මරණ වතොදනාවෙහි සිටින අවස්ථාව තුඹ දකින්නනේ නම් මලක්වරු නම් අත් විනිදුවා "තුඹලාගතො ප්රාණ තුඹලාම බැහැර කර ගනු" (යැයි පවසනු තුඹ දකිනු ඇත.) අලෝචනා කරෙහි සත්ය නතොවන දෑ තුඹලා පවසමින් සිටි හයින් ද ඔහුගතො වදන් පිලිබද ව අහංකාරකමින් සිටි බැවින් ද අද දින නින්දිත දඬුවම් ප්රතිවිපාක වශයෙන් දනේ ලබන්නනේය." (299) උත්තරිතර අලෝචනා මසෙතො ද පවසා ඇත. { أَلَمْ يَكْفُرُوا بِاللَّهِ إِذْ كَفَرُوا }²⁹⁵, "දතොවත්වය

291 ඉමාම කුර්තූබ්ගතො "අල-ඉලොම බිමා හි දිනින් නසාරා මිනල හසාදි වල අවහාම්" පිටුව 442-445.
 292 සුරා අල-හජ්, පාඨය 78.
 293 සුරා අන්-නහල්, පාඨය 32.
 294 සුරා අල-අන්ආම්, පාඨය 93.
 295 සුරා අල-අන්ආල, පාඨය 50.

පිරිනිවන් පිළිබඳව ව සුර දුගයන් විසින් අත්පත් කරගන්නා අවස්ථාව නුඹ දැකගන්නට තිබුණා නම්! ඔවුහු (එම දුගවදු) ඔවුන්ගේ මුහුණ වලට හා පිටවල වලට පහර දෙන. නුඹලා දැවෙන වෛද්‍යවේ දඬුවම් හුක්ති විඳිනු (යැයි පවසති)." (300)

6- යුක්තිය:

ඉස්ලාමය නීති පිළිවෙත් ආගමානු ගත කළේ අල්ලාහ් තනිවමය. සුදු හා කළු, පිරිමි හා කාන්තා යනාදි සියලු දෙනාගේ මැවුමකුරු ඔහුය. ඔවුන් ඔහුගේ නීතිය, යුක්තිය හා කැරුණුව ඉදිරියේ එක සමානය.කාන්තාවට හා පිරිමියාට ඔවුන්ගේ ආවුනට ගැලපෙන පරිදි සෑම කෙනෙකුටම නීති සම්පාදනය කළේය. නමුත් කාන්තාව සැලකිලිලට ගෙන පිරිමියාට අනුග්රහය දැක්වීමට හෝ කාන්තාව උසස් කොට පිරිමියාට අසාධාරණයක් කිරීමට හෝ සුදු ජාතිකට වගකීමක් විය පිරිනමා කළ ජාතිකට තහනම් කිරීම හෝ විය නොහැකිය. මේ සියලු දෙනාම අල්ලාහ්ගේ නීතිය ඉදිරියේ එක සමානය. ඔවුන් අතර ශරාදානාවයෙන් මිස වෙනස් වන්නේ නැත.

7- යහපත විධානය කොට අයහපත් වැළැක්වීම:

මමෙ පරිදි නීතියට ගෞරවනීය ලක්ෂණයක් සහ කැපී පෙනෙන සංකල්පයක් ඇතුළත් වී ඇත. එනම්: යහපත පැනවීම සහ අයහපත තහනම් කිරීමය. එබැවින් නියෝගය හා තහනම් ශරණාගත කිරීමට අනුව ඔවුන්ගේ භැකියාවට අනුව අණ කිරීමට සහ තහනම් කිරීමට භැකි සෑම සිහිබුද්ධිය ඇති වැඩිහිටි මුස්ලිම් පුද්ගලයෙකු හා ස්ත්රීයකුටම එය අනිවාර්ය වේ. එය තම අතින් වැළැක්වීම හෝ නියෝග කිරීමය. නමුත් කවරකුටම එය නොහැකි වූයේ ද ඔහු තම දිවෙත් එය සිදුවිය යුතු වේ. එමෙන්ම කවරකුටම එය ද නොහැකි වූයේ ද ඔහුගේ හදවත් එය විය යුතු වේ. මෙමගින් මුළු සමූහයාම තම සමූහයා ගැන නිරිතපා කරන්නක් බවට පත්වේ. යහපත කිරීමට අපොහොසත් වන්නන් හට හෝ අයහපත කරන ඔහුන්ට කෙනෙකුට යහපත අණ කිරීමට සහ අයහපත තහනම් කිරීමට සෑම පුද්ගලයෙකුම බැඳී සිටී. ඔහු පාලකයෙකු වුව ද පාලනයට යටත් අයකු වුව ද තමන්ගේ භැකියාවට අනුව හා මමෙ විෂයයේ සීමා කර ඇති ආගමික රීතිවලට අනුව එසේ යහපත විධානය කොට අයහපත් වැළැක්විය යුතුය.

මමෙ විෂයය - ඔබට පෙනෙන පරිදි - එක් එක් පුද්ගලයාට ඔහුගේ භැකියාව අනුව ඔහුගේ යුතුකමක් වන නමුත් බොහෝ සමකාලීන දේශපාලන පද්ධතිවල , රජයේ වැඩවල පිරිනිවන් සහ නිල ආයතනවල කිරියාකාරිත්වය නිරිතපණය කිරීමට විදුද්ධ පක්ෂවලට ඉඩ දීම ගැන ආඩම්බර වේ.

මේවා එහි ඇති සමහර ගුණාංග වන අතර, ඔබට එය දිනු කිරීමට අවශ්‍ය නම්, එහි ඇති අතිශය පිරිහීම, නිරවද්‍ය නීති සම්පාදනය, අතිශය සුන්දරත්වය පැහැදිලි කිරීම සඳහා සෑම වාරිකරයක්, සෑම බැඳීමක්, සෑම නියෝගයක් සහ සෑම තහනමක් ඉදිරියේ තහර විය යුතු වේ. කවරකු මමෙ ආගමේ පවතින නීති පිළිබඳ සිතා බලන්නේ ද ඔහු ස්ථිර වශයෙන්ම එය අල්ලාහ් වනේත් බවත්, කිසිදු සැකයක් නැති සත්‍යය බවත් නොමඟ යාමක් නැති නිවැරදි මඟ පෙන්වීම බවත් දැන ගනු ඇත.

ඔබට අල්ලාහ් වන යොමුවන්නට, ඔහුගේ නීතිය අනුගමනය කිරීමට සහ ඔහුගේ වක්තාවදුර්ගයේ සහ දුගයන්ගේ අධිපාරයේ ගමන් කිරීමට අවශ්‍ය නම්, ඔබ ඉදිරියේ 'තව්බාව' හවෙත් පසුතැවිලිලේ දොරටුව වඩාත ව ඇති අතර, අතික්ෂමාශීලි මහා කාදුණික ඔබගේ පරමාධිපතියාණන් ඔබට සමාව දෙනු පිණිස ඔබට ඇරයුම් කරයි.

අන්-තව්බා (පශ්චාත්තාප වී සමාව අයදීම)

තබ් (සල්ලේලාහු අලියිහ් වසලේම) තුමාණගේ මසෙමේ පිරිකාග කළහ:"ආදම්ගේ සෑම දුරුවකේම වැරදි කරන්නෝ වනේ. වැරදිකරන්නන් අතරින් ශරණාගත වනුයේ පාපක්ෂමාව අයදින්නෝ වනේ." (301)මිනිසා තමා තුළම දුරුවලය. ඔහුගේ කැමැත්ත සහ අධිෂ්ඨානය දුරුවලය. ඔහුගේ වරදගේ සහ ඔහුගේ පාපයේ පිරිනිවන්පාක දරාගත නොහැකිය. එබැවින් අල්ලාහ් මිනිසාට දයාවක් ලෙස එය සැහැල්ලු කළේය. එබැවින් ඔහුට තව්බාව හවෙත් පශ්චාත්තාප වී සමාව අයදීම ඔහු නියම කළේය. තව්බාවගේ යථාර්ථය වනුයේ -අල්ලාහ්ට ඇති බියෙන් හා ඔහු තම ගැත්තන්හට සුදානම් කර ඇති දෑ අපරේකෂාවෙන්- පාපය අශීලාවාර බැවින් එය අත්හැරීම, ඔහු නොසිලකා අත්හල දෑ ගැන පසුතැවිලි වීම, නැවත ඒ වන යොමු නොවන බවට අධිෂ්ඨාන කිරීම සහ ඉතිරිව පවතින ධර්මිෂ්ඨ කිරියාවන් විධිමත්ව කිරියාත්මක කිරීමය.²⁹⁶ ඔබට පෙනෙන පරිදි එය හදවත හා බැඳුණු, ගැත්තා හා ඔහුගේ පරමාධිපති අතර පවතින කිරියාවකි. එයට වහෙසක් හෝ මහත්සියක් හෝ නැත. කිරියාවට නැවීමේ දී දුක් වෛද්‍යාවක් නැත. සැබැවින්ම එය හදවතේ ඇතිවන කිරියාවකි. ඉදිරියේ සිදුවන පාපකම්වලින් වැළකී සිටිය යුතු අතර ඔබ එසේ වැළකී සිටීම අත්හැර දැමීමක් හා විවේකයකි. (303)^{297*298}

ඔබගේ කටයුතු හලේදරව් කරන, ඔබගේ රහස් නිරාවරණය කරන සහ ඔබගේ දුරුවකමෙන් පිරියෝජන ගන්නා මනුෂ්‍යයෙකු අතින් ඔබ පසුතැවිලි වීමට අවශ්‍ය නැත. සැබැවින්ම එය ඔබ සහ ඔබගේ සවාමියා අතර පවතින සම්භාෂණයකි.

ඔබ ඔහුගේ සමාව අයදින්න යහමඟ පනන්න. ඔහු පශ්චාත්තාපය පිලිගෙන ඔබට සමාව දෙනු ඇත. ඉස්ලාමයේ උදුම වූ පාපයක් හෝ මනුෂ්‍ය වර්ගයාගෙන් අපරේකෂිත ගැලවුමකුරුවකු හෝ නැත. නමුත් යහමඟ ලැබූ ඔස්වරියානු යුදවේදකු වන මුහම්මද් අසාදි එය සොයාගත් පරිදි මසෙමේ පවසයි:"ගැලවීම" සඳහා අවශ්‍ය බව අල්-කුර්ආනයේ කොතැනකවත් සඳහනක් මට සොයාගත නොහැකි විය. පුද්ගලයා සහ ඔහුගේ ඉරණම අතර

²⁹⁶ "මුස්නද්"හි ඉමාම් අහ්මද් තුමා, වලෙම 3, පිටුව 198, "සුනන්"හි ඉමාම් නිර්මිද් තුමා පාඩම 'අබ්වාබු සිහනුලි කියාමා' වලෙම 4 පිටුව 49 සහ ඉබ්නු මාජා "අස්-සුහුද්" වලෙම 4 පිටුව 491.
²⁹⁷ "අල්-මුහර්රාහ් ෆි ගරිබිලි කුර්ආන්" පිටුව 76 සරල ව්‍යුහයකි.
²⁹⁸ ඉබ්නුලි කස්සුමගේ "අල්-ෆව්ආඉද්" පිටුව 116.

පවතින ඉස්ලාමයේ උරුම වූ පළමු පාපයක් කියා යමක් නොමැත. ඒ නිසා එය { أَلَيْسَ لِيُؤْمِنُوا }²⁹⁹. "තවද මිනිසාට ඔහු උත්සාහ කළ දෑ හැර වෙන කසිවක් නොමැත." (304) පුද්ගලයෙකුට පසුතැවීමේ දොරටු විවෘත කර, පාපයේ මිදීම සඳහා ප්‍රජාවක් මුද්‍රා කිරීමට හෝ සියදිවි නසා ගැනීමට හෝ අවශ්‍ය නොවේ. (305) උත්තරීතර අලෝභ පවසන පරිදි මසෙයින්: { وَرَأَىٰ رُزُقًا وَرَزَقًا }³⁰⁰. "එනම්, බර උසුළන්නා වන කිසි කෙනෙක් බර උසුළන්නේ නැත." (306)³⁰¹

"තවද" හෙවත් පසුතැවිලිලට විශාල බලපෑම සහ එල පිරයෝජන ඇත. ඒවා අතර:

1- අලෝභයේ ඊසිසීමේ බහුලත්වය සහ තමන්ට සැඟවී ඇති ඔහුගේ ත්‍යාගශීලී බව ගැනනා හඳුනා ගැනීම. ඔහු අහිමි කළේ නම්, පාපය කිරීමට ඔහුට පොලඹවා, තම ගැනුණ අතර ඔහු ව අපහාසයට ලක් කරනු ඇත. එවිට ඔවුන් සමඟ ජීවත් වීමට ඔහු පිරය නොකරනු ඇත. නමුත් ඔහු එය වසන් කිරීමෙන් ඔහු ව කීර්තියට පත් කළේය. ඔහුගේ ඊසිසීමෙන් ඔහුට ආවරණය කළේය. ඔහුට බලය, ශක්තිය, පෝෂණය සහ ආහාර ලබා දුන්නේය.

2- තමා ගැන සත්‍යය හඳුනා ගැනීම. සැබවින්ම එය නපුරට මඟ පෙන්වන ආත්මයකි. සැබවින්ම එයින් මතු වූයේ පාපය, වැරද්ද සහ නොසැලකිල්ලයි. එය ආත්මයේ දුර්වලතම සහ තනනම් ආශාවන්හි ඉවසීමට ඇති නොහැකියාව පිළිබඳ සාක්ෂියකි. එය පවත්නා කර එය මහෙසවීම සඳහා - ඇයිඊයී හලෙන තරමින් හෝ- අලෝභයෙන් නොර නොවීය යුතුය.

3 - සර්වබලධාරී අලෝභ වන යොමු වී ඔහුගේ පිහිට පහත ගැනුණගේ සනුට සඳහා වූ ශරීරයේ මාර්ගය ගෙන ඒම සඳහා 'තවද' හෙවත් පසුතැවිලි වී සමාව අයදීම ඔහු නියම කර ඇත. එමෙන්ම පිරාප්තාව, කන්තලව්ව, පැනුම, දිලිඳුහාවය, ආදරය, බිය සහ අපෝක්ෂාව යනාදී වර්ග ද ඒ හරහා ගෙන දෙයි. එවිට එම ආත්මයට එහි මැවුමකරු වන විශේෂ සම්පතාවයක් ඇති වේ. පසුතැවිලි විමෙන් නොරවී අලෝභ වන යොමු විමෙන් නොරවී එය ලබන්නේ නැත.

4 - ඔහු පරෙ කළ පාපකම සඳහා අලෝභ ඔහුට සමාව දීම. උත්තරීතර අලෝභ මසෙයින් පවසයි: { أَلَيْسَ لِيُؤْمِنُوا }³⁰². "(තවද!) අකටයුතුකම කිරීමෙන් ඔවුන් වැළකී සිටින්නේ නම් පරෙ සිදු කළ දෑ ට ඔවුන්ට සමාව දෙනු ලබන බව දෝවත්වය පිරිසිදුකරීමට කළුපුටට පවසනු..." (307)

5- පුද්ගලයෙකුගේ නරක කිරීමටත් යහපත් කිරීමටත් පරිවර්තනය කිරීම. උත්තරීතරයාණන් මසෙයින් පවසයි: { أَلَيْسَ لِيُؤْمِنُوا }³⁰³. "නමුත් පස්වර්තනාප වී දෝවත්වය විශ්වාස කොට යහකම සිදු කළ අය හැර. තම පාපකම යහකම බවට අලෝභ පරිවර්තනය කරන උදව්‍ය ඔවුහුමය. තවද අලෝභ අතික්ෂමාශීලී මහාකරුණාවන් විය." (308)

6- පුද්ගලයෙකු තමාගේ අපයෝජනය, ලිස්සා යාම සහ පව්වලදී අලෝභ ඔහු සමග කටයුතු කිරීමට ඔහු කැමති ආකාරයටම සසු මිනිසුන් සමග - ඔවුන් ඔහුට අතවර කිරීමේදී සහ ඔවුන් ඔහු සමඟ වැරදි පියවර ගැනීමේදී - කටයුතු කිරීම. සැබවින්ම පිරිසිදු අදාළ කිරීම වර්ගයෙන්ම පිහිටනු ඇත. එබැවින් ඔහු මිනිසුන් සමග මලෙස යහපත් අයුරින් කටයුතු කරන්නේ නම්, තම පරමාධිපතිගේ ඒ හා සමාන දෙයකට ඔහු නිරාවරණය වනු ඇත. ඔහුට නපුරකම කරන මිනිසුන්ට ඔහු පිරිසිදු දක්වන සේම ඔහුගේ නපුරකම හා පාපකම සඳහා අලෝභ කරුණාවෙන් පිරිසිදුකර දක්වයි.

7 - ඔහුගේ ආත්මයේ බොහෝ ලිස්සීම සහ දෝෂ ඇති බව ඔහු දැන ගැනීම. එවිට එමඟින් ඔහුගේ වර්තනයේ අඩුපාඩු වලින් වැළකී සිටීමටත්, අන් අයගේ අඩුපාඩු ගැන සිතීමෙන් තමාව පිරිසිදුකරණය කිරීමටත් ඔහු බැඳී සිටිනු ඇත.³⁰⁴

තබ් (සල්ලිලාහු අලයින් වසල්ලම්) තුමාණන් වන පැමිණි කතා කළ පුද්ගලයෙකුගේ නොරතරක් සඳහන් කරමින් මම මම පෝදිය අවසන් කරමි. ඔහු මසෙයින් පැවසීය: අහෝ අලෝභයේ දුග්‍යාණත්, මම සුළු හෝ මහා කවර පාපයක් හෝ වෝවා ඒවා සිදු නොකර අන් නොහැරියෙමි. එතුමාණෝ: "නැමදුමට සුදුසු අලෝභ හැර වෙනත් දවෙයකු නැති බවත් මුහම්මද් අලෝභයේ දුග්‍යාණත් බවත් ඔබ සාක්ෂි නොදරන්නේ ද? යැයි තුන්වරක්ම විමසා සිටියහ. ඔහු: එසේය (මම සාක්ෂි දරමි) යැයි පිලිතුරු දුන්නේය. එතුමා එයට ඉහළින් මෙය පැමිණෙනු ඇත. යැයි පැවසීය. තවත් වාර්තාවක "සැබවින්ම මෙය ඒ සියලු අබ්බවා යනු ඇත" යැයි වාර්තා වී ඇත. (310)³⁰⁵

තවත් වාර්තාවක සැබවින්ම ඔහු අලෝභයේ දුග්‍යාණත් (සල්ලිලාහු අලයින් වසල්ලම්) වන පැමිණි මසෙයින් පවසා සිටියේය: සියලුම පාපකම සිදු කර ඇති නමුත් උත්තරීතර අලෝභයට කිසිවක් ආදේශ නොකළ මිනිසුනෙකු ගැන ඔබගේ අදහස කුමක් ද? ඔහු එහි දි කුඩා අවශ්‍යතාවක් හෝ මහා උවමනාවක් හෝ කිසිවක් තම සුරතින් සිදු නොකර අන්තර්ගතයේ නැත. ඒ සඳහා පාපකම පිලිගනු ලබනවා ද? යැයි විමසීය. එතුමාණෝ: ඔබ ඉස්ලාමය වැළඳ ගන්නේ ද? යැයි විමසූහ. ඔහු: "මම අලෝභ හැර වෙනත් දවෙයකු නැති බවත් ඔහු කිසිදු හවුලකරුවකු නැති ඒකීයය බවත්

²⁹⁹ සුරා අන්-නජම්, පාඨය 39.
³⁰⁰ මුහම්මද් අසද්ගේ "අන්-නජිහු ඉලේ ඉස්ලාම" සරල කිරීමාවලියකි.
³⁰¹ සුරා අන්-නජම්, පාඨය 38.
³⁰² සුරා අල-අන්ෆාල, පාඨය 38.
³⁰³ සුරා අල-ෆුර්කාන්, පාඨය 70.
³⁰⁴ "මිස්තාහු දාරිසි සආද්" වලෙම 1 පිටු 358, 370 බලන්න.
³⁰⁵ අබු යාලා ඔහුගේ 'මුස්නද්හි වලෙම 6, පිටුව 155 හි ද, තබරාහි "අල-මුස්මුලි අවසන්" වලෙම 7, පිටුව 132, හි ද "අස්සහිජ්" වලෙම 2 පිටුව 210 හි ද, "අල-ලියාඋ ෆිල් මුක්තාර්" වලෙම 5 පිටුව 151 සහ 152 හි ද වාර්තා කර ඇත. එහි වාර්තා දාමය සහිත යැයි ද ඔහු සඳහන් කළේය. අල-මුජ්නමා: හි ඔහු මසෙයින් පවසා සිටියි. "අබු යාලා හා අල-බස්සාජ් මවෙලිම හදිසයක් සඳහන් කර ඇති අතර අන්තබරාහි තුමා අස්-සහිජ් හා අල-අවසන්හි ද සඳහන් කර ඇත. එම වාර්තාකරුවන් විශ්වසනීය උදව්‍ය වෙති."

සැලැවිණිම ඔබ අලෝචනාගේ දුගයාණන් (සලලේලානු අලයින් වසලලේ) බවත් මම සාක්ෂි දරමි" යැයි කිය. එනමුණින්: "එසේය, ඔබ යහකම් කරන්න, දුෂ්ඨකම් අත්හැරන්න. ඒ සියලු ඔබට යහකම් ලෙස සර්වබලධාරී අලෝචනා පත් කර දෙනු ඇත." ඔහු: "මාගේ දරුවාගේ හා දුරාවාරකම්වලින් ද?" යැයි විමසීය. එනමුණින්: "එසේය" යැයි පැවසූහ. ඔහු: අලෝචනා අක්බර් යැයි පැවසීය. එසේ ඔහු මිය යන තුරුම පවසමින් සිටියේය.³⁰⁶

ඉස්ලාමය ඊට පෙර ඇති දෑ නැති කර දමයි. අවංක පශ්චාත්තාපය ඊට පෙර ඇති දෑ මකා දමයි. ඒ ගැන නබි (සලලේලානු අලයින් වසලලේ) තුමාණන් හදිසයෙන් ඔප්පු කර ඇත.

ඉස්ලාම් දහම පිළි නොගැනීමේ විපාකය

මමෙ පොත් පිටවයේ සඳහන් කළ පරිදි සැලැවිණිම ඉස්ලාම් යනු අලෝචනාගේ ආගමයි. එය සත්යය ආගමයි. සියලුම නබිවරුන් හා ධර්ම දුතවරුන් ගෙන ආ ආගමයි. මෙය විශ්වාස කළවුන්ට මලෙලොවෙහි මෙන්ම මනුලොවෙහි ද අතිමහත් පිරිනිවේද අලෝචනා පලෙ ගස්වා ඇත. එමෙන්ම කවරකු මෙය පිරිනිවේද කළේ ද ඔහුට දී දැඩුවම ගැන අවවාද කර ඇත.

තවද අලෝචනා මමෙ විශ්වාසයේ මැවුම්කරු, හිමිකරු සහ කටයුතු සිදු කරන්නා වන අතර, අහසේ මිනිසා! ඔබ ඔහුගේ මැවුමකි. ඔහු ඔබට නිර්මාණය කර විශ්වාසයේ ඇති සියලු ඔබට යටත් කර දුන්නේය. ඔහුගේ නිතිය ඔබ වනුවෙන් නිතිගත කළේය. එය අනුගමනය කරන ලෙස ඔහු ඔබට අණ කළේය. ඒහෙයින් ඔබ විශ්වාස කොට ඔහු ඔබට අණ කළ දෑට ඔබ අවනත වී, ඔහු තහනම් කළ දෑයින් ඔබ වැළකී සිටියේ නම්, අලෝචනා ඔබට පිරිනිවේද දුන් සදාකාලික සැපත සමග ඔබ මනුලොව දී ජය ලබනු ඇත. ඔබට ලබා දුන් අනෙකුත් ආශිර්වාද සමඟ ඔබ මලෙලොව දී සනුටු වනු ඇත. ඔබ බුද්ධිමය වශයෙන් මිනිසුන් අතර වඩාත් පරිපූරණ හා ආත්මීය වශයෙන් වඩාත් පිවිසුණු අයට සමාන වූයේය. ඔවුහු නබිවරු, ධර්ම දුතවරු, දැනීමියෝ හා සම්ප මලකවරු වෙති.

තවද ඔබ දේවත්වය පිරිනිවේද කර, ඔබගේ පරමාධිපතිව ඔබ අතිකරු වූයේ නම්, ඔබගේ මලෙලොව සහ මනුලොව පිවිතයේ ඔබ පරාජයට පත්වනු ඇත. ඔබ මලෙලොව හා මනුලොව දී ඔහුගේ කෝපයට හා වධ හිංසාවලට ලක් වනු ඇත. ඔබ මිනිසුන් අතර වඩාත්ම නපුරු අයට සමාන වනු ඇත. බුද්ධිමය වශයෙන් වඩාත් හිත හා ආත්මීය වශයෙන් වඩාත් පහත් අය අයෙකුනුත්, අපරාධකරුවන්, දුෂ්ඨයින්, මිඵයා දෘෂ්ඨිකයින් වෙති. මෙය සාරාංශගත අදහසයි.

දේවත්වය පිරිනිවේද කිරීමේ පිරිනිවේදන කිහිපයක් මම ඔබට විස්තරාත්මකව පැහැදිලි කරමි. ඒවා නම්:

1- බිය හා අනාරක්ෂිත වීම.

තමන් ගැන විශ්වාස කොට තම දුතවරුන් අනුගමනය කළවුන්ට මලෙලොව පිවිතයේ මෙන්ම මනුලොවෙහි පූර්ණ ආරක්ෂාව ලැබෙන බව අලෝචනා පිරිනිවේද දී ඇත. උත්තරීතරයාණන් මෙසේ පවසයි: {الَّذِينَ آمَنُوا وَلَمْ يَلْبِسُوا إِيمَانَهُمْ بِظُلْمٍ أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْحَقِّ} ³⁰⁷, "විශ්වාස කොට තම විශ්වාසය සමඟ (ආදේශ කිරීමෙන්) කිසිදු අපරාධයක් මුසු නොකළේ ද එවැන්නන්ටම අහසදායින්වය ඇතිවේ. තවද ඔවුහු යහමඟ ලද්දවුන් වෙති." (312) ආරක්ෂිත හා පාලක අලෝචනා වන ඔහුය. ඔහු විශ්වාසයේ ඇති සියලු දෑහි හිමිකරුය. ඔහුට විශ්වාස කිරීම සඳහා ඔහු යම් ගැත්තකු ගැන පිරිස කළ විටකෙ, ඔහුට ආරක්ෂාව, සැනසුම හා තැත්පත්කම පිරිනමනු ඇත. නමුත් පුද්ගලයෙකු ඔහුට පිරිනිවේද කළ විටකෙ ඔහුගේ ආරක්ෂාව හා සැනසුම පැහැර ගනු ඇත. එවිට ඔබ ඔහුට දකිනුයේ මනුලොවෙහි ඔහුගේ නවාතැන ගැන බියෙන් ඔහුට අත්වන ලෙඩ රෝග හා වියසනයන් ගැන බියෙන් හා මලෙලොවෙහි තම අනාගතය ගැන බියෙන් පසුවන්නකු ලෙසය. එබැවින්, ආරක්ෂාව නොමැතිකම සහ අලෝචනා කෙරෙහි විශ්වාසය නොමැතිකම නිසා පිවිත හා දේවල මත පදනම් ව රක්ෂණ විශාපාරය කිරීමක්ම වෙයි.

2- පිඩින පිවිතය:

අලෝචනා මිනිසා මවා, විශ්වාසයේ ඇති සියලු ඔහුට වසඟ කර දුන්නේය. සෑම පිවිතකුටම ඔහුගේ පෝෂණය සහ ආයුෂි බඳවා දුන්නේය. කුරුල්ලා තම පෝෂණය සොයා ගැනීමට තම කුඩුවන් එළියට ඒම ඔබ දකිනු ඇත. පසුව උග් ඒවා අහුලා ගනියි. අත්තෙන් අත්තට පියාසර කර මිහිරි ගිත ගායනා කරයි. මිනිසා ද පෝෂණය හා ආයුෂි වෙන් කළ මැවීම අතරින් එක් මැවීමකි. එහෙයින් ඔහු තම පරමාධිපතිව විශ්වාස කොට ඔහුගේ ජීවිත නිතිය මත ස්ඵට්ටව සිටියේ නම්, ඔහුට සනුටු හා ස්වාධීනතාවය ඔහු පිරිනමනු ඇත. ඔහුට පිවිතයේ අවම අවශ්‍යතා පමණක් තිබුණත් ඔහුගේ කටයුතු ඔහු පහසු කර දෙනු ඇත.

නමුත් ඔහු ඔහුගේ පරමාධිපතිව පිරිනිවේද කොට ඔහුට නැගුණ කිරීමට තරම් ඔහු උඩඟු වූයේ නම්, ඔහු තම පිවිතය පිඩින පිවිතයක් බවට පත් කර ගනු ඇත. සියලු සැප පහසුකම් සහ හාණිව වර්ග ඔහු සනුටු වූවද, ඔහු මත දුක් කරදර එකතු වනු ඇත. ජනතාවට සියලු සැප සම්පත් සහතික කළ රටවල සියදිවි නසා ගන්නා විශාල සංඛ්‍යාවක් ඔබට නොපෙනේ ද? පිවිතය හුකිති විදීම සඳහා ගෘහ හාණිව සහ ගමන් හාණිව වර්ගවල නාස්තිය ඔබට නොපෙනේද? මේවායෙහි නාස්තිය කිරීමට පොළඹවන්නේ හදවත තුළ දේව විශ්වාසයේ හිස්බව, දුක්ඛිත හා දුෂ්කරතා පිළිබඳ හැඟීම සහ මමෙ කාංසාව වනෙස කිරීමේ සහ නවයකරණය කිරීමේ කර්ම මගින් දුරු කිරීමට ගන්නා උත්සහයයි. අලෝචනා මෙසේ පවසමින් එය නගවුරු කළේය. { وَمَنْ أَعْرَضَ عَنْ يَكْرِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَعْمَى }.

³⁰⁶ "අල-ආහාද් වල මසානි" වලෙම 5, පිටුව 188 හි ඉබ්නු අබි ආසිම් තුමා විසින් ද "අල කබිර්" වලෙම 7, පිටුව 53 සහ 314 හි තබරාති තුමා විසින් ද "අල මජමා" වලෙම 1 පිටුව 32 හි අල-හසිසම් විසින් ද මෙය වාර්තා කර ඇත. තබරාති තුමා හා බස්සාර් තුමා මවෙතිම හදිසයක් වාර්තා කර ඇත. බස්සාර් තුමාගේ වාර්තාකරුවන් අතරින් මුහම්මද් ඉබ්නු හාදුත් අබි නමින් හැර සසෙ සියලු අය සහිත හදිසවලට අයත් අය වෙති. ඔහු ද විශ්වාසනීය වාර්තාකරුවෙකි.

³⁰⁷ සූරා අල-අන්ආම්, පාඨය 82.

45 (45). නපුරකම කුමන්තරණය කළවුන් අලලාන් ඔවුන් ව මහපොළොවෙහි ගිලා බැසියවීම පිළිබඳ ව ගෝ ඔවුන් නොසිතූ අයුරින් දඬුවම් ඔවුන් වන පැමිණීම ගැන ගෝ ඔවුන් නිර්භය ව සිටින ද?(46) *أَوْ يَأْخُذُهُمْ فِي تَقَابُظِهِمْ فَمَا لَهُمْ بِمُعْجِزِينَ*

46. එසේ නොමැති නම් ඔවුන් සැරිසැරීමේ දී ඔවුන් ව භරණය කිරීම ගැන (ඔවුන් නිර්භය ව සිටින ද?) තවද ඔවුන් (අලලාන් ව) නොහැකියාවට පත් කරන්නන් නොවෙති.47 *314*{ (47) *أَوْ يَأْخُذُهُمْ عَلَى تَخَوُّفٍ فَإِنَّ رَبَّكُمْ لَرَءُوفٌ رَحِيمٌ*

නොමැති නම් බියෙන් පසුවමින් සිටිය දී ඔහු ඔවුන් භරණය කිරීම ගැන (ඔවුන් නිර්භය ව සිටින ද?) නමුත් නුඔගෝ පරමාධිපති මහත් සනෙහෙවේන්තය; මහා කුරුණා ගුණයෙන් යුක්තය. (319)සුවිශ්වදායාණන් මසෙගෝ පවසයි:{ *لَا يَزَالُ الَّذِينَ لَا تُعْلَمُ آلَاتُهُمْ يَسْأَلُونَكَ عَنِ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدَّقُوا بِمَا صَنَعُوا قَارِعَةً أَوْ تَحُلُّ قَرِيْبًا مِّنْ دَارِهِمْ حَتَّىٰ يَأْتِيَ وَعْدَ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ لَا يُخْلِفُ الْمِيعَاتِ*

පැමිණෙන තෙක් පිරිනික්මෝප් කළවුන් ඔවුන් සිදු කළ දෑ ගෝ තුවෙත් ඔවුනට අර්බුදයක් ඇති වීම ගෝ ඔවුන්ගෝ වාසස්ථානවලට සම්පයනේ එය (අර්බුද ය) සිදු වීම අබණ්ඩ ව පවතිනු ඇත. නියත වශයෙන්ම අලලාන් පිරිනිඤා ව කඩ නොකරයි." (320)සර්වබලධාරී අලලාන් මසෙගෝ පවසයි:{ *أَوَإِنِ أَهْلَ الْقُرَىٰ أَنْ يَأْتِيَهُمْ بَأْسُنَا ضَرْبًا وَهُمْ يُلْعَبُونَ*

"ඔවුහු කළෙලොල් කරමින් සිටිය දී පරෙවුරුගෝ අපගෝ දඬුවම් ඔවුන් වන පැමිණීම ගැන පිරිනිඤා ශ්‍රවණයදාය ව සිටින්නගෝ ද?" (321)අලලාන්ව මනෙහි කිරීමෙන් ඉවත් වන සෑම කනෙකුගෝම ඉරණම මසෙයි. දෝවත්වය පිරිනික්මෝප් කරමින් සිටි ඉකුත් ව ගිය ජන සමූහයන්ට අත් වූ දඬුවම් පිළිබඳ දත්වමින් උත්තරයාණන් මසෙගෝ පවසයි:{ *لَا يَأْخُذُكَ إِنَّا أَنزَلْنَا عَلَيْكَ الْحَقَّ بِمَا صَدَّقْنَا وَنُنَبِّئُكَ بِمَا فِي سُلُوكِكَ مِنَ الْفَعْلِ*

පවසයි:{ *مَا كَانَ اللَّهُ لِيُعَذِّبَهُمْ فَإِنْ كَانُوا أَتَيْنَاهُم بِبَيِّنَاتٍ لِّئَلَّا يَعْلَمُوا أَنَّهُمْ فِي آيَاتِنَا لَدَيْنَا عَذَابٌ الْعَذَابِ*

"එසේම සෑම සමූහයන්ම එහි පාපය ගෝ තුවෙත් අපි භරණය කළමු. ඒ අනුව ඔවුන් අතරින් අප ඒ(සිඹුහය) වන සැබ සුළං එවූ අය ද වනේ. තවද ඔවුන් අතරින් එ(ම සමූහ)ය මහපොළොවට ගිල වූ අයද වනේ. තවද ඔවුන් අතරින් මහ හඬ එ(ම සමූහ)ය හසුකරගත් අය ද වනේ. තවද ඔවුන් අතරින් එ(ම සමූහ)ය මහපොළොවට ගිල වූ අයද වනේ. තවද ඔවුන් අතරින් අප ජලයෝ ගිල වූ අය ද වසේ. අලලාන් ඔවුනට අපරාධ කිරීමට නොවීය. නමුත් ඔවුහු ඔවුනටම අපරාධ කර ගනිමින් සිටියෝය." (322)එසේම, අලලාන්ගෝ දඬුවම් හා ඔහුගෝ වධකය අත් වූ අය අතරින් ඔබ අවට සිටින උදවියගෝ දුක්ඛිත තත්වයන් ඔබ දකිනු ඇත.

7- කලකිරීම හා අහිමි වීම:

ඔහුගෝ නාඩන පිඩන නිසා හදවත් සහ ආත්මයන් හුක්ති විඳින උනුම දෝ අහිමි වී යනු ඇත. එනම් අලලාන් සහ මිනිසුන් සමග සම්භාෂණය කිරීමෙන් ලැබෙන දැනුම සහ ඔහු වන පවතින තැනපත්භාවයයි. ඔහු දුක්ඛිත හා වයාකුල ජීවිතයක් ගත කළ බැවින් ඔහුට ලෝකය අහිමි විය.ඔහු ඒ වනුවෙන් රැස් කරමින් සිටි ඔහුගේ ආත්මය ඔහුට අහිමි විය. මන්ද එය කවර කපුණක් වනුවෙන් නිර්මාණය කරන ලද්දෝ ද ඒ සඳහා ඔහු එය භාවිතා නොකළ බැවිනි.ඔහු එමගින් මලෙලොව දී සතුට වූයේ නැත. මක්නිසාදයත් ඔහු අභාග්‍යවන්තයකු සේ ජීවත් වූ අතර අභාග්‍යවන්තයකු සේම මිය ගිය බැවිනි. එසේම ඔහු නැවත නැගිටුවනු ලබන්නගෝ ද අභාග්‍යවන්තයින් සමගය. උත්තරයාණන් මසෙගෝ පවසයි:{ *أَنفُسًا يُّؤْتِيهِمُ اللَّهُ مِنْ لَدُنْهُ رِزْقًا يُضَاعِفُ لَهُمْ هُوًّا وَكُرْحًا*

"තවද කවරකුගෝ නූලාවත් කරන් අඩු වූයෝ ද ඔවුන් අපගෝ වඳන් පිළිබඳ ව අසාධාරණ ලෙස කිරීයා කළ ගෝ තුවෙත් ඔවුහු ඔවුන්ටම අලාහානි කර ගන්නගෝ වූහ." (323)ඔහුගෝ පවුල ද ඔහුට අහිමි විය. ගෝ තුවෙත් අලලාන්ව පිරිනික්මෝප් කරමින් ඔහු ඔවුන් සමග ජීවත් වූ බැවිනි. ඔවුහු ද අභාග්‍යවන්තකම සහ පිඩාව යනාදියහි ඔහුට සමාන වූවෝය. ඔවුන්ගෝ නවාතැන ද අපා ගින්න වගෙය. උත්තරයාණන් මසෙගෝ පවසයි:{ *أَمْ يَحْسَبُونَ أَنَّهُم مُّجْرِبُونَ إِنَّا نَحْنُ الْمُغْرِبُونَ*

"...නියත වශයෙන්ම පරාජිතයින් වනුයගෝ මලවුන් කරෙහේ නැගිටුවනු ලබන දිනයගෝ තමන්ට හා තම පවුලට පාඩු ඇති කර ගන්නවුන්ය..." (324)තවද මලවුන් කරෙහේ නැගිටුවනු ලබන දිනයගෝ අපා ගින්න වන ඔවුන් රැස්කරනු ලබති. එම නවාතැන නපුරුය. උත්තරයාණන් මසෙගෝ පවසයි:{ *أَمْ يَحْسَبُونَ أَنَّهُم مُّجْرِبُونَ إِنَّا نَحْنُ الْمُغْرِبُونَ*

22 (22) *أَمْ يَحْسَبُونَ أَنَّهُم مُّجْرِبُونَ إِنَّا نَحْنُ الْمُغْرِبُونَ*. අපරාධ කළවුන් හා ඔවුන්ගෝ සහකරුවන් නුඔලා එක්රැස් කරනු. තවද ඔවුන් තමදිමින් සිටි දෑ ද.23 *320*{ (23) *صِرَاطَ الْحَقِيمِ*

අලලාන්ගෙන් ගෝර ව (ඔවුන් තමදිමින් සිටි දෑ ද එක්රැස් කරනු.) තවද නිරයගෝ මාවත වන නුඔලා ඔවුනට මග පෙන්වනු." (325)

8- නම පරමාධිපතිට පිරිනික්මෝප් කරන්නකු සගෝ හා ඔහුගෝ ආශිර්වාද හලො දකින්නකු සගෝ ජීවත් වසේ.

කියන්නට තරම් කිසිවක් නොමැති තත්වයගෝ සිට අලලාන් ඔහු බිහි කලෝය. සියලුම ආශිර්වාදයන් ඔහු වනෙ ලො දුන්නගෝය. නමුත් ඔහු අලලාන් හැර වනේන් අයට නැමදුම් කරයි. ඔහු හැර වනේන් අය භාරකරුවන් ලෙස ගනියි. ඔහු හැර වනේන් අයට කෘතවගෝදී වසේ. මීට වඩා බරපතල පිරිනික්මෝප්පයි කුමක් ද? මීට වඩා බිහිසුණු හලො දැකීම කුමක් ද?

9- සැබෑ ජීවිතය තහනම් කර ගනී:

ජීවිතයට සුදුසුම පුද්ගලයා වනුයගෝ ඔහුගෝ පරමාධිපතිව විර්වාස කෝට, ඔහුගෝ අරමුණ වටහා ගනෙ, ඔහු යන මාර්ගය පැහැදිලි කරගනෙ, ඔහුගෝ නැවත නැගිටුවනු ලැබීම තරයගෝම විර්වාස කරන තැනැත්තාය. එවිට ඔහු සෑම කනෙකුටම සුදුසු අයිතිය වටහා ගනු ඇත. සත්යය වසන්නගෝ නැත. සසු මැවීමවලට හිංසා පිඩා කරන්නගෝ නැත. සතුට දායක ජීවිතයක් ගත කරනු ඇත. මලෙලොව දී මෙහේ මනුලොව දී යහපත් ජීවිතයක් ලබනු ඇත. උත්තරයාණන්

314 සූරා අන්-නහ්ල, 45-47 දක්වා වූ පාඨ.
 315 සූරා අප්-රූද, පාඨය 31.
 316 සූරානුල අරාෆ්, පාඨය 98.
 317 සූරා අල-අන්කබුත්, පාඨය 40.
 318 සූරානුල අරාෆ්, පාඨය 9.
 319 සූරා අස්-සුමර්, පාඨය 15 සහ සූරා අස්-සුරා, පාඨය 45.
 320 සූරා අස්-සාහ්ලාත්, 22 හා 23 වන පාඨ.

මෙසේ පවසයි: { مِنْ عَمَلٍ صَالِحًا مَنْ ذَكَرَ أَوْ أَنْتَىٰ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَنُحْيِيَنَّهٗ حَيَاتًا طَيِّبَةً }³²¹, "සම පිරිමියෙකුගේ හෝ වෛවා කාර්තවකගේ හෝ වෛවා දේවත්වය විශ්වාස කරන්නකු ලෙස සිට යමකු දැනුම් කටයුත්තක් කළේ ද එවිට යහපත් ජීවිතයක් අපි ඔහුට උදා කරන්නමු..." (326) තවද මනුෂ්‍යයා වීදි: { ذَٰلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ }³²², "... අදන් නම් සඳා ස්වර්ග උසන්න යහපත් වාසස්ථාන ඇත. එයයි අතිමහත් ජයග්‍රහණය." (327)

මේ ජීවිතයේ සත්ව ජීවිතයට සමාන ජීවිතයක් ගත කළ තැනැත්තා වූ කලී, ඔහු තම ස්වාමියා නොහඳුනයි. ඔහුගේ අරමුණ කුමක්ද? යි ඔහු නො දනී, ඔහු යන තැන කොතැනදැ? යි නො දනී. නමුත් ඔහුගේ අරමුණ වූයේ ආහාර පාන පරිභෝජනය හා නිදා ගැනීමය. එබැවින් ඔහු අතර හා සසු සත්වයින් අතර පවතින වෙනස කුමක් ද? ඔහු උනන්දු වඩා මුළා වූ අයකු වේ. කිරිමතු අලලාන් මෙසේ පවසයි: { لَهُمْ قُلُوبٌ لَا يَفْقَهُونَ بِهَا وَلَا يَبْقُونَ بِهَا وَلَا يَسْمَعُونَ بِهَا }³²³, "සැබැවින්ම අපි පින් වර්ගයා හා මානව වර්ගයාගේ වැඩි දෙනෙකු නිරය සඳහා බිහි කර ඇත්තෙමු. ඔවුන්ට හදවත් ඇත. ඔවුහු එමගින් වටහා නොගනීහි. තවද ඔවුන්ට ඇස් ඇත. ඔවුහු එමගින් නොබලති. තවද ඔවුන්ට කන් ඇත. ඔවුහු එමගින් සවන් නොදෙති. ඔවුහු (ඔවු, ගව, එළ වැනි) ගොවිපල සතුන් මෙන්. නැත. ඊටත් වඩා නොමඟ ගියවුන්ය. නොසැලකිලිමත් ව සිටියවුන් ඔවුහුමය." (328) සර්වබලධාරී අලලාන් මෙසේ පවසයි: { أَمْ كَلَّمَتْكُمْ آٰلُكُمْ أَنْ يَقُولُوا هُمْ نَحْنُ الْغٰلِبُونَ }³²⁴, "නියත වශයෙන්ම ඔවුන්ගේ බහුතරයක් දනො සවන් දෙනු ඇතැයි හෝ වටහා ගනු ඇතැයි නුඹ සිතන්නේ ද? ඔවුන් ගොවිපල සතුන් මෙන් මෙය නැත. එසේ නොව, මාර්ගයේ වඩාත් නොමඟ ගියවුන් මොවුන්ය." (329)

10- නිරන්තරයෙන්ම ඔහු දඬුවමෙහි ම සිටියි:

සැබැවින්ම දේවත්වය පිරිනික්මාපේස කරන්නා දඬුවමකින් තවත් දඬුවමක් වන පියනගයි. ඔහු -අභාග්‍යයන් හා අවාසනාවන් ගිල දැමූ- මලෙවිත් පිටත් වී මනුෂ්‍යයා වී නිවහන වනෙ යොමු වෙයි. එහි පලමු අදියරේදී ඔහුට ලැබිය යුතු දඬුවම හුකින් වීදින පිණිස, මරණයේ දුකයින්ට පෙර දඬුවමේ දුකයින් ඔහු වනෙ පහළ වෙයි. { لَوْ رَأَىٰ ذُو نُوْفٍ يَّوْفَىٰ اٰلِ الْيٰسِ }³²⁵, "දේවත්වය පිරිනික්මාපේස කළවුන් ව සුර දුකයන් විසින් අත්පත් කරගන්නා අවස්ථාව නුඹ දකගන්නට තිබුනා නම්! ඔවුහු (එම දුකවද) ඔවුන්ගේ මුහුණු වලට හා පිටවල වලට පහර දෙති..." (300) පසු ව ඔහුගේ පරාණය ඔහුගේ ඉවත් වූ විට, ඔහු ඔහුගේ මිනි වල නුලට බසියි. ඊටත් වඩා දුරුණු දඬුවමට ඔහු මුහුණ දෙයි. ශිර්ශචුත්තේ පැලැන්තිය ගැන නොරතුරු දන්වමින් උත්තරිතරයාණන් මෙසේ පවසයි: { النَّارُ يُعْرَضُونَ عَلَيْهَا غُدُوًّا وَعَشِيًّا }³²⁶, "(නිරයෝ) ගින්න, ඒ වනෙ ඔවුන් උදේ සවස ඉදිරිපත් කරනු ලබති. එම හෝරාව සිදුවන දින "ශිර්ශචුත්තේ සෝනාව දැඩි දඬුවමට ඇතුළත් කරනු." (යැයි අණ කරනු ලැබේ.)" (331) පසුව මළවුන් කෙරේ නැගිටුවනු ලබන දිනය උදා වී, සියලු මැවීම නැගිටුවනු ලබා, කිරියාවන් ඉදිරිපත් කරනු ලබන විට, දේවත්වය පිරිනික්මාපේස කරන්නා අලලාන් පවසන පරිදි එම පොතෙහි ඔහුගේ සියලුම කිරියාවන් සටහන් කර තිබෙනු දකිනු ඇත. { وَضِعَ الْكِتٰبِ فَتَرٰى الْمُجْرِمِیْنَ مُشْفٰییْنَ مِمَّا فِيْهِ وَيَقُولُوْنَ يَا وَيْلَتَنَا مَا لَٰذَا الْكِتٰبِ لَا يُغَادِرُ صَغِيْرَةً وَّ لَا كَبِيْرَةً اِلَّا اٰخٰصٰهَا }³²⁷, "තවද වාර්තා පොත තබනු ලැබේ. එවිට වැරදිකරුවන් එහි ඇති දෑ ගැන බියට පත්වමින් සිටිනු නුඹ දකිනු ඇත. තවද ඔවුහු 'අහෝ අපගේ විනාශය! මම වාර්තාවට කුමක් සිදු වී ඇත් ද? එය කුඩා දයෙක් හෝ මහා දයෙක් හෝ සටහන් කර තිබෙනු මෙය කිසිවක් අත්හැර නැත..." (332) එහි දී දවේන්වය පිරිනික්මාපේස කරන්නා නමින් පස් බවට පත්වුවා නම් මැනව යැයි පිරිය කරයි. { يَوْمَ يَنْظُرُ الْمَرْءُ مَا قَدَّمَتْ يَدَاۤهُ وَيَقُوْلُ الْكَافِرُ يَا لَيْتَنِيْ كُنْتُ نٰرًا }³²⁸, "...එදින මිනිසා තම දෛනික ඉදිරිපත් කළ දෑ දැක ගනී. තවද පිරිනික්මාපේස කරන්නා, "අහෝ මා පස් බවට පත් විය යුතු නොවෙමි දැ" යි පවසයි." (333)

එම ස්ථානයේ පවතින බිහිසුණු කම නිසාවෙන්, මහපොළොවේ සියලු දෑ ඔහු සතු වුවා නම්, ඒවා පවා වන්දි වශයෙන් ගවො හෝ එදින දඬුවමින් මිදෙන්නට බලයි. { لَوْ اَنَّ لِلَّذِيْنَ ظَلَمُوْا مَا فِی الْاَرْضِ حَمِيْعًا وَمِثْلَهٗ مَعًا لَآفْتَدُوْا بِهٖ }³²⁹, "තවද අපරාධ කළවුන්ට මහපොළොවේ ඇති සියලු දෑ, ඒ සමගම ඒ හා සමාන ව තවත් තිබුණ ද, මළවුන් කෙරේ නැගිටුවනු ලබන දිනයේ දඬුවමේ බිහිසුණුභාවයෙන් මිදීම සඳහා වන්දි වශයෙන් එය දෙනු ඇත..." (334) උත්තරිතර අලලාන් මෙසේ ද පවසා ඇත. { 11 (11) مِنْ غٰبٍ يُّؤْمِنُ بِبَيْنِيْهِ }³³⁰, ඔවුන් එකිනෙකා දකිනු ඇත. එවිට අපරාධකරුවා එදින දඬුවමින් මිදීම සඳහා (වන්දි වශයෙන්) තම දුරුවන් එමෙන්ම, 12 (12) وَصٰلِحِيْهِۙ وَاٰخِيْهِۙ, තම බිරිය, තම සොහොයුරන්; 13 (13) وَمَنْ فِی الْاَرْضِ حَمِيْعًا مِّمَّا يُنۢجِيْهِۙ, ඔහු සමඟ සම්බන්ධකම් පැවැත් වූ තම දොතින්, 14 (14) وَمَنْ فِی الْاَرْضِ حَمِيْعًا مِّمَّا يُنۢجِيْهِۙ, තවද මහපොළොවේ සිටින සියලු දෙනා හෝ වන්දි වශයෙන් ලබා දී පසු තමන් මුදවා ගත යුතු යැයි පිරිය කරයි." (335)

හෝතුව, එම නිවහන පැනුමේ නිවහනක් නොව පිරිනමනු ලබන නිවහනයයි. සුද්ගලයකු තම කාර්යය සඳහා විපාක ලැබිය යුතුය. එය හොඳ නම්, හොඳ ය. එය නරක නම් අයහපත් ය. තවද දේවත්වය පිරිනික්මාපේස කරන්නාට පරලොවදී හමුවන නරකම දෙය නම් අපා ගින්නේ දඬුවමයි. අලලාන් එහි වැසියන්ට ඔවුන්ගේ කිරියාකාරකම්වල

321 සුරා අන්-නහ්ලේ, පාඨය 97.
 322 සුරා අස්-සර්, පාඨය 12.
 323 සුරානුල අරාෆ්, පාඨය 179.
 324 සුරා අල-හුජ්‍රාකාන්, පාඨය 44.
 325 සුරා අල-අන්ෆාලේ, පාඨය 50.
 326 සුරා ගාෆිර්, පාඨය 46.
 327 සුරා අල-කහ්ෆ්, පාඨය 49.
 328 සුරා අන්-නබෆ්, පාඨය 40.
 329 සුරා අස්-සමර්, පාඨය 47.
 330 සුරා අල-මෆාරිජ්, පාඨය 11-14.

විපාකය විඳිනු පිණිස දැඩුවම වර්ග කරණය කර ඇත. උත්තරීතරයාණන් මසෙයෝ ජරකාග කරයි. 43 (43) وَهَذَا جَهَنَّمُ الَّتِي يُكَذِّبُ بِهَا الَّذِينَ كَفَرُوا يَطُوفُونَ فِيهَا وَيَبْئَسُ فِيهَا جَحِيمٌ. ඒ අතර හා දැඩි රහමිය ලෝදිය අතර ඔවුහු සැරියරමින් සිටිති. ඔවුන්ගේ පාන හා ඔවුන්ගේ ඇඳුම් පිලිබඳ විස්තර කරමින් ඔහු මසෙයෝ පවසයි. 19 (19) فَالَّذِينَ كَفَرُوا قُطِّعَتْ لَهُمْ شُرُوبٌ مِّنْ نَّارٍ يُمْسَبُونَ مِنْ قَوْلِ رَسُولِهِمْ إِحْسَابًا. එහෙයින් ජරකාගයෝ ප කළවුන් වන ඔවුන් හට (නිරා) ගින්නෙන් වූ ඇඟලුම් වෙන් කරන ලදී. ඔවුන්ගේ හිස වලට ඉහළින් උණු දිය වස් කරනු ලැබේ. 20 (20) وَلَهُمْ مَقَامٌ مِّنْ مَّا فِي بُرُوجِهِمْ وَلَهُمْ فِيهَا الْغُورُ. ඔවුන්ගේ උදරයන්හි ඇති දෑ හා හම පමගින් දිය කරනු ලැබේ. 21. 332 (21) وَخ. තවද ඔවුන්ට යකඩින් වූ අඹ මුහුදු ඇත. (337)

සමාජිකය

අහෝ මිනිස!

ඔබ (කියන්නට තරම) කිසිවක් නැති ව සිටියහොයි. උත්තරීතරයාණන් මසෙයෝ පවසයි. 333 (333) وَلَا يَذُكُرُ الْإِنْسَانَ أَنَّا خَلَقْنَاهُ مِنْ قَبْلُ وَلَمْ يَكُن لَّهُ شِئًا مِّنْ شَيْءٍ. "මම පෙර කිසිවක් ලෙස නොපැවැති තත්වයෙන් සැලැවින්ම අපි ඔහු ව මැවූ බව මිනිසා මනෙහි කළ යුතු නොවේ ද?" (338) පසුව ශුක්රාණු බිඳවැසීම අලොන් ඔබට මවා, පසු ව ඔබ සවන් දේනනෙහි හා බලේනනෙහි බවට ඔහු ඔබ පත් කළේය. උත්තරීතරයාණන් මසෙයෝ පවසයි. 1 (1) إِنَّا خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ نُّطْفَةٍ أَمْشَاجٍ نَّبْتَلِيهِمْ أَهْلًا لِّدِينِهِمْ. "දුබලත්වයේ සිට නුඹලා ව මැවුවේ ඔහුය. අනතුරු ව දුබලත්වයෙන් පසු ව ඔහු ශක්තිමත් භාවයට පත් කළේය. අනතුරුව ශක්තිමත් භාවයෙන් පසු ව දුබලත්වයට පත් කළේ ඉදි ගිය තත්වයට පත් ඔහු පත් කළේය. ඔහු සර්ව ඥානිය; සර්ව බලසම්පන්නය." (340) අවසානයේ කිසිදු සැකයකින් තොරව මරණය පැමිණෙන්නේමය. ඔබ එම අවධින අතර දුබලත්වයෙන් දුබලත්වයට ගමන් කරනු ඇත. ඔබට ඔබගේ වන භානිය වලක්වා ගත නොහැක. ශක්තිය, බලය සහ පෞෂ්ණිය යනාදිය සම්බන්ධයෙන් ඔබ අලොන්ගේ අභිර්වාදයෙන් උදව පැනීමෙන් මිස ඔබට ජරකාග ලො ගත නොහැක. ඔබ සහජ ධර්මතාව අනුව දිලිඳු හා අගනිඟකම් ඇති අයකි. ඔබගේ ජීවිතය රැක ගැනීමට අවශ්‍ය දේවල් කතෝපමණාක් තිබේ ද? ඒවා ඔබගේ අතෙහි නැත. විටකෙ ඔබ එය ලබන අතර තවත් විටකෙ ඔබගේ එය පැහැර ගනු ඇත. ඔබට ජරකාගයට වන, ඒවා බෙන්නට ඔබ ජරිය කරන කුරුණු කතෝපමණාක් මගින් තිබේ ද? විටකෙ ඔබ ඒවා නුලින් සාර්තකත්වය ලබයි. තවත් විටකෙ ඒවා නුලින් පරාජයට පත් වෙයි. ඔබට භානි ගනන දෙන, ඔබට කලකිරීමට පත් කරන, ඔබගේ උත්සාහය අපතේ යවන, ඔබට අනතුරු හා අහාශ්‍යය ලඟා කරන, ඔබට ඒවායින් වලක්වා ගැනීමට ඔබ අපතේක්ෂා කරන කතෝපමණා කුරුණු තිබේ ද? විටකෙ ඔබ එය වලක්වා ගන්නා අතර තවත් විටකෙ ඔබ ඒ සඳහා අසමත් වෙයි. ඔබගේ දිලිඳුකම සහ අලොන් වගේ වූ ඔබගේ අවශ්‍යතාවය ඔබට දැනුණේ නැද්ද? තවද, අලොන් මසෙයෝ පවසයි. 336 (336) يَا أَيُّهَا النَّاسُ أَنْتُمُ الْفُقَرَاءُ إِلَى اللَّهِ وَاللَّهُ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيمُ. "අහෝ ජනයිති! නුඹලා අලොන් වගේ යැපෙන්නෝය. තවද අලොන් වන ඔහුමය අවශ්‍යතාවන්ගෙන් තොර, ජරකාගයායි." (341)

පියව් ඇසිට නොපෙනෙන දුබල වෛරසයක් හෝ තුවෙන්නී ඔබ රෝගාතුර වේ. ඔබ එය වලක්වා ගත නොහැකි ව ඔබ වැනිම දුබල මිනිසකු වන ජරකාග සඳහා යයි. විටකෙ ජරකාගය සාර්වක වන අතර තවත් විටකෙ වෛද්‍යවරයා අසාර්වක වී රෝගියා සහ වෛද්‍යවරයා අතර විශාලත්වය පැතිර යයි. ආදම්ගේ පුත්රයා! ඔබගේ දුබලත්වයෙන් තරම! මැස්සකු ඔබගේ යමක් පැහැර ගන්නේ නම් උගනේ එය නැවත ලොගන්නට ඔබ අපතෝපමණාසිත් වෙයි. අලොන් එය සහතික කරමින් මසෙයෝ පවසයි. 337 (337) يَا أَيُّهَا النَّاسُ ضَرْبٌ مِّنْ فَاسْتُمْغَا لَهُ إِلَّا الَّذِينَ يَتَذَكَّرُونَ مِنْ آيَاتِنَا لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ. "අහෝ ජනයිති! උපමාවක් ගනන හැර පවත්වන ලදී. එහෙයින් නුඹලා එයට සවන් දෙනු. නියත වශයෙන්ම අලොන් හැර දමා නුඹලා ඇරැඹුම් කරන අය වනාහි ඔවුන් සියලු දෙනා එකතු වූවද මැස්සකු හෝ ඔවුන්ට මැවිය නොහැකිකේමය. මැස්සා ඔවුන්ගෙන් යමක් පැහැර ගන්නේ නම් උගනේ එය ඔවුන් මුදවා ගන්නට පවා ඔවුන්ට නොහැකි. අයැදින්නා හා අයැදිනු ලබන්නා දුබල විය." (342) මැස්සා ඔබගේ උදුරා ගත් දේ ඔබට මුදවා ගත නොහැකි නම්, ඔබගේ කුරුණු සම්බන්ධයෙන් ඔබට ඇතිවන කුමන අයිතියක් ද? ඔබගේ නළල කසේ රෝද අලොන් අතෙහිය, ඔබගේ ආත්මය ඔහු අතෙහිය. ඔබගේ හදවත් මහා කාපුණිකයාණන්ගේ ඇඟිලිවලින් ඇඟිලි දකෙක අතරය. ඔහු අභිමත කරන පරිදි එය පරෙලා දමයි. ඔබගේ ජීවිතය හා ඔබගේ මරණය ඔහු අතෙහිය. ඔබගේ භාග්‍යය හා ඔබගේ අභාග්‍යය ඔහු අතෙහිය. ඔබගේ නිහඬතාව හා ඔබගේ ජරකාග අලොන්ගේ අනුසිත් හා ඔහුගේ අභිමතයෙන් සිදු වේ. ඔහුගේ අනුමැතියෙන් තොරව එය වලනය වන්නේ නැත. ඔහුගේ අභිමතයෙන් තොරව එය කිට්ටා කරන්නේ නැත. ඔබට ඔබගේ ආත්මයට ඔබ හාර දුන්නහි නම්, නොහැකියාව, දුබලත්වය, නොසැලකිල්ල, පාපය හා වැරදිද යනාදිය වන ඔහු ඔබට හාර කරනු ඇත. ඔබ වගන්

331 සූරා අර්-රහ්මාන්, 43 සහ 44 වැනි පාඨ.
 332 සූරා අල-හජ්, 19-21 දක්වා වූ පාඨ.
 333 සූරා මජ්දම්, පාඨය 67.
 334 සූරා අල-ඉන්සාන්, 1 සහ 2 පාඨ.
 335 සූරා අර්-දුම, පාඨය 54.
 336 සූරා ෆාතිර්, පාඨය 15.
 337 සූරා අල-හජ්, පාඨය 73.

කතෙකුට ඔබ වහර දුන්නේ නම්, ඔබට කිසිදු හානියක් හෝ සහනක් හෝ මරණයක් හෝ ජීවයක් හෝ ජරකායක් හෝ කළ නොහැකි තැනැත්තන් වන ඔබ වහර දෙනු ඇත. ඇසිපිය හලෙන මොහොතකට හෝ ඔහුගේ තොර විය නොහැක. හුස්ම ගන්නා කාලය පුරාවට මනුෂ්ටිත් සහ ඇතුළතින් ඔහු වනම බල කරනු ඇත. ඔහු ඔබට ආශීර්වාද ලබා දෙයි. සෑම ආකාරයකින්ම අවශ්‍යතාවයේ බරපතලකම තිබියදීත්, අතිකරුණම සහ අවිච්චාසය තුළින් ඔබ ඔහු කෝපයට පත් කරයි. සැබවින්ම ඔබ ඔහුට අමතක කර දමා ඇත. ඔබ නැවත හැටි යන්නේ ඔහු වනෙ ය. ඔබගේ යොමුව හා ඔබගේ නවාතැන ඔහු ඉදිරියේ ය. (343)³³⁸

අහෝ මිනිසා! ඔබගේ දුර්වලතාවය සහ ඔබගේ පාපයේ විපාක දරා ගැනීමට ඔබගේ නොහැකියාව දසෙ බලන්න. { وَمَا يَسْتَأْذِنُ بَلِيغَاتِ حَتَّىٰ يُؤْتَىٰ }³³⁹, "(නිති රිති) සැහැලලු කිරීමටත් අලලාහ් අපෝකෂා කරයි. තවද මිනිසා දුර්වලයකු ලෙස මවනු ලැබ ඇත." (344) අලලාහ් ධර්ම දුනවුරුත් පවිය. දිවය පුස්තක පහළ කළේය. ආගමික පිළිවෙත් නිතිගත කළේය. ඔබ ඉදිරියේ සෘජු මාර්ගය පිහිටුවාලිය. සාක්ෂි, තර්ක, සාධක හා සංඥා පිහිටුවාලිය. එය ඔහුගේ ඒකීයත්වය, පරිපාලනත්වය, දේවත්වය, පනේවා දනෙ සෑම සාක්ෂියක්ම ඔබට පනේවා දමේනි. නමුත් ඔබ විශාජ දැයිත් සත්යය වලක්වන්නෙයි. අලලාහ් හැර දමා අධිකාරී භාරකරුවකු බවට ගෙන විශාජ දැයිත් තර්ක කරන්නෙයි. { وَأَنزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَنبَتْنَا فِيهَا نَبَاتًا }³⁴⁰, "...තවද මිනිසා බොහෝ දෑ ගැන විවාදලී විය." (345) ඔබගේ ආරම්භය හා ඔබගේ අවසානය පරෙලා දැමූ අලලාහ්ගේ අශීර්වාද ඔබට අමතක වී ඇත. ඔබ අක්රමාණව බිඳවැටීමට වනු ලැබූ බව ඔබ මතක් කර ගත යුතු නොවේ ද! ඔබ නැවත වලකට හැටි යන බවත්, පසුව ඔබට අවදි කරවා ස්වර්ගයට හෝ අපායට යොමුවී කරන බවත් ඔබ මතක් කර ගත යුතු නොවේ ද? උත්තරීතර අලලාහ් මසෙයේ ජරකාය කළේය. { أَلَمْ يَرِ الْإِنْسَانَ إِذَا عَلَّمْنَا مِمَّا لَا فَلَاحَ إِذْ أَحْمَدًا }³⁴¹ 77 (77) مَبِينٌ. නියත වශයෙන්ම අපි ඔහු අක්රමාණව බිඳවැටීමට මවා තිබීම මිනිසා නොදැනුවේ ද? එසේම තිබියදීත්, ඔහු (විශාජ දෑ ගෙන) පැහැදිලි තර්ක කරන්නෙයි. 78 (78) مَبِينٌ. තවද ඔහු අපට උපමා ගෙන හැර පාන්නේය. ඔහු ඔහුගේ මැවීම ගැන අමතක කළේය. "අසීව දිරාපත් ව තිබියදී ඒවාට යලි ජීවය දන්නා කවුදැ"යි ඔහු විමසයි. 79, ³⁴¹{ (79) مَبِينٌ. "මුළු වරට එය නිර්මාණය කළ අය එයට ජීවය දෙනු ඇත. තවද ඔහු සියලු මැවීම පිළිබඳ ව ස්වදේශිකය" යැයි (නබවරය!) නුඹ පවසනු." (346) උත්තරීතර අලලාහ් මසෙයේ පැවසිය: { 6 } (6) مَبِينٌ. අහෝ මිනිසා! නුඹගේ ගෞරවනීය පරමාධිපති පිළිබඳ ව නුඹ ව මුළු කළේ කුමක් ද? 7 (7) مَبِينٌ. ඔහු නුඹ ව මවා පසුව නුඹව සකසා පසුව නුඹව සමානුපාතික කළේය. 8. ³⁴²{ (8) مَبِينٌ. කවර උපපතිනි නුඹ ව හැඩ ගැස්වීමට ඔහු අභිමත කළේ ද ඒ අයුරින් (නුඹව මැවීමේය)." (347)

අහෝ මිනිසා! අලලාහ් ඔබට දිලිඳු කමින් පොහොසත් කරන්නට, රෝගී බවින් ඔබ සුවපත් කරන්නට, වියසනයෙන් ඔබව මුදවා ගන්නට, ඔබගේ පව්වලට සමාව දෙනට, ඔබට අත්වන පීඩාවන් ඉවත් කිරීමට, ඔබට අසාධාරණයක් වූයේ නම් ඔබට පිහිට වීමට, ඔබ විශාසකල්පයට පත්ව නොමැතිව ගියේ නම් ඔබට එය පනේවා දෙනට, ඔබ නොදන්නා දෑ ඔහු ඔබට කියා දෙනට, ඔබට බියක් ඇති වූයේ නම් ඔබට ඉන් ආරක්ෂාව සැලසීමට, ඔබ දුර්වලතාවයෙන් සිටිය දී ඔබට ඔහු කරුණාව දක්වන්නට, ඔබගේ සතුරන් ඔබගේ ඉවත් කරන්නට, ඔබගේ පෝෂණය ඔබට පිරිනමන්නට යනා දී දෑ සඳහා ඔබ ඔහු සමග සම්භාෂණය කරන්නට ඔහු ඉදිරියේ නැගිට සිටීමේ මිනිසා බව ඔබ තහනම් කර ගනුයේ ඇයි?³⁴³

අහෝ මිනිසා! -ආගමේ ආශීර්වාදයට පසු- මිනිසාට අලලාහ් ආශීර්වාද කර ඇති ඉමහත් ආශීර්වාදය වනුයේ බුද්ධියේ ආශීර්වාදයයි. තමන්ට සහෙ සලසන දෑ හා තමන්ට හානිය ගෙන දෙන දෑ එමගින් ඔහු වෙන්කර හඳුනා ගනී. අලලාහ් ඔහුට නියෝග කළ දෑ හා ඔහු ඔහුට තහනම් කළ දෑ වටහා ගනී. පරම අරමුණ කුමක් දැයි ඔහු දැන ගනී. එනම් අලලාහ්ට දක්වන ගැනිතාවයයි. ඔහු ඒකීයයි. ඔහුට සමාන කිසිවෙක් නැත. උත්තරීතරයාණන් මසෙයේ පවසයි: { وَمَا يَكْفُرُ }³⁴⁴ 53 (53) مَبِينٌ. තවද නුඹලාට කවර හෝ ආශීර්වාදයක් වී නම් එය අලලාහ්ගෙනි. පසු ව නුඹලාට යම් හානියක් අත් වූ විට නුඹලා විලාප නගනුයේ ඔහු වනෙමය. { إِذَا فَتِنَاكَ }³⁴⁴ 54 (54). පසුව නුඹලාගෙන් එම හානිය ඔහු ඉවත් කළ විට, එම අවස්ථාවේ නුඹලා අතරින් පිරිසක් ඔවුන්ගේ පරමාධිපතිට ආරදේශ කරයි." (349)

අහෝ මිනිසා! සැබවින්ම බුද්ධිමත් මිනිසා උදාර කඳුණුවලට ජීවය කරයි. අධම කඳුණු හලො දකියි. නබවරුන් හා ධාර්මිකයින් අතරින් සෑම ධාර්මික හා ගෞරවනීය කතෙකුටම පිළිපදින්නට ජීවය කරයි. ඔහු ඔවුන් හමු නොවූව ද ඔවුන් සමග සේනාදි වන්නට උත්සාහ කරයි. ඒ සඳහා වන මාර්ගය කුද්ධ වූ අලලාහ් පනේවා දී ඇති සෘජු මාර්ගයයි. { وَإِذْ }³⁴⁵ "නුඹලා අලලාහ් ව ජීවය කරමින් සිටියහො නම්, එවිට නුඹලා මා අනුගමනය කරනු. අලලාහ් නුඹලා ව ජීවය කරනු ඇත..." (350) එය ඔහු පිළිපදින විට අලලාහ් ඔහුට වක්තාවරුන්, ධර්ම දුනවුරුන්, සාක්ෂි දැරුවන්, ධාර්මිකයින් සමග සතුරු කරවනු ඇත. උත්තරීතරයාණන් මසෙයේ පැවසිය: { وَمَنْ يُطِعِ اللَّهَ وَالرَّسُولَ فَأُولَٰئِكَ مَعَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ }³⁴⁶. "කවරකු අලලාහ් හා රසූලවරයාට අවනත වන්නේ ද

338 ඉබ්නුල් කස්සම්ගේ: 'අල-තවාඉද්' නම් ග්රන්ථයෙන් උසුටා ගන්නා ලදී පිටුව 56.
 339 සුරා අන්-නිසා, පාඨය 28.
 340 සුරා අල-කහ්ර, පාඨය 54.
 341 සුරා යා සින් 77- 79 දක්වා වූ පාඨ.
 342 සුරා අල-ඉන්තිතාර්, 82: 6-8 දක්වා වූ පාඨ.
 343 බලන්න "මිස්නාහු දාරිස සආද්" වලෙම 1 පිටුව 251.
 344 සුරා අන්-නහල්, 53 සහ 54 වැනි පාඨ.
 345 සුරා ආලු ඉම්රාත්, පාඨය 31.
 346 සුරා අන්-නිසා, පාඨය 69.

ඔවුහුම ය අලලාහ්ගේ ආශිර්වාදට පාත්ර වුවත් වන නබිවරුන්, සත්යවාදීන්, සාක්ෂ දැරුවන් හා දැනුමෙන් ආදීන් සමග සිටින්නෝ. මිනුරු වගයෙන් යහපත් වනුයේ ඔවුහුමය." (351)

අහෝ මිනිසා! ඔබට අවවාද කර සිටිනුයේ, ඔබ හුදකලා වී, ඔබ වන පැමිණි සත්යය ගැන මනෙහි කර, ඉන්පසු එහි සාක්ෂි සලකා බලා, එහි සාධක ගැන පරිශීලනය කරන ලෙසය. ඔබ එය සත්යය බව දකින්නේ නම්, එය අනුගමනය කිරීමට යුතුය වන්න. ඔබ වාටිකර වාටිකර සහ සිරිත් විරිත්වල සිරකරුවකු නොවන්න. ඔබේ සම වයසේ මිනුරුන්ට සහ ඔබේ මුහුණ මිනින්නගේ උරුමයට වඩා ඔබේ ආත්මය ඔබට වැදගත් බව දැන ගන්න. මේ සම්බන්ධයෙන් අලලාහ් දෙවන්විටිය ප්රතික්ෂේප කරන්නන් හට අවවාද කර ඔවුන්ට ඒ වන නියෝජනය කරවයි. $\text{قُلْ إِنَّمَا أَعِظُكُمْ بِوَدَاةِ اللَّهِ وَوَدَاةِ الرَّسُولِ وَالْوَدَاةِ الَّتِي بَيْنَ يَدَيْهِ هَذِهِ السَّبِيلُ وَكَانَ اللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا}$ {39} "නියත වශයෙන්ම මම නුඹලාට උපදෙස දෙනුයේ එක දෙයක් පිළිබඳවය. එනම් නුඹලා අලලාහ් වනුවනේ දෙනො බැගින් හෝ තනි ව හෝ නැති සිට පසුව සිතා බලනු. නුඹලාගේ මිනුරු උමනුවකු නොවේ. ඔහු ඉදිරියේ ඇති දැඩි දඬුවම පිළිබඳ නුඹලාට අවවාද කරන්නකු මිස වනේ අයකු නොවේ" යැයි (නබිවරයා!) කුඹ පවසනු." (352)

අහෝ මිනිසා! ඔබට අවවාද කර සිටිනුයේ, ඔබ අලලාහ්ට යටත් වූ විටක, කිසිවක් ඔබට අහිමි වන්නේ නැත. උන්තර්තරයාණන් මසෙයේ පැවසිය: { 39 }³⁴⁸ { إِنَّمَا أَعِظُكُمْ بِوَدَاةِ اللَّهِ وَوَدَاةِ الرَّسُولِ وَالْوَدَاةِ الَّتِي بَيْنَ يَدَيْهِ هَذِهِ السَّبِيلُ وَكَانَ اللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا } "ඔවුහු අලලාහ් ව ද අවසන් දිනය ද විශ්වාස කොට අලලාහ් ඔවුන්ට පෝෂණය කළ දැයිත් විශ්වාස කළේ නම්, ඔවුන්ට එරෙහිව පිහිටනුයේ කුමක් ද? තවද අලලාහ් ඔවුන් පිළිබඳ ව සරවදානී ය." (353) ඉබ්නු කසීර් (රහිමහුලාහ්) නුඹා පවසා සිටිනුයේ: අලලාහ් විශ්වාස කර, ප්රශංසා සහ මානවයන්ගේ ගමන් කර, තම ක්රියාවන් විධිමත් කරගන්නවුන් හට මනුෂ්‍යයන්ට වඩා පරිහානිකර වන පරිදි දෙනු ලැබූ ප්රතිඵල ගැන අපෝකෂ්ණාවෙන් අලලාහ්ට විශ්වාස කර, අලලාහ් තමන්ට පිරිනැමූ සම්පත් ඔහු ප්රිය කරන හා තෘප්තියට පත්වන අයුරින් ඔවුන් විශ්වාස කරන්නේ නම්, කවර හානියක් ඔවුන්ට අත් වන්නේ ද? ඔවුන්ගේ ධාර්මික හා දුෂිත වර්තනාවන් ගැන ඔහු දන්නාය. ඔවුන් අතරින් ආශිර්වාදයට සුදුසුකම ඇත්තන් කවුරුන් දැයි ද ඔහු දනී. ඒ අනුව ඔහු ඔහුට ආශිර්වාද කරයි. ඔහුගේ මඟ පෙන්වීමෙන් ඔහුට පොළඹවීය. ඔහු ගැන සනුටු වන ධාර්මික ක්රියාවකට ඔහු යොමු කරයි. එමෙන්ම සැලැවීම ඔහුගේ දොරකඩින් තරෙපා හරින ලද, දිව්යමය අභිමුඛයෙන් ඉවත් කිරීමට හා තරෙපා හැරීමට සුදුසු තැනැත්තා පරාජයට පත්ව මලෝකවෙහි හා මනුෂ්‍යයන්ට වහාම වී යයි. සැලැවීම ඔබේ ඉස්ලාමය ඔබ අතර හා ඔබ සිදු කරන්නට අපෝකෂ්ණා කරන හෝ ඔබට අලලාහ් අනුමත කර ඇති දැයිත් ඔබ පරිහානිකර කරන කවර කල්හි හෝ වර්තනාව ඒ අතර කිසිවක කිසිදු බාධාවක් ඇති නොවන්නේය. නමුත් ඒ වනුවට අලලාහ්ගේ තෘප්තිය අපෝකෂ්ණාවෙන් ඔබ කවර කල්හි සිදු කළ ද අලලාහ් ඔබට ප්රතිඵල පිරිනමනු ඇත. එය ඔබේ මලෝකව විධිමත් කරන කටයුතු අතරින් හා ඔබේ ධනයෙන් ඔබේ කැපවීමෙන් හා ඔබේ ගෞරවයේ ඔබට සමාදාය ඇති කරන ක්රියාවන් අතරින් වුව ද ඒ සඳහා කුසල පිරිනමනු ඇත. එය කොතරම්ද යත් තනනම කළ දැයිත් ඉවත්ව අනුමත කළ දෑ ප්රමාණවත් කර ගන්නට ඔබ සිතා එම අනුමත දෑ පරිහානිකර කරන්නේ නම්, ඒ දෑ සඳහා ද ඔබට ප්රතිඵල ඇත. තබී (සලලාහු අලලාහ් වසලීම) නුඹාණෝ මසෙයේ පැවසූහ: නුඹලා අතර කනෙකු (බිරිඳ සමග) කාමුකව හැසිරීම ද දානයකි." යැයි පවසා සිටියහ. එවිට ඔවුහු: 'අලලාහ්ගේ දුෂ්ඨයාණන්, අප අතරින් කනෙකු ඔහුගේ කාමය සංසිදුවා ගැනීමට පැමිණියේ. එහි දී ඔහුට කුසල හිමි වන්නේ ද?' යි විමසා සිටියහ. එනුඹාණෝ: "තනනම දැන ඔහු එය (කාමය) සංසිදුවා ගන්නේ නම් ඔබ දකින පරිදි එය බරපතල පාපයක් නොවන්නේ ද? එමෙන්ම ඔහු එය අනුමත දැන සංසිදුවා ගත් විට ඔහුට කුසල හිමි වන්නේය." යැයි පැවසූහ^{349*350}

අහෝ මිනිසා! ධර්ම දුතවරු සත්යය සමග පැමිණියහ. අලලාහ්ගේ අරමුණ ඔවුහු දැනුම දුන්න. මම ජීවිතය තුළ පැහැදිලිව ගමන් කරනු පිණිස හා මනුෂ්‍යයන්ට පියවර පෙන්වීමට පියවර පෙන්වීමට අතරට පත්වනු පිණිස අලලාහ්ගේ නිති පිළිබඳ දැනුම ලැබීම මිනිසා අවශ්යතාවයකි. ඒ ගැන උන්තර්තර අලලාහ් මසෙයේ පවසයි: { وَإِن كُنْتُمْ تُحِبُّونَ الْبِرَّ وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ۖ سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ }³⁵¹ "අහෝ මිනිසුන්! නුඹලාගේ පරමාධිපතිගෙන් සත්යය රැගෙන මම රසුල්වරයා නුඹලා වන පැමිණි ඇත. එබැවින් නුඹලා විශ්වාස කරනු. නුඹලාට එය යහපතකි. නමුත් නුඹලා ප්රතික්ෂේප කරන්නහු නම්, එවිට (දැන ගනු) සැලැවීම අහසින් හා මිනිතලයෙන් ඇති දෑ අලලාහ් සතුය. තවද අලලාහ් සරවදානීය; සරව ප්රදානීය." (356) තවද උන්තර්තර අලලාහ් මසෙයේ ප්රකාශ කරයි: { كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَكَانُوا يَكْفُرُونَ }³⁵² "අහෝ මිනිසුන්! නුඹලාගේ පරමාධිපතිගෙන් වූ සත්යය නුඹලා වන සැලැවීම පැමිණි ඇත. එබැවින් කවරකු යහමග ලබන්නේ ද එසේ ඔහු යහමග ලබනුයේ ඔහු වනුවනේමය. තවද කවරකු නොමඟ ගියේ ද එසේ ඔහු නොමඟ යනුයේ ඔහුටම එරෙහිවය. තවද මම නුඹලා වන වූ හාරකරුවකු නොවෙමි යැයි (නබිවරයා!) කුඹ පවසනු." (357)

අහෝ මිනිසා! ඔබ ඉස්ලාමය වැළඳ ගන්නේ නම්, එය ප්රයෝජනවත් වන්නේ ඔබටමය. ඔබ එය ප්රතික්ෂේප කළේ නම්, එය හානිය අත්වන්නේ ඔබටමය. ඇත්තෙන්ම අලලාහ් තම ගන්නන්නගේ අවශ්යතාවන්ගෙන් තොරයි. පිටපානන්නගේ පිටපැම ඔහුට කිසිදු හානියක් ගෙන දෙනේ නැත. අවනත වන්නන්නගේ අවනත වීම ඔහුට කිසිදු ප්රයෝජනයක් ගෙන දෙනේ ද නැත. ඔහුගේ අනු දැනුමෙන් තොරව ඔහු ප්රතික්ෂේප කරනු නොලබන්නේමය. ඔහුගේ අවසරය ඇතිව මිස ඔහුට අවනත වන්නේ නැත. තබී (සලලාහු අලලාහ් වසලීම) දන්වා සිටි පරිදි අලලාහ් මසෙයේ පවසා ඇත: "මාගේ ගැත්තනි! අසාධාරණය (අපරාධය) මම මා මතම තනනම කර

347 සූරා ෆාතිර්, පාඨය 46.
348 සූරා අන්-නිසා, පාඨය 39.
349 "තර්සිද්ලි කුර්ආනුලි අලිම" හි සරල අර්ථකතනය සමග වලංගු 1 පිටුව 497.
350 මහේ මුලාහ්රය පරෙ සඳහන් වී ඇත. පිටුව 109.
351 සූරා අන්-නිසා, පාඨය 170.
352 සූරා හුද, පාඨය 108.

ගත්තමේ. ඔබ අතරින් එය මා තහනම් කරනු ලැබුවේ බවට පත් කළමේ. එබැවින් නුඹලා එකිනකොට අසාධාරණකම් නොකරන්න. මාගේ ගැත්තනි! මා කවරකෙනෙට මඟ පෙන්වූයේ ද එවැන්නකු හැර සසෙ නුඹලා සියලු දෙනා නොමඟ ගියවුන් වනේ. එබැවින් නුඹලා මගෙන් යහමඟ පතන්න. මම නුඹලාට මඟ පෙන්වමි. මාගේ ගැත්තනි! මා කවරකෙනෙට පෝෂණය කළේ ද එවැන්නකු හැර සසෙ නුඹලා සියලු දෙනා කුස ගින්නෙන් පලෙන්තන් වනේ. එබැවින්ම නුඹලා මගෙන් පෝෂණය පතන්න. මම නුඹලාට පෝෂණය ලබා දමේ. මාගේ ගැත්තනි! මා කවරකෙනෙට අදින්නට සැලැස්සුවේ ද එවැන්නකු හැර සසෙ නුඹලා සියලු දෙනා නිදුවන් අය වනේ. එබැවින් නුඹලා මගෙන් ඇඳුම් අදින්නට පතන්න. මම නුඹලාට අදින්නට සලසමි. මාගේ ගැත්තනි! සැබවින්ම නුඹලා රාත්රියේ හා දහවලේ වැරදි කරන්නකුය. මම සියලු පාපයන්ට සමාව දන්නෙමි. එබැවින් නුඹලා මගෙන් සමාව අයදන්න. මම නුඹලාට සමාව දමේ. මාගේ ගැත්තනි! නුඹලා මට භානියක් කරන තරමට මට භානි කිරීමට නුඹලාට නොහැකිකේමය. එමෙන්ම මට ප්රයෝජනයක් කරන තරමට නුඹලා මට ප්රයෝජනයක් කළ නොහැකිකේමය. මාගේ ගැත්තනි! නුඹලාගේ පළමුවැන්නා සහ නුඹලාගේ අන්තිමයා නුඹලාගේ මනුෂ්ය වර්ගයා සහ නුඹලාගේ ජීව්වර්ගයා කිසියම් මිනිසකුගේ ධාර්මික හදවත තරම් වඩාත් බැතිමත් වූයේ නම් වුව ද එය කිසියම් මාගේ ආධිපත්‍යය වැඩි නොකරනු ඇත. මාගේ ගැත්තනි! නුඹලාගේ පළමුවැන්නා තවද නුඹලාගේ අන්තිමයා, නුඹලාගේ මනුෂ්ය වර්ගයා සහ නුඹලාගේ ජීව්වර්ගයා කිසියම් මිනිසකුගේ දුෂ්ට හදවත තරම් දුෂ්ට වූයේ නම් වුව ද, එය කිසිම දයෙකින් මාගේ ආධිපත්‍යය අඩු නොකරනු ඇත. මාගේ ගැත්තනි! නුඹලාගේ පළමුවැන්නා හා නුඹලාගේ අන්තිමයා, නුඹලාගේ මනුෂ්ය වර්ගයා සහ නුඹලාගේ ජීව්වර්ගයා එක් උස තැනක සිට මාගෙන් ඉල්ලීමක් කරන්නේ නම් (එසේ ඉල්ලන) සෑම මිනිසකුටම ඔහු ඉල්ලන දෑ මම පිරිනමමි. ඉදිකටුවක් මුහුදට දමනු ලැබූ විට එය (එහි ජලය) අඩු නොකරන සේ මා සතුව ඇති දෑ ද එය අඩු කරන්නේ නැත. මාගේ ගැත්තනි! සැබවින්ම නුඹලාගේ කිරියාවන් වූ කලින්, ඒවා මම නුඹලා වනුවෙන් සටහන් කර තබා ඇත්තෙමි. පසුව නුඹලාට මා ගවේනුයේ ඒවාට පමණි. එබැවින් කවරකෙනෙ යහපත සොයා ගන්නේ ද ඔහු අලොහ්ට ප්රගංසා කළ යුතුයි. ඒ හැර වනෙන් දයෙකි ලැබුවේ ද ඔහු ඔහුටම මිස (අලොහ්ට) දොස් නොපැවරිය යුතුයි. (358)³⁵³

ලෝකයන්හි පරමාධිපති වූ අලොහ්ටම සියලු ප්රගංසා, ගාන්තිය හා සමාදානය නබිවරුන් හා දහම දුතවරුන් අතරින් ඉරෝෂ්ටිතම නබිවරයාණන් වන අපගේ නබි මුහම්මද් නුමාණන් වනෙන්, එනුමාණන්ගේ පවුලේ උදවිය හා හිතමිතුරන් ඇතුළු සියලු දෙනා වනෙන් හිමි වේවා!

³⁵³ මමෙ හදිසය මුස්ලිම් විසින් "කිතාබුල් බිජ්රි වස්සිලා" නම් මාතෘකාව යටතේ "නහ්රිමුල් ලුලම්" යන පාඨමේ වාර්තා කොට ඇත. හදිස අංක 2577.

ඉස්ලාමය, එහි පදනම හා මූලධර්ම

මෙහි කොහේ ද?

අලලාහ්ගේ පැවැත්ම, ඔහුගේ පරමාධිපත්යය, ඔහුගේ ඒකීයත්වය හා ඔහුගේ දේවත්වය. (7)

- 1- මෙම විශ්වයේ මැවීම සහ එහි පවතින විශ්මයජනක නිර්මාණ:
- 2- සහජ ධර්මතාව
- 3- පිරිසිදුවත්මයේ ඒකමතික එකඟත්වය
- 4- මානසික අවශ්‍යතාවය:

විශ්වයේ මැවීම

එහි පිරිසිදුව

අහෝ මිනිසා! අනුප්‍රව,

මිනිසා මැවීම සහ ඔහු ගුණවත්වයට පත් කිරීම

කාන්තාවකගේ ස්ථානය

මිනිසා මැවීමේ පිරිසිදුව

ආගම සඳහා මිනිසාගේ අවශ්‍යතාව

සැබෑ ආගමේ නිර්ණායක

ආගම්වල කොටස්

පවතින ආගම්වල නත්තවය

නම්වත්වයේ ස්ථාපය.

නම්වත්වය පිළිබඳ පිරිසිදුවත්වය

ධර්ම දැනගැනීම වන මිනිසා අවශ්‍යතාව

නැවත අවදි කරනු ලැබීම

ධර්ම දැනවුණත්ම ඇරඹුණ මූලධර්ම

වත්තවත්වයේ (දේව දැනවත්වයේ) මුද්‍රාව

ඉස්ලාමයේ ස්ථාපය:

දේවත්වය පිරිසිදුවත්වයේ කිරීමේ ස්ථාපය:

ඉස්ලාමයේ මූලධර්ම සහ එහි මූලාශ්‍ර.

(අ) මහඟු අල-කුර්ආනය:

ආ: "අස-සුන්නා නබවිසා" නොහොත් නබි පිළිවන

පළමු ශරීරය (234)

ඉස්ලාමය තුළ නැමදුම (244)

දවෙන මට්ටම (247)

නුතුවන මට්ටම:

ඉස්ලාමයේ තුන් ධර්ම නිහිපයක: (292)

- 1- සැබෑවත්ම එය අලලාහ්ගේ ආගම වීම:
- 2- සියලුම ඇතුළත් කර ගෙන තිබීම:
- 3- සැබෑවත්ම එය මැවුණු මැවීම සමග සමබන්ධ කරයි:
- 4- මෙලොව මනෙම මනුෂ්‍යව සහජ ගැන සැලකිලිමත් වීම.
- 5- පහසු වීම:
- 6- සුඛිතය:
- 7- සහජ විධානය කොට අසහජිත වැළැක්වීම:

අත්-නව්වා (පශ්චාත්තාප වී සමාව අයැදීම)

ඉස්ලාම දහම පිළි නොගැනීමේ විපාකය

- 1- බිය හා අනාරක්ෂිත වීම.
- 2- පිඩින පිඩිනය:
- 3- ඔහු පිටත් වන්නේ ඔහු හා ඔහු වටා ඇති විශ්වය සමඟ ගැටීමෙනි.
- 4- සැබෑවත්ම ඔහු අඳානයක සේ පිටත් වයි.
- 5- නමනටම අපරාධකරගත් අයකු සේ හා නම අවට සිටින්නන් හට අපරාධ කරන්නකු සේ පිටත් වයි.
- 6- ඔහු මේ ලෝකයේ අලලාහ්ගේ පිළිකුලට හා කෝපයට නිරාවරණය විය:
- 7- කලකිරීම හා අහිමි වීම:
- 8- නම පරමාධිපතිව පිරිසිදුවත්වය කරන්නකු සේ හා ඔහුගේ ආශීර්වාද හළො දකින්නකු සේ පිටත් වයි.
- 9- සැබෑ පිඩිනය නහනම කර ගනී:
- 10- නිරන්තරයෙන්ම ඔහු දඬුවමෙහි ම සිටිය:

සමාප්තිය